

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

TÂĞUTA

MUHÂKEME OLMAYI
İSTİYORLAR

ABDULLÂH SAÎD

TEVHÎD-İ DÂVET

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

یریدون أن يتحاكموا إلى الطائفت

TÂĞUTA MUHÂKEME OLMAYI İSTİYORLAR

Kitâbın Adı:

Tâğuta Muhâkeme
Olmayı İstiyorlar

Yazarı:

Abdullâh Saîd

Yayıncı:

Tevhîd-î Dâvet

Yayına Hazırlık:

Tevhîd-î Dâvet

Yayın No:

1

Akîde Serisi:

1

Birinci Baskı:

2011

TEVHÎD-Î DÂVET

Jevhîde Dâvet Eder

TEVHÎD-Î DÂVET

TÂĞUTA MUHÂKEME OLMAYI İSTİYORLAR

Abdullâh Saîd

خطبة الحاجة

إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ نَحْمَدُهُ وَنُسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ وَنَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ
أَنْفُسِنَا وَمِنْ سَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا، مَنْ يَهْدِهِ اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ وَمَنْ يَضِلَّ فَلَا
هَادِيَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا
عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ.

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ
مُسْلِمُونَ﴾ (سورة آل عمران: ١٠٢/٣)

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ
مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ
بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا﴾ (سورة النساء: ١/٣)

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا ﴿١﴾ يُصْلِحْ لَكُمْ
أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا
﴿٢﴾﴾ (سورة الأحزاب: ٧١-٧٠/٣٣)

أَمَّا بَعْدُ: فَإِنَّ أَصْدَقَ الْحَدِيثِ كِتَابُ اللَّهِ وَخَيْرُ الْهَدْيِ هَدْيُ
مُحَمَّدٍ وَشَرُّ الْأُمُورِ مُحَدَّثَاتُهَا وَكُلُّ مُحَدَّثَةٍ بِدْعَةٌ وَكُلُّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ وَكُلُّ
ضَلَالَةٍ فِي النَّارِ.

HUTBETU'L-HÂCE

Hamd, -âlemlerin rabbi olan- Allâh'a mahsustur. O'na hamd eder, O'ndan yardım ve mağfiret dileriz. Nefislerimizin şerrinden ve amellerimizin kötülüğünden O'na sığınırız. O'nun hidâyete erdirdiğini hiç kimse saptıramaz, saptırdığını ise hiç kimse hidâyete erdiremez. Şehâdet ederim ki, Allâh'tan başka ibâdeteye lâyık hiçbir ilâh yoktur. Ve yine şehâdet ederim ki, Muhammed sallallâhu aleyhi ve sellem O'nun kulu ve Rasûlüdür.

“Ey îmân edenler! Allâh'tan korkulması gerektiği gibi korkun ve sizler ancak Müslümanlar olarak ölün!” (Âli İmrân: 3/102)

“Ey insânlar! Sizi bir tek nefisten yaratan, ondan da eşini yaratan ve ikisinden birçok erkekler ve kadınlar üretilen Rabbinizden sakının. Adını kullanarak birbirinizden dilekte bulunduğunuz Allâh'tan ve akrabalık haklarına riâyetsizlikten sakının! Şüphesiz Allâh sizin üzerinize gözetleyicidir.” (Nisâ: 4/1)

“Ey îmân edenler! Allâh'tan sakının ve sözün en doğrusunu söyleyin ki Allâh, amellerinizi ıslah etsin ve günahlarınızı bağışlasın. Kim Allâh'a ve Rasûlü'ne itaat ederse büyük bir kurtuluşa ermiş olur.” (Ahzab: 33/70-71)

Bundan sonra:

Muhakkak ki sözlerin en doğrusu Allâh'ın kelâmı (Kur'-ân-ı Kerîm), yolların en hayırlısı ise Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'in yoludur (Sünneti'dir). İşlerin en kötüsü sonradan uydurulanlardır. Sonradan uydurulup dîne sokulan her şey bid'at, her bid'at dalâlet, her dalâlet ise ateştedir.

MUKADDİME

Allâh'ü Teâlâ'nın âdemoğluna farz kıldığı ilk şey, tâğutları reddederek kendisine imân etmektir. Bu reddi gerçekleştirerek Allâh'a imân edenler, Allâh'ın inkıtâsı mümkün olmayan sapa sağlam kulbuna yani "Urvetu'l-Vuska"ya tutunmuş olurlar. Ve o kulba tutunarak sebât edenler, tüm emir ve yasakları, bütün kanun ve nizamları, Allâh Subhânehu ve Teâlâ'dan alırlar. Her hallerinde sâdece O'na itaat ederler. Allâh Azze ve Celle de kendisini ilâh kabul ederek velâyetini tercih eden tevhîd ehli kullarını, sonu hüsrân olan şeylerden emin kılar. Ve onlara her türlü hayrı barındıran şeyleri sunarak, bu kullarını, hususî velâyetine alır.

Allâh'ü Teâlâ'nın velâyetine aldığı kullar için artık mahzun olmak, galibiyetten mahrum kalmak, izzet ve şeref gibi değerlere ulaşamamak diye bir şey yoktur. Zîrâ Allâh Subhânehu ve Teâlâ, her dâim gâlib olandır ve Allâh'ın velâyetindekiler de gâlib olacak olanlardır. Ancak bazen imtihanın bir gereği olarak Allâh'ın velâyetinde olanlar da sıkıntı ve mihnet dönemi yaşayabilirler. Hatırlayalım ki tevhîdin başmuallimi, Allâh'ın sevgilisi Muhammed aleyhisselâm dâhi Mekke yıllarında tevhîdi yaşamak ve yaşatmak uğrunda birçok sıkıntıya göğüs germiştir...

Şimdi ise imtihan sırası bize gelmiştir. Bizler de tüm şirklerden berî olarak Rabbimizi tevhîd ediyoruz. Ancak el-Âlim olan Allâh Subhânehu ve Teâlâ, imân ettiğini söyleyen kullarından isbât istediğini şöyle beyân etmektedir:

﴿الم أَحَسِبَ النَّاسُ أَنْ يُتْرَكُوا أَنْ يَقُولُوا آمَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ
وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ

الْكَافِرِينَ ﴿٣٠﴾ (سورة العنكبوت: ٣٠/٢٩)

“Elif, Lâm, Mim. İnsânlar, (sâdece) ‘Îmân ettik’ demekle imtihan edilmeden bırakılacaklarını mı sandılar? Andolsun, biz onlardan öncekileri de imtihan etmiştik. Allâh, doğru söyleyenleri de, yalancıları da mutlaka bilir (ve gerçekleri ortaya çıkarır).” (Ankebut: 29/1-3)

﴿وَلَتَبْلُوَنَكُمْ بِشَيْءٍ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ﴾ (سورة البقرة: ١٥٥/٢)

“Andolsun ki sizi biraz korku ve açlıkla, bir de mallar, canlar ve ürünlerden eksilterek imtihan edeceğiz. Sabredenleri müjdele.” (Bakara: 2/155)

Âyet-i kerîmelerde ifâde edildiği üzere Allâh’u Teâlâ î-mân ettiğini söyleyen kimseleri çeşitli şeylerle imtihan edeceğini bildirmektedir.

Sahâbeden Süheyl bin Sinan radiyallâhu anh’ı hatırlayalım. O, dîni uğrunda tüm mal varlığından vazgeçebilmişti. Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem ise onun bu yaptığını onaylayarak, kazançlı bir alışveriş olduğunu söylemişti. Bugün bizlerin de Süheyl bin Sinan gibi dînimiz uğrunda tüm mallarımızdan vazgeçmemiz gerekebilir. Unutulmamalıdır ki kazançlı alışveriş malı değil, dîni tercih etmektir.

İmtihanın bir gereği olarak kimi zaman da asr-ı saâdet’in kahramanlarından Âsım bin Sâbit radiyallâhu anh gibi dîni tebliğ uğrunda nefislerimizi fedâ etmemiz gerekebilir. O, İslâm’ın kurtuluş vesilesi olan hakikatlerini, câhiliyye toplumuna anlatmak için yola çıkmış ve yolda pusuya düşürülerek Allâh yolunda şehid edilmişti. Ve Rabbimiz onun bedenini kâfirlerin eline

düşmekten korumuştı. Elbette ki Allâh, dîni uğrunda mücâdele edenleri korumaya kâdir olandır. Ne güzel bir görev ve de ne güzel bir son.

Kimi zaman cihad meydanlarında dîni korumak uğrunda Hamza ve Mûs'âb radiyallâhu anhumâ gibi canlarımızdan hiç düşünmeden vazgeçmemiz gerekebilir.

Kimi zaman îdam sehparalarında Hubeyb bin Adıyy radiyallâhu anh gibi İslâm düşmanlarına peygamber sevgisinin ne demek olduğunu öğretmemiz gerekebilir...

Yine bazen imâmlarımızdan Saîd bin Cubeyr gibi zulme karşı kıyam etmek gerekir. Ebû Hanîfe gibi zâlim otoriteyi ucunda ölüm de olsa meşrulaştıracak amellerden kaçınmamız gerekir. Onların küfür akîdelerini Ahmed bin Hanbel gibi canımız pahasına da olsa reddederek hakkı isbât etmemiz gerekir. Bid'at ve hurâfelerle mücâdele ederken İbn Teymiyye gibi ömrümüzü zindanlarda da geçirsek, bundan korkmamamız gerekir...

﴿أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَأْتِكُمْ مَثَلُ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ

قَبْلِكُمْ﴾ (سورة البقرة: ٢١٤/٢)

“Yoksa sizden öncekilerin başına gelenler, sizin de başınıza gelmeden cennete gireceğinizi mi sandınız?”
(Bakara: 2/214)

*“Kulun, kula olan kulluğunu kaldırmaktır
hedefimiz yeryüzünde,*

*Yıldıramaz bizi bu dâvada gelen; ölüm,
sürgün, hapis ve işkence,*

*Ölüm şehâdettir, sürgün seyahattir, hapis uzlettir,
ışkençe istiğfardır bize,*

*Ne mutludur ki, el-Hakk olanı tevhîd edip,
bu dâvada cihâd edenlere."*

Evet, bu saydıklarım sayamadıklarım oranla, okyanusta olan kumların yanında, elimde bulunan bir kum taneciği bile etmeyecek kadardır. İzzet ve şeref Allâh'ın, Rasûlü'nün ve mü'minlerindir.

﴿وَلِلَّهِ الْعِزَّةُ وَلِرَسُولِهِ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَلَكِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَا يَعْلَمُونَ﴾

(سورة المنافقون: ٨/٦٣)

"Oysa izzet (güç, onur ve üstünlük) Allâh'ın, Rasûlü'nün ve mü'minlerindir. Ancak münâfıklar (bunu) bilmiyorlar."
(Munafikun: 63/8)

Tüm bunların bilincinde olarak içerisinde bulunduğumuz zaman diliminde Allâh'ın hâkimiyetine göz diken lânetli tâğutların ve de yordakçılarının oyunlarını bozmak, belamalarını rezil ederek etkisiz hale getirmek, biz muvahhidlerin görevidir. Herkes üzerine düşeni yapmalıdır. Gerektiğinde tevhîd uğrunda malından, hürriyetinden ve de zamanı geldiğinde canından vaz-geçebilmelidir. Unutmayalım ki, -ihtiyacı olmadığı halde- dînine yardım edenlere Allâh yardım etmekte ve onları tevhîd üzere kavileştirmektedir.

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَنصُرُوا اللَّهَ يَنْصُرْكُمْ وَيُغْنِبْ أَقْدَامَكُمْ﴾

(سورة محمد: ٧/٤٧)

"Ey imân edenler, eğer siz Allâh'a (onun dînine) yardım

ederseniz (desteklerseniz), O da size yardım eder ve ayaklarınıızı (tevhîd üzere) sağlamlaştırır.” (Muhammed: 47/7)

Bu sebeble kitâbımızın konusu açısından Allâh’u Teâlâ’nın hâkimiyetinde şüphe yayma çabasında olan şeytânın, Muhammed-i Şerîat dışındaki bir yerden veya bir kimseden hüküm isteme konusunda ortaya attığı bâtıl kanaâtlerin yok edilmesini ve de Müslüman kardeşlerime bu konuda taklide değil de, Kur’ân ve Sünnet’e dayalı Ehl-i Sünnet akîdesini, Ehl-i Sünnet âlimlerinin ağzından sunarak -Allâh’ın dilediği kadar-yardımcı olmayı umuyorum.

Okuyuculardan ricam, kitâbı başından sonuna kadar eksiksiz okumalarıdır. Zîrâ soruların cevâbları birbirlerini tamamlamakta olup, sistematik olarak tüm şüphelere -inşâallâh-cevâb vermektedir. Bazı yerlerdeki tekrarlar, soruların gereğine binâendir.

Şunu da hemen belirtmek istiyorum ki, Allâh’ın Kitâbı haricindeki her kitâb eksik ve hatâlıdır. **“Tâğuta Muhâkeme Olmayı İstiyorlar”** adlı bu kitâbtaki doğrular İslâm’ın doğrularıdır. Eksikler ve hatâlar benden ve şeytândandır. Tüm hatâlarımın, her hâlükârda tevbe ediyor ve Rabbim’den âcizane olarak ortaya koyduğum gayretten ötürü hatâlarımı bağışlamasını niyâz ediyorum.

Yardım ve başarı, izzet ve şeref Allâh’tandır.

Abdullâh Saîd.

1. Soru: Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat ne demektir?

Cevâb:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Hamd ve hüküm, Allâh Subhânehu ve Teâlâ'ya mahsustur.

“Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat” dendiğinde bundan neyin kastedildiğinin anlaşılması için “sünnet” ve “cemaat” kelimele-
rinin tek tek açıklanması gerekir.

“سنن S-n-n” kökünden gelen sünnet kelimesi lügatte: “Bir şeyin kolaylıkla akması ve dökülmesi” anlamına gelmektedir. Bu anlamıyla bağlantılı olarak sünnete, “sîret” mânâsı da verilmiştir.

Dilciler tarafından sünnet kelimesine: “Tavsif edilmek (nitelemek) kaydıyla iyi veya kötü gidişât, tarikat/yol, yol güzergâhı, yaşam tarzı, uygulama, metot, önceden bilinmeyen bir şeyi tâkib edilen bir yol haline getirme, bir yola girip yürüme, toplum için kural koyma, beyân etme ve bir şeyi âdet olarak ihdâs etmek, örnek olarak ortaya koymak” gibi mânâlar verilmiştir.¹

Sünnet kelimesi: Gidişât, sîret, tâkib edilen ve örnek alınan yol, hayat tarzı, metot gibi anlamlarını korumakla birlikte bu anlamlar Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'in tarîk ve sîretine, O'nun gidişâtına tahsis olunmuştur.

Muhaddisler (hadîs âlimleri) sünnet kavramını şöyle tanımlarlar: “Sünnet: Gerek peygamberliğinden önce gerekse

¹ Bak: “S-n-n” Maddesi: İsfahânî, el-Müfredat; Firûzâbâdî, el-Kâmûsu'l-Muhît; İbn Manzûr, Lisânu'l-Arab; Cevherî, es-Sihâh; İbn Fâris, Mucemu Makâyisi'l-Luğâ; Zebidî, Tâcu'l-Arûs...

de peygamberliğinden sonra Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'den nakledilen söz, fiil, takrir, sıfat, ahlâk, âdet veya hareketleridir.”

Fâkihler (fıkıh âlimleri) ise muhaddislerin sünnet kavramı hakkındaki bu tarifini daraltarak şöyle derler: “Sünnet: Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'in peygamberliğinden sonraki söz, fiil ve takrirleridir.”

Akîde âlimlerinin ıstılâhında: “Sünnet: İlim, îtikâd, söz ve amel cihetiyle Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'in ashâbının üzerinde olduğu yoldur. O ittiba edilmesi gereken, ehli övülen ve muhâlifleri kötülen bir yoldur.”²

“جمع C-m-a” kökünden gelen cemaat kelimesi ise lügatte: “Toplamak, toplanmak ve bir araya gelmek” anlamlarını içermektedir.

Akîde âlimlerinin ıstılâhında cemaat kelimesinin mânâsı şöyledir: “Allâh'ın Kitâbı ile Rasûlü'nün Sünneti'ndeki apaçık hakkın etrafında toplanmış ve bu ümmetin selefini teşkil eden ashâb-ı kirâm ile tabiîn ve kıyâmete kadar onlara ihsan ilkesince uyanlardır.”³

Bu sebeble akîde ilminde cemaat lafzı, dînde ilim ve fıkıh sâhibi, hadîs ehli kimseler ile kendilerine uyulan ve sünnet ile amel eden hidâyet önderleri, onların yollarını izleyip, izlerinden giden kimseler hakkında kullanılır. İşte bunlar, Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'e ve Müslümanların ilk cemaatini teşkil eden onun ashâbına uyan kimselerdir. Hak üzere bulu-

² İbn Teymiyye, Mecmû'ul-Fetâvâ: 18/6-10; Halîl Herrâs, Şerhu Akîdeti'l-Vâsitiyye: 61; Nasır bin Abdulkerîm, Mehâbis fî Akîdeti Ehli's-Sunne: 13.

³ Bak: “C-m-a” Maddesi: İsfahânî, el-Müfredat; Firûzâbâdî, el-Kâmûsu'l-Muhîf; İbn Manzûr, Lisânu'l-Arab; Cevherî, es-Sihâh; İbn Fâris, Mucemu Makâyisi'l-Luğâ; Zebidî, Tâcu'l-Arûs; Halîl Herrâs, Şerhu Akîdeti'l-Vâsitiyye: 61

nan her bir cemaat de onların devamıdır.

Sünnet ve cemaat kelimelerinin anlamlarını açıkladıktan sonra, Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat dendiğinde bundan neyin kas-
tedildiğini kısaca beyân edelim:

Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat, Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'in ve ashâbının, îmân ve amel ettiği yol üzerinde giden-
lere verilen bir isimdir. Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat'ın kendisiyle
tanınmış olduğu başka isimleri de vardır. Bunlardan bazıları
şöyledir: Ehl-i Sünnet, Ehl-i Cemaat, Selef-i Sâlih, Ehl-i Eser ve
Ehl-i Hadîs...

Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat: İtikatlarını, sözlerini, amel-
lerini, Kur'ân-ı Kerîm'den ve Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sel-
lem'in Sünneti'nden alarak îmân ve amel ederler. Kur'ân ve
Sünnet'in önüne hiçbir şeyi geçirmeden onların hükümlerine
tâbi olurlar ve asla bu ikisini birbirinden ayırmazlar. Dînin kay-
nağı olan Kitâb'ın müteşabihlerini muhkemlerine götürerek an-
lamaya çalışırlar. Sünnet'i ister mütevâtir, ister ahad olsun akî-
denin ve fıkhnın esası kabul ederler. Kur'ân ve Sünnet nasslarını
sahâbe, tabiîn ve onlara uyanların anlayışı üzere idrak ederler.
Onların nasslar hakkında söylemediklerini asla söylemezler.
Kur'ân ve Sünnet'te dînin esasları eksiksiz olarak açıklandığı-
ndan dîne sonradan sokulan her şeyi bid'at olarak kabul ederek,
her türlü bid'ati reddederler...

Başarı, el-Hamîd ve el-Hakîm olan Allâh'tandır.

2. Soru: Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaatin özellikleri nelerdir?

Cevâb:

بسم الله الرحمن الرحيم

Hamd ve hüküm, Allâh Subhânehu ve Teâlâ'ya mahsustur.

Fırka-ı Nâciye (kurtuluş ehli) olan Ehl-i Sünnet'in bu kitâbın hacmini aşan birçok özellikleri bulunmaktadır. Bu özelliklerinden bazıları kısaca şöyledir:

Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat, Kur'ân ve Sünnet'e kayıtsız ve şartsız itaat ederler. Kur'ân ve Sünnet'in önüne hiçbir kimseyi ve hiçbir şeyi geçirmezler.⁴ Allâh Subhânehu ve Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

﴿قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ﴾

﴿سورة آل عمران: ٣٢/٣﴾

“De ki: Allâh'a ve Rasûl'e itaat edin. Eğer (itaatten) yüz çevirirlerse şüphesiz ki Allâh kâfirleri sevmez.” (Âli İmrân: 3/32)

﴿وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَإِنَّ لَهُ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدًا فِيهَا أَبَدًا﴾

⁴ Ey hakka tâlib olan kişi! Kayıtsız ve şartsız îmân etmen gereken Kur'ân ve -sahîh- Sünnet'in hakikatlerinden başkası değildir. Kayıtsız ve şartsız itaat etmenin de farz olduğu tek merci Kur'ân ve Sünnet'in hakikatleridir. Zîrâ Kur'ân ve Sünnet akîdenin aslı, fıkhnın esasıdır. Hüküm Kur'ân ve Sünnet'te aranır. Fetva Kur'ân ve Sünnet'e göre verilir. Yaşantı Kur'ân ve Sünnet'e göre belirlenir... İşte bunlar, îmân ettiğini iddia edenlerin isbât etmesi gereken şeylerin en önemlilerindendir. Rabbim, muvaffakiyat versin.

(سورة الجن: ٢٣/٢٢)

“Kim Allâh’a ve Rasûlü’ne karşı gelirse, şüphesiz onlar için, içinde ebedî kalacakları cehennem ateşi vardır.” (Cin: 72/23)

Ehl-i Sünnet ve’l-Cemaat, Allâh’a ve Rasûlü’ne isyân olacak şeyleri emretmedikleri sürece nefislerinin hoşuna gitmese dâhi Müslüman olan idârecilerine ve âlimlerine itaat ederler. Hak oldukları sürece bunlara itaatsizliği, Allâh’a isyân olarak bilirler. Allâh Subhânehu ve Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِيَ الْأَمْرِ

مِنْكُمْ﴾ (سورة النساء: ٥٩/٤)

“Ey îmân edenler! Allâh’a ve Rasûlü’ne itaat edin. Ve sizden olan (Müslüman) ulu’l-emre (idâreci ve âlimlere) de (Allâh’a ve Rasûlü’ne isyânı emretmedikleri sürece) itaat edin.” (Nisâ: 4/59)

Ehl-i Sünnet ve’l-Cemaat, dînde ihtilâf etmeyerek hepbirlikte Allâh’ın ipine (Kur’ân ve Sünnet’e) sarılarak cemaat üzere kalırlar.⁵ Allâh Subhânehu ve Teâlâ, şöyle buyurmaktadır:

⁵ Ey hak ve hakikatlerin sevdâlısı! Küfrün azgın seller gibi üzerimize doğru aktığı bu zamanda îmân üzere kalmak ve îmân üzere Rabbine kavuşmak istiyorsan, hakikat üzere yaşayan ve yaşanması uğrunda hiçbir kınayıcının kınamasına aldırmayan tevhit ehli bir cemaatin ferdi ol. Zîrâ hak üzere sebât eden cemaat, asrımızdaki Nuh’un -aleyhisselâm- gemisidir. Ondandır ayrılmak küfrün azgın dalgalarıyla yalnız başına boğuşmaktır ki, buna kimin gücü yetebilir? O gemide sana en ağır işleri yapman dâhi emredilse sabret! Zîrâ îmân nurun küfrün katran karanlığında ve amansız fırtınalarında yalnız başına ne kadar dayanabilir? Sonra Müslümanlara hizmetinden dolayı, kıyamet günü imrenilecek olan makamlar niçin senin olmasın? Ve seni

﴿وَاَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا﴾ (سورة آل عمران

(۱۰۳/۳:

“Hep birlikte Allâh’ın ipine (Kur’ân ve Sünnet’e) sımsıkı sarılın. Parçalanıp bölünmeyin.” (Âli İmrân: 3/103)

﴿وَمَنْ يُشَاقِقِ الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدَىٰ وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ نُوَلِّهِ مَا تَوَلَّىٰ وَنُصْلِهِ جَهَنَّمَ ۖ وَسَاءَتْ مَصِيرًا﴾ (سورة النساء: ۱۱۵/۴)

“Her kim, kendisine hidâyet (doğru yol) besbelli olduktan sonra Rasûl’e karşı çıkar, mü’minlerin yolundan başka bir yola uyarsa, onu yöneldiği yolda bırakırız ve cehenneme sokarız. Orası ne kötü bir yerdir.” (Nisâ: 4/115)

Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

﴿وَأَلَا إِنَّ مَنِ قَبْلَكُمْ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ افْتَرَقُوا عَلَىٰ ثُنْتَيْنِ وَسَبْعِينَ مِلَّةً، وَإِنَّ هَذِهِ الْمِلَّةَ سَتَفْتَرِقُ عَلَىٰ ثَلَاثٍ وَسَبْعِينَ: ثُنْتَانِ وَسَبْعُونَ فِي النَّارِ، وَوَاحِدَةٌ فِي الْجَنَّةِ، وَهِيَ الْجَمَاعَةُ﴾ [حديث صحيح: رواه أبو داود (۴۵۹۷) وابن ماجه (۳۹۹۳)...]

“Dikkat edin! Sizden önceki Ehl-i Kitâb yetmiş iki dîni fırkaya ayrılmışlardı. Bu ümmette yetmiş üç fırkaya ayrılacaktır. Bu fırkalar-

günahlardan sakındırıp takvâya ulaştırmak için bazı yaptırımlar uygulandığında sana düşen şey hayr dâvetçilerine itaattir. İsyan ise şeytânın saptırmasından başka bir şey değildir. Uyanık ol! Ve elindeki hazinenin değerini bil! Çünkü hesap günü yakındır. Allâh’ın azâbı çetin ve şedid olacaktır... Allâh’ım gazâbından rahmetine sığınırız. Bizi Arş’ın gölgesinde gölgelendir. Allâhumme Âmin.

dan yetmişiki fırka cehennemlik (sâdece) bir tanesi cennetliktir. Bu (cennetlik olan fırka) cemaattir.” [(SAHİH HADİS:) Ebû Dâvûd (4597); İbn Mâce (3993)...]

Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat, herhangi bir şeyde anlaşmazlığa düştüğünde onu, Allâh'a ve Rasûlü'ne yani Kitâb ve Sünnet'e döndürerek çözümünü bu iki kaynaktan ararlar.⁶ Allâh Subhânehu ve Teâlâ şöyle buyurmuştur:

﴿وَمَا اخْتَلَفْتُمْ فِيهِ مِنْ شَيْءٍ فَحُكْمُهُ إِلَى اللَّهِ﴾ (سورة الشورى

(۱۰/۴۲:

“Hakkında ihtilâfa (ayrılığa) düştüğünüz herhangi bir şeyin hükmü Allâh'a aittir.” (Şûrâ: 42/10)

﴿فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ

بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ﴾ (سورة النساء: ۵۹/۴)

“Eğer herhangi bir şeyde anlaşmazlığa düşerseniz, Allâh'a ve âhiret gününe gerçekten îmân ediyorsanız onu Allâh'a ve Rasûlü'ne (Kur'ân ve Sünnet'e) götürün.” (Nisâ: 4/59)

Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat, ilim, amel, ihlâs ve sabır ilkeleri üzere hareket ederler. Allâh Subhânehu ve Teâlâ şöyle buyurmuştur:

﴿وَمَا كَانَ الْمُؤْمِنُونَ لِيَنفِرُوا كَافَّةً فَلَوْلَا نَفَرَ مِنْ كُلِّ فِرْقَةٍ مِنْهُمْ

طَائِفَةٌ لِيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ وَلِيُنذِرُوا قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ

⁶ Zîrâ bu, ilerleyen sahifelerde görüleceği üzere, tevhit ehli olmanın şartlarından bir şarttır. Kur'ân ve Sünnet'in hakemliğinden başkasını aramak ve ondan râzî olmak ancak Kitâb ve Sünnet'e îmânlarında zan sâhibi olan kimselerden sudûr edebilecek küfrî amellere dendir. Neûzubillâh.

يَحْذَرُونَ ﴿١٢٢﴾ (سورة التوبة: ١٢٢/٩)

“Mü'minlerin hepsinin toptan sefere çıkmaları doğru değildir. Onların her kesiminden bir kısmının dinde derin bir kavrayış edinmek (tafakkuhta bulunmak) ve kavimleri dönüp geldiklerinde onları (emri bi'l-mâruf ve nehyi ani'l-münker yaparak) uyarmak için geride kalmalıdır. Umulur ki sakınırlar.” (Tevbe: 9/122)

﴿وَالْعَصْرِ﴾ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ ﴿١﴾ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا

الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ ﴿٢﴾ (سورة العصر: ١٠٣/١-٣)

“Asra yemin ederim ki, insân gerçekten ziyan içindedir. Bundan ancak îmân edip sâlih ameller işleyenler, birbirlerine hakkı ve sabrı tavsiye edenler müstesnadır.” (Asr: 103/1-3)

Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat, emri bi'l-mâruf nehyi ani'l-münker görevini güçleri yettiğince her dâim yerine getirirler. Allâh Subhânehu ve Teâlâ şöyle buyurmuştur:

﴿يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ

الْمُنْكَرِ وَيُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَأُولَئِكَ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿١١٣﴾﴾ (سورة آل عمران

: ١١٣/٣)

“Onlar, Allâh'a ve âhiret gününe îmân ederler. Mârufu (iyiliği) emrederler. Münkerden (kötülükten) menederler, hayır işlerinde birbirleriyle yarışır. İşte onlar sâlihlerdendir.” (Âli İmrân: 3/114)

Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

﴿مَنْ رَأَى مِنْكُمْ مُنْكَرًا فَلْيَعِزِّزْهُ بِيَدِهِ، فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِلِسَانِهِ، فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِقَلْبِهِ، وَذَلِكَ أَضْعَفُ الْإِيمَانِ﴾ [حَدِيثٌ صَحِيحٌ:] رواه مسلم (٧٨) وابن ماجه (٤٠١٣)...]

“Sizden her kîm bir münker (İslâm’a uygun olmayan şeyler) görürse (seyirci kalmayıp) onu eliyle düzeltsin. Şâyet eliyle değiştirmeye gücü yetmezse diliyle düzeltmeye çalışsın. Ona da gücü yetmezse kalbiyle onu hoş görmeyip kabullenmesin kî bu da îmânın en zayıf derecesidir.” [(SAHİH HADİS:) Müslim (78); İbn Mâce (4013)...]

Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat, hem akîdede hem fıkihta ifrat ve tefridin ortasında vasat bir şekilde hareket ederler.⁷ Allâh Subhânehu ve Teâlâ şöyle buyurmuştur:

﴿وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا لِتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ وَيَكُونَ الرَّسُولُ عَلَيْكُمْ شَهِيدًا﴾ (سورة البقرة: ١٤٣/٢)

“Böylece, sizler insânlara birer şahit olabilirsiniz ve Rasûl de size bir şahit olsun diye sizi vasat bir ümmet yaptık.” (Bakara: 2/143)

İşte bu özellikler, yetmişüç fırkaya ayrılacağı bildirilen ümmetin içinde Allâh'ın azâbından kurtulacak olan tek fırkanın bazı özellikleridir. Onlar, Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem' in ve ashâbının yolunu izleyerek hak üzere olacaklar ve hakka düşmanlık edenler onlara hiçbir zarar veremeyeceklerdir. Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

⁷ Bil ki! Akîdede ve fıkihta, ahlâkta ve yaşantıda orta yol, yani vasat olmak, altın kuraldır. İfrat ile tefrit arasında vasat olmak vardır. Bu, Ehl-i Sünnet ile Ehl-i Bid'at'ı, Ehl-i İttiba ile Ehl-i Taassub'u, Ehli Zühd ile Ehl-i Dünyâ'yı... birbirinden ayıran şeydir.

﴿تَفْتَرُقُ أُمَّتِي عَلَى ثَلَاثٍ وَسَبْعِينَ مِلَّةً، كُلُّهُمْ فِي النَّارِ، إِلَّا مِلَّةً وَاحِدَةً. قَالُوا وَمَنْ هِيَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: مَا أَنَا عَلَيْهِ وَأَصْحَابِي﴾

[(حَدِيثٌ حَسَنٌ): رواه الترمذی (۲۶۴۱) والحاكم (۴۴۴)...]

“Ümmetim yetmişüç fırkaya ayrılacaktır. Bunlardan biri hariç hepsi Cehennem’de olacaktır. Ashâb: ‘Kimdir onlar ya Rasûlullâh’ diye sorunca: Rasûlullâh şöyle buyurmuştur: Benim ve ashâbımın yolu üzere olanlardır.” [(HASEN HADÎS:) Tirmizî: (2641); Hâkim (444)...]

﴿لَا يَزَالُ مِنْ أُمَّتِي أُمَّةٌ قَائِمَةٌ بِأَمْرِ اللَّهِ، لَا يَضُرُّهُمْ مَنْ خَذَلَهُمْ، وَلَا مَنْ خَالَفَهُمْ، حَتَّى يَأْتِيَهُمْ أَمْرُ اللَّهِ وَهُمْ عَلَى ذَلِكَ﴾ [(حَدِيثٌ صَحِيحٌ): رواه

البخارى (۳۶۴۱) ومسلم (۱۰۳۷)...]

“Ümmetinden bir topluluk, Allâh’ın emrini dimdik ayakta tutmağa devam edeceklerdir. Onları yarımsız bırakanlar da ve onlara muhâlefet edenlerde onlara zarar veremeyeceklerdir. Onlar, Allâh’ın emri gelinceye kadar bu halleri üzere kalmaya devam edeceklerdir.” [(SAHİH HADÎS:) Buhârî (3641); Müslim: (1037)...]

Arşın el-Kerîm olan Rabb’ine duamız odur ki, bizleri de kurtulan bu fırkaya dâhil ederek haşretsin. Allâhumme Âmin.

Başarı, el-Hamîd ve el-Hakîm olan Allâh’tandır.

3. Soru: Tâğut ne demektir?

Cevâb:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Hamd ve hüküm, Allâh Subhânehu ve Teâlâ'ya mahsustur.

Arabça bir kelime olan “طاغوت tâğut”: “T-ğ-y” kök harflerinden türemiş olup, tekil ve çoğul, dişil ve eril olarak kullanılan bir cins isimdir. Bu kelimedede aslolan onun müzekker olmasıdır. Ancak hem müzekker/eril hem de müennes/dişil için kullanılır.

Tâğut kelimesin masdarı olan “طغيان tuğyân”: “İsyan etmek, haddi aşmak, azgınlık ve sapkınlık” gibi anlamlara gelmektedir.⁸ Nitekim Şeyhu'l-İslâm İbn Teymiyye rahimehullâh, şöyle demiştir: “Tâğut, ‘فعلوت fa'lût’ kalıbında olup, ‘tuğyân’dan türemiştir. Tuğyân ise: Haddi aşmaktır. Bu da zulüm ve haksızlıktır.”⁹

Tâğut kelimesinin ıstılâh (terim) mânâsı hakkında ümetin âlimleri birçok açıklamalar yapmışlardır. Onlardan bazıları şöyledir:

İmâm İbn Cevzî rahimehullâh, tâğut kavramının tanımına dair şöyle demiştir: “Tâğuttan neyin kastedildiği hakkında beş görüş vardır.

Birincisi: O, şeytândır. Bunu Ömer bin Hattab, İbn Abbas, Mücâhid, Şâbi, Suddi ve diğerleri demişlerdir. İkincisi: O, kâhin-

⁸ Bak: “T-ğ-y” Maddesi: İbn Manzûr, Lisânu'l-Arab; Firûzâbâdî, el-Kâmûsu'l-Muhît; Zebidî, Tâsu'l-Arus; Ragıb, Mufredat;... İbn Cevzî, Zâdu'l-Mesir: 1/231-232; Kurtubî, el-Câmiu li Ahkâmî'l-Kur'ân: 3/281.

⁹ İbn Teymiyye, Mecmû'u'l-Fetâvâ: 28/200.

dir. Bunu Saîd bin Cubeyr ve Ebû'l-Âlîye demişlerdir. Üçüncüsü: O, sihirbazdır. Bunu Muhammed bin Sirin demiştir. Dördüncüsü: Putlardır. Bunu Yezidi ve Zeccac demişlerdir. Beşincisi: Ehl-i Kitâb'ın azgınlarıdır. Bunu da Zeccac demiştir.”¹⁰

Tabîînin büyüklerinden İmâm Mücâhid rahimehullâh'tan rivayet edildiğine göre tâğut: “İnsânların idârecisi konumunda bulunan, halkın kendisine danışıp işlerinin hükme bağlanmasını istedikleri, insân sûretindeki şeytânlardır. Tâğut (Allâh'ın kanunları dışında) kendisine başvuru insânların efendisidir.”¹¹

İlk müfessirlerden Mukâtil bin Süleymân rahimehullâh tâğutu: “Şeytân, putlar ve Yahûdî Ka'b bin Eşref”¹² olarak üç farklı mânâda tefsîr etmiştir.¹³ İmâm Taberî rahimehullâh'a göre tâğut: “Allâh'a karşı isyânkâr olup, zorla, zorlamayla veya gönül rızâsıyla kendisine tapınılıp ma'bûd tutulan insân, şeytân, put, heykel ya da herhangi başka bir şeydir.”¹⁴ İmâm Mâverdî rahimehullâh, bu tanımlara kötülüğü emreden nefsi de ilave etmiştir.¹⁵ İmâm Beğavî rahimehullâh ise tâğutu şöyle tanımlamıştır: “Tâğut: İnsânın tuğyân etmesine sebep olan her şeydir.”¹⁶ Kadı Beydâvî rahimehullâh'a göre tâğut: “Tuğyânın zirvesine ulaşan, Allâh'a kulluğu engelleyen şeydir.”¹⁷ Ragıb el-İsfehânî rahimehullâh “Müfredat” da, Allâh'ın dışında tapınılan şeylerin tamamı, sapkın önderler, hayır yolundan çevirenler ve

¹⁰ İbn Cevzî, Zâdu'l-Mesir: 1/231-232.

¹¹ Suyutî, ed-Durru'l-Mensur: 2/22.

¹² (Şeytân:) Bakara: 2/256; Nisâ: 4/76; Maide: 5/60 (Putlar:) Nahl: 16/36; Zümer: 39/17 (Ka'b bin Eşref:) Bakara: 2/257; Nisâ: 4/51.

¹³ Mukâtil bin Süleymân, el-Eşbâh ve'n-Nezir fi'l-Kur'ânî'l-Kerîm: 142-143.

¹⁴ Taberî, Câmiu'l-Beyân: 5/419.

¹⁵ Mâverdî, en-Nukt ve'l-Uyûn: 1/327.

¹⁶ Beğavî, Meâlimu't-Tenzîl: 1/350.

¹⁷ Beydâvî, Envâru't-Tenzîl: 1/155.

Ehl-i Kitâb'ın azgınlarının da tâğut olarak isimlendirildiğini belirtmiştir.¹⁸ Allâme Âlûsî rahimehullâh ise tefsîrinde tâğutla ilgili bütün bu görüşlere yer verdikten sonra şöyle demiştir: “En doğrusu bütün bu sayılanlara tâğut demektir.”¹⁹

İmâm Mâlik rahimehullâh'a göre tâğut: “Allâh'tan başka (kendisine) ibâdet edilen her şeydir.”²⁰ Leys, Ebû Ubeyd, Kisai, Vahîdî ve lügatçilerin cumhuru da bu görüştedir.²¹

İmâm İbn Kayyim rahimehullâh ise tâğut kavramı hakkında takdire şâyân bir tanım yaparak şöyle demiştir: “Tâğut: Kendisine ibâdet edilme, bağlanılma ve itaat edilme noktasında haddini aşan kul demektir. İnsânların tâğutu, Allâh ve Rasûlû'nün kanunlarıyla hükmetmeyen, Allâh'tan başka kendisine muhâkeme olunan, ibâdet edilen ve Allâh'ın emrine dayanmaksızın, Allâh'a itaat etmeksizin kendisine tâbi olunanlardır. Bunları düşünür ve insânların durumlarına bakarsan, insânların çoğunun Allâh'a değil tâğutlara ibâdet ettiğini, Allâh ve Ra-sûlû'nün hükümlerine değil, tâğutların hükümlerine muhâke-me olduklarını, Allâh ve Rasûlû'ne değil, tâğuta itaat edip tâbi olduklarını görürsün.”²²

Şehid Seyyid Kutub rahimehullâh, şöyle demiştir: “Tâğut, ‘tuğyân’ kökünden türemiştir. Gerçeği çiğneyen Allâh'ın kulları için çizdiği sınırı aşan düşünce, sistem ve ideoloji anlamına gelir. Bu düşüncenin, sistemin ve ideolojinin, Allâh'a inanmaktan, O'nun koyduğu kanunlara uymak gibi herhangi bağlayıcı bir kuralı yoktur.

İlkelerini Allâh'ı Teâlâ'nın kanunlarından almayan her

¹⁸ İsfehânî, Müfredat: 1/520-521.

¹⁹ Âlûsî, Ruhu'l-Meâni: 2/14.

²⁰ Kurtubî, Câmiu li Ahkâm: 5/248.

²¹ Nevevî, el-Minhâc fi Şerhi Sahîhi Müslim: 3/18.

²² İbn Kayyim, İlâmu'l-Muvakkûn: 1/40.

sistem, her kurum, her düşünce, her davranış kuralı, her gelecek tâğut kapsamına girer. Buna göre ancak kim tâğutun karşısına çıkar ve sistemindeki kâfirliklerin tümünü kökünden reddederek Allâh'a inanır ve yalnızca ona boyun eğerse kurtuluşa erer.”²³

Şeyh Muhammed Hâmid el-Fakî rahimehullâh, tâğutun tarifinde şöyle demiştir: “Selefin sözlerinden özetle tâğutu şöyle tanımlayabiliriz: Kulu Allâh'a ibâdetten, dîni ve itaati yalnızca Allâh'a ve Rasûlü'ne has kılmaktan çeviren ve alıkoyan her şeydir. Bu, cinlerden olan şeytân da olabilir, insânlardan olan şeytân da olabilir. Ağaçlar, taşlar ve diğer başka şeyler de olabilir. Şüphesiz buna kanlar, mallar ve ırzlar hususunda insânların koymuş olduğu, İslâm'a ve İslâm Şerîatı'na uymayan kanunlarla hükmetme de dâhildir. Bu yolla hadlerin ikamesi, fâizin, zinânın, içkinin haram kılınması gibi Allâh'ın Şerîatı'ndan olan şeyler geçersiz kılınmış olur ve insânların koymuş oldukları bu kanunlar, kendi yaptırım güçleri ve onları uygulayanların yetkisi ile yasallaşarak korunurlar. Dolayısıyla kanunların kendisi bizzat tâğuttur, bu kanunları koyanlar ve propagandasını yapanlar tâğutturlar, gerek kasıtlı gerekse kasıtsız olarak Rasûlul-lâh'ın getirmiş olduğu gerçeklere uymaktan insânları alıkoymak için insân aklının icat etmiş olduğu her türlü yazılı metin ve buna benzer şeylerin tamamı tâğuttur.”²⁴

Tâğut kavramının tanımı hakkında yaptığımız bu nakilleri daha da uzatmak mümkün olmakla beraber bu kadarı onun kimliği hakkında yeterli bilgi vermektedir. Tâğutun kimliğini tespit için bu nakilleri incelediğimizde tâğutu, Allâh'tan başkasına ibâdete çağırان şeytân, kendisine tapılan put, gaybı bildiği-

²³ Seyyid Kutub, Fî Zilâli'l-Kur'ân: 1/292.

²⁴ Fethu'l-Mecîd Şerhu Kitâbi't-Tevhîd: 282 (Dipnot: 1).

ni iddia eden kâhin, sihir yapan sihirbaz ve Allâh'ın kanunları haricindekilerle hükmeden idâreci şeklinde sınıflandırabiliriz. Ancak tâğut, Allâh'tan başka kendisine ibâdet edilen her şey olduğuna göre, tâğutların sayısını belirli bir şekilde ifâde edemeyiz. Bunun için diyorum ki:

Tâğut, yeryüzünde İslâm Dîni'ne yani Allâh'ın kanun ve yasalarına isyân ederek başkaldırmak sûretiyle haddi aşan ve aştıran, insândan devlete, güçten otoriteye, nefisten şeytâna, puttan kâhine kadar, canlı veya cansız, soyut veya somut her türlü şeyin ortak adıdır.

Bu mânâda tarihin her döneminde ve dünyânın her yerinde, aynı veya farklı yerlerde eşzamanlı olarak bir tane olabildiği gibi, işbirliği içinde birden fazla da olabilen tâğut, aşırı derecede tuğyânkâr olup, insânlar üzerinde ilâhlık iddia edip, onların dünyâ hayatını düzenlemeye kalkışan her şeydir.

Zîrâ tâğut bir kimliktir. Küfrü, zulmü, fıska, şerri, haksızlığı, adâletsizliği, putçuluğu, azgınlığı, sapkınlığı ve -zikretmekte âciz kaldığım- tüm kötülükleri ifâde eden bir kimliktir. Bu kimlik çeşitli şekillerde karşımıza çıkmaktadır. Bazen kendini Fir'avun ilan eden -antik ya da çağdaş- bir yönetici, bazen de Komünizm veya Demokrasi... adıyla azgın bir sistem ve kimi zaman da dindar kılığına girerek insânlara âlemlerin rabbi olan Allâh'tan gayrisine ibâdeti süslü gösteren bir belam...

Tâğutları redderek Allâh'a tevhi'd üzere îmân edenlere müjdeler olsun.

Başarı, el-Hamîd ve el-Hakîm olan Allâh'tandır.

4. Soru: Kur'ân-ı Kerîm'de tâğüt kelimesinin geçtiği âyetler hangileridir?

Cevâb:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Hamd ve hüküm, Allâh Subhânehu ve Teâlâ'ya mahsustur.

Kur'ân-ı Kerîm'de tâğüt kelimesinin geçtiği sekiz âyet-i kerîme bulunmaktadır. Bu âyetler nüzûl sıraları itibariyle şöyledir: Zümer Sûresi'nin 17. âyeti, Nahl Sûresi'nin 36. âyeti, Bakara Sûresi'nin 256. ve 257. âyetleri, Nisâ Sûresi'nin 51. , 60. ve 76. âyetleri, Mâide Sûresi'nin 60. âyet-i kerîmesidir.

Mushaf sırasına göre ise bu âyet-i kerîmeler: Bakara Sûresi'nin 256. ve 257. âyetleri, Nisâ Sûresi'nin 51.- 60. ve 76. âyetleri, Mâide Sûresi'nin 60. âyeti, Nahl Sûresi'nin 36. âyeti ve Zümer Sûresi'nin 17. âyeti olarak sıralanmaktadır.

Bu âyet-i kerîmeler, mushaf tertibi îtibariyle mealleriyle birlikte şöyledir:

﴿لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ فَمَنْ يَكْفُرْ
بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللَّهِ فَقَدْ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ لَا انْفِصَامَ لَهَا
وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾ (سورة البقرة: ٢٥٦/٢)

“Dinde (Ehl-i Kitâb’a ve Mecûsîlere, cizye verdikleri takdirde) zorlama yoktur. Artık hak, bâtıldan apaçık ayrılmıştır. O halde her kim tâğutu reddederek Allâh’a îmân ederse, kopması mümkün olmayan sapasağlam bir kulba yapışmıştır. Allâh işitir ve bilir.” (Bakara: 2/256)

﴿اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَوْلِيَاؤُهُمُ الطَّاغُوتُ يُخْرِجُونَهُم مِّنَ النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ﴾ (سورة البقرة: ٢٥٧/٢)

“Allâh, îmân edenlerin velîsidir. Onları karanlıklardan aydınlığa çıkarır. Kâfirlerin velîleri ise tâğuttur. Onları aydınlıktan çıkararak karanlıklara sokarlar. İşte bunlar, cehennemliklerdir. Onlar orada ebedî kalırlar.” (Bakara: 2/257)

﴿أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِّنَ الْكِتَابِ يُؤْمِنُونَ بِالْجِبْتِ وَالطَّاغُوتِ وَيَقُولُونَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا هَؤُلَاءِ أَهْدَىٰ مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا سَبِيلًا﴾ (سورة النساء: ٥١/٤)

“Kendilerine kitâbtan bir pay verilenleri (Yahûdîleri) görmedin mi? Onlar, tâğuta ve cibte îmân ediyorlar ve diğer kâfirler (Mekke müşrikleri) için: ‘Bunlar, îmân edenlerden daha doğru bir yoldadır’ diyorlar.” (Nisâ: 4/51)

﴿أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا نُزِّلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ مِنْ قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَنْ يَتَحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا﴾ (سورة النساء: ٦٠/٤)

“Sana indirilene ve senden önce indirilene gerçekten îmân ettiklerini zannedenleri görmüyor musun? Bunlar, tâğuta muhâkeme olmayı istiyorlar. Oysa onlar onu reddetmekle emrolunmuşlardı. Şeytân da onları uzak bir sapıklıkla saptırmak istiyor.” (Nisâ: 4/60)

﴿الَّذِينَ آمَنُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ الطَّاغُوتِ فَقَاتِلُوا أَوْلِيَاءَ الشَّيْطَانِ إِنَّ كَيْدَ الشَّيْطَانِ كَانَ ضَعِيفًا﴾ (سورة النساء: ٧٦/٤)

“Îmân edenler Allâh yolunda savaşırlar; kâfirler ise tâğut yolunda savaşırlar. Öyleyse şeytânın dostlarıyla savaşın. Hiç şüphesiz, şeytânın hilesi pek zayıftır.” (Nisâ: 4/76)

﴿قُلْ هَلْ أُنَبِّئُكُمْ بِشَرٍّ مِنْ ذَلِكَ مَثُوبَةً عِنْدَ اللَّهِ مَنْ لَعَنَهُ اللَّهُ وَغَضِبَ عَلَيْهِ وَجَعَلَ مِنْهُمْ الْقِرَدَةَ وَالْخَنَازِيرَ وَعَبَدَ الطَّاغُوتِ أُولَئِكَ شَرٌّ مَكَانًا وَأَضَلُّ عَنْ سَوَاءِ السَّبِيلِ﴾ (سورة المائدة: ٦٠/٥)

“De ki: Allâh katında, kesinleşmiş bir cezâ olarak bundan daha kötüsünü haber vereyim mi? Allâh’ın kendisine lânet ettiği, ona karşı gazâblandığı ve onlardan maymunlar ve domuzlar kıldığı ile tâğuta ibâdet edenler; işte bunlar, yerleri daha kötü ve dümdüz yoldan daha çok sapmışlardır.” (Mâide: 5/60)

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ فَمِنْهُمْ مَنْ هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكْذِبِينَ﴾ (سورة النحل: ٣٦/١٦)

“Andolsun, biz her ümmete: ‘Allâh’a kulluk edin ve tâğuttan kaçının’ diye bir rasûl gönderdik. Böylelikle, onlardan kimine Allâh hidâyet verdi, onlardan kiminin üzerine de sapıklık hak oldu. Artık, yeryüzünde dolaşın da

yalanlayanların sonunun ne olduğunu görün.” (Nahl: 16/36)

﴿وَالَّذِينَ اجْتَنَبُوا الطَّاغُوتَ أَنْ يَعْبُدُوهَا وَأَنَابُوا إِلَى اللَّهِ لَهُمُ

الْبُشْرَىٰ فَبَشِّرْ عِبَادِ ﴿١٧﴾﴾ (سورة الزمر: ١٧/٣٩)

“Tâğuta ibâdet etmekten kaçınan ve Allâh’a içten yönelenler için bir müjde vardır. Öyleyse kullarıma müjde ver.” (Zumer: 39/17)

Başarı, el-Hamîd ve el-Hakîm olan Allâh’tandır.

5. Soru: Tâğutların reddedilmesinin hükmü nedir?

Cevâb:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Hamd ve hüküm, Allâh Subhânehu ve Teâlâ'ya mahsustur.

Tâğutları reddetmek her mükellef için farz olup, îmânın ilk şartının ön şartıdır. Yani Müslüman olmanın ilk şartı Allâh'a îmân etmek, Allâh'a îmân etmenin ilk şartı ise tâğutları reddetmektir. Nitekim İmâm Muhammed bin Süleymân rahimehul-lâh, şöyle demiştir: "Allâh'ı Teâlâ sana rahmet etsin. Bil ki! Allâh'ın âdemoğluna farz kıldığı ilk şey tâğutu reddetmek ve Allâh'a îmân etmektir."²⁵

Şart lügatte: "علامة Alâmet" demektir. Istılâhta ise: "Yok olması halinde hükmünde yok olacağı, var olması halinde ise bizâtihi hükmün varlığının veya yokluğunun gerekli olmadığı şeydir."²⁶

Misâlen: Yapılan ibâdetlerin sahîh yani kabul olma şartlarından ilki îmândır. Bir kimsenin îmânlı olarak yapmış olduğu namaz, oruç ve cihad gibi ameller, eğer bu amelleri ifsad edici başka bir durum yok ise kabul olunur ve âhirette bunlara mukabil ecir alınır. Ancak îmân olmadan yapılacak tüm ibâdet çeşitleri sahîh olmaz. Zîrâ îmân olmadan ibâdet etmek, kişiye fayda sağlamaz. Yani yapılan ibâdetlerin geçerli olmasındaki ilk şart, îmândır. İmânın ilk şartı ise tâğutları reddetmektir. Tâğutları reddetmeden onlardan uzak olmadan îmân asla kabul olunmaz. İmânın kabul olması tâğutların reddedilmesi şartına bağlanmıştır. Nitekim Allâh Subhânehu ve Teâlâ, şöyle buyur-

²⁵ ed-Durerus-Seniyye: 1/161.

²⁶ Bak: el-Mevsûatu'l-Fıkhiyye: 3/22.

maktadır:

﴿قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللَّهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ لَا انْفِصَامَ لَهَا﴾ (سورة البقرة: ٢٥٦/٢)

“Artık hak, bâtıldan apaçık ayrılmıştır. O halde her kim tâğutu reddederek Allâh’a îmân ederse, kopması mümkün olmayan sapasağlam bir kulba yapışmıştır.” (Bakara: 2/256)

Âyet-i kerîmede *“Her kim tâğutu reddederek, Allâh’a îmân ederse”* buyrulmuş Allâh’a îmân için önce tâğutun reddi emredilmiştir. Yani kelime-i tevhîd’de olduğu gibi önce red, sonra isbât/kabul emredilmektedir. Kelime-i tevhîd’in لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ “İlâh yoktur” kısmı red, لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ “Allâh’tan başka” kısmı ise isbâttır. Âyetteki *“Her kim tâğutu reddederse”* kısmı red, وَلَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ *“Allâh’a îmân ederse”* kısmı ise isbâttır. Bu âyet-i kerîme bilindiği üzere Medenî (Medîne’de inmiş) olup, Kur’ân-ı Kerîm’ de tâğuttan bahseden Mekki âyetlerde de aynı durum mevcuttur. O âyetlerde de tâğutların reddi istenmiş, bu red Allâh’a îmân ve ibâdetten önce zikredilmiştir. Nitekim Allâh Subhânehu ve Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

﴿وَالَّذِينَ اجْتَنَبُوا الطَّاغُوتَ أَنْ يَعْبُدُوهَا وَأَنَابُوا إِلَى اللَّهِ لَهُمُ الْبُشْرَىٰ فَبَشِّرْ عِبَادِ﴾ (سورة الزمر: ١٧/٣٩)

“Tâğuta ibâdet etmekten kaçınan ve Allâh’a içten yönelenler için bir müjde vardır. Öyleyse kullarıma müjde ver.” (Zumer: 39/17)

Bu âyet-i kerîmede de وَالَّذِينَ اجْتَنَبُوا الطَّاغُوتَ أَنْ يَغْبُدُوهَا **“Tâğuta kulluk etmekten kaçman”** kavliyle öncelikle tevhîdin red kısmının teşekkülü istenmiş, وَأَنَابُوا إِلَى اللَّهِ **“Allâh’a içten yönelenler”** buyrularak da tevhîdin isbât kısmını ortaya koyanlara müjdeler olduğu beyân edilmiştir.

Şeyh Süleymân bin Abdullâh rahimehullâh, şöyle demiştir: “Mânâsını bilmeden, gerektirdiği tevhîdi sağlamadan, bütün şirkleri terketmeden ve tâğutu reddedip tekfir etmeden şehâdet kelimesini söylemek icmâ ile sâhibine bir fayda sağlamaz.”

27

Şeyh Şankîî, ise şöyle demiştir: “Tâğutu reddetmedikçe hiçbir kimsenin îmân etmiş sayılmayacağını aşağıdaki âyet çok iyi açıklamaktadır. Allâh Subhânehu ve Teâlâ, şöyle buyuruyor: **‘O halde her kim tâğutu reddederek Allâh’a îmân ederse, kopması mümkün olmayan sapasağlam bir kulba yapışmıştır.’** (Bakara: 2/256)

Âyet-i kerîmede tâğutu inkâr etmeksizin kopmak bilmeyen sağlam bir kulba tutunmanın söz konusu olmadığı bildirilmektedir. Zîrâ böyle bir durumda kişi, kendini îmandan mahrum bırakmıştır. Çünkü **‘Sapasağlam kulb’** îmânın ta kendisidir. Tâğutu inkâr etmeme hadisesi hiçbir zaman îmân ile bir arada bulunmaz. İkisinin bir arada bulunması imkânsız bir şeydir. Nedeni ise Allâh’a îmânın şartı veya rüknü tâğutu reddetmektir. Zîrâ açık olarak **‘Her kim tâğutu reddederek’** buyrulmuştur...”²⁸

İfade olunduğu üzere tâğutun reddedilmesi îmânın ön şartıdır ve hiçbir kimse tâğutu reddetmeden Müslüman ola-

²⁷ Süleymân bin Abdullâh, Teysiri'l-Azîzi'l-Hâmid: 51.

²⁸ Şankîî, Edvâu'l-Beyân: 1/244-245.

maz. Tâğutun reddi kalb, dil ve tüm âzâlarla gerçekleşmelidir.

Müslüman olmak ve de Müslüman kalmak isteyen bir kimse, kalbiyle tüm tâğutlardan nefret etmeli, onların yok olmalarını istemeli ve onlara karşı kalbinde en ufak bir sevgi dâhi bulundurmamalıdır. Bunu diliyle ifâde etmeli ve organlarıyla kalbinin ve dilinin ikrârını yalanlamamalıdır. Bu da tâğutlara düşmanlık ederek buğzetmekle, onları velî edinmemekle, onlardan hüküm istememekle, onları desteklememekle, onların savunuculuğunu yapmamakla ve onlara ibâdet etmemekle ger-çekleşir. Zîrâ tâğutların reddi tecezzi (parçalara ayırma) kabul etmediğinden tâğutların reddedilmesi, onların tüm cüzlerinden ve çeşitlerinden teberri (arınıp yüzçevirmek) ile mümkün olur.

Misâlen: Tâğuti bir sistemin kendisini, velâyetini, savunuculuğunu ve ona ibâdeti reddettiğini söyleyen bir kimse “tâğutun hâkimiyetini reddetmiyorum” diyemez. Yine tâğuti bir sistemi, hâkimiyeti dâhil tüm cüzleriyle reddettiğini ikrâr eden bir kimse, tâğuttan herhangi bir mes’ele hakkında hüküm talebinde bulunamaz. Bu ancak münâfıklığı meslek edinmiş kâfirlerden sudûr edebilecek bir harekettir. Allâh Subhânehu ve Teâlâ, şöyle buyurmaktadır:

﴿وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَىٰ مَا أَنزَلَ اللَّهُ وَإِلَى الرَّسُولِ رَأَيْتَ الْمُنَافِقِينَ يَصُدُّونَ عَنْكَ صُدُودًا﴾

(سورة النساء: ٦١/٤)

“Münâfıklara Allâh’ın indirdiğine ve Rasûl’e gelin den-diği zaman, onların senden büsbütün uzaklaştıklarını gö-rürsün.” (Nisâ: 4/61)

﴿وَإِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ إِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمْ

﴿سورة النور: ٢٤/٢٨﴾ مُعْرِضُونَ

“Onlar, aralarında hüküm vermesi için Allâh’a ve Rasûl’e (Kitâb ve Sünnet’e) çağırıldıklarında, bakarsın ki içlerinden bir kısmı yüz çevirip dönerler.” (Nûr: 24/48)

﴿سورة الأحقاف: ٣٦/٣٧﴾ وَالَّذِينَ كَفَرُوا عَمَّا أُنذِرُوا مُعْرِضُونَ

“Kâfir olanlara gelince onlar uyarıldıkları şeylerden yüz çevirmektedirler.” (Ahkâf: 46/3)

Mü’minlerin ise herhangi bir mes’ele hakkında içerisinde bulundukları ihtilâfın çözüm kaynağı Kur’ân ve Sünnet’tir. Onlar tâğutu tüm cüzleriyle ve çeşitleriyle reddederek Allâh Tebâreke ve Teâlâ’ya îmân ederler ve ancak Kur’ân ve Sünnet’e itaat ederler. Tamamı adâlet olan Kur’ân ve Sünnet’in hükümlerine muhâkeme olmaya çağırıldıklarında “işittik ve itaat ettik” diyerek icâbet ederler. Çıkan hükümden dolayı da içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın âlemlerin Rabbine teslim olurlar. Allâh Subhânehu ve Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

﴿إِنَّمَا كَانَ قَوْلَ الْمُؤْمِنِينَ إِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ

بَيْنَهُمْ أَنْ يَقُولُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ (سورة النور

: ٢٤/٥١)

“Aralarında hüküm vermesi için Allâh’a ve Rasûl’e (Kur’ân ve Sünnet’e) çağırıldıklarında mü’minlerin sözü ancak ‘işittik ve itaat ettik’ demeleridir. İşte asıl bunlar felâha (kurtuluşa) erenlerdir.” (Nûr: 24/51)

Kur’ân-ı Kerîm’de tâğutların tüm cüz ve çeşitleriyle reddedilmesine dair birçok âyet-i kerîme bulunmaktadır. Misâlen:

Tâğutlara îmân etmenin reddine dair, Allâh Subhânehu ve Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

﴿أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِّنَ الْكِتَابِ يُؤْمِنُونَ بِالْجِبْتِ
وَالطَّاغُوتِ﴾ (سورة النساء: ٥١/٣)

“Kendilerine Kitâb’tan bir pay verilenleri (Yahûdîleri) görmedin mi? Onlar, tâğuta ve cibte îmân ediyorlar.” (Nisâ: 4/51)

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ﴾
(سورة النحل: ٣٦/١٦)

“Andolsun, biz her ümmete: ‘Allâh’a kulluk edin ve tâğuttan kaçının’ diye bir rasûl gönderdik.” (Nahl: 16/36)

﴿فَمَن يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللَّهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ
الْوُثْقَىٰ لَا انْفِصَامَ لَهَا﴾ (سورة البقرة: ٢٥٦/٢)

“O halde her kim tâğutu reddederek Allâh’a îmân ederse, kopması mümkün olmayan sapasağlam bir kulba yapışmıştır. Allâh işitir ve bilir.” (Bakara: 2/256)

Tâğutların velâyetinin reddine dair, Allâh Subhânehu ve Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

﴿اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَالَّذِينَ
كَفَرُوا أَوْلِيَائُهُمُ الطَّاغُوتُ يُخْرِجُونَهُمْ مِّنَ النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ أُولَٰئِكَ
أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ﴾ (سورة البقرة: ٢٥٧/٢)

“Allâh, îmân edenlerin velîsidir. Onları karanlıklardan aydınlığa çıkarır. Kâfirlerin velîleri ise tâğuttur. Onları aydınlıktan çıkararak karanlıklara sokarlar. İşte bunlar cehennemliklerdir. Onlar orada ebedî kalırlar.” (Bakara: 2/257)

Tâğutların muhâkemesinin reddine dair, Allâh Subhânehu ve Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

﴿أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَنْ يَتَحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا﴾ (سورة النساء: ٦٠/٣)

“Sana indirilene ve senden önce indirilene gerçekten îmân ettiklerini zannedenleri görmüyor musun? Bunlar, tâğuta muhâkeme olmayı istiyorlar. Oysa onlar onu reddetmekle emrolunmuşlardı. Şeytân da onları uzak bir sapıklıkla saptırmak istiyor.” (Nisâ: 4/60)

Tâğutların savunuculuğunun reddine dair, Allâh Subhânehu ve Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

﴿الَّذِينَ آمَنُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ الطَّاغُوتِ فَقَاتِلُوا أَوْلِيَاءَ الشَّيْطَانِ إِنَّ كَيْدَ الشَّيْطَانِ كَانَ ضَعِيفًا﴾ (سورة النساء: ٧٦/٤)

“Îmân edenler Allâh yolunda savaşırlar; kâfirler ise tâğut yolunda savaşırlar. Öyleyse şeytânın dostlarıyla savaşın. Hiç şüphesiz, şeytânın hilesi pek zayıftır.” (Nisâ: 4/76)

Tâğutlara ibâdet etmenin reddine dair, Allâh Subhânehu ve Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

﴿قُلْ هَلْ أُنَبِّئُكُمْ بِشَرٍّ مِنْ ذَلِكَ مَثُوبَةً عِنْدَ اللَّهِ مَنْ لَعَنَهُ اللَّهُ
وَعَظِيبٌ عَلَيْهِ وَجَعَلَ مِنْهُمْ الْقِرَدَةَ وَالْخَنَازِيرَ وَعَبَدَ الطَّاغُوتَ أُولَئِكَ شَرٌّ
مَكَانًا وَأَضَلُّ عَنْ سَوَاءِ السَّبِيلِ﴾ (سورة المائدة: ٦٠/٥)

“De ki: Allâh katında, kesinleşmiş bir cezâ olarak bundan daha kötüsünü haber vereyim mi? Allâh’ın kendisine lânet ettiği, ona karşı gazâblandığı ve onlardan maymunlar ve domuzlar kıldığı ile tâğuta ibâdet edenler; işte bunlar, yerleri daha kötü ve dümdüz yoldan daha çok sapmışlardır.” (Mâide: 5/60)

Anlaşıldığı üzere tâğutların reddi kalb, dil ve tüm âzâlarla olmadıkça, îmânın ön şartı olan tâğutların reddedilme şartı yerine gelmemektedir. Allâh’a îmân ettiğini iddia etmekle beraber, tâğutları emredildiği üzere reddetmeyenler, Allâh’a şirk koşmuş olacaklarından ebedî olarak cehennemde kalacaklardır. Tâğutları tüm cüz ve çeşitleriyle reddederek Allâh’a îmân edenlere müjdeler vardır. Nitekim Allâh Subhânehu ve Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

﴿وَالَّذِينَ اجْتَنَبُوا الطَّاغُوتَ أَنْ يَعْبُدُوهَا وَأَنَابُوا إِلَى اللَّهِ لَهُمُ
الْبُشْرَىٰ فَبَشِّرْ عِبَادِ﴾ (سورة الزمر: ١٧/٣٩)

“Tâğuta ibâdet etmekten kaçınan ve Allâh’a içten yönelenler için bir müjde vardır. Öyleyse kullarıma müjde ver.” (Zumer: 39/17)

Başarı, el-Hamîd ve el-Hakîm olan Allâh’tandır.

6. Soru: Hâkimiyet ne demektir ve kime aittir?

Cevâb:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Hamd ve hüküm, Allâh Subhânehu ve Teâlâ'ya mahsustur.

“الحكم el-Hukm” kelimesi Arabçada: “İyileştirmek amacıyla menetmek, düzeltmek, karar vermek” mânâlarında masdar; “ilim, derin anlayış, siyâsi hâkimiyet, karar ve yargı” mânâlarında isim olarak kullanılan bir kelimedir. Fıkıh ilminde: “İslâm Dîni'nin inanç, ibâdet, muamelât ve ahlâka dair temel ilkelerini ifâde etmektedir.” Fıkıh usûlünde ise: “Mükelleflerin fiilleriyle ilgili ilâhi hitâblara hüküm” denir.

Bu kökten gelen hâkimiyet kelimesi: “Engel olmak, men etmek” anlamına gelen bir masdardır. Buna göre: “Hâkimiyet, kendisi dışında tüm kudret ve kuvvet sâhiblerine engel ve üstün olma hâlini ifâde etmekle birlikte, hüküm verme, kanun ve nizam belirlemede de tek yetkili olma hâlini ifâde eder.”²⁹

Hâkimiyet kelimesinin Türkçe karşılığı “egemenlik”tir. “Ege” kökünden türeyen “egemen” kelimesi: “Yönetimini hiçbir kısıtlama veya denetime bağlı olmaksızın sürdüren, bağımlı olmayan, sözünü geçiren, hükümrân ve hâkim olan” anlamlarına gelmektedir. Egemen sıfatının isim hâlini oluşturan “egemenlik” ise: “Egemen olma durumu” demektir.³⁰

Kur'ân-ı Kerîm'de hâkimiyet/egemenlik kavramı, genel

²⁹ Bak: “H-k-m” Maddesi: İsfahânî, el-Müfredat; Firûzâbâdî, el-Kâmûsü'l-Muhît; İbn Manzûr, Lisânu'l-Arab; Cevherî, es-Sihâh; İbn Fâris, Mucemu Makâyisi'l-Luğa; Zebidî, Tâcu'l-Arûs...

³⁰ Bak: Büyük Türkçe Sözlük: 323; T.D.K Türkçe Sözlük: 1/34; Türk Dilinin Etimoloji Sözlüğü: 102.

olarak kevnî, uhrevî ve şer'î/kanuni olarak üç kısma ayrılır.

Kevnî Hâkimiyet: Âlemlerin yani tüm kâinatın yaratılışı, bunlara bir düzen ve kanunun belirlenişi, bu kanunlara göre idâre edilişi ve varlıkta kalabilmek için ihtiyaç duydukları şeylerin onlara verilmesini ifâde eder. Hiç şüphesiz kevnî hâkimiyeti elinde bulunduran Allâh Azze ve Celle'dir. O şöyle buyurmaktadır:

﴿قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ﴾ (سورة يونس: ٣١/١٠)

“De ki: Kimdir sizi gökten ve yerden rızıklandıran? Kimdir kulaklarınızı ve gözlerinizi yaratan? Kimdir ölüden diriyi, diriden ölüyü çıkaran? Kimdir bütün işleri çekip çeviren, kâinatı yöneten? Duraksamadan: ‘Allâh’ diyeceklerdir. De ki: O halde O’nun cezâsından sakınmaz mısınız?” (Yûnus: 10/31)

﴿قُلْ لِمَنِ الْأَرْضُ وَمَنْ فِيهَا إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ﴾ ﴿٤٧﴾ سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٤٨﴾ قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ﴿٤٩﴾ سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٥٠﴾ قُلْ مَنْ بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ يُجِيرُ وَلَا يُجَارُ عَلَيْهِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٥١﴾ سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ فَأَنَّى تُسْحَرُونَ ﴿٥٢﴾ بَلْ أَتَيْنَاهُم بِالْحَقِّ وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿٥٣﴾﴾ (سورة المؤمنون: ٨٢/٢٣-٨٢/٢٣)

“De ki: ‘Bütün yeryüzü ve içinde yaşayanlar kimindir

söyleyin bakalım, biliyorsanız?’ Elbette: ‘Allâh’ındır’ diyecekler. Öyleyse sende de ki: ‘Neden aklınızı başınıza almıyorsunuz?’ ‘Peki, yedi kat göğün ve yüce arşın rabbi kimdir?’ diye sor. Elbette: ‘Allâh’tır’ diyecekler. Öyleyse, de ki: ‘İnan-dığınız Allâh’a karşı gelmekten sakınmaz mısınız?’ De ki: ‘Peki her şeyin gerçek yönetimini elinde tutan, kendisi her şeyi koruyup gözeten, ama kendisi himâye altında olmayan kimdir? Biliyorsanız söyleyin bakalım! Elbette ‘Allâh’tır’ diyecekler. Sen de ki: ‘Öyleyse nasıl oluyor da büyülenip (al-danıp) gerçekten uzaklaşıyorsunuz?’ Hayır, Biz onlara gerçeği getirdik; fakat buna rağmen onlar, yalanı tercih ediyorlar.” (Mü’minûn: 23/84-90)

Bu hâkimiyet türünün yalnız Allâh’a ait olduğunu dünün müşrikleri gibi günümüzün müşrikleri de kabul etmektedirler.

Uhrevî Hâkimiyet: Bu hâkimiyet türü âhiret hayatına dair tüm yetki ve kararlara sâhib olunmasını ifâde eder. Hiçbir kimseye haksızlık yapmadan Müslüman ve kâfir, suçlu ve suçsuz ayrımı yaparak, cezâ veya mükâfata karar verenin, hükmünde ve irâdesinde eşi ve benzeri olmayanın hâkimiyetidir. Kevnî hâkimiyet gibi uhrevî hâkimiyette sâdece Allâh’a aittir. Nitekim O, şöyle buyurmaktadır:

﴿وَلَا يَزَالُ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي مِرْيَةٍ مِنْهُ حَتَّى تَأْتِيَهُمُ السَّاعَةُ بَغْتَةً
أَوْ يَأْتِيَهُمْ عَذَابٌ يَوْمٍ عَقِيمٍ ٥٥﴾ أَلَمْ لِكُ يَوْمَئِذٍ لِلَّهِ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فَالَّذِينَ
أَمْنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ ﴿٥٦﴾ (سورة الحج: ٥٥-٥٦)

“Kâfir olanlar, kendilerine kıyâmet ansızın gelinceye yahut da onlara kısır bir günün azâbı gelip çatıncaya dek, o Kur’ân’dan şüphe içindedirler. İşte o gün mülk Allâh’ındır. O insânların arasında hükmünü verir. Artık îmân edip sâlih

ameller işlemiş olanlar, Naîm Cennetleri'ndedirler.” (Hacc: 22/55-56)

﴿يَوْمَ هُمْ بَارِزُونَ لَا يَخْفَىٰ عَلَى اللَّهِ مِنْهُمْ شَيْءٌ لِّمَنِ الْمُلْكُ الْيَوْمَ لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ ﴿٥٥﴾﴾ الْيَوْمَ تُجْزَىٰ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ لَا ظُلْمَ الْيَوْمَ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿٥٦﴾﴾ (سورة غافر: ١٧-١٦/٥٠)

“O günde onlar (kabirlerinden) çıkacaklardır. Onların hiçbir şeyi Allâh’a gizli kalmaz. Bu gün mülk (hâkimiyet ve her şeyin mutlak sâhibliği) kimindir?” (diye sorar). Kahhâr ve tek olan Allâh’ındır. Bugün herkese kazandığı ile karşılık verilecektir. Zulüm yoktur, bu gün Allâh, hesâbı çarçabuk görendir.” (Gâfir: 40/16-17)

Bu hâkimiyet türünün de yalnız Allâh’a ait olduğunu dünün müşrikleri gibi günümüzün müşrikleri de kabul etmektedirler.

Şer’î Hâkimiyet: Bu hâkimiyet türü ise kulların fiilleri hakkında yetki ve kararlara sâhib olunmasını ifâde eder. İnsânların ve cinlerin nasıl ibâdet edeceklerini, tüm hayatlarına dair neyi yapabileceklerini ve de neyi yapamayacaklarını kanun ve yasa olarak belirtme gücünde bulunanın hâkimiyetidir.

Kevnî ve uhrevî hâkimiyet gibi şer’î hâkimiyette sâdece Allâh Azze ve Celle’ye aittir. Ancak O’nu kevnî ve uhrevî hâkimiyette birleyen geçmişin ve bu günün müşrikleri, şer’î hâkimiyette O’na şirk koşmuşlar ve de koşmaktadırlar. Hâlbuki mutlak ve sınırlandırılmaz hâkimiyet, yalnızca Allâh’ındır. Kevnî, uhrevî ve şer’î olarak hüküm vermek, sâdece Allâh’a has bir yetkidir. Başkalarının bunda hiçbir ortaklığı yoktur. Hiçbir kimsenin Allâh ile birlikte hüküm vermesi söz konusu değildir.

O, hükmüne ve hâkimiyetine hiçbir kimseyi asla ortak etmez. Buna göre İslâm Dîni'nde tartışılmaz ve oylanamaz kâide şudur: **“Hâkimiyet kayıtsız ve şartsız Allâh’a aittir.”**

Kur’ân-ı Kerîm’de hâkimiyetin kayıtsız ve şartsız Allâh Tebâreke ve Teâlâ’ya ait olduğunu açıklayan birçok âyet-i kerîme vardır. Onlardan bazıları şöyledir:

﴿تَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾ (سورة

الملك: ١/٦٧)

“Mülkü/hâkimiyeti elinde bulunduran Allâh, ne yücedir. O, her şeye hakkıyla gücü yetendir.” (Mülk: 67/1)

﴿أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ﴾ (سورة الأعراف

: ٥٤/٧)

“İyi bilin ki! Yaratmak da, emretmek de (hükmetmek de yalnızca) O’na aittir. Âlemlerin Rabbi olan Allâh ne yücedir.” (Arâf: 7/54)

﴿أَلَا لَهُ الْحُكْمُ وَهُوَ أَسْرَعُ الْحَاسِبِينَ﴾ (سورة الأنعام: ٦٢/٦)

“İyi bilin ki hüküm yalnız O’nundur. O, hesâb görenlerin en çabuğudur.” (Enâm: 6/62)

﴿إِنَّ الْحُكْمَ إِلَّا لِلَّهِ يَقْضِي الْحَقَّ وَهُوَ خَيْرُ الْفَاصِلِينَ﴾ (سورة

الأنعام: ٥٧/٦)

“Hüküm vermek yalnızca Allâh’a aittir. O, doğru haberi verir ve O, ayırt edenlerin en hayırlısıdır.” (Enâm: 6/57)

﴿إِنَّ الْحُكْمَ إِلَّا لِلَّهِ أَمَرَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ

وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٥﴾ (سورة يوسف: ٤٠/١٢)

“Hüküm vermek yalnızca Allâh’a aittir. O, kendisinden başka hiçbir şeye ibâdet etmemenizi emretmiştir. Dosdoğru olan dîn işte budur. Fakat insânların çoğu bilmezler.”
(Yûsuf: 12/40)

﴿إِنَّ الْحُكْمَ إِلَّا لِلَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَعَلَيْهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ﴾

﴿٤٧﴾ (سورة يوسف: ٦٧/١٢)

“Hüküm vermek yalnızca Allâh’a aittir. Ben O’na tevekkül ettim. Tevekkül edenler de yalnız O’na tevekkül etsinler.” (Yûsuf: 12/67)

﴿وَاللَّهُ يَحْكُمُ لَا مُعَقَّبَ لِحُكْمِهِ وَهُوَ سَرِيعُ الْحِسَابِ﴾ (سورة

الرعد: ٤١/١٣)

“Hüküm veren Allâh’tır, O’nun hükmünü gözden geçirecek hiç kimse yoktur. O’nun hesâblaşması pek çabuktur.”
(Rad: 13/41)

﴿وَهُوَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَهُ الْحَمْدُ فِي الْأُولَى وَالْآخِرَةِ وَلَهُ الْحُكْمُ

وَالِيهِ تُرْجَعُونَ ﴿٧٥﴾ (سورة القصص: ٧٠/٢٨)

“O, Allâh’tır. O’ndan başka hiçbir ilâh yoktur. İlkte ve sonda hamd O’na mahsustur. Hüküm yalnızca O’nundur. Kesinlikle O’na döndürüleceksiniz.” (Kasas: 28/70)

﴿وَلَا تَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا

وَجْهَهُ لَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٨٨﴾ (سورة القصص: ٨٨/٢٨)

“Sen Allâh ile beraber başka (hiç) bir ilâha ibâdet etme. O’ndan başka hiçbir ilâh yoktur. O’nun vechinden başka her şey yok olacaktır. Hüküm yalnızca O’nundur ve kesinlikle O’na döndürüleceksiniz.” (Kasas: 28/88)

﴿وَلَا يُشْرِكْ فِي حُكْمِهِ أَحَدًا﴾ (سورة الكهف: ٢٤/١٨)

“O, hükmüne hiçbir kimseyi ortak etmez.” (Kehf: 18/26)

﴿أَفَحُكْمَ الْجَاهِلِيَّةِ يَبْغُونَ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ حُكْمًا لِقَوْمٍ

يُوقِنُونَ﴾ (سورة المائدة: ٥٠/٥)

“Onlar, hâlâ câhiliyye devrinin (şirk olan) hükmünü mü istiyorlar? Yakînen bilen bir kavim (topluluk) için Allâh’tan daha güzel hüküm veren kim vardır?” (Mâide: 5/50)

Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

﴿إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَكْمُ، وَإِلَيْهِ الْحُكْمُ﴾ [حدیث صحیح: رواه أبو داود

(٤٩٥٥) والنسائي (٥٣٨٧) ...]

“Muhakkak ki gerçek hakem Allâh’dır. Hüküm (ondan çıkar, yine) ona (döner).” [(SAHİH HADİS: Ebû Dâvûd (4955); Nesâî (5387) ...]

﴿تَرَكْتُ فِيكُمْ أَمْرَيْنِ لَنْ تَضِلُّوا مَا تَمَسَّكْتُم بِهِمَا: كِتَابُ اللَّهِ وَسُنَّةُ

نَبِيِّهِ﴾ [حدیث صحیح: رواه مالك (١٨٧٤) وابن عبد البر (١٣٨٩) ...]

“Size iki şey bırakıyorum. Bunlara sımsıkı sarıldığınız sürece, asla doğru yoldan sapmayacaksınız. Bunlar, Allâh’ın Kıtâbı ve Nebî-si’nin Sünneti’dır.” [(SAHİH HADİS: Mâlik (1874); İbn Abdilberr (Câmiu: 1389) ...]

İmâm Taberî rahimehullâh, şöyle demiştir: “Allâh’u Teâ-

lâ, yarattığı hiç bir mahlûku hüküm verme konusunda kendisine ortak kabul etmez. İnsânlar arasında hüküm verecek yalnız O'dur. Hüküm verme, ihtilâfları çözme, insânları ve işlerini idâre etme konusunda dilediği ve sevdiği şekilde hareket eder. Bu özellik sâdece O'nun hakkıdır.”³¹

İmâm Beğavî rahimehullâh, şöyle demiştir: “Hüküm vermek, emretmek ve yasaklamak ancak Allâh’u Teâlâ’ya ait bir haktır.”³²

İmâm İbn Kayyim rahimehullâh, Nisâ Sûresi’nin 59. âyet-i kerîmesine dair şöyle demiştir: “Âyet-i kerîmedeki: **‘Herhangi bir şey...’** ifâdesi, şart bağlamında gelen nekira (belirtisiz) bir ifâdedir ve büyük küçük, celî/açık ve hafî/kapalı dînin bütün konularında mü’minlerin ihtilâfa düştükleri bütün mes’eleleri kapsar. İhtilafa düştükleri konuların hükmü Allâh’ın Kitâbı’nda ve Rasûlü’nün Sünneti’nde bulunmasaydı ve bu iki kaynaktaki hükümler, bu mes’elelerin çözümü için yeterli olmasaydı, onlara bu mes’eleleri bu iki kaynağa döndürmelerini emretmezdi. Çünkü anlaşmazlığı gidermek için, çözümü olmayan bir kişiye çözüm için başvurmayı Allâh’ın emretmesi imkânsızdır.

Allâh’a döndürmenin, Allâh’ın Kitâbı’na başvurmak, Rasûlullah’a döndürmenin ise, hayatında bizzat kendisine, vefat ettikten sonra da Sünneti’ne başvurmak olduğu konusunda insânlar icmâ etmişlerdir.”³³

Şeyh Şankîtî, rubûbiyyet özelliklerine dikkat çekerek kanun ve yasa koymanın sâdece Allâh’a ait olduğunu şöyle açıklamaktadır: “Allâh Azze ve Celle, hüküm verme ve hüküm koyma hakkının kime ait olduğunu, bu zâtın sıfatlarının neler

³¹ Taberî, Câmiu’l-Beyân: 15/234.

³² Beğavî, Meâlimu’t-Tenzîl: 2/493.

³³ İbn Kayyim, İlâmu’l-Muvakkîn: 1/39.

olduğunu birçok âyette bildirmiştir. Her akıl sâhibinin Allâh'u Teâlâ'nın bildirdiği, hüküm koyucuda bulunması gereken sıfatları düşünmesi lazımdır.

Beşerî kanunları koyanların sıfatı, Kur'ân-ı Kerîm'de zikredilen teşrî koyanda bulunması gereken sıfatlara uyuyor mu acaba? Eğer Kur'ân-ı Kerîm'deki sıfatlar, onların sıfatlarına uyuyorsa, o zaman onların kanunlarına tâbi olunsun! Fakat bu teşrî koyucuların sıfatları Kur'ân-ı Kerîm'de bildirilen teşrî koyucunun sıfatına asla ve hiçbir zaman uymamaktadır, uymayacaktır. Üstelik onların sıfatları, ya Kur'ân'da zikredilen teşrî koyucunun sıfatına nazaran çok alçak ve çok düşükse...

İşte o zaman, kendisinin de teşrî koymada hakkı bulunduğunu iddia eden o sahtekâr teşrî koyuculara hadleri bildirilsin! Onlar asla rabblik makamına yükseltilmesin!

İbadette, hükmünde ve mülkünde ortak koşulmasından Allâh'u Teâlâ'yı tenzih ediyoruz. İşte! Allâh'u Teâlâ'nın Kur'ân-ı Kerîm'de bildirdiği, teşrî ve hüküm koyucunun sıfatlarına dair âyetlerden bazı misâller:

'Hakkında ihtilâfa (ayrılığa) düştüğünüz herhangi bir şeyin hükmü Allâh'a aittir. İşte bu, Rabbim Allâh'tır. Yalnız O'na tevekkül ettim ve ancak O'na yöneliyorum. O, göklerin ve yerin hiç yoktan var edicisidir. Size kendi cinsinizden eşler, hayvanlardan da çiftler yaratmıştır. Sizi bu şekilde çoğaltmaktadır. Onun benzeri, hiçbir şey yoktur. O, işitendir, görendir. Göklerin ve yerin anahtarları O'nundur, dile-diğine rızkını yayar ve daraltır. O, her şeyi hakkıyla bilen-dir.' (Şûrâ: 42/10-12)

Bu fecere, küfür içerikli şeytânî kanunları koyanlardan acaba hangileri, 'bütün işler kendisine dönen' olarak vasıflandırılabilir? Hangileri 'O'na tevekkül edilir' sıfatına sâhibtir? Han-

gileri ‘gökleri ve yeri örneksiz yaratan’, ‘insânları çiftler halinde yaratan’, ‘hayvanları çiftler halinde yaratan’ sıfatını alabilir? Hangileri ‘O’nun benzeri hiçbir şey yoktur, O işitendir, görendir’ sıfatına sâhibtir? Hangilerinde ‘göklerin ve yerin anahtarları’ vardır? Hangileri ‘dilediğine rızık yayma ve daraltma’ gücüne sâhibtir? Hangileri ‘her şeyi hakkıyla bilendir’ sıfatı ile sıfatlandırılabilir?

Ey Müslümanlar! Kanun koyucu olanın, helâl ve haramlar belirleyici kimsenin sıfatlarını çok iyi bilmeniz ve anlamanız gerekir. Hiçbir zaman ve asla alçak, câhil, kâfir bir kişiden kanun kabul etmeyin! Böylelerine kesinlikle kanun koyma hakkı vermeyin!”³⁴

Yine şöyle demiştir: “Allâh’u Teâlâ, hüküm konusunda hiç kimsenin kendisine ortak olmasını asla kabul etmez. Hüküm sâdece O’na aittir. O’ndan başka hiç kimsenin kesinlikle hüküm verme yetkisi yoktur. Helâl, Allâh’ın helâl kıldığı, haram, Allâh’ın haram kıldığıdır. Hak dîn, Allâh’ın koyduğu şerîattır. İhtilafı mes’elelerde sâdece O’nun verdiği hüküm geçerlidir. Hükümden kasıt ise: Allâh’ın hüküm verdiği her mes’eledir. Teşrî koyma mes’elesi ise buna öncelikle dâhildir.”³⁵

Ve yine şöyle demiştir: “Allâh’u Teâlâ dışında kanun koyan, kâfir ve fâcir kimselerden hangisi, ‘bir olan Allâh’u Teâlâ’ olarak vasfedilebilir? Hangisi ‘O’nun dışında her şey helak olacak’ sıfatına sâhibtir? Hangisi ‘bütün kullar ona dönecektir’ sıfatına hâizdir? Allâh’u Teâlâ, sıfatlarının halkın en alçağına verilmesinden münezzeh ve yücedir. Kanun koyma hakkının sâdece Allâh’u Teâlâ’nın hakkı olduğunu gösteren âyetlerden birisi de şudur: **‘İşte bunun sebebi şudur: Bir olan Allâh’a**

³⁴ Şankîti, Edvâu’l-Beyân: 7/49.

³⁵ Şankîti, Edvâu’l-Beyân: 3/258.

çağırıldığınız zaman inkâr ettiniz. O'na ortak koşulduğunda inanıp onayladınız. Artık hüküm, Aliyyu'l-Kebîr (olan) Allâh'ındır.' (Gâfir: 40/12)

Allâh'u Teâlâ dışında kanun koyan, kâfir ve fâcir kimse-lerden hangisi, 'en yüce semâvî Kitâb'ta Allâh'u Teâlâ'nın Aliyyu'l-Kebîr' sıfatıyla vasfedildiği gibi vasfedilebilir? Ey Rabbi-miz! Sana lâyük olmayan, senin yüceliğine lâyük olmayan her türlü noksan sıfattan seni tenzih ederiz!

Teşrînin yalnızca Allâh'u Teâlâ'nın hakkı olduğuna delâlet eden diğer bir âyet de şudur: **'O, Allâh'tır. O'ndan başka hiçbir ilâh yoktur. İlkte (dünyâda) ve sonda (âhirette) hamd O'na mahsustur. (Dünyâ ve âhiret) Hüküm yalnızca O'nundur. Kesinlikle O'na döndürüleceksiniz. (Ey Muham-med) De ki: 'Ne dersiniz? Allâh, üzerinize geceyi kıyâmete kadar sürekli kılsaydı, Allâh'tan başka hangi ilâh size bir aydınlık getirir? Hâlâ duymayacak mısınız?' (Yine) De ki: 'Ne dersiniz? Allâh, üzerinize gündüzü kıyâmete kadar sürekli kılsaydı, Allâh'tan başka hangi ilâh size içinde dinleneceğiniz bir gece getirebilir? Hâlâ görmeyecek misiniz?' Allâh, rahmetinden ötürü geceyi içinde dinlenesiniz; gündüzü de, lütfünden isteyesiniz ve şükredesiniz diye sizin için yarattı.'** (Kasas: 28/70-73)

Allâh'u Teâlâ dışında kanun koyanların hangisi, 'dünyâda ve âhirette hamd onundur' sıfatıyla vasfedilebilir? Hangisi 'büyük kudret ve azametini ve de kullarına verdiği nimetini açıklamak için gündüzü, geceye, geceyi gündüze çeviren' sıfatına hâizdir? Göklerin ve yerin yaratıcısı olan Allâh'u Teâlâ'yı hükmünde, ibâdetinde, mülkünde şeriki olmasından tenzih ederim."³⁶

³⁶ Şankîti, Edvâu'l-Beyân: 7/50.

Şehid Seyyid Kutub rahimehullâh ise şöyle demiştir: “Hüküm vermek ve buna dayanan kararını uygulamak Allâh’ın elindedir. Gerçekten haber verende sâdece O’dur. Yoluna dâvet edenle onu yalanlayanlar arasında hükmedecek olanda, yine odur. Bu hususlarda, kullarından herhangi birinin en ufak bir yetkisi yoktur...”³⁷

Hükmeden sâdece O’dur. Tek başına hesâba çeken de O’dur. Hükmederken ağır davranmaz, cezâlandırırken de süre tanımaz...

Müslüman’ın hayata, ölüme, ölümden sonra dirilmeye ve hesâba çekilmeye ilişkin bu düşünce biçimi, Allâh’ı birleme konusundaki tüm tereddütleri ortadan kaldırma bakımından yeterli bir garanti oluşturmaktadır. Bu çerçevede Müslüman yeryüzünde ve kullarla ilgili mes’elelerde Allâh’u Teâlâ’nın hükümlerine tereddütsüz inanacaktır. Âhirette gerçekleşecek hesâb, cezâ ve hüküm, insânların dünyâda yaptıklarına göre olacaktır. İnsânların yaptıklarından dolayı hesâba çekilişleri de ancak Allâh’tan gelen bir şerât çerçevesinde yürütülecektir. Çünkü şerât onlara kıyâmet gününde hesâba çekilmelerine neden olan helâl ve haramı belirleyecek, yine dünyâ ve âhiretteki ilâhi hâkimiyeti bu esasa göre birleştirecektir.

İnsânlar yeryüzünde Allâh’ın kanunları dışında bir yasayla hükmederlerse, âhirette neye göre hesâba çekileceklerdir? Acaba yeryüzünde hükmettikleri ve hükmüne başvurdıkları insânların yasalarına göre mi hesâba çekileceklerdir? Yoksa onunla hükmetmedikleri gibi hükmüne de başvurmadıkları semâvî olan ilâhi kanuna göre mi hesâba çekileceklerdir?

İnsânlar şunu iyice bilmek zorundadırlar ki, Allâh’u Teâ-

³⁷ Seyyid Kutub, Fî Zilâli’l-Kur’ân: 2/1111.

lâ, insânları kulların yasalarına göre değil, kendi kanunlarına göre hesâba çekecektir. Eğer insânlar, ibâdet ve merâsimlerinde uyguladıkları gibi dünyâ hayatı ve işlemlerini de Allâh'ın kanunlarına uygun biçimde düzenlemezlerse, bu, Allâh'ın huzurunda hesâba çekilecekleri konuların başında gelecektir. O gün, yeryüzünde Allâh'ı ilâh edinmeyip, O'nun dışında birçok rabbler edinmelerinden ötürü hesâba çekileceklerdir. Allâh'ın ilâhlılığını tanımadıkları ya da ibâdet ve merâsimler yönünden Allâh'ın yasalarını uygularken sosyal, siyasî ve ekonomik düzen bakımından, uygulama ve ilişkilerinde O'ndan başkasının yasasına uymak sûretiyle şirk koştuktan dolayı hesâb vereceklerdir. Çünkü Allâh, kendisine şirk koşulmasını bağışlamamış, bunun dışındaki günahları, dilediği kimselere bağışlayacağını bildirmiştir.”³⁸

Bu ve benzeri âyet-i kerîmeler, hadîs-i şerifler ve ümmetin âlimlerinin sözleri, çok açık bir şekilde hüküm vermenin, kanun ve yasa belirlemenin sâdece Allâh Subhânehu ve Teâlâ'ya ait olduğunu beyân etmektedir. Zîrâ yaratan ve yaşatan kimse, yönetmeye de hak sâhibi olan ancak O'dur. Bu fiiller, kendisi hiçbir şeye muhtaç olmayan es-Samed ve hiç bir benzeri bulunmayan el-Ahad olan Allâh Subhânehu ve Teâlâ'ya ait olup, O'nun rubûbiyyet özelliklerindendir.

Allâh Azze ve Celle, tek gerçek rabb olduğu için hükmetme yetkisine sâhib olma vasfı da sâdece ona aittir. O, yarattığı tüm mahlûkat için kanun ve yasalar koymuş ve ihtilâflarının çözüm kaynağını onlara ulaştırmıştır. O'nun mahlûkat için koyduğu kanun ve yasaları kimse değiştiremez. Güneşe, aya, yıldızlara, dağlara suya, havaya, kısacası yarattığı tüm şeylere kanun ve nizam koymuştur. Kimse bu kanunları sorgulayamaz ve de

³⁸ Seyyid Kutub, Fî Zilâli'l-Kur'ân: 2/1123.

tahrif edemez. Kimse güneşi batıdan doğdurup doğudan batıramadığı gibi O'nun ihtilâfların çözüm kaynağı olarak indirdiği Kur'ân ve Sünnet'in hükümlerini de değiştiremez. Onların yerine kendi fânî ve âciz aklından kanun ve yasalar koyamaz. Bunları toplumlara dayatamaz. Zîrâ tüm bunlar, rubûbiyyet özelliklerinden olup, Allâh'a aittir. Allâh'ı rubûbiyyette ve ulûhiyyette yani tevhîd de birlemek ise O'nun elem dolu sonsuz azâbından kurtulmanın tek çaresidir.

Tek bir hücreyi dâhi yaratıp, mutlak egemenliği altına alamayan insânoğlunun, Allâh'ın hâkimiyetine göz dikerek Kur'ân ve Sünnet'e mukabil olmak üzere kanun ve yasalar koymağa kalkışması kendisini yaratan ve yaşatan Allâh'a karşı işleyebileceği en büyük küfürlerden bir tanesidir. İşte bu, Allâh'u Teâlâ'ya karşı başkaldırarak savaş açmak demektir.

Rubûbiyyet tevhîdinin rükünlerinden olan hâkimiyette, dünün câhiliyyesinde Allâh'ın gönderdiği kanunları bir kenara bırakarak kendileri kanunlar uyduran Fir'avunlar, Sezarlar, Kısralar, Nemrutlar ve Ebû Cehiller, Allâh'a karşı savaş açmışlardı. Hâkimiyette kendilerini Allâh'a ortak koşmuşlardı. Zamanımızdaysa onların yerini beşerî sistemlerin başkanları, bakanları ve meclis üyeleri olarak hâkimiyeti Allâh'a değil de, kendilerine hasrederek selefleri olan azılı kâfirlerin yapmadığı zulümleri yapmaktadırlar. Ey Kahhar olan Allâh'ım! Onlara karşı bize yardım ihsan buyur.

Başarı, el-Hamîd ve el-Hakîm olan Allâh'tandır.

7. Soru: Hâkimiyeti Allâh Azze ve Celle'den başkasına vermenin hükmü nedir?

Cevâb:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Hamd ve hüküm, Allâh Subhânehu ve Teâlâ'ya mahsustur.

Hâkimiyeti yani hüküm koyma ve hükmetme yetkisini Allâh Subhanehu ve Teâlâ'dan başkasına vermek O'na rubûbiyyet ve ulûhiyyet tevhîdinde şirk koşmak demektir. O'ndan başkasını rabb ve ilâh tanımaktır. Nitekim Allâh'ı Teâlâ, şöyle buyurmaktadır:

﴿اتَّخَذُوا أَحْبَارَهُمْ وَرُهْبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَالْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا إِلَهًا وَاحِدًا لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ سُبْحَانَهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾ (سورة التوبة: ٣١/٩)

“Onlar, Allâh'ı bırakıp haham ve râhiblerini rabbler edindiler ve Meryem oğlu Mesih'i de... Oysa onlar, tek ve bir olan ilâha, Allâh'a ibâdet etmekten başka bir şeyle emrolunmadılar. Ondan başka ilâh yoktur. O, bunların şirk koştukları şeylerden münezzehtir.” (Tevbe: 9/31)

Âyet-i kerîmede Allâh'tan başkasını rabb kabul eden bu kimselerin, haham ve râhiblerini hüküm koymada, haram ve helâl (yasak ve serbest) belirlemede yetkili gördüklerinden dolayı, onları kendilerine rabb edindikleri beyân olunmuştur. Zîrâ kanun ve yasa belirlemede tek yetkili olma, rabb olanın en önemli sıfatlarındandır. Adiy bin Hâtim radiyallâhu anh, anlatıyor:

﴿فَقُلْتُ: إِنَّا لَسْنَا نَعْبُدُهُمْ، فَقَالَ: «أَلَيْسَ يُحَرِّمُونَ مَا أَحَلَّ اللَّهُ فَتَحَرِّمُونَهُ، وَيُحِلُّونَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ فَتَسْتَحِلُّونَهُ؟» قُلْتُ: بَلَى، قَالَ: «فَتِلْكَ عِبَادَتُهُمْ»﴾ (حدیث حسن: رواه الترمذی (۳۰۹۵) والطبرانی (۹۲/۱۷)...) [

“(Bu âyeti okuyan Rasûlullâhı sallallâhu aleyhi ve sellem’e:) ‘Bizler onlara (Ahbâr ve Ruhbanlara) ibâdet ediyor değiliz’ dediğimde Rasûlullâh: ‘Allâh’ın helâl kıldığını onlar haram sayınca, siz de haram saymıyor musunuz? Yine onlar, Allâh’ın haram kıldığını helâl sayınca, siz de helâl saymıyor musunuz?’ buyurdu. Bende: ‘Evet’ dedim. Bunun üzerine şöyle buyurdu: ‘İşte bu, onlara ibâdettir.’ [(HASEN HA-DÎS:) Tirmizî (3095); Taberânî, (Mu’cemu’l-Kebîr: 17/92)…]”

Abdullâh İbn Mübarek rahimehullâh, fesâd ehli hakkında şu mısraları söylemiştir:

﴿وَهَلْ بَدَّلَ الدِّينَ إِلَّا الْمُلُوكُ ... وَأَخْبَارُ سُوءٍ وَرُهْبَانُهَا﴾

“Kim ifsad etmiştir dîni krallardan,

Su-i hahamlardan ve ruhbânlardan başka?”³⁹

Hadîs-i şeriften açık olarak anlaşılabacağı üzere, Allâh’ın hükümleriyle hükmetmeyecek olan kimselerin hayata ve ihtilâflara dair hüküm vermelerini kabul etmek ve de onlardan hayata ve ihtilâflara dair hüküm talep etmek onlara ibâdet etmek demektir. Zîrâ hükmü Allâh’tan talep etmek ulûhiyyet tevhîdîdir; yani Allâh’ı ibâdetle birlemektir. Bu istenilen ve beraberinde rubûbiyyet tevhîdini de gerektiren; tüm nebîlerin dâvetinin ilk esasıdır.

Şeyhu’l-İslâm İbn Teymiyye rahimehullâh, Ebû’l-Behteri’

³⁹ İbn Abdilberr, Câmiu Beyânî’l-İlm: 1/637; Beğavî, Meâlimu’t-Tenzîl: 2/340; Kurtubî, el-İstiskar: 1/195.

den bu âyet hakkında, şöyle rivâyet etmiştir: “Onlar dîn adamlarına namaz kılmadılar. Şâyet dîn adamları onlara rükû ve secde etme şeklinde kendilerine ibâdet etmelerini emretseydi Ehl-i Kitâb dîn adamlarına bu noktada itaat etmezlerdi. Ancak Allâh’u Teâlâ’nın haram kıldıklarını helâl, helâl kıldıklarını da haram tanımları hususunda kendilerine itaat edilmesini emretmişlerdi. Onlarda bu emre itaat ettiler. İşte onların dîn adamlarını rabb edinmeleri bu şekilde olmuştur.”⁴⁰

Şeyh Şankî’î ise şöyle demiştir: “Adiy bin Hâtim, Rasûlullah sallallâhu aleyhi ve sellem’e Allâh’u Teâlâ’nın: **‘Onlar Allâh’ı bırakıp haham ve râhiblerini rabbler edindiler...’** (Tevbe: 9/31) âyetinin mânâsını sordu. Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem: ‘O kimseler Allâh’ın haram kıldığını helâl, helâl kıldığını da haram kıldıkları zaman haham ve râhiblerine itaat edince onları rabb edinmiş oldular’ şeklinde açıkladı. Allâh’ın kanunlarından başka kanunlarla muhâkeme olmayı isteyenlerin şirke girdiklerini Nisâ Sûresi’nin 60. âyeti apaçık bir şekilde bildiriyor. Ve böylelerinin Müslümanlık iddiasını hayretle karşılıyor. Çünkü hem îmân ettiklerini iddia ediyorlar, hem de Allâh’ın kanunlarından başka kanunlarla muhâkeme olmayı istiyorlar. Oysa aynı kalbte Allâh’a îmân ile tâğuta muhâkeme olmaya rızâ gösterme bir arada bulunamaz. İşte bu onların îmân iddialarında yalancı olduklarını ortaya koymaktadır. Allâh’u Teâlâ, şöyle buyuruyor: **‘Sana indirilene ve senden önce indirilene gerçekten îmân ettiklerini zannedenleri görmüyor musun? Bunlar, tâğuta muhâkeme olmayı istiyorlar. Oysa onlar onu reddetmekle emrolunmuşlardı. Şeytân da onları uzak bir sapıklıkla saptırmak istiyor.’** (Nisâ: 4/60)”⁴¹

Anlaşılabileceği üzere Allâh’ın dışındakilere hükmetme sıfatı

⁴⁰ İbn Teymiyye, Mecmû’l-Fetâvâ: 7/76.

⁴¹ Şankî’î, Edvâu’l-Beyân: 3/259.

vermek rububiyyette, rubûbiyyet sıfatı verilen bu kimselere itaat etmek ve onların yasalarına göre hareket etmek ise ulûhiyyet tevhîdinde yani ibâdet tevhîdinde Allâh Subhânehu ve Teâlâ'ya şirk koşmak demek olup, O'ndan başka ilâh kabul etmektir. Allâh Subhânehu ve Teâlâ, şöyle buyurmaktadır:

﴿إِنَّ الَّذِينَ ارْتَدُّوا عَلَىٰ أَدْبَارِهِمْ مِن بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَىٰ
الشَّيْطَانُ سَوَّلَ لَهُمْ وَأَمْلَىٰ لَهُمْ ۖ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لِلَّذِينَ كَرِهُوا مَا نَزَّلَ
اللَّهُ سَنُطِيعُكُمْ فِي بَعْضِ الْأَمْرِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِسْرَارَهُمْ﴾ (سورة محمد: ٢٥/٤٧)

(٢٦)

“Şüphesiz, kendilerine hidâyet açıkça belli olduktan sonra, gerisin geri (küfre) dönenleri, şeytân kışkırtmış ve onları uzun emellere düşürmüştür. Bunun (dînden geri dönüşün) sebebi şudur: Çünkü gerçekten onlar, Allâh'ın indirdiğini çirkin görenlere dediler ki: ‘Size bazı işlerde itaat edeceğiz.’ Oysa Allâh, sakladıkları şeyleri (sır olarak konuştuklarını) biliyor.” (Muhammed: 47/25-26)

Şeyh Şankîti şöyle demiştir: “Âdemoğullarının en şerefli olan Muhammed sallallâhu aleyhi ve sellem’e gelen şerîâtı bırakıp başka kanunlara itaat edenin itaati, İslâm Milleti’nden /Dîninden çıkarıcı bir küfürdür.”⁴²

Allâh’u Teâlâ, başka bir âyet-i kerîmesinde şöyle buyurmaktadır:

﴿أَمْ لَهُمْ شُرَكُوًا شَرَعُوا لَهُمْ مِنَ الدِّينِ مَا لَمْ يَأْذَنَ بِهِ اللَّهُ﴾

(سورة الشورى: ٢١/٤٢)

⁴² Şankîti, Edvâu'l-Beyân: 3/40.

“Yoksa onların birtakım ortakları mı var ki, Allâh’ın izin vermediği şeyleri, dînden kendilerine teşrî ettiler (şer’at kıldılar/kanun olarak belirlediler)?” (Şûrâ: 42/21)

Bu âyet-i kerîmede de bildirildiği üzere: Allâh’ın izin vermediği şeyleri yani yasakladıklarını serbest, serbest bıraktığı şeyleri yasaklayan kimselere, bu yetkiyi vermek, onları rabb kabul etmek demektir. Bu ise rubûbiyyet tevhîdinde Allâh’ a şirk koştur. Onlara bu teşrîlerinde itaat etmek ve anlaşmazlıkların çözümü için onlara başvurarak çıkan hükümlere göre hareket etmek onları ilâh kabul etmektir. Bu ise ulûhiyyet tevhîdinde Allâh’a şirk koştur.

Şimdi nasıl olurda tevhîd iddiasıyla birlikte, Allâh’ın dışındaki bir merciden hüküm istenebilir ve o mercinin lânetli hükümlerine tâbi olunarak ihtilâflar çözümlenebilir? Hak ortadadır, onun dışında ise sapıklıktan başka bir şey yoktur.

Şeyh Şankîti şöyle demiştir: “Şeytânın dostları vâsıtası ile koydurduğu, İslâm Şer’atı’na/kanunlarına muhâlif beşerî kanunlara tâbi olanların kâfir ve müşrik olduklarından ancak onlar gibi Allâh’ın basiretlerini kör ettiği, vahyin nurundan kör olan kâfir ve müşrik kimseler şüphe ederler.”⁴³

Başarı, el-Hamîd ve el-Hakîm olan Allâh’tandır.

⁴³ Şankîti, Edvâu'l-Beyân: 3/259.

8. Soru: Tâğutlara muhâkeme olmanın hükmü nedir?

Cevâb:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Hamd ve hüküm, Allâh Subhânehu ve Teâlâ'ya mahsustur.

Tâğutlara muhâkeme olmak, tâğutları reddetmeyip onlara hâkimiyet hakkı vererek onlara ibâdet etmek demek olup, kişiyi İslâm Milleti'nden/Dîni'nden çıkaran bir küfürdür. Allâh'-u Teâlâ, şöyle buyurmaktadır:

﴿وَمَا اخْتَلَفْتُمْ فِيهِ مِنْ شَيْءٍ فَحُكْمُهُ إِلَى اللَّهِ﴾ (سورة الشورى

(10/42)

“Hakkında ihtilâfa düştüğünüz herhangi bir şeyin hükmü Allâh'a aittir.” (Şûrâ: 42/10)

﴿فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ

بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ﴾ (سورة النساء: 59/4)

“Eğer herhangi bir şeyde anlaşmazlığa düşerseniz Allâh'a ve âhiret gününe gerçekten îmân ediyorsanız onu Allâh'a ve Rasûlü'ne (Kur'ân ve Sünnet'e) götürün.” (Nisâ: 4/59)

﴿أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ

مِنْ قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَنْ يَتَحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ

وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا﴾ (سورة النساء: 60/4)

“Sana indirilene ve senden önce indirilene gerçekten îmân ettiklerini zannedenleri görmüyor musun? Bunlar, tâ-

ğuta muhâkeme olmayı istiyorlar. Oysa onlar onu reddetmekle emrolunmuşlardı. Şeytân da onları uzak bir sapıklıkla saptırmak istiyor.” (Nisâ: 4/60)

﴿فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا

يَجِدُوا فِي أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا﴾ (سورة النساء

(٦٥/٣:

“Hayır! Senin Rabbine andolsun ki; onlar, aralarında çıkan çekişmeli işlerde seni hakem yapıp, sonra da verdiğin hükme, içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın, tam bir teslimi-yetle boyun eğmedikçe îmân etmiş olmazlar.” (Nisâ: 4/65)

Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

﴿لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّىٰ يَكُونَ هَوَاهُ تَبَعًا لِمَا جِئْتُ بِهِ﴾ [حدیث

صحیح: رواه بن أبي عاصم (١٥) ابن بطه (٢١٠)...

“Nefsim, elinde olan Allâh’a yemin ederim ki; arzusu benim getirdiğime tâbi olmadıkça hiç biriniz îmân etmiş olmaz.” [(SAHİH HADİS:) İbn Ebi Âsım (Sünne: 15); İbn Batta (İbane: 210)...

İmâm İbn Kesîr rahimehullâh, Muhammed-i Şerîat’a tâbi olmayanların ve ihtilâfların çözümünü ona başvurarak arayanların, her kim ve de her neye tâbi olurlarsa olsunlar, onların küfrü hakkında Müslümanların icmâ ettiğini şöyle haber verir:

“Her kim nebîlerin sonuncusu Muhammed bin Abdullâh sallallâhu aleyhi ve sellem’e indirilen muhkem şerîatı terk eder ve neshedilmiş başka şerîata muhâkeme olursa kâfir olur. O halde (Cengiz Han’ın uydurduğu yasalar olan) Yes’ak’a muhâkeme olan ve onu İslâm kanunlarından üstün tutanın durumu acaba nasıl olur? Kim bunu yaparsa Müslümanların icmâsiyla

kâfir olur.”⁴⁴

Görüldüğü üzere Kitâb, Sünnet ve icmâ, tâğutlara muhakeme olmanın kişiyi dînden çıkaran büyük küfür olduğunu açık bir şekilde beyân etmektedir.

Başarı, el-Hamîd ve el-Hakîm olan Allâh’tandır.

⁴⁴ İbn Kesîr, el-Bidâye ve’n-Nihâye: 13/139.

9. Soru: Hüküm istemek ibâdet midir, ibâdetse bunun delilleri nelerdir?

Cevâb:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Hamd ve hüküm, Allâh Subhânehu ve Teâlâ'ya mahsustur.

Bu sorunun cevâbına ibâdet kavramını açıklayarak başlayalım.

“İbadet” kelimesi “عبد a-b-d” kökünden masdardır. “İtaat etmek, boyun eğmek, tapmak, kulluk etmek” gibi anlamlara gelmektedir.⁴⁵

Buna göre yalnız Allâh’a boyun eğerek itaat etmek, tezellül ederek Allâh’ı ta’zim etmek, korku ve saygı ile O’ndan hayâ ederek, O’nu severek, sevabını umarak, azâbından korkarak O’nun kanun ve yasalarına tâbi olmak, bu kanun ve yasalara itaat ederek teslim olmak ve hayatın her alanına dair Allâh’ın koyduğu kanunlara göre yaşamak ve ihtilâflarda bunlara başvurarak çözümü bunlarda aramak, Allâh’a ibâdet etmek demektir. Başka bir ifâdeyle O’nu, ibâdetle yani ulûhiyyet tevhî-dinde birlemektir.

Allâh’ın dışındaki bir mercii kanun koyucu ve nizam belirleyici olarak kabul ederek bu mercinin kanun ve yasalarını ve de belirlediği yaşam şekillerini benimsemek, bunlara itaat etmek ve ihtilâfların çözümü için bunlara başvurmak, bu mercie ibâdet etmektir. Nitekim şöyle denmiştir:

⁴⁵ Bak: “A-b-d” Maddesi: İbn Manzûr, Lisânu’l-Arab; Firûzâbâdî, el-Kâmûsu’l-Muhît; Zebidî, Tâcu’l-Arûs; Tehânevî, Keşşâf; Ragıb, Mufredat...

﴿فَالْإِشْرَاقُ بِاللَّهِ فِي حُكْمِهِ... كَالْإِشْرَاقِ بِهِ فِي عِبَادَتِهِ﴾

**“Allâh’a hükmünde şirk koşmak,
tıpkı ibâdetde şirk koşmak gibidir.”⁴⁶**

Allâh Subhânehu ve Teâlâ, şöyle buyurmaktadır:

﴿اتَّخَذُوا أَحْبَارَهُمْ وَرُهْبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَالْمَسِيحَ ابْنَ
مَرْيَمَ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا إِلَهًا وَاحِدًا لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ سُبْحَانَهُ عَمَّا
يُشْرِكُونَ﴾ (سورة التوبة: ٣١/٩)

**“Onlar, Allâh’ı bırakıp haham ve râhiblerini rabbler
(ilâhlar) edindiler ve Meryem oğlu Mesih’i de... Oysa onlar,
tek ve bir olan ilâha, Allâh’a ibâdet etmekten başka bir şeyle
emrolunmadılar. Ondan başka ilâh yoktur. O, bunların şirk
koştukları şeylerden münezzehtir.”** (Tevbe: 9/31)

Âyet-i kerîmenin **“Onlar, Allâh’ı bırakıp haham ve
râhiblerini rabbler (ilâhlar) edindiler...”** cümlesiyle, Allâh
Subhânehu ve Teâlâ’dan başkasına kanun belirleme hakkı yani
yasak ve serbest etme yetkisi verenlerin, bu yetkiyi onlara
verdiklerinde onları rabb kabul ettikleri beyân edilmektedir.

**“Oysa onlar, tek ve bir olan ilâha, Allâh’a ibâdet
etmekten başka bir şeyle emrolunmadılar. Ondan başka
ilâh yoktur”** cümlesi ise Allâh’tan başka hüküm istenilen ve
hükümlerine tâbi olunan bu mercilere ibâdet edildiğini ifâde
etmektedir. Zîrâ bu kimseler, Allâh’tan başkasından hüküm
istemekle veya hükümlerini kabul etmekle onlara ibâdet etmiş
olmasalardı, âyet-i kerîmede **“Allâh’a ibâdet etmekten başka
bir şeyle emrolunmadılar”** buyrulmazdı. Rasûlullâh sallallâhu

⁴⁶ Şankîti, Edvâu'l-Beyân: 7/48.

aleyhi ve sellem'in bu âyet-i kerîmeye yönelik yaptığı tefsîr de bunu açık bir şekilde ifâde etmektedir.

Adiy bin Hâtim radiyallâhu anh, bu âyet-i kerîmeyi okuyan Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'e: "Bizler onlara ibâdet ediyor değiliz" dediğinde Rasûlullâh ona şöyle demişti:

"Allâh'ın helâl kıldığını onlar haram sayınca, siz de haram saymıyor musunuz? Yine onlar Allâh'ın haram kıldığını helâl sayınca, siz de helâl saymıyor musunuz?" Adiy bin Hâtim: "Evet" dediğinde ise Rasûlullâh şöyle buyurmuştur: *"İşte bu, onlara ibâdettedir."*⁴⁷

Hadis-i şerif sarîh olarak şuna delâlet etmektedir: Allâh'ın kanunlarından başka şeylerle hükmeden bir merciye -İslâm'a muhalif olan hükümlerinde- itaat etmek, ona ibâdet ederek onu ilâh edinmektir. Bu ise Allâh'a ulûhiyyet tevhîdinde şîrk koşturmadır.

Kur'ân ve Sünnet'in bu beyânından sonra, "hüküm istemek ibâdet değildir" demek, nasıl mümkün olabilir? Bu iki kaynağın ibâdet olarak belirlediği herhangi bir amel, nasıl Allâh'tan başkası için yapılabilir? Bunu yapanlar, nasıl Müslüman kalabilirler? Subhanallâh! Allâh'ım senin şaşırttığını doğru yola ilecek yoktur. Bizi sırat-ı mustakim üzere kıl.

İmâm İbn Kesîr rahimehullâh, âyetin tefsîrinde şöyle demiştir: "Süddî şöyle der: Onlar, insânları (Allâh'a karşı) nasihatçi kabul ettiler. Allâh'ın Kitâbı'nı ise terk edip arkalarına attılar. Bu sebeble Allâh Subhânehu ve Teâlâ şöyle buyurmuştur: **'Oysa onlar, tek ve bir olan ilâha, Allâh'a ibâdet etmekten başka bir şeyle emrolunmadılar.'**

O, bir şeyi haram kıldığında o haramdır, onun helâl kıldığı helâldir. Koyduğu şerîfata/kanunlara tâbi olunur. Hük-

⁴⁷ (HASEN HADÎS:) Tirmizî (3095); Taberânî, (Mu'cemu'l-Kebîr: 17/92)...

mettiği şey, uygulanarak yerine getirilir. **‘O’ndan başka ilâh yoktur. O, bunların şirk koştukları şeylerden münezzehtir.’** Ortaklardan, benzerlerden, yardımcılardan, çocuklardan münezzehtir, mukaddes ve yücedir. O’ndan başka ilâh, O’nun dışında rabb yoktur.”⁴⁸

İmâm Beğavî rahimehullâh, şöyle demiştir: “Onlar Allâh’a karşı gelerek dîn adamlarının helâl gördüklerini helâl, haram gördüklerini haram kabul ederek, onlara itaat ettiler. İşte böylece onları rabb edindiler.”⁴⁹

İmâm Kurtubî rahimehullâh, şöyle demiştir: “Bu buyruk ile ilgili Mean’il-Kur’ân’a dair eser yazanlar derler ki: Onlar âlimlerine ve râhiblerine her hususta itaat ettiklerinden dolayı onları rabbler konumuna çıkardılar.”⁵⁰

Fahrüddîn er-Râzî rahimehullâh, âyetin **“Onlar, Allâh’ı bırakıp haham ve râhiblerini rabbler edindiler”** cümlesi hakkında şöyle demiştir: “Müfessirlerin çoğu şöyle demişlerdir: ‘Bu âyette yer alan ‘rabblers’ den maksad, onların âlim ve ruhbanlarının âlemin ilâhları olduklarına inanmaları mânâsında değildir. Bundan maksad: Onların ahbar ve ruhbanlarına, her türlü emir ve yasaklarında itaat etmeleridir...”

Rebi, şöyle demiştir: Ben, Ebû'l-Âliye'ye: ‘İsrailoğulları arasındaki o rabb edinme nasıl olmuş?’ dediğimde, o şöyle dedi: ‘Hristiyan ve Yahûdîler çoğu kez, Allâh’ın Kitâbında, âlimlerinin ve ruhbanlarının sözlerine muhâlif sözler görüyorlardı, ama buna rağmen onların sözlerini alıyor ve Allâh’ın Kitâbı’ndaki hükmü kabul etmiyorlardı.’”

Âyet-i kerîmenin **“O, kendisinden başka hiçbir şeye**

⁴⁸ İbn Kesîr, Tefsîru'l-Kur'ânî'l-Azîm: 4/119.

⁴⁹ Beğavî Meâlimu't-Tenzîl: 3/339.

⁵⁰ Kurtubî, el-Câmiu li Ahkâmî'l-Kur'ân: 8/120.

ibâdet etmemenizi emretmiştir” cümlesi hakkında ise şöyle demiştir: “Bu ifâdenin mânâsı açıktır. Bu hususu Tevrat ve İncil gibi diğer ilâhi kitâblar da ortaya koymaktadır. Sonra Allâh’u Teâlâ **‘O’ndan başka ilâh yoktur. O, bunların şirk koştukları şeylerden münezzehtir**’ buyurmuştur. Bu, ‘Allâh Subhânehu ve Teâlâ’yı emir vermede, mükellefiyet yüklemeye, secde edilmede ve ibâdet olunmada, sonsuz saygının ve yüceltmenin kendisine aitliği hususunda herhangi bir ortağı olmaktan, tenzih ve takdis ederiz’ demektir.”⁵¹

Şeyh Abdurrahmân bin Hasen rahimehullâh şöyle demiştir: “Her kim haramı helâl, helâli de haram kılma konusunda Kitâb ve Sünnete sırt çevirir, bu konuda Allâh’u Teâlâ ve Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem’den başkasına itaat ederse, bu şekilde Allâh’u Teâlâ’nın kendilerine izin vermediği konularda onlara uyarsa, onları rabb ve ilâh edinerek Allâh’a ortak kılmış olur. Bu da Allâh’u Teâlâ’nın indirdiği tevhîd dînine aykırı, tevhîd kelimesinin içeriğine zıttır. Çünkü ilâh: ‘Kendisine ibâdet edilerek kulluk edilen’ anlamındadır. Allâh’u Teâlâ’dan başkalarına itaat ve kulluk etmek ise şirkdir, kendisine itaat ve kulluk edilen varlıkları Allâh’tan başka rabbler edinmek demektir.

Görüldüğü gibi, yasama konusunda Allâh’u Teâlâ’dan başkalarına itaat edilmesi, Allâh’u Teâlâ’dan başkasına ibâdet olarak kabul edilmiş, kendilerine itaat edilen kimselerin de rabb edinilmiş olacağı açıklanmıştır. Ne acıdır ki, bu ümmet içerisinde de böyleleri vardır. Bu en büyük şirk olup, tevhîdle çelişmektedir ve ‘lâ ilâhe illallâh’ kelimesinin içeriğine terstir.

Bu âyet (yani Tevbe Sûresi’nin 31. âyeti) bize, şehâdet kelimesinin, Allâh’u Teâlâ’dan başkalarını rabb edinme gibi bir

⁵¹ er-Râzî, Mefâtihu’l-Gayb: 16/ 31.

eğilimi tümüyle reddetmeyi gerektirdiğini gösteriyor. Çünkü 'lâ ilâhe illallâh' kelimesi, şirki red ve bunun zıttı olan tevhîdi kabul etmek anlamını taşımaktadır."⁵²

Allâh Tebâreke ve Teâlâ, şöyle buyurmaktadır:

﴿إِنِ الْحُكْمُ إِلَّا لِلَّهِ أَمَرَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ﴾ (سورة يوسف: ٣٠/١٢)

“Hüküm vermek yalnızca Allâh’a aittir. O, kendisinden başka hiçbir şeye ibâdet etmemenizi emretmiştir. Dosdoğru olan dîn işte budur. Fakat insanların çoğu bilmezler.” (Yûsuf: 12/40)

Âyette hükmün yani hâkimiyetin sâdece Allâh’a ait olduğu zikredildikten sonra ***“O, kendisinden başka hiçbir şeye ibâdet etmemenizi emretmiştir”*** cümlesiyle ibâdetten bahsedilerek hâkimiyette Allâh’ı tevhîd etmeyenlerin Allâh’tan başkasına ibâdet etmiş oldukları beyân olunmaktadır.

Nitekim Şehid Seyyid Kutub rahimehullâh, bu âyet-i kerîmenin tefsîrinde şöyle demiştir: “Âyette bunu ifâde için kullanılan ‘عبد a-b-d’ fiilinin lügat anlamı: İtaat etmek, boyun eğmek, onurunu yenip alçakgönüllü olmaktır... Başlangıçta bu fiilin, İslâm Dîni’ndeki ıstılâh anlamı dînin gereklerini yerine getirmeyi içermiyordu. Sâdece, lügat anlamıyla alınması söz konusuydu... Zîrâ bu âyet ilk indiği sırada, dînin gerekleri tümüyle henüz bildirilmediğinden, söz konusu fiilin o anda ıstılâhî anlamını içerebilmesi mümkün değildi. Dolayısıyla bu fiille ifâde edilmek istenen, o an için lügat anlamındaki kapsamıdır ki, bu, aynı zamanda, ıstılâhî anlamda da aynen yer

⁵² Abdurrahmân bin Hasen, Fethu'l-Mecîd: 106.

alacaktır. Bununla anlatılmak istenen şudur: Gerek kulluk noktasında, gerek yasalar ve ahlâki davranışlar noktasında, sâdece Allâh’a itaat etmek, sâdece O’na boyun eğmek, sâdece O’nun buyruklarını benimsemektir. Dolayısıyla kulluğun gerçek göstergesi, tüm bu konularda sâdece Allâh’a boyun eğmektir. Zîrâ Allâh, yaratıklarından herhangi bir kimseye değil, sâdece kendisine kulluk edilmesini istemiştir.”⁵³

Şeyh Abdurrahmân bin Hasen rahimehullâh şöyle demiştir: “İnsânların Allâh’u Teâlâ’dan başka taptıkları tüm şeyler onların rabbi ve ma’bûdudur. Allâh’u Teâlâ’ya ve yasalarına rağmen, kendisine her itaat olunan varlık puttur, tâğuttur. Her kim, Allâh’ın şerîat olarak indirdiğinin ve Rasûlü’nün gösterdiğinin dışında bir kimseye mutlak olarak itaat eder ve tâbi olursa, o, itaat eden ve tâbi olan kişinin rabbi ve ma’bûdu olmuş olur.”⁵⁴

Her kim Allâh’ın Kitâbı ve Rasûlü’nün Sünneti dışında bir şeye başvurarak ona muhâkeme olursa, tâğuta muhâkeme olmuş demektir. Oysa Allâh mü’min kullarına, onu red ve inkâr etmelerini emretmiştir.

Müslüman, bütün mes’ele ve problemlerini, yalnızca Allâh’ın Kitâbı’na ve Rasûlünün Sünneti’ne götürmek ve yalnızca bu ikisine muhâkeme olmakla mükelleftir.

Kim de bu ikisiyle hüküm vermez ve bu ikisi dışında başka bir hükme veya mahkemeye başvurursa, bu haliyle haddi aşmış olur. Böylece Allâh’ın ve Rasûlü’nün kendisi için şerîat kıldığı şeyin dışına çıktığını ve bu hükmü, lâıyk olmadığı halde, şerîatin konumuna getirmiş olduğunu ortaya koymakta, şerîat dışı bir tutum ve davranış içine girmektedir. Dolayısıyla kim

⁵³ Seyyid Kutub, Fî Zilâli’l-Kur’ân: 4/1991.

⁵⁴ Abdurrahmân bin Hasen, Fethu’l-Mecîd: 106.

Allâh'tan başka bir şeye ibâdet ederse, o kimse bu haliyle tâğuta ibâdet etmiş olur.”⁵⁵

Görüldüğü üzere hüküm istemek, Kitâb ve Sünnet'in nassları ve de Ehl-i Sünnet âlimlerinin beyânı ile ibâdettir. İbâdet edilmeye layık tek gerçek ma'bud ise Allâh Azze ve Celle' dir. O'nun dışındakilere ibâdet edenler hiç şüphesiz Allâh'a şirk koşan müşrik kimselerdir. Maalesef ki bugün insânların çoğunluğu, Kitâb ve Sünnet'in hakemliğini terk ederek hükmü beşerî sistemlerin lânetli kanunlarında aramakta ve Allâh'a değil de onlara itaat ederek ibâdet etmektedirler.

İmâm İbn Kayyim rahimehullâh, şöyle demiştir: “İnsânların tâğutu, Allâh ve Rasûlü'nün kanunlarıyla hükmetmeyen, Allâh'tan başka kendisine muhâkeme olunan, ibâdet edilen ve Allâh'ın emrine dayanmaksızın, Allâh'a itaat etmeksizin kendisine tâbi olunanlardır. Bunları düşünür ve insânların durumlarına bakarsan, insânların çoğunun Allâh'a değil tâğutlara ibâdet ettiğini, Allâh ve Rasûlü'nün hükümlerine değil, tâğutların hükümlerine muhâkeme olduklarını, Allâh ve Rasûlü'ne değil, tâğuta itaat edip tâbi olduklarını görürsün.”⁵⁶

Başarı, el-Hamîd ve el-Hakîm olan Allâh'tandır.

⁵⁵ Abdurrahmân bin Hasen, Fethu'l-Mecîd: 391-392.

⁵⁶ İbn Kayyim, İlâmu'l-Muvakkûn: 1/40.

10. Soru: Tâğutlara muhâkeme olmanın kişiyi İslâm Dîni'nden çıkaran küfür olduğuna dair deliller nelerdir?

Cevâb:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Hamd ve hüküm, Allâh Subhânehu ve Teâlâ'ya mahsustur.

Ümmet-i Muhammed'in hak üzere devam edip, kıyâmete kadar kaybolmayacak tâifesi olan Ehl-i Sünnet, Allâh'ın indirdiklerini bir kenara bırakarak beşerî olan küfür kanunlarını çıkaranların, bunları uygulayanların, bunları benimseyenlerin ve bu kanunlara itaat edenlerin kâfir olduklarında ihtilâf etmemiştir. Nitekim İmâm İbn Kesîr rahimehullâh, şöyle demiştir: "Allâh'ı Teâlâ, muhkem ve her hayrı ihtiva eden, her şerri yasaklayıcı olan hükümlerinden yüz çevirip, bunun yerine câhiliyyede olduğu gibi kişilerin görüşlerine, dalâlet ve sapıklığı ihtiva eden değer yargılarına ya da çeşitli dînlerin karışımı ve beşerî görüşlerden meydana gelen Cengiz Han'ın vaaz ettiği Yes'ak gibi (insân aklının ürünü olan) İslâm dışı hükümlere yönelenin imânını kabul etmiyor. Yes'ak, Cengiz Han'ın Kur'ân, Tevrat, İncil ve kendi görüşlerine dayanarak ortaya koymuş olduğu kanunları ihtiva eden bir kitâbtır. Cengiz Han öldükten sonra yerine geçen çocukları, İslâm'a girdiklerini söyledikleri halde bu kitâbı anayasa kitâbı olarak görmeye devam ettiler. Allâh'ın Kitâbı ve Rasûlullâh'ın Sünneti'ni bir kenara atarak bu kitâbtaki hükümlerle Tatarlara hükmettiler. İşte böyle davranan kimseler kâfirdir. Bunlarla büyük küçük her mes'eledede yalnız Allâh'ın ve Rasûlü'nün hükmüne dönünceye kadar savaşmak farzdır.⁵⁷

Şeyh Şankîti ise şöyle demiştir: "Allâh'ı Teâlâ, hüküm

⁵⁷ İbn Kesîr, Tefsîru'l-Kur'âni'l-Azîm: 3/119.

konusunda hiç kimsenin kendisine ortak olmasını asla kabul etmez. Hüküm sâdece O'na aittir. O'ndan başka hiç kimsenin kesinlikle hüküm verme yetkisi yoktur. Helâl, Allâh'ın helâl kıldığı, haram, Allâh'ın haram kıldığıdır. Hak dîn, Allâh'ın koyduğu şerîattır. İhtilaflı mes'elelerde sâdece O'nun verdiği hüküm geçerlidir. Hükümden kasıt ise, Allâh'ın hüküm verdiği her mes'eledir. Teşrî koyma mes'elesi ise buna öncelikle dâhildir...⁵⁸

Âdemoğullarının en şerefli olan Muhammed sallallâhu aleyhi ve sellem'e gelen şerîatı bırakıp başka kanunlara itaat edenin itaati, İslâm Milletinden/Dîni'nden çıkarıcı bir küfürdür."⁵⁹

Aynı şekilde küfür kanunlarına muhâkeme olmak hatta bunu istemek dâhi ümmetin icmâsıyla kişiyi İslâm Dîni'nden çıkaran bir küfürdür. İmâm İbn Kesîr rahimehullâh, Muhammed-i Şerîat'a tâbi olmayanların ve ihtilâfların çözümünü ona başvurarak aramayanların, her kim ve de her neye tâbi olurlarsa olsunlar onların küfrü hakkında Müslümanların icmâ ettiğini şöyle haber verir: "Her kim nebîlerin sonuncusu Muhammed bin Abdullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'e indirilen muhkem şerîatı terk eder ve neshedilmiş başka şerîata muhâkeme olursa kâfir olur. O halde (Cengiz Han'ın uydurduğu yasalar olan) Yes'ak'a muhâkeme olan ve onu İslâm kanunlarından üstün tutanın durumu acaba nasıl olur? Kim bunu yaparsa Müslümanların icmâsıyla kâfir olur. Zîrâ Allâh'u Teâlâ şöyle buyurmuştur:

'Onlar, hâlâ câhiliyye devrinin (şirk olan) hükmünü mü istiyorlar? Yakînen (şüphesiz bir şekilde) bilen bir kavim (top-

⁵⁸ Şankîti, Edvâu'l-Beyân: 3/258.

⁵⁹ Şankîti, Edvâu'l-Beyân: 3/40.

luluk) için Allâh'tan daha güzel hüküm veren kim vardır?’
(Mâide: 5/50)

‘Hayır! Senin Rabbine andolsun ki; onlar, aralarında çıkan çekişmeli işlerde seni hakem yapıp, sonra da verdiği hükme, içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın, tam bir teslimiyetle boyun eğmedikçe îmân etmiş olmazlar.’ (Nisâ: 4/65)”⁶⁰

İmâm İbn Kesîr rahimehullâh’ın bu sözleri iyi fıkhedilmedir. O, Muhammed-i Şerîat’ı terk ederek semâvî yani Allâh’ın indirdiği fakat neshettiği bir şerîata muhâkeme olanların kâfir olduğunu söylerken, semâvî olmayan yani beşerîn âciz aklıdan ortaya koyduğu lânetli kanunlara muhâkeme olmanın diğerinden daha büyük bir küfür olduğunu ve bunu yapanın küfründe ümmetin icmâ ettiğini söylemektedir. İbn Kesîr rahimehullâh bunu söylerken tarihin en büyük zâlimlerden biri olan Cengiz Han’ın koyduğu Yes’ak adlı kanunları misâl göstermiştir. Bu gün ise bu kanunların yerini Demokrasinin kanunları almıştır. Ve Allâh’ın indirdiği dîne tam bir düşmanlık içerisinde hareket etmektedir. Allâh düşmanı olan kâfirlerin uydurarak mazlum halklara dayattığı Demokrasi dînini, onun kanunlarını ve de yaşam şekillerini reddetmek îmânın en temel ilkesidir.

İmâm İbn Kesîr rahimehullâh’ın tefsîrini ihtisar eden Seyh Ahmed Şâkir, Allâh’ın kanunlarına dayanmayan insân aklının ürünü olan bâtil dînlerin ifsad ediciliğine değindikten sonra şöyle demiştir: “Bu dînin kâideleri İslâm diyarının çoğunda hâkim oldu. Artık insânlar bu yeni dîne muhâkeme oluyor. Bil ki! Bu kanunların hepsi, ister şerîata uygun olsun ister uygun olmasın, bâtildir ve bu kanunlara muhâkeme olmak, İslâm Şerîati’ndan çıkmaktır. Bu kanunların içindeki İslâm

⁶⁰ İbn Kesîr, el-Bidâye ve’n-Nihâye: 13/139.

Şerîatı'na uygun hükümler, İslâm kanunlarına tâbi olunarak, Allâh'ü Teâlâ ve Rasûlü'nün hükmüne itaat edilerek konulmamış, bilakis tevâfuken İslâm Şerîatı'nın hükümlerine uygun düşmüştür. Bu yüzden bu kanunların hepsi, ister İslâm Şerîatı'na/kanunla-rına muhâlif olsun ister muhâlif olmasın, sapıklıktır. Bu kanunlar, kendisine uyanı cehenneme sevkeder. Hiçbir Müslüman'ın bu kanunlara boyun eğmesi ve onlardan râzı olması asla câiz değildir."⁶¹

Şeyh Muhammed Hâmid el-Fakî rahimehullâh, ise şöyle demiştir: "Yes'ak gibi hatta ondan daha şerli olan şey ise: Kan, ırz ve mallar hakkında Allâh'ü Teâlâ'nın Kitâbı'nda ve Rasûlü'nün Sünneti'nde hükümler açıkken, kişinin batılıların kanunla-rını bu konularda kendisine kanun edinip, onlara muhâkeme olmasıdır. Böyle yapan kimse şüphesiz kâfirdir, mürteddir. Bu ameller üzerinde ısrar ettiği ve Allâh'ü Teâlâ'nın indirdiği hükme dönmediği müddetçe onun Müslüman olarak isimlendirilmesi, İslâm'dan olduğu açık olan namaz, oruç, hac ve bunlar gibi amelleri yerine getirmesi kendisine hiçbir fayda sağlamaz."⁶²

Bu sebeble Ehl-i Sünnet, tâğutların lânetli kanunlarından medet bekleyerek onlara muhâkeme olmanın kişiyi İslâm Dîni'nden çıkaran büyük küfür olduğunu asırlardır gerek kavî (söz ile) gerek kitâbî (kitâbları ile) gerek seyfi (silâhlarını kullanarak) olarak ortaya koymuşlardır. Onlar, bu hükmü, Allâh'ü Teâlâ'nın birçok âyet-i kerîmesine dayandırmışlardır. Onlardan bazıları şöyledir:

﴿اتَّخَذُوا أَحْبَارَهُمْ وَرُهَبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَالْمَسِيحَ ابْنَ

⁶¹ Ahmed Şâkir, Umdetu't-Tefâsir: 3/314-315.

⁶² Fethu'l-Mecîd: 396 (Dipnot: 1).

مَرْيَمَ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا إِلَهًا وَاحِدًا لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ سُبْحَانَهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٣١﴾ (سورة التوبة: ٣١/٩)

“Onlar, Allâh’ı bırakıp haham ve râhiblerini rabbler (ilâhlar) edindiler ve Meryem oğlu Mesih’i de... Oysa onlar, tek ve bir olan ilâha, Allâh’a ibâdet etmekten başka bir şeyle emrolunmadılar. Ondan başka ilâh yoktur. O, bunların şirk koştukları şeylerden münezzehtir.” (Tevbe: 9/31)

﴿إِنَّ الْحُكْمَ إِلَّا لِلَّهِ أَمَرَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ﴾ (سورة يوسف: ٤٠/١٢)

“Hüküm vermek yalnızca Allâh’a aittir. O, kendisinden başka hiçbir şeye ibâdet etmemenizi emretmiştir. Dosdoğru olan dîn işte budur. Fakat insanların çoğu bilmezler.” (Yûsuf: 12/40)

Bu âyet-i kerîmelerin tefsîrine dair, ümmetin imâm-larının kavilleri daha önce geçtiğinden, tekrarlamaya gerek yoktur. Ancak âyet-i kerîmelerin konumuzla alâkalı delâlet ettiği hükümleri kısaca toparlayacak olursak:

1- Tevbe Sûresi’ndeki âyet-i kerîmenin “Onlar, Allâh’ı bırakıp haham ve râhiblerini rabbler edindiler” cümlesi, Allâh’u Teâlâ’dan başka bir mercie helâl ve haram yani serbest ve yasak belirleme, hükmetme ve kanun çıkarma hakkı verenlerin, bu hakkı tanıdıkları mercii, rabb kabul ettiklerine delâlet etmektedir. Bu ise, Allâh’a rububiyyette şirk koşmak demektir. Zîrâ âyette **“O, bunların şirk koştukları şeylerden münezzehtir”** buyrulmaktadır.

2- Aynı âyet-i kerîmenin “Oysa onlar, tek ve bir olan

ilâha, Allâh'a ibâdet etmekten başka bir şeyle emrolunmadılar" cümlesi, hüküm istemenin ibâdet olduğuna ve hükmü istenilen mercie, hükmünü istemekle ibâdet edildiğine delâlet etmektedir.

Tek gerçek ilâh, Allâh Azze ve Celle olduğuna göre, hüküm Allâh'tan istenir ve ancak O'na ibâdet edilir. O'ndan başkasından hüküm istemek ise, O'na ibâdetde yani ulûhiyyette şirk koşturaktır. Zîrâ âyette **"O, bunların şirk koştukları şeylerden münezzehtir"** buyrulmaktadır.

3- Yûsuf Sûresi'ndeki âyet-i kerîmenin **"Hüküm vermek yalnızca Allâh'a aittir"** cümlesi, hâkimiyetin kayıtsız ve şartsız Allâh'a ait olduğuna delâlet etmektedir.

Allâh'ın rubûbiyyet sıfatlarından olan hükmetme, aynı hamd olunma gibi sâdece O'na aittir. Hamdetmede Allâh'ı tevhi'd eden, fakat hüküm istemede tevhi'd etmeyen bir kimse, İslâm ile bağını koparıp atmıştır. Zîrâ âyette **"İşte en doğru dîn budur. Fakat insânların çoğu bilmezler"** buyrulmaktadır.

4- Aynı âyet-i kerîmenin **"O, kendisinden başka hiçbir şeye ibâdet etmemenizi emretmiştir"** cümlesi, hüküm istemenin ibâdet olduğuna delâlet etmektedir. Zîrâ hüküm istemek ibâdet olmasaydı, daha önce **"Hüküm vermek yalnızca Allâh'a aittir. O, kendisinden başka hiçbir şeye ibâdet etmemenizi emretmiştir"** buyrulmazdı.

Bu sebeble hüküm istemek, namaz kılmak, dua etmek, kurban kesmek, adak adamak ve yardım istemek gibi bir ibâdetdir. Ve nasıl Allâh'tan başkası için namaz kılan, kurban kesen, adak adayan, O'ndan başkasına dua eden ve O'ndan başkasından -sâdece O'nun gücü yeteceği konularda- yardım isteyen bir kimseye, müşrik hükmü veriliyorsa, aynı şekilde hüküm isteme ibâdetini de ondan başkasına yapanlara müşrik

hükmü verilir.

5- Aynı âyet-i kerîmenin **“İşte en doğru dîn budur. Fakat insânların çoğu bilmezler”** cümlesi, özellikle hâkimiyet noktasında insânların dosdoğru olan İslâm Dîni’nden uzaklaştığına ve bunu da idrak edemeyecek bir hale geldiklerine delâlet etmektedir.

Allâh Subhânehu ve Teâlâ, şöyle buyurmaktadır:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِيَ الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا﴾ (سورة النساء: ٥٩/٤)

“Ey îmân edenler! Allâh’a ve Rasûlü’ne itaat edin. Ve sizden olan (Müslüman) ulu’l-emre (yani idâreci ve âlimlere) de (Allâh’a ve Rasûlü’ne isyânı emretmedikleri sürece) itaat edin. Eğer herhangi bir şeyde anlaşmazlığa düşerseniz Allâh’a ve âhiret gününe gerçekten îmân ediyorsanız onu Allâh’a ve Rasûlü’ne (Kur’ân ve Sünnet’e) götürün (çözümü onlarda arayın); bu hem hayırlı, hem de netice bakımından daha güzeldir.” (Nisâ: 4/59)

Îmâm İbn Kayyim rahimehullâh, âyet-i kerîmeye dair şöyle demiştir: “Âyet-i kerîmedeki **‘Herhangi bir şeyde anlaşmazlığa düşerseniz’** ifâdesi, şart bağlamında gelen nekira (belirtisiz) bir ifâdedir ve büyük küçük, celî/açık ve hafî/kapalı dînin bütün konularında mü’minlerin ihtilâfa düştükleri bütün mes’eleleri kapsar. İhtilafa düştükleri konuların hükmü Allâh’ın Kitâbı’nda ve Rasûlü’nün Sünneti’nde bulunmasaydı ve bu iki kaynaktaki hükümler, bu mes’elelerin çözümü için yeterli olmasaydı, onlara bu mes’eleleri bu iki kaynağa döndürmelerini

emretmezdi. Çünkü anlaşmazlığı gidermek için, çözümü olmayan bir kişiye çözüm için başvurmayı Allâh'ın emretmesi imkânsızdır.

Allâh'a döndürmenin, Allâh'ın Kitâbı'na başvurmak, Rasûlullah'a döndürmenin ise, hayatında bizzat kendisine, vefat ettikten sonra da Sünneti'ne başvurmak olduğu konusunda insânlar icmâ etmişlerdir.”⁶³

İmâm İbn Kesîr rahimehullâh, âyetin tefsîrinde şöyle demiştir: “Seleften birçokları: ‘Allâh'ın Kitâbı'na Rasûlü'nün Sünneti'ne’ demişlerdir. Bu da dînin usûl ve fîruunda tartışılan her şeyin Kitâb ve Sünnet'e götürülmesine dair emirdir. Nitekim Allâh'u Teâlâ, şöyle buyurmuştur: ***'Hakkında ihtilâfa düştüğünüz herhangi bir şeyin hükmü Allâh'a aittir.'*** (Şûrâ: 42/10) Kitâb ve Sünnet'in hükmettiği ve doğruluğuna şehâdet ettikleri hak ve gerçektir. Hakkın dışında dalâletten (sapıklıktan) başka ne vardır? Bu sebeble Allâh'u Teâlâ ***'Allâh'a ve âhiret gününe gerçekten îmân ediyorsanız'*** buyurmaktadır. Yani: ‘Dâvaları ve bilinmeyen şeyleri Allâh'ın Kitâbı'na, Rasûlü'nün Sünneti'ne götürün, aranızda çıkan ihtilâflarda o ikisine başvurunuz’ demektir. ***'Allâh'a ve âhiret gününe gerçekten îmân ediyorsanız.'*** Bu da gösteriyor ki: Kim ihtilâf halinde Kitâb ve Sünnet'in hakemliğine gitmez ve o ikisine müracaat etmezse, o Allâh'a ve âhiret gününe îmân etmiş değildir.”⁶⁴

Muhammed bin İbrâhim rahimehullâh, bu âyet-i kerîmeyi zikrettikten sonra şöyle demiştir: “Allâh Subhânehu ve Teâlâ'nın bu emri gereği, kişilerin aralarında çekiştikleri, anlaşmazlığa düştükleri ve inatlaştıkları zaman, mevcut anlaşmazlığın çözümünü Allâh'a ve Rasûlü'ne arzetmeleri gerekmektedir. Bu

⁶³ İbn Kayyim, İlâmu'l-Muvakkîn: 1/39.

⁶⁴ İbn Kesîr, Tefsîru'l Kur'ân-il Azîm: 2/304.

âyette ***‘Eğer anlaşmazlığa düşerseniz’*** şart cümlesinden sonra zikredilen ***‘Herhangi bir şeyde’*** ifâdesinin nasıl nekira olarak getirildiğini düşün! Bu cins ve miktar bakımından üzerinde ihtilâf edilen her türlü anlaşmazlığı ihtiva etmektedir. Daha sonra Allâh’a ve âhiret gününe îmânın hâsıl olabilmesi için, ihtilâf edilen her türlü anlaşmazlığın çözümünün Allâh’a ve Rasûlü’ne götürülmesi bir şart olarak zikredilmiştir: ***‘Bu hem hayırlı, hem de netice bakımından daha güzeldir.’*** Allâh’u Teâlâ’nın hayırlı olarak isimlendirdiği her şey mutlak sûrette hayırlıdır. Ve kendisinde kesinlikle bir şer yoktur. Bundan dolayıdır ki, âyette belirtildiği üzere bütün anlaşmazlıkların Allâh’a ve Rasûlü’ne arz edilmesi, hem dünyâda hem de âhirette sonuç bakımından hem daha hayırlı, hem de daha güzeldir. Anlaşmazlık halinde mes’elenin Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem’den başkasına arzedilmesi ise bir şer olup, gerek dünyâda gerekse âhirette sonuç itibarîyle de en kötü olandır.

Münâfıkların ***‘Biz sâdece iyilik etmek ve arayı bulmak istedik’*** (Nisâ: 4/62) ya da ***‘Biz ancak ıslah edicileriz’*** (Bakara: 2/11) sözleri ise, anlaşmazlık halinde, mes’elenin çözümünün Allâh Subhânehu ve Teâlâ’ya ve Rasûlü’ne arz edilmesinin dünyâda ve âhirette hayır olduğu gerçeğinin tam tersinedir.

Her türlü anlaşmazlık halinde Allâh ve Rasûlü’ne müracaat edilmesinin dünyâda ve âhirette hayır getireceği gerçeği, heva ve heveslerinden kanun çıkaranların, insânların bu kanunlara muhtaç olması, hatta bu kanunlarla muhâkeme olmanın zarûrî olması yönündeki iddialarının tam aksinedir. Onların bu iddiaları, sırf Rasûlullâh’ın getirdiği şeylere karşı kötü zan beslemeleri sebebiyledir. Onların bu şekildeki iddialarının gereği, Allâh’u Teâlâ’nın ve Rasûlü’nün açıklamalarının noksan olduğu, anlaşmazlık halinde Allâh’ın ve Rasûlü’nün hükümlerinin yetersiz kaldığı, Allâh’ın ve Rasûlü’nün hükümlerine muhâ-

keme olmanın dünyâda ve âhirette kötü sonuçlar doğuracağını gerekli kılmaktadır.”⁶⁵

Bu âyet-i kerîmenin konumuzla alâkalı delâlet ettiği hükümleri kısaca toparlayacak olursak:

1- Âyet-i kerîmenin “Eğer herhangi bir şeyde anlaşılmazlığa düşerseniz” cümlesi, İbn Kayyim ve Muhammed bin İbrâhim’in de belirttiği üzere, tüm mes’eleleri içine almaktadır. Zîrâ âyet-i kerîmede “شيء şey” kelimesi nekira (belirsiz yani elif-lam’sız) gelmiştir ki, Arabçada şart cümlesindeki nekira ifâdesi, umum anlamındadır. İtikâd, ibâdet, mülkiyet, cinâyet, kan dâvaları, hadler, dîn ve dünyâ işlerinin hepsinde ortaya çıkan ihtilâfların tümünü kapsamaktadır. Kısacası büyük veya küçük, önemli veya önemsiz her türlü ihtilâfı içine almaktadır. Zîrâ aksi de düşünülemez. Allâh hâkimlerin hâkimi olup, kendi mülkünde hiçbir kimseyi hükmedici/şerîat vaaz edici kılmamıştır.

2- Âyet-i kerîmenin “Eğer herhangi bir şeyde anlaşılmazlığa düşerseniz Allâh’a ve âhiret gününe gerçekten îman ediyorsanız onu Allâh’a ve Rasûlü’ne götürün” şart cümlesi, ihtilâfların çözümü için, Kur’ân ve Sünnet’e başvurmanın, Allâh’a ve ahirete îman etme şartlarına dahil olduğuna delâlet etmektedir.

Bilinmelidir ki, herhangi bir şey, Kur’ân ve Sünnet’te îmanın şartlarına yahut rükünlerine dâhil edildikten sonra, onu, zamanların veya mekânların, cisimlerin veya sûretlerin değişmesi, şart yahut rükün olmaktan çıkarmadığı gibi gereğini de düşüremez. Binaenaleyh bu şartı, Dâru’l-İslâm’da kabul ederek, Dâru’l-Harb’de⁶⁶ görmezden gelen ya da zarûret adı altında(!)

⁶⁵ Şerhu Tahkîmi’l-Kavânîn: 7-8.

⁶⁶ Dâru’l-İslâm: İslâm kanunlarının geçerli olup, uygulandığı yerlerdir. Dâru’l-

tâğutlardan hüküm istemeyi câiz gören bir kimsenin ne durumunda olduğu düşünüldüğünde, bu kimsenin küfrî bid'atlar ihdâs eden kimselerden olduğu açık olarak anlaşılır.

3- Âyet-i kerîmenin **“Allâh’a ve âhirete gerçekten îmân ediyorsanız onu Allâh’a ve Rasûlüne götürün”** cümlesi, İbn Kesîr’in de belirttiği üzere, ihtilâfların çözümü için Kur’ân ve Sünnet’e başvurmayanların Allâh’a ve âhiret gününe îmân etmediklerine delâlet etmektedir. Kur’ân ve Sünnet’te îmânın sahîh olması için şart olarak belirlenen herhangi bir şeyi, yerine getirmeyenlerin, îmân iddiaları ancak onların zannından ibârettir.

Allâh Azze ve Celle şöyle buyurmaktadır:

﴿أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَنْ يَتَحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا﴾ (سورة النساء: ٦٠/٣)

“Sana indirilene ve senden önce indirilene gerçekten îmân ettiklerini zannedenleri görmüyor musun? Bunlar, tâğuta muhâkeme olmayı istiyorlar. Oysa onlar onu reddetmekle emrolunmuşlardı. Şeytân da onları uzak bir sapıklıkla saptırmak istiyor.” (Nisâ: 4/60)

İmâm İbn Kayyim rahimehullâh, şöyle demiştir: “Tâğut; kendisine ibâdet edilme, bağlanılma ve itaat edilme noktasında haddini aşan kul demektir. İnsânların tâğutu, Allâh ve Rasûl’ün kanunlarıyla hükmetmeyen, Allâh’tan başka kendisine muhâkeme olunan, ibâdet edilen ve Allâh’ın emrine dayanmaksızın, Allâh’a itaat etmeksizin kendisine tâbi olunanlardır. Bun-

Harb ise: İslâm kanunlarının geçerli olmadığı ve uygulanmadığı yerlerdir.

ları düşünür ve insânların durumlarına bakarsan, insânların çoğunun Allâh'a değil, tâğutlara ibâdet ettiğini, Allâh ve Rasûlü'nün hükümlerine değil, tâğutların hükümlerine muhâkeme olduklarını, Allâh ve Rasûlü'ne değil, tâğuta itaat edip tâbi olduklarını görürsün...

Kim Rasûl'ün getirdiğinin dışında bir hüküm verir veya bu hükme muhâkeme olursa işte o, tâğutu hakem tayin etmiş ve tâğuta muhâkeme olmuştur.”⁶⁷

Allâme Şevkânî rahimehullâh, şöyle demiştir: “Burada Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'e indirilene yani, Kur'ân-ı Kerîm'e ve daha önce gönderilen nebîlere indirilen kitâblara îmân ettiğini iddia eden o kimselerin haline karşı bir şaşırma ve hayret vardır. Onlar bu iddialarını temelden bozan ve ibtâl eden bir şeyle gelmektedirler ki, o da tâğutun hükmünü istemeleridir. Hâlbuki Rasûlullâh'a indirilende ve daha önce indirilenlerde onu inkâr etmekle emrolunmuşlardı.”⁶⁸

Şeyh Abdurrahmân bin Hasen rahimehullâh, şöyle demiştir: “Her kim Allâh'ın Kitâbı ve Rasûlü'nün Sünneti dışında bir şeye başvurarak ona muhâkeme olursa, tâğuta muhâkeme olmuş demektir. Oysa Allâh mü'min kullarına, onu red ve inkâr etmelerini emretmiştir.

Müslüman, bütün mes'ele ve problemlerini, yalnızca Allâh'ın Kitâbı'na ve Rasûlü'nün Sünneti'ne götürmek ve yalnızca bu ikisine muhâkeme olmakla mükelleftir.

Kim de bu ikisiyle hüküm vermez ve bu ikisi dışında başka bir hükme veya mahkemeye başvurursa, bu haliyle haddi aşmış olur. Böylece Allâh'ın ve Rasûlü'nün kendisi için şer'îat kıldığı şeyin dışına çıktığını ve bu hükmü, lâıyk olmadığı halde,

⁶⁷ İbn Kayyim, İlâmu'l-Muvakkîn: 1/40.

⁶⁸ Şevkânî, Fethu'l-Kadîr: 1/557.

şerîatın konumuna getirmiş olduğunu ortaya koymakta, şerîat dışı bir tutum ve davranış içine girmektedir. Dolayısıyla kim Allâh'tan başka bir şeye ibâdet ederse, o kimse bu haliyle tâğu-ta ibâdet etmiş olur...

Her kim insânları Allâh ve Rasûlü'nden başkasına muhâ-keme olmaya çağırır ve Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'in getirdiğini terk etmeye ve bundan vazgeçmeye dâvet ederse, itaat konusunda Allâh'a şirk koşmuş, Rasûlullâh'ın Allâh'tan getirdiği şeye muhalefet etmiş olur. Oysa Allâh bize bunları reddetmeyi emretmiştir...

Kim Allâh ve Rasûlü'nün emrettiği şeye muhâlefet eder, insânlara Allâh'ın indirdiğinin ve Allâh ve Rasûlü'nün emrettiğinin dışında bir hükümle hüküm verilmesini ister ve emrederse ya da bunu talep eder ve bu şekilde kendi heva ve isteklerine uyarak hareket ederse, bu kimse İslâm ipini, ahdini boynundan çıkarıp atmıştır. Hatta kendisinin Müslüman olduğunu ileri sürse, mü'min olduğunu iddia etse de durum böyledir. Çünkü Allâh'ı Teâlâ, böyle bir şey peşinde olanları red ve inkâr etmekte, onların 'bizde inanıyoruz' iddialarını kabul etmeyip yalanlamaktadır. Çünkü âyette yer alan **زعم** 'zu'm' kelimesi onların î mânâsızlıklarını gösterir. Zîrâ Arabçadaki **زاعمون zannediyorlar**' fiili, çoğunlukla içinde yalanın yer aldığı kuru dâva iddiayı ifâde eder. Çünkü buradaki kişiler, iddia ettikleri şeye aykırı amelde bulunmaktadır."69

Şeyh Muhammed bin İbrâhim rahimehullâh, bu âyet-i kerîmeyi zikrettikten sonra şöyle demiştir: "Muhakkak ki Allâh'ı Teâlâ, Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'in getirmiş olduğu hükümlerden başka bir hükme gitmek isteyen münâfık-

69 Abdurrahmân bin Hasen, Fethu'l-Mecîd: 391-392.

ların îmânını yok saymıştır. Âyette geçen **‘zannediyorlar’** kelimesi onların îmân iddialarını bir yalanlamadır. Çünkü îmân iddiası ile birlikte Rasûlullâh’ın getirdiği hükümlerin dışında başka bir otoritenin hakemliğine gitmek, bir kulun kalbinde asla bir araya gelmez. Bilakis bu iki durum, birbirinin tam tersidir. Allâh’u Teâlâ’nın **‘Oysa onlar onu reddetmekle emrolunmuşlardı’** kavlini bir düşün! Burada beşerî kanunları ortaya atanların Allâh’u Teâlâ ile büyük bir inatlaşma içinde oldukları, bu hususta Allâh’u Teâlâ’nın isteklerinin tam tersini yaptıkları görülmektedir. Esas olarak onlardan istenilen ibâdet ettikleri tâğutların kanunlarına başvurmak değil, bilakis tâğutu tanımalarmaları ve onu inkâr etmeleridir. **‘Fakat zâlimler, kendilerine söylenenleri başka sözlerle değiştirdiler. Bunun üzerine biz, yapmakta oldukları kötülükler sebebiyle zâlimlerin üzerine gökten acı bir azâb indirdik.’** (Bakara: 2/59)

Allâh Subhânehu ve Teâlâ, daha sonra **‘Şeytân da onları uzak bir sapıklıkla saptırmak istiyor’** buyurmaktadır. Ayetin bu kısmı beşerî kanunlarla muhâkeme olmanın ne derece büyük bir sapıklık olduğuna ne güzel işâret etmektedir. Fakat beşerî kanunlarla hükmedenler ya da bu kanunlara muhâkeme olanlar, âyetle böyle bir fiilin, şeytânın irâdesi olduğu apaçık bir şekilde belirtilmesine rağmen bu yaptıkları eylemlerini doğru bir iş olarak görmektedirler.

Beşerî kanunları ortaya atanların, koydukları bu kanunlarda insânlığın menfaati ve şeytândan uzaklaşma olduğuna dâir düşünceleri gerçeği yansıtmamaktadır. Aslında onların iddialarına göre insânlığın menfaati şeytânın isteklerinde olmuş oluyor. Hâlbuki Rahmân’ın bizlerden istedikleri ve Rasûlullâh’ın kendisiyle gönderildiği esaslar bu vasıftan ve bu durumdan

ne kadar da uzaktırlar.”⁷⁰

Şeyh Şankîti, âyetin tefsîrinde şöyle demiştir: “Allâh’ın şerîâtının dışındaki bir şerîata muhâkeme olmak tâğuta muhâkeme olmak demektir...⁷¹ Allâh’ın kanunlarından başka kanunlarla muhâkeme olmayı isteyenlerin şirke girdiklerini Nisâ Sûresi’nin 60. âyeti apaçık bir şekilde bildiriyor. Ve böylelerinin Müslümanlık iddiasını hayretle karşılıyor. Çünkü hem îmân ettiklerini iddia ediyorlar, hem de Allâh’ın kanunlarından başka kanunlarla muhâkeme olmayı istiyorlar. Oysa aynı kalbte Allâh’a îmân ile tâğuta muhâkeme olmaya rızâ gösterme bir arada bulunamaz. İşte bu onların îmân iddialarında yalancı olduklarını ortaya koymaktadır.”⁷²

Bu âyet-i kerîmenin konumuzla alâkalı delâlet ettiği hükümleri kısaca toparlayacak olursak:

1- Âyet-i kerîmenin “Sana indirilene ve senden önce indirilene gerçekten îmân ettiklerini zannedenleri görmüyor musun? Bunlar, tâğuta muhâkeme olmayı istiyorlar” cümlesi, tâğuta muhâkeme olmak isteyen kimselerin, îmânlarının geçerli olmadığına delâlet etmektedir. Zîrâ âyette **“Îmân ettiklerini zannedenleri görmüyor musun?”** buyrulmuştur. Âyette yer alan “زعم zu’m” kelimesi onların îmânsızlıklarını gösterir. Çünkü bu fiil, Şeyh Abdurrahmân bin Hasen ve Muhammed bin İbrâhim’in de söyledikleri üzere, içinde yalanın yer aldığı boş bir iddiayı ifâde eder. Nitekim Tercumânu’l-Kur’ân İbn Abbas radiyallâhu anh, şöyle demiştir: “زعم kelimesi Kur’ân-ı Kerîm’de kullanıldığı

⁷⁰ Şerhu Tahkîmi’l-Kavânîn: 24 vd.

⁷¹ Şankîti, Edvâu’l-Beyân: 7/50.

⁷² Şankîti, Edvâu’l-Beyân: 3/259.

bütün yerlerde ‘yalan’ anlamına gelir.”⁷³

2- Âyet-i kerîmenin “Tâğuta muhâkeme olmayı istiyorlar” cümlesi, İmâm İbn Kayyim, Şeyh Abdurrahmân bin Hasen ve Şeyh Şankîti’nin de söylediği üzere, Kur’ân ve Sünnet’ten kaynaklanmayan kanunlara muhâkeme olan bir kimsenin, tâğuta muhâkeme olduğuna delâlet etmektedir. Tâğuta muhâkeme olmanın hükmü ise, küfrün ta kendisidir. Çünkü onu, - tüm cüz ve çeşitleriyle- reddetmek, Allâh’a îmân etmenin ön şartıdır. Bu şart yerine gelmedikçe, hiçbir kimse sahîh bir şekilde îmân etmiş olmaz.

3- Âyet-i kerîmenin “Oysa onlar onu reddetmekle emrolunmuşlardı. Şeytân da onları uzak bir sapıklıkla sapıttırmak istiyor” cümlesi tâğutu reddetme emrinin daha önce de bildirildiğine; tâğutu reddetmenin, onun hükmünü de reddetmeyi kapsadığına ve tâğuttan hüküm istemenin, onu reddetmemek olduğuna delâlet etmektedir. Ve ayrıca, tâğutu reddetmeyenlerin şeytânın fitnesiyle, fitratlarını bozarak cehennem yoluna saptıklarına delâlet etmektedir.

Allâh Azze ve Celle şöyle buyurmaktadır:

﴿فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا

يَجِدُوا فِي أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا﴾ (سورة النساء

(٦٥/٣:

“Hayır! Senin Rabbine andolsun ki; onlar, aralarında çıkan çekişmeli işlerde seni hakem yapıp, sonra da verdiği hükme, içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın, tam bir teslimiyetle boyun eğmedikçe îmân etmiş olmazlar.”(Nisâ: 4/65)

⁷³ er-Râzî, Mefâtihu'l-Gayb: 20/357.

İmâm İbn Kesîr rahimehullâh, bu âyetin tefsîrinde şöyle demiştir: “Allâh’u Teâlâ kendi kerîm, mukaddes zâtına yeminle ifâde ediyor ki: Bütün işlerde Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem hakem tayin edilmedikçe hiç kimse gerçekten î mân etmiş olamaz. Onun verdiği hüküm gizli ve açık her zaman bağlanılması vâcib olan hak ve gerçektir. Bunun içindir ki, Allâh’u Teâlâ, **‘Sonra da verdiğin hükme, içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın, tam bir teslimiyetle boyun eğmedikçe î mân etmiş olmazlar’** buyurmaktadır. Yani, seni hakem tayin ettiklerinde, içlerinden sana itaat ederler. İçlerinden senin verdiğin hükme karşı herhangi bir sıkıntı duymazlar. İç ve dışlarıyla bu hükme uyarlar. Bir karşı koyma, bir müdâfaa ve münâkaşa olmaksızın bütünyle bu hükme teslim olurlar.”⁷⁴

İmâm İbn Kayyim rahimehullâh ise bu âyeti zikrettikten sonra şöyle demiştir: “Allâh’u Teâlâ, bu âyette, usûlde, fûruda, şer’î hükümlerde, bütün sıfatlarda ve daha başka konularda meydana gelebilecek bütün ihtilâflarda, Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem’i hakem tayin etmedikçe hiç kimsenin î mân etmiş olmayacağını, (Allâh Azze ve Celle) mukaddes nefesine yemin ederek te’kid etmiştir. İ mân, ancak bütün mes’elelerde Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem hakem tayin edildiğinde gerçekleşmiş olur. Ayrıca, bütün mes’elelerde Rasûlullâh sallallahu aleyhi ve sellem hakem tayin edilse de verdiği hükme karşı kalblerinde bir sıkıntı duymadan tamamen teslim olmadıkça, kalbler de verilen hükümden dolayı mutmain olmadıkça ve bu hükümleri tamamen kabul etmedikçe yine de mü’min olmayacaklarını bildirmiştir. Dahası, bütün bunlar sağlansa bile, verilen hükme tamamen rızâ ve teslimiyet göstermediklerinde, bu hükme karşı gelip itiraz ettikleri veya bu hükümler dışında başka hükümler istediklerinde de yine mü’min olama-

⁷⁴ İbn Kesîr, Tefsîru’l-Kur’ânî’l-Azîm: 2/306.

yacaklarını bildirmiştir.”⁷⁵

Şeyh Muhammed bin İbrâhim rahimehullâh, bu âyet-i kerîmeyi zikrettikten sonra şöyle demiştir: “Allâh Subhânehu ve Teâlâ, nefiy edatlarının tekrarıyla ve yemin ederek, aralarında çıkan tartışmalı durumlarda Rasûlullâh’ı hakem tayin etmedikleri sürece kişilerin îmân sâhibi olamayacaklarını üstüne basa basa vurgulamıştır. Yine Allâh’u Teâlâ, sâdece Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem’i hakem tayin etmeyi yeterli görmemiş, buna ilaveten kişilerin nefislerinde en ufak bir darlık ve sıkıntı olmaması gerektiğini de eklemiştir.

‘İçlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın’ Âyetteki ‘الحرج el-Harac’ kelimesi: Darlık/sıkıntı demektir. Yani, nefislerin endişe ve ızdıraptan kurtularak, genişlik içinde olması gerekmektedir. Allâh’u Teâlâ buna ilaveten sâdece bu iki şartı da yeterli görmemiş, üçüncü bir şart olarak da Rasûlullâh’ın verdiği hükme karşı tam bir teslimiyet şartını ilave etmiştir.

İşte bu Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem’in hükmüne teslimiyetin tamamlanmasıdır. Zîrâ bu şekilde kişi nefsi isteklerinden tamamen uzaklaşmış ve hak olan hükme tam bir teslimiyet göstermiş olur. Bunun için teslimiyet şartı müekked bir masdarla te’kid edilmiştir. Açık bir şekilde görülmektedir ki, burada gelişi güzel bir teslimiyetle de yetinilmemiş, bilakis mutlak bir teslimiyet istenmiştir. Yine aynı şekilde burada **‘Aralarında çıkan çekişmeli işlerde’** ifâdesindeki genellemeyi düşün! Usûlcülere ve diğer dil âlimlerine göre ism-i mevsul sılasıyla beraber zikredildiği zaman umum (genellik) ifâde eder. Bu genelleme ve kapsam, miktar bakımından olduğu gibi cins ve çeşitlilik bakımından da böyledir. Anlaşmazlıkların büyüğü ile küçüğü arasında bir fark olmadığı gibi, türleri ara-

⁷⁵ İbn Kayyim, et-Tıbyan fi Aksâmî'l-Kur’ân: 430.

sında da bir fark yoktur.”⁷⁶

Bu âyet-i kerîmenin konumuzla alâkalı delâlet ettiği hükümleri kısaca toparlayacak olursak:

1- Âyet-i kerîmenin “Hayır! Senin Rabbine andolsun ki, onlar, î mân etmiş olmazlar...” cümlesi, ihtilâflarda sâdece Kur’ân ve Sünnet’ten kaynaklanan kanunlara muhâkeme olmanın î mânın şartlarına dâhil olup, aksinin ise küfür olduğuna delâlet etmektedir.

Zîrâ İbn Kesîr ve İbn Kayyım’ın da ifâde ettikleri üzere Allâh’u Teâlâ’nın, âyet-i kerîmede لا **“Hayır”** ve لا **“Î mân etmiş olmazlar”** nefy (olumsuzluk) edatlarını tekrar ederek وربك **“Rabbine yemin olsun ki”** diye kendi mukaddes nefesine yemin etmesi, ihtilâf halinde Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem’in getirdiklerini hakem yapmayanların î mânlarının olmadığını kesin bir dille vurgulamak içindir.

“Hayır” anlamında olan لا’nın yeminden önce gelmesi, onların î mânlarını yok saymaya ve onun oldukça güçlü bir nefy olduğunu açıklamak içindir. Ve yine kaseden yani yeminden sonra nefy edatı(olan لا)’nın tekrar zikredilmesi, onların î mânlarının olmadığını tekrarlamak ve mânâyı daha da kuvvetlendirmek içindir. Yani bu, o kimseler: “Kesinlikle ve kesinlikle î mân etmiş olamazlar...” demektir.

2- Âyet-i kerîmenin “Aralarında çıkan çekişmeli işlerde” cümlesi, İbn Kesîr, İbn Kayyım ve Şeyh Muhammed bin İbrâhîm’in de söylediği üzere büyük ve küçük, önemli ve önemsiz tüm ihtilâfları kapsadığına delâlet etmektedir. Böylelikle tüm ihtilâfların çözümü için Allâh ve Rasûlü’nün hükmüne baş-

⁷⁶ Şerhu Tahkimi’l Kavanin: 8 vd.

vurmak, îmânın şartlarındandır.

3- Âyet-i kerîmenin “*Seni hakem yapıp, sonra da verdiği hükme, içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın, tam bir teslimiyetle boyun eğmedikçe îmân etmiş olmazlar*” cümlesi, İbn Kesîr, İbn Kayyim ve Muhammed bin İbrâhim’in de ifâde ettikleri üzere, Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem’e yani onun getirdiği Kur’ân ve Sünnet’e muhâkeme olmanın, verilen hükümden dolayı kalpte hiçbir sıkıntı duymamanın ve verilen hükme tam bir teslimiyetle teslim olmanın îmânın şartlarından olduğuna delâlet etmektedir.

Allâh’u Teâlâ, bu üç şart gerçekleşmedikçe, îmân ettiğini iddia edenlerin, bu iddiasını kabul etmeyeceğini sarih olarak beyân etmiştir. Nitekim Şeyhu’l-İslâm İbn Teymiyye rahimehullâh, şöyle demiştir: “Müslüman olmanın zımında, yalnızca Allâh’a teslim olmak vardır. (İslâm Dîni sâdece Allâh’a teslim olmayı içerir.) Hem Allâh’a hem de O’ndan bir başkasına teslim olan kimse müşriktir. O’na (ve hükümlerine) teslim olmayan kimse ise O’na ibâdet hususunda tekebbür göstermiş (kibirle-nip ibâdet etmekten yüz çevirmiş) tir. O’na şirk koşan ve ibâdeti hususunda tekebbür gösteren kimse kâfirdir. Yalnızca O’na teslim olmak, yalnızca O’na ibâdet ve itaat etmeyi de içinde barındırır.

İşte Allâh’ın başka bir dîni kabul etmediği İslâm Dîni budur. Teslim olup Müslüman olma, Allâh’ın emrettiği her şeyi emrettiği zaman zarfında (diliminde emrettiği şeklide) yapmak sûretiyle itaat etmekle gerçekleşir.”⁷⁷

Allâh Azze ve Celle şöyle buyurmaktadır:

﴿أَفَحُكْمَ الْجَاهِلِيَّةِ يَبْتَغُونَ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ حُكْمًا لِقَوْمٍ﴾

⁷⁷ İbn Teymiyye, Mecmû’l-Fetâvâ: 3/91.

يُوقِنُونَ ﴿٥٠﴾ (سورة المائدة: ٥٠/٥)

“Onlar, hâlâ câhiliyye devrinin (şirk olan) hükmünü mü istiyorlar? Yakînen bilen bir kavim (topluluk) için Allâh’tan daha güzel hüküm veren kim vardır?” (Mâide: 5/50)

İmâm İbn Kesîr rahimehullâh, şöyle demiştir: “Allâh’u Teâlâ, muhkem ve her hayrı ihtiva eden, her şerri yasaklayıcı olan hükümlerinden yüz çevirip, bunun yerine câhiliyyede olduğu gibi kişilerin görüşlerine, dalâlet ve sapıklığı ihtiva eden değer yargılarına ya da çeşitli dînlerin karışımı ve beşerî görüşlerden meydana gelen Cengiz Han’ın vaaz ettiği Yes’ak gibi (insân aklının ürünü olan) İslâm dışı hükümlere yönelenin imânını kabul etmiyor. Yes’ak, Cengiz Han’ın Kur’ân, Tevrat, İncil ve kendi görüşlerine dayanarak ortaya koymuş olduğu kanunları ihtiva eden bir kitâbtır. Cengiz Han öldükten sonra yerine geçen çocukları, İslâm’a girdiklerini söyledikleri halde bu kitâbı anayasa kitâbı olarak görmeye devam ettiler. Allâh’ın Kitâbı ve Rasûlullâh’ın Sünneti’ni bir kenara atarak bu kitâbtaki hükümlerle Tatarlara hükmettiler. İşte böyle davranan kimse-ler kâfirdir. Bunlarla büyük küçük her mes’elede yalnız Allâh’ın ve Rasûlü’nün hükmüne dönünceye kadar savaşmak farzdır.”⁷⁸

Her kim nebîlerin sonuncusu Muhammed bin Abdullâh sallallâhu aleyhi ve sellem’e indirilen muhkem şerîatı terk eder ve neshedilmiş başka şerîata muhâkeme olursa kâfir olur. O halde (Cengiz Han’ın uydurduğu yasalar olan) Yes’ak’a muhâkeme olan ve onu İslâm kanunlarından üstün tutanın durumu acaba nasıl olur? Kim bunu yaparsa Müslümanların icmâsiyle kâfir olur.”⁷⁹

⁷⁸ İbn Kesîr, Tefsîru’l-Kur’ânî’l-Azîm: 3/119.

⁷⁹ İbn Kesîr, el-Bidâye ve’n-Nihâye: 13/139.

Şeyh Şankîti ise âyetin tefsîrinde şöyle demiştir: “Adiy bin Hâtîm, Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem’e Allâh’u Teâlâ’nın **‘Onlar Allâh’ı bırakıp haham ve râhiblerini rabbler edindiler...**’ (Tevbe: 9/31) âyetinin mânâsını sordu. Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem ‘O kimseler Allâh’ın haram kıldığını helâl, helâl kıldığını da haram kıldıkları zaman haham ve râhiblerine itaat edince onları rabb edinmiş oldular’ şeklinde açıkladı. Allâh’ın kanunlarından başka kanunlarla muhâkeme olmayı isteyenlerin şirke girdiklerini Nisâ Sûresi’nin 60. âyeti apaçık bir şekilde bildiriyor. Ve böylelerinin Müslümanlık iddiasını hayretle karşılıyor. Çünkü hem îmân ettiklerini iddia ediyorlar, hem de Allâh’ın kanunlarından başka kanunlarla muhâkeme olmayı istiyorlar. Oysa aynı kalbte Allâh’a îmân ile tâğuta muhâkeme olmaya rızâ gösterme bir arada bulunamaz. İşte bu onların îmân iddialarında yalancı olduklarını ortaya koymaktadır. Allâh’u Teâlâ şöyle buyuruyor: **‘Sana indirilene ve senden önce indirilene gerçekten îmân ettiklerini zannedenleri görmüyor musun? Bunlar, tâğuta muhâkeme olmayı istiyorlar. Oysa onlar onu reddetmekle emrolunmuşlardı. Şeytân da onları uzak bir sapıklıkla saptırmak istiyor.’**”⁸⁰

Bu âyet-i kerîmenin konumuzla alâkalı delâlet ettiği hükümleri kısaca toparlayacak olursak:

1- Âyet-i kerîmenin “Onlar, hâlâ câhiliyye devrinin (şirk olan) hükmünü mü istiyorlar?” cümlesi, Kur’ân ve Sünnet’ten kaynaklanmayan hükümlerin tamamının câhiliyye hükümleri olduğuna delâlet etmektedir. Câhiliyye hükümlerini uygulayan sistemler ise, bilindiği üzere tâğuti sistemlerdir.

2- Âyet-i kerîmenin “Onlar, hâlâ câhiliyye devrinin (şirk

⁸⁰ Şankîti, Edvâu’l-Beyân: 3/259.

olan) **hükümünü mü istiyorlar?**” cümlesi, Kur’ân ve Sünnet’ten kaynaklanmayan hükümlere muhâkeme olmayı isteyenlerin, câhiliyye hükümlerini istediklerine delâlet etmektedir.

3- Âyet-i kerîmenin **“Yakînen bilen bir kavim için Allâh’tan daha güzel hüküm veren kim vardır?”** cümlesi, Allâh’ın hükümleri dışındaki hükümlerin güzel olmadığına, zulüm ve haksızlık olduğuna, hakîkaten îmân edenlerin O’nun hükümleri dışındaki hükümleri çirkin ve lânetli görerek kabul etmeyeceğine, onları istemeyeceğine delâlet etmektedir.

4- **“Onlar, hâlâ câhiliyye devrinin hükümünü mü istiyorlar? Yakînen bilen bir kavim için Allâh’tan daha güzel hüküm veren kim vardır?”** Âyet-i kerîmesi, İbn Kesîr ve Şeyh Şankîti’nin de söylediği üzere, Allâh’ın hükümlerini terk ederek başka şeylerle hükmedenlerin ve de onlardan hüküm isteyenlerin, câhiliyye ehlinde olduğuna delâlet etmektedir. Zîrâ Allâh Azze ve Celle’nin kanunları haricindeki şeylerle hükmetmek ve Allâh’ın kanunları haricindeki şeylerle hükmedenlerden hüküm talep etmek, Allâh Subhânehu ve Teâlâ’ya hükümde şirk koşmak demektir. Oysa Allâh’u Teâlâ, hiçbir kimseyi hükmüne ortak etmeyeceği hakkında şöyle buyurmaktadır:

﴿وَلَا يُشْرِكْ فِي حُكْمِهِ أَحَدًا﴾ (سورة الكهف: ٢٦/١٨)

“O, hükmüne hiçbir kimseyi ortak etmez.” (Kehf: 18/26)

Allâh Subhânehu ve Teâlâ, bu âyet-i kerîmesinde açık olarak kendi hükmüne kimseyi karıştırmayacağını, ortak kılmayacağını beyân etmektedir. Ve bu beyân hem kevnî hem de şer’î hükümler hakkında geçerlidir. Zîrâ O, her şeyin mâliki olarak dilediğini dilediği şekilde yapan ve kulları için en güzel kanun ve yasaları nebîleri vâsıtası ile kullarına ulaştırandır. O,

hükümünde kimseyi kendine ortak kılmadığı gibi îmân edenlerde O'ndan başkasından hüküm alarak kimseyi âlemlerin rabbi olan Allâh'a ortak edemezler. Demokrasi gibi beşerî sistemlerin lânetli kanunlarına tâbi olamazlar. Nitekim Şeyh Şankîfî, bu âyeti zikrettikten sonra şöyle demiştir: "Allâh'ü Teâlâ'nın hükümünde ortak koşmak, tıpkı ibâdetinde ortak koşmak gibidir. Yedi kiraatten/okuyuştan biri olan İbn Âmir okuyuşuna göre bu âyet: **'Hükümde şirk koşma!'** şeklinde okunmuştur."⁸¹

Gerek kaderle ve gerekse kâinatla ilgili hükümlerde hükümün tamamı Allâh'a aittir ve bu, rubûbiyyetin özelliklerindendir... Bu sebeble kim, Allâh'ü Teâlâ'dan başkasının teşrîsine (kanununa) boyun eğerse, teşrîde boyun eğdiği kişiyi rabb edinmiş ve onu Allâh'ü Teâlâ'ya ortak koşmuş olur...⁸²

Kur'ân-ı Kerîm'in nasslarından açıkça anlaşılmaktadır ki, şeytânın dostları vâsıtası ile koydurduğu, İslâm Şerîatı'na muhâlif beşerî kanunlara tâbi olanların kâfir ve müşrik olduklarından ancak onlar gibi Allâh'ın basiretlerini kör ettiği, vahyin nurundan kör olan kâfir ve müşrik kimseler şüphe ederler."⁸³

Tâğutlardan hüküm istemenin kişiyi İslâm Dîninden çıkaran küfür olduğunun delîlleri ve Ehl-i Sünnet âlimlerinin bu delîller hakkındaki açıklamalarını daha da uzatmak mümkün olmakla beraber, anlayacak olanlar için bu kadarı yeterlidir. Hakka intisab edenlere müjdeler olsun.

Başarı, el-Hamîd ve el-Hakîm olan Allâh'tandır.

⁸¹ Şankîfî, Edvâu'l-Beyân: 7/48.

⁸² Şankîfî, Edvâu'l-Beyân: 7/53.

⁸³ Şankîfî, Edvâu'l-Beyân: 3/259.

11. Soru: Müslümanlar hâkim olamadığı için Allâh'ın kanunlarıyla hükmedecek bir mahkeme olmayan beldelerde yani Dâru'l-Harb'te tâğutlara muhâkeme olmak câiz midir?

Cevâb:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Hamd ve hüküm, Allâh Subhânehu ve Teâlâ'ya mahsustur.

Tâğutlardan hüküm istemek zaman veya mekân farkı gözetmeksizin câiz olmayıp, açıklandığı üzere bu fiil, büyük küfürdür. Bunun sebepleri şöyledir:

Birinci sebep: Tâğutlardan hüküm istemek, zaman veya mekân farkı gözetmeksizin tâğutları red ilkesiyle çalışmaktadır.

İkinci sebep: Tâğutlardan hüküm istemek, zaman veya mekân farkı gözetmeksizin tâğutlara hâkimiyet yetkisi vermektedir.

Üçüncü sebep: Tâğutlardan hüküm istemek, zaman veya mekân farkı gözetmeksizin tâğutlara ibâdet etmektir.

Dördüncü sebep: Tâğutlardan hüküm istemek zaman veya mekân farkı gözetmeksizin tâğutlara velâyet vermektir.

Beşinci sebep: Tâğutlardan hüküm istemek, zaman veya mekân farkı gözetmeksizin tâğutlara şer'î olarak itaat etmektir.

Altıncı sebep: Tâğutlardan hüküm istemek, zaman veya mekân farkı gözetmeksizin Allâh'ı Teâlâ'nın Mekke'de indir-diği muhkem âyetleri görmezden gelerek hükümlerinden yüz çevirmektir.

Yedinci sebep: Tâğutlardan hüküm istemek, zaman veya

mekân farkı gözetmeksizin Allâh'ı Teâlâ'nın Medine'de indir-diği muhkem âyetleri nüzûl ortamlarına hapsederek âyet-i kerîmelerin hükümlerini inkâr etmektir.

Sekizinci sebep: Tâğutlardan hüküm istemek, zaman veya mekân farkı gözetmeksizin tâğutların küfür kanunlarıyla hükmetmelerini istemek olup, onların küfür olan bu fiillerine rızâ göstermektir.

Bu sayılan sekiz sebepten her biri başlı başına kişiyi İslâm Dîni'nden çıkaran küfür olup, Müslümanlığını iddia eden bir kimsenin îmân iddiasıyla temelden çelişerek kişinin îmân iddiasında zan sâhibi olması için yeterlidir. Neûzubillâh.

Başarı, el-Hamîd ve el-Hakîm olan Allâh'tandır.

12. Soru: Müslümanların hâkim olamadığı beldelerde yani Dâru'l-Harb'te de tâğutlara muhâkeme olmak onları red ilkesiyle çelişir mi?

Cevâb:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Hamd ve hüküm, Allâh Subhânehu ve Teâlâ'ya mahsustur.

Allâh Subhânehu ve Teâlâ, ilk Müslümanların hâkim olamadığı gibi gâyet sıkıntılar içerisinde yaşadığı Mekke döneminde dâhi tâğutların reddedilmesine yönelik olarak Zumer Sûresi'nin 17. ve Nahl Sûresi'nin 36. âyet-i kerîmelerini indirmiştir. Çünkü tâğutların reddedilmesi kelime-i tevhîd'deki "lâ ilâhe" cümlesinin gereğidir. Tâğutların reddi, -daha önce de açıklandığı üzere- Allâh'a îmân edilmesinin ön şartıdır. Bu şart gerçekleşmedikçe hiçbir kimse geçerli bir îmân sâhibi olamaz. Bunda zaman veya mekân ayrımı söz konusu değildir. Âdem aleyhisselâm'dan kıyâmete kadar gelecek tüm insânlık için bu şartı gerçekleştirmek tevhîd ehli olmanın bir gereğidir. Allâh Subhânehu ve Teâlâ, şöyle buyurmaktadır:

﴿وَالَّذِينَ اجْتَنَبُوا الطَّاغُوتَ أَنْ يَعْبُدُوهَا وَأَنَابُوا إِلَى اللَّهِ لَهُمُ

الْبُشْرَىٰ فَبَشِّرْ عِبَادِ ﴿١٧﴾﴾ (سورة الزمر: ١٧/٣٩)

"Tâğuta ibâdet etmekten kaçınan ve Allâh'a içten yönelenler için bir müjde vardır. Öyleyse kullarıma müjde ver." (Zumer: 39/17)

Nüzûl sırası itibarîyle bu âyet-i kerîme Nahl Sûresi'ndeki âyet-i kerîmeden öncedir. Bu âyet-i kerîmenin nüzûl sebebi hakkında farklı rivâyetlerden râcih olanı şu rivâyetdir:

İbn Ebi Hâtim, Zeyd İbn Eslem'den şöyle rivâyet etmiştir: "Bu âyet, üç kişi hakkında inmiştir. Onlar câhiliyye devrinde 'lâ ilâhe illallâh' derlerdi. Bu üç kişi: Zeyd bin Amr, Ebû Zerr el-Ğıfarî ve Selman-ı Fârisî'dir."⁸⁴

İmâm İbn Kesîr rahimehullâh, âyet-i kerîmenin kapsayıcılığı hakkında şöyle demiştir: "Sahîh olan bu âyet-i kerîmenin hem onlara, hem de onlar gibi tâğuta ve putlara ibâdet etmekten Allâh'a dönen herkese şâmil olmasıdır."⁸⁵

Şeyh Süleymân bin Abdullâh rahimehullâh, şöyle demiştir: "Mânâsını bilmeden, gerektirdiği tevhiidi sağlamadan, bütün şirkleri terketmeden ve tâğutu reddedip tekfir etmeden şehâdet kelimesini söylemek icmâ ile sâhibine bir fayda sağlamaz."⁸⁶

Anlaşıldığı üzere Allâh Subhânehu ve Teâlâ, o zaman için Dâru'l-Harb olan Mekke'de tâğutların reddedilmesini ve onlara ibâdet edilmemesini emretmiştir. O zamanın cansız tâğutları Lat, Menat, Uzza gibi putlar, canlı tâğutları ise Ebû Leheb ve Ebû Cehil gibi insânlar, tâğutlar meclisi ise Dâru'n-Nedve'dir. Bugün için bizim coğrafyamızın cansız tâğutu ise Ataput'tur. Canlı tâğutları ise onun ithal ederek getirdiği Demokrasi yolundan giden başbakan, bakanlar, vekiller ve benzerleridir. Tâğutlar meclisi ise millet meclisi dedikleri yerdir...

Allâh Subhânehu ve Teâlâ, canlı ve cansız tüm tâğutların reddini emretmiş ve onlara velâyet vermeyi, onlardan hüküm almayı, onların kanun ve yasalarına tâbi olmayı ve onlara itaat etmeyi yasaklamıştır.

⁸⁴ (MÜRSEL HADİS:) Vahidî, Esbâbu'n-Nüzul: 368; Suyutî, Lubâbu'n-Nukûl: 168; İbn Kesîr, Tefsîru'l-Kur'ânî'l-Azîm: 7/80; Kurtubî, el-Câmiu: 15/244.

⁸⁵ İbn Kesîr, Tefsîru'l-Kur'ânî'l-Azîm: 7/80.

⁸⁶ Süleymân bin Abdullâh, Teysiri'l-Azîzi'l-Hâmid: 51.

Allâh Subhânehu ve Teâlâ, başka bir âyet-i kerîm'de şöyle buyurmaktadır:

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ
فَمِنْهُمْ مَنْ هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ
فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكْذِبِينَ﴾ (سورة النحل: ١٦/٣٦)

“Andolsun, biz her ümmete: ‘Allâh’a kulluk edin ve tâğuttan kaçın’ diye bir rasûl gönderdik. Böylelikle, onlardan kimine Allâh hidâyet verdi, onlardan kiminin üzerine de sapıklık hak oldu. Artık, yeryüzünde dolaşın da yalanlayanların sonunun ne olduğunu görün.” (Nahl: 16/36)

Bu âyet-i kerîmenin nüzü'l sebebi hakkında herhangi bir rivâyet bulunmamaktadır. Âyet-i kerîmede ifâde olunduğu üzere her kavme tevhi'd-i dâveti yaparak tâğutların alaşağı edilmesi için mücâdele edecek rasûller gönderilmiştir. Bu sebeble rasûllerden sonra insânların şirk koştukları şeyler açısından Allâh'a karşı hiçbir bahaneleri kalmamaktadır.

Siyer-i Nebî'ye bakıldığında Mekke'nin zorluklarla geçen 13 yılı içinde Müslümanların şehid edildiği, ağır işkencelere mâruz bırakıldığı ve mallarına el konulduğu, buna rağmen Müslümanların tâğutlardan hüküm istemek gibi onları red ilke-siyle çelişen herhangi bir şey yapmadıkları görülecektir. Zîrâ mücâhid-i ekber olan Muhammed aleyhisselâm, tâğutların hâkimiyetini tanımak için değil, tâğutları yerle bir etmek, düzenlerini yok etmek için gönderilmiştir. Nitekim Bedir Savaşı'nda Mekke'nin canlı tâğutlarından 70 kadarını Bedir kuyularına gömmüş, Mekke'nin fethinde ise Allâh'tan başka kendisine ibâdet edilen canlı-cansız tüm varlıkları yani tâğutları ve de düzenlerini Allâh'ın nusretiyle yok etmiştir...

Şimdi nasıl olurda onun dâvetine icâbet ettiğini iddia eden herhangi bir kimse, reddi îmânın şartı olan tâğutlardan hüküm isteyebilir? Bunu yapmakla yahut buna cevaz vermekle nasıl olurda muvahhid olduğunu iddia edebilir? Arşın el-Muhît olan Rabbine yemin ederim ki, tâğutlardan hüküm istemenin cevazın inanmakla, şirk bulaşmamış hâlis bir îmân aynı kalbte bir arada asla bulunamaz.

Nitekim Allâh'ü Teâlâ, **“Tâğuta ibâdet etmekten kaçınan ve Allâh'a içten yönelenler...”** (Zümer: 39/17) âyetiyle, tâğuta ibâdetten kaçınmayı yani tâğutu tüm cüz ve çeşitleriyle reddederek kendisine îmân etmeyi ifâde etmektedir. İşte bu, tevhiid emrinden başkası değildir. Rasûllerin gönderiliş amacı da budur.

Allâh'ü Teâlâ'nın **“Andolsun, biz her ümmete 'Allâh'a kulluk edin ve tâğuttan kaçının' diye bir rasûl gönderdik**” (Nahl: 16/36) âyet-i kerimesinin çok iyi anlaşılması gerekir. Zîrâ her ümmete tâğutun tüm cüz ve çeşitleriyle reddedilmesi için bir rasûl gönderen Allâh'ü Teâlâ, onun reddini îmânın ilk şartı kılmışken, nasıl olurda tâğutlardan hüküm talep ederek onlara ibâdet edenlerin îmân iddialarını kabul eder?

Allâh'ü Teâlâ'nın şu âyetlerini okuduktan sonra îmânla-rını zan konumuna düşürenlere yazıklar olsun.

﴿فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللّٰهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ

الْوُثْقَىٰ لَا انْفِصَامَ لَهَا﴾ (سورة البقرة: ٢٥٦/٢)

“Her kim tâğutu reddederek Allâh'a îmân ederse, kopması mümkün olmayan sapa sağlam bir kulba yapışmıştır.” (Bakara: 2/256)

﴿أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَنْ يَتَحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ

(سورة النساء: ٦٠/٤)

“Sana indirilene ve senden önce indirilene gerçekten îmân ettiklerini zannedenleri görmüyor musun? Bunlar, tâğuta muhâkeme olmayı istiyorlar. Oysa onlar onu reddetmekle emrolunmuşlardı.” (Nisâ: 4/60)

Muhammed bin İbrâhim rahimehullâh, şöyle demiştir: “Muhakkak ki Allâh’u Teâlâ, Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem’in getirmiş olduğu hükümlerden başka bir hükme gitmek isteyen münâfikların îmânını yok saymıştır. Âyette geçen **‘zannediyorlar’** kelimesi onların îmân iddialarını bir yalanlamadır. Çünkü îmân iddiası ile birlikte Rasûlullâh’ın getirdiği hükümlerin dışında başka bir otoritenin hakemliğine gitmek, bir kulun kalbinde asla bir araya gelmez. Bilakis bu iki durum birbirinin tam tersidir. Allâh’u Teâlâ’nın **‘Oysa onlar onu reddetmekle emrolunmuşlardı’** kavlini bir düşün! Burada beşerî kanunları ortaya atanların Allâh’u Teâlâ ile büyük bir inatlaşma içinde oldukları, bu hususta Allâh’u Teâlâ’nın isteklerinin tam tersini yaptıkları görülmektedir. Esas olarak onlardan istenilen ibâdet ettikleri tâğutların kanunlarına başvurmak değil, bilakis tâğutu tanımâmaları ve onu inkâr etmeleridir.”⁸⁷

Şeyh Şankîti ise şöyle demiştir: “Adiy bin Hâtim, Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem’e Allâh’u Teâlâ’nın **‘Onlar Allâh’ı bırakıp haham ve râhiblerini rabbler edindiler...’** (Tevbe: 9/31) âyetinin mânâsını sordu. Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem

⁸⁷ Sefer Havâlî, Şerhu Tahkîmî'l-Kavânîn: 24 vd.

‘O kimseler Allâh’ın haram kıldığını helâl, helâl kıldığını da haram kıldıkları zaman haham ve râhiblerine itaat edince onları rabb edinmiş oldular’ şeklinde açıkladı.

Allâh’ın kanunlarından başka kanunlarla muhâkeme olmayı isteyenlerin şirke girdiklerini Nisâ Sûresi’nin 60. âyeti apaçık bir şekilde bildiriyor. Ve böylelerinin Müslümanlık iddiasını hayretle karşılıyor. Çünkü hem îmân ettiklerini iddia ediyorlar, hem de Allâh’ın kanunlarından başka kanunlarla muhâkeme olmayı istiyorlar. Oysa aynı kalbte Allâh’a îmân ile tâğuta muhâkeme olmaya rızâ gösterme bir arada bulunamaz. İşte bu onların îmân iddialarında yalancı olduklarını ortaya koymaktadır. Allâh’u Teâlâ şöyle buyuruyor: ***‘Sana indirilene ve senden önce indirilene gerçekten îmân ettiklerini zannedenleri görmüyor musun? Bunlar, tâğuta muhâkeme olmayı istiyorlar. Oysa onlar onu reddetmekle emrolunmuşlardı. Şeytân da onları uzak bir sapıklıkla saptırmak istiyor.’***”⁸⁸

Başarı, el-Hamîd ve el-Hakîm olan Allâh’tandır.

⁸⁸ Şankîti, Edvâu'l-Beyân: 3/259.

13. Soru: Müslümanların hâkim olamadığı beldelerde yani Dâru'l-Harb'te de tâğutlara muhâkeme olmak, onlara hâkimiyet yetkisi vermek midir?

Cevâb:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Hamd ve hüküm, Allâh Subhânehu ve Teâlâ'ya mahsustur.

Tevhîd ehli olduğunu iddia eden herkesin **“Hâkimiyet kayıtsız ve şartsız Allâh'ındır”** kâidesini düşünmesi gerekir. Kayıt ve şart getirilmediğinde mutlak hâkimiyet zaman ve mekân söz konusu olmaksızın Allâh'a has kılınmaktadır. Bilindiği üzere hiçbir şey yokken Allâh vardı ve her şey zamanı geldiğinde yok olacakken Allâh ise hep var olacaktır. Zîrâ Allâh her şeyin rabbi ve ilâhıdır. Varlıkta ve yoklukta mutlak hâkimiyetin sâhibidir. Varlık ve yokluk, darlık ve bolluk Allâh'ın emriyledir. Başımıza gelenler ise bizim için bir imtihandır. Allâh'ı Teâlâ, yokluk ve darlık zamanı kıldığı hicretten önce Mekke yıllarında indirdiği şu âyet-i kerîmelerde, hâkimiyetin kayıtsız ve şartsız kendisine ait olduğunu şöyle ifâde etmektedir:

﴿تَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾ (سورة

الملك: ١/٦٧)

“Mülkü/hâkimiyeti elinde bulunduran Allâh, ne yücedir. O, her şeye hakkıyla gücü yetendir.” (Mülk: 67/1)

﴿إِنَّ الْحُكْمَ إِلَّا لِلَّهِ يَقُصُّ الْحَقُّ وَهُوَ خَيْرُ الْفَاصِلِينَ﴾ (سورة

الأنعام: ٥٧/٦)

“Hüküm vermek yalnızca Allâh'a aittir. O, doğru haberi verir ve O, ayırt edenlerin en hayırlısıdır.” (Enâm: 6/57)

﴿إِنَّ الْحُكْمَ إِلَّا لِلَّهِ أَمَرَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ﴾ (سورة يوسف: ٣٠/١٢)

“Hüküm vermek yalnızca Allâh’a aittir. O, kendisinden başka hiçbir şeye ibâdet etmemenizi emretmiştir. Dosdoğru olan dîn işte budur. Fakat insanların çoğu bilmezler.” (Yûsuf: 12/40)

﴿إِنَّ الْحُكْمَ إِلَّا لِلَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَعَلَيْهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ﴾

﴿٤٧﴾ (سورة يوسف: ٦٧/١٢)

“Hüküm vermek yalnızca Allâh aittir. Ben O’na tevekkül ettim. Tevekkül edenler de yalnız O’na tevekkül etsinler.” (Yûsuf: 12/67)

﴿وَاللَّهُ يَحْكُمُ لَا مُعَقِّبَ لِحُكْمِهِ وَهُوَ سَرِيعُ الْحِسَابِ﴾ (سورة

الرعد: ٣١/١٣)

“Hüküm veren Allâh’tır, O’nun hükmünü gözden geçirecek hiç kimse yoktur. O’nun hesâblaşması pek çabuktur.” (Rad: 13/41)

﴿وَهُوَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَهُ الْحَمْدُ فِي الْأُولَى وَالْآخِرَةِ وَلَهُ الْحُكْمُ

وَالِيهِ تُرْجَعُونَ﴾ (سورة القصص: ٧٠/٢٨)

“O, Allâh’tır. O’ndan başka hiçbir ilâh yoktur. İlkte (dünyâda) ve sonda (âhirette) hamd O’na mahsustur. (Dünyâ ve âhirette) Hüküm yalnızca O’nundur. Kesinlikle O’na döndürüleceksiniz.” (Kasas: 28/70)

﴿لَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ﴾ (سورة القصص: ٨٨/٢٨)

“Hüküm yalnızca O’nundur ve kesinlikle O’na döndürüleceksiniz.” (Kasas: 28/88)

﴿أَفَغَيْرَ اللَّهِ أَبْتَغِي حَكَمًا وَهُوَ الَّذِي أَنْزَلَ إِلَيْكُمُ الْكِتَابَ مُفَصَّلًا﴾

﴿سورة الأنعام: ١١٣/٦﴾

“Size kitâbı (Kur’ân-ı Kerîm’i) apaçık (her şeyi açıklayan) indiren Allâh’tan başka bir hakem mi arayacağım ?” (Enâm: 6/114)

Bu âyet-i kerîmeler, herhangi bir açıklamaya ihtiyaç bırakmaksızın hâkimiyetin her türlüşünün Allâh’a ait olduğunu beyân etmektedir. Bunda herhangi bir zaman veya mekân ayrımı söz konusu değildir. Zîrâ bu, tevhitin aslı ile alâkalı olup, bunda en ufak bir şüphe dâhi -Allâh bizleri korusun- sahibini küfür ile karşı karşıya getirir.

İmâm Taberî rahimehullâh, şöyle demiştir: “Allâh’u Teâlâ, yarattığı hiç bir mahlûku hüküm verme konusunda kendisine ortak kabul etmez. İnsânlar arasında hüküm verecek yalnız O’dur. Hüküm verme, ihtilâfları çözmeye, insânları ve işlerini idâre etme konusunda dilediği ve sevdiği şekilde hareket eder. Bu özellik sâdece O’nun hakkıdır.”⁸⁹

İmâm Beğavî rahimehullâh ise şöyle demiştir: “Hüküm vermek, emretmek ve yasaklamak ancak Allâh’u Teâlâ’ya ait bir haktır.”⁹⁰

Bu ve diğer âyet-i kerîmeler, Mekke yıllarında Nebî

⁸⁹ Taberî, Câmiu’l-Beyân: 15/234.

⁹⁰ Beğavî, Meâlimu’t-Tenzil: 2/493.

sallallâhu aleyhi ve sellem'e vahiy olunuyor ve Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem de bu âyetleri, Müslümanlara okuyor ve tefsîr ediyordu. Müslümanlar da bunlara îmân ediyor ve hayatlarına geçiriyorlardı. Hepsi birden hükmün Allâh'a ait olduğuna îmân ediyorlardı. Mallarının ellerinden alınmasına ve canlarının tehlikede olmasına rağmen, onlardan herhangi birinin tâğutlara hüküm için müracaat ettiğine dair ne sahîh, ne de zayıf olarak hiçbir haber rivâyet olunmamıştır. Tüm bunlar bize göstermektedir ki: Hâkimiyet kayıtsız ve şartsız Allâh'a aittir. O'ndan başkasının kanunlarından hüküm istemek, O'ndan başkasına hâkimiyet yetkisi vermektir.

Allâh'ı Teâlâ şu âyet-i kerîmeyi kıyâmete kadar gelecek olan tüm insânlara ve cinlere, Mekke'nin zorluklarla dolu olan yıllarında indirmiştir:

﴿وَمَا اخْتَلَفْتُمْ فِيهِ مِنْ شَيْءٍ فَحُكْمُهُ إِلَى اللَّهِ﴾ (سورة الشورى

(1-42)

“Hakkında ihtilâfa (ayrılığa) düştüğünüz herhangi bir şeyin hükmü Allâh'a aittir.” (Şûrâ: 42/10)

Allâh'ı Teâlâ, bu âyet-i kerîmesinde **“Herhangi bir şeyin hükmü”** buyurmuştur. Bu da daha önce beyân edildiği üzere “A'dan Z'ye, Elif'den Ye'ye” kadar her şeyin hükmünü içine almaktadır. Her şeyin hükmü mutlak olarak Allâh'a aittir. Bunda zaman veya mekân ayrımı söz konusu değildir.

Şeyh Şankîti, şöyle demiştir: “Allâh'ı Teâlâ, hüküm konusunda hiç kimsenin kendisine ortak olmasını asla kabul etmez. Hüküm sâdece O'na aittir. O'ndan başka hiç kimsenin kesinlikle hüküm verme yetkisi yoktur. Helâl, Allâh'ın helâl kıldığı, haram, Allâh'ın haram kıldığıdır. Hak dîn, Allâh'ın koyduğu şerîattır. İhtilaflı mes'elelerde sâdece O'nun verdiği hüküm

geçerlidir. Hükümden kasıt ise: Allâh'ın hüküm verdiği her mes'eledir. Teşrî' koyma mes'elesi ise buna öncelikle dâhildir."⁹¹ Allâh'u Teâlâ, şöyle buyurmaktadır:

﴿وَلَا يُشْرِكُ فِي حُكْمِهِ أَحَدًا﴾ (سورة الكهف: ٢٤/١٨)

"O, hükmüne hiçbir kimseyi ortak etmez." (Kehf: 18/26)

Sonuç olarak, Allâh Tebâreke ve Teâlâ kendi mülkünde kendisinden başka hiçbir kimseye hâkimiyet yani kanun ve yasa belirleme ve de bunlara dayalı olarak hükmetme yetkisi tanımamıştır. Zîrâ bu rabb olmanın bir gereğidir. Allâh'ın hiçbir kimseye tanımadığı bu yetkiyi tâğutlardan hüküm isteyerek onlara verenler, şirk koşmuş olurlar -neûzubillâh-. Allâh Azze ve Celle şöyle buyurmaktadır:

﴿أَمْ لَهُمْ شُرَكَاؤُا شَرَعُوا لَهُمْ مِنَ الدِّينِ مَا لَمْ يَأْذَنْ بِهِ اللَّهُ﴾

(سورة الشورى: ٢١/٢٢)

"Yoksa onların birtakım ortakları mı var ki, Allâh'ın izin vermediği şeyleri, dînden kendilerine teşrî ettiler?" (Şûrâ: 42/21)

Başarı, el-Hamîd ve el-Hakîm olan Allâh'tandır.

⁹¹ Şankitî, Edvâu'l-Beyân: 3/258.

14. Soru: Müslümanların hâkim olamadığı beldelerde yani Dâru'l-Harb'te de tâğutlara muhâkeme olmak, onlara ibâdet etmek midir?

Cevâb:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Hamd ve hüküm, Allâh Subhânehu ve Teâlâ'ya mahsustur.

Daha önce açıklandığı üzere, hüküm istemek, şeksiz ve şüphesiz ibâdettir. Zamanların veya mekânların, cisimlerin veya sûretlerin değişmesi onu ibâdet olmaktan çıkarmaz. Hal böyle olunca her kim, kimin kanunlarından hüküm talep ediyorsa, ona ibâdet ediyor demektir. Allâh'tan başkasına ibâdet etmek ise şirkdir. Neûzubillâh.

Başarı, el-Hamîd ve el-Hakîm olan Allâh'tandır.

15. Soru: Müslümanların hâkim olamadığı beldelerde yani Dâru'l-Harb'te de tâğutlara muhâkeme olmak, onlara velâyet vermek midir?

Cevâb:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Hamd ve hüküm, Allâh Subhânehu ve Teâlâ'ya mahsustur.

Bu sorunun cevâbına öncelikle velâyet kavramını - kısaca- açıklayarak başlayalım:

“Velâyet” kelimesinin kökünü oluşturan fiil “ولي-ولاية velâ-ye-velîye”: “Birinin işini üzerine almak, sevmek, yardım etmek, otoriter güç” anlamlarına gelmektedir. Aynı kökten gelen “ولى velâ”: “Bir işi, bir yetkiyi başkasının idâresine vermek” anlamına gelirken, “تولى tevellâ” ise: “İşi üzerine almak, velî edinmek” anlamlarına gelmektedir.

“الولي el-Velîyy” kelimesi ise: “Bir işin idâre ve bakımını üzerine alan, otorite, dost, yardım eden, himâye eden, anlaşmalı, temsil yetkisine sâhib olan, başkası üzerinde onun adına tasarruf yetkisi olan” anlamlarına gelmektedir.⁹²

Müslümanların velîsi her zaman ve her yerde mutlak olarak kayıtsız ve şartsız velâyet yetkisi verdikleri Allâh Subhânehu ve Teâlâ'dır. O Allâh ki, el-Velî olandır ve Müslümanların Mevlâ'sıdır. Yani onlar adına karar alan kanun ve yasalar belirleyendir. İhtilafların çözümü için Kur'ân-ı Kerîm'i ve Sünnet-i Seniyye'yi indirendir. Bu sebeble Allâh'ın kanun ve yasalarını

⁹² Bak: “V-l-y” Maddesi: İbn Manzûr, Lisânu'l-Arab; Firûzâbâdî, el-Kâmûsu'l-Muhît; Zebidî, Tâcu'l-Arûs; Tehânevî, Keşşâf; Ragıb, Mufredat...

kabul edenler ve ihtilâfların çözümü için ona başvuranlar, Allâh'ı kendilerine velî kabul edinmiş olurlar. O'nun kanunlarını ve emrettiği yaşam şeklini benimsemeyenler ve de ihtilâfların çözümünde karar vermesi için tâğutlara başvuranlar, onları kendilerine velî edinmiş olurlar. Allâh Tebâreke ve Teâlâ'dan başkasını kendilerine velî edinenler ise ancak kâfirlerdir. Nitekim Allâh'ı Teâlâ, şöyle buyurmaktadır:

﴿اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَوْلِيَاؤُهُمُ الطَّاغُوتُ يُخْرِجُونَهُم مِّنَ النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ﴾ (سورة البقرة: ٢٥٧/٢)

“Allâh, îmân edenlerin velîsidir. Onları karanlıklardan aydınlığa çıkarır. Kâfirlerin velîleri ise tâğuttur. Onları aydınlıktan çıkararak karanlıklara sokarlar. İşte bunlar cehennemliklerdir. Onlar orada ebedî kalırlar.” (Bakara: 2/257)

Âyet-i kerîmede Müslümanların velîsinin yani onlar adına kanun koyanın ve hükmedenin, ihtilâflarının çözümü için onlara Kur'ân ve Sünnet'i indirenin Allâh Azze ve Celle olduğu beyân edilmekle birlikte, kâfirlerin velîsinin ise tâğut olduğu ifâde olunmaktadır. Tâğut, kâfirler için kanun çıkararak ve onların ihtilâflarında hükmederek onların velîsi olmaktadır.

Bu sebeble gerek sözlü gerekse fiili olarak tâğutlara kanun belirleme ve hüküm verme hakkı tanımak, onları velî edinmektir. Bunda herhangi bir zaman veya mekân ayrımı söz konusu olamaz. Onları velî edinmek ise şu âyet-i kerîme ile ebedîyyen yasaklanmıştır:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عَدُوِّي وَعَدُوَّكُمْ أَوْلِيَاءَ﴾ (سورة

“Ey îmân edenler! Benim de düşmanım, sizin de düşmanınız olanları velîler edinmeyin.” (Mümtehine: 60/1)

Tâğutları kendilerine velî edinerek onlara velâyet verenlerin onlar gibi kâfir olacakları ise şu âyet-i kerîme ile beyân edilmiştir:

﴿وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَإِنَّهُ مِنْهُمْ﴾ (سورة المائدة: ٥١/٥)

“Sizden kim onları velî edinirse, şüphesiz o da onlardandır.” (Mâide: 5/51)

Îmâm İbn Hazm rahimehullâh şöyle demiştir: “Allâh’u Teâlâ’nın **‘Sizden kim onları velî edinirse, şüphesiz o da onlardandır’** âyetinin mânâsı zâhire göredir. Yani kim kâfirleri velî edinirse onlar gibi kâfir olur. Bu mânâ hak olan bir mânâdır. İki Müslüman bu konuda ihtilâf etmez.”⁹³

Allâh Subhânehu ve Teâlâ, başka bir âyet-i kerîmesinde ise şöyle buyurmaktadır:

﴿وَلَوْ كَانُوا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالنَّبِيِّ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مَا اتَّخَذُوهُمْ أَوْلِيَاءَ وَلَكِنَّ كَثِيرًا مِنْهُمْ فَاسِقُونَ﴾ (سورة المائدة: ٨١/٥)

“Eğer onlar Allâh’a, Nebî’ye ve ona indirilene (Kur’ân’a) inanıyor olsalardı, onları velî edinmezlerdi. Fakat onlardan birçoğu fâsık kimselerdir.” (Mâide: 5/81)

Şeyhu’l-İslâm İbn Teymiyye rahimehullâh, bu âyeti zikrettikten sonra şöyle demiştir: “Allâh’u Teâlâ, bu âyette şart cümlesi kullanmıştır. Koşulan şart gerçekleşecek olursa meşrut

⁹³ İbn Hazm, el-Muhallâ: 12/33.

(kendisi için şart koşulan) da gerçekleşir. Eğer şart gerçekleşmeyecek olursa meşrut da gerçekleşmez. Zîrâ Allâh'ü Teâlâ şöyle buyuruyor: **'Eğer onlar Allâh'a, Nebî'ye ve ona indirilene inanıyor olsalardı, onları velî edinmezlerdi.'** Bu âyet, âyette zikredilen îmânın, kâfirleri velî edinmeye zıt olduğunu apaçık bir şekilde göstermektedir. Çünkü bir kalbte gerçek îmân ile kâfirleri velî edinme bir arada bulunamaz."⁹⁴

Sonuç olarak tâğutlara, hayata ve de ihtilâflara dair kanun ve nizam belirleme, hükmetme ve emretme hakkı tanımak, onlara velâyet vermek olup, sâhibini müşrik yapan amellerdendir. Oysa Rabbimiz Allah Azze ve Celle şöyle buyurmaktadır:

﴿اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ إِلَيْكُم مِّن رَّبِّكُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا مَن دُونِهِ أُولَٰئِكَ قَلِيلًا

مَا تَذَكَّرُونَ ﴿٣٧﴾ (سورة الأعراف: ٣٧)

"Rabbinizden size indirilene itaat edin. O'ndan başka velîlere itaat etmeyin. Ne kadar az öğüt alıyorsunuz." (Arâf: 7/3)

Başarı, el-Hamîd ve el-Hakîm olan Allâh'tandır.

⁹⁴ İbn Teymiyye, Mecmû'ul-Fetâvâ: 7/17.

16. Soru: Müslümanların hâkim olamadığı beldelerde yani Dâru'l-Harb'te de tâğutlara muhâkeme olmak, onlara şer'î olarak itaat etmek midir?

Cevâb:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Hamd ve hüküm, Allâh Subhânehu ve Teâlâ'ya mahsustur.

Blinmelidir ki, tâğutların uyguladıkları kanunlar idârî ve şer'î olmak üzere iki kısma ayrılır. Birinci kısım olan idârî kanunlara tâbi olmak küfür değildir. İkinci kısım olan şer'î kanunlara tâbi olmak ise küfürdür.

İdârî kanunlara misâl: Genel olarak(!) trafik akışını düzenleyen kanunlardır. Hiçbir kimse kırmızı ışıkta durdu, soldan gitti, hız sınırlarına riâyet etti diye kâfir olmaz. Bunu ancak dîni anlamayan haricî zihniyeti söyler.

Şer'î kanunlara misâl: Beşerî sistemlerin, tâğuti mahkemelere ihtilâfların çözümü için başvurulmasını düzenlediği kanunlardır. Her kim bu kanunlara riâyet ederek içinde bulunduğu herhangi bir ihtilâfın çözümü için onlara başvurursa kâfir olur. Bunun küfür olmadığını ise ancak dîni anlamayan mürcie zihniyeti söyler.

Yani tâğutlara, kâfir ve müşriklere şer'î olan mes'elelerde velâyet vermek, kişiyi nasıl onlardan kılmaktaysa, aynı şekilde onların şer'î mes'elelerde Allâh'tan ayrı olarak tanıdıkları haklara veya yasakladıkları şeylere tâbi olmak veyahut onlardan hüküm isteyerek çıkan bu hükme göre rızâlaşmak sâhibini kâfir yapan büyük küfürdür.

Şeyh Muhammed bin Süleymân rahimehullâh, şöyle demiştir: "Câhil olsalar bile mürtedlere tâbi olanlara, mürted

hükmü verilmesi konusunda bütün âlimler ittifak etmişlerdir.”⁹⁵

Şeyh Abdurrahmân bin Hasen rahimehullâh, şöyle demiştir: “İnsânların Allâh’u Teâlâ’dan başka taptıkları tüm şeyler onların rabbi ve ma’bûdudur. Allâh’u Teâlâ’ya ve yasalarına rağmen, kendisine itaat olunan her varlık puttur, tâğuttur. Her kim, Allâh’ın şerîat olarak indirdiğinin ve Rasûlü’nün gös-terdiğinin dışında bir kimseye mutlak olarak itaat ve tâbi olur-sa, o, itaat eden ve tâbi olan kişinin rabbi ve ma’bûdu olmuş olur.

Yasama konusunda Allâh’u Teâlâ’dan başkalarına itaat edilmesi, Allâh’u Teâlâ’dan başkasına ibâdet olarak kabul edilmiş, kendilerine itaat edilen kimselerin de rabb edinilmiş olacağı açıklanmıştır. Ne acıdır ki, bu ümmet içerisinde de böyleleri vardır. Bu en büyük şirk olup, tevhîdle çelişmektedir ve ‘lâ ilâhe illallâh’ kelimesinin içeriğine terstir.”⁹⁶

Allâh Subhânehu ve Teâlâ, şöyle buyurmaktadır:

﴿قُلْ هَلْ أَنْبَيْتُكُمْ بِشَرِّ مِنْ ذَلِكَ مَثُوبَةً عِنْدَ اللَّهِ مَنْ لَعَنَهُ اللَّهُ وَغَضِبَ عَلَيْهِ وَجَعَلَ مِنْهُمْ الْقِرَدَةَ وَالْخَنَازِيرَ وَعَبَدَ الطَّاغُوتَ أُولَئِكَ شَرٌّ مَكَانًا وَأَضَلُّ عَنْ سَوَاءِ السَّبِيلِ﴾ (سورة المائدة: ٦٠/٥)

“De ki: Allâh katında, kesinleşmiş bir cezâ olarak bundan daha kötüsünü haber vereyim mi? Allâh’ın kendisine lânet ettiği, ona karşı gazâblandığı ve onlardan maymunlar ve domuzlar kıldığı ile tâğuta ibâdet edenler; işte bunlar, yerleri daha kötü ve dümdüz yoldan daha çok sap-

⁹⁵ ed-Dureru’s-Seniyye: 8/118.

⁹⁶ Abdurrahmân bin Hasen, Fethu’l-Mecîd: 106.

mişlardır.” (Mâide: 5/60)

Âyetteki **“Tğuta ibâdet edenler”** buyruğundan kasıt, tâğuta itaat edenlerdir. Cevherî rahimehullâh, şöyle demiştir: “İbadet, itaat etmektir. Kulluğun aslı, itaat ve boyun eğmektir.”⁹⁷ Zîrâ tâğuta ibâdet edenler dâhil hiçbir kimse, Allâh’tan başkası için namaz kılmaz, oruç tutmaz ve haccetmez. Ancak Allâh’ın kanun ve yasalarına aykırı olan mes’elelerde tâğuta itaati gerekli görenler ve tâğutun kanun ve yasalarını benimseyerek bunlara itaat edenler, tâğuta ibâdet etmiş, Allâh’a küfretmişlerdir.

İmâm İbn Kayyim rahimehullâh, şöyle demiştir: “İnsânların tâğutu, Allâh ve Rasûlü’nün kanunlarıyla hükmetmeyen, Allâh’tan başka kendisine muhâkeme olunan, ibâdet edilen ve Allâh’ın emrine dayanmaksızın, Allâh’a itaat etmeksizin kendisine tâbi olunanlardır. Bunları düşünür ve insânların durumlarına bakarsan, insânların çoğunun Allâh’a değil, tâğutlara ibâdet ettiğini, Allâh ve Rasûlü’nün hükümlerine değil, tâğutların hükümlerine muhâkeme olduklarını, Allâh ve Rasûlü’ne değil, tâğuta itaat edip tâbi olduklarını görürsün.”⁹⁸

Allâh Subhânehu ve Teâlâ, şöyle buyurmaktadır:

﴿وَإِنْ أَطَعْتُمُوهُمْ إِنَّكُمْ لَمُشْرِكُونَ﴾ (سورة الأنعام: ١٢١/٦)

“Eğer onlara itaat ederseniz şüphesiz siz de müşrik olursunuz.” (Enâm: 6/121)

İmâm İbn Kesîr rahimehullâh, bu âyet-i kerîmeyi zikrettikten sonra şöyle demiştir: “Yani Allâh’ın emrinden ve şeria-tından başkasının dediğine saparsanız başkasını onun önüne

⁹⁷ es-Sihâh: “A-b-d” Maddesi.

⁹⁸ İbn Kayyim, İlâmu’l-Muvakkûn: 1/40.

geçirirseniz işte bu şirktir.”⁹⁹

Şeyh Şankîti ise bu âyet-i kerîmeyi zikrettikten sonra şöyle demiştir: “Bu âyet, yaratıcı olan Allâh’u Teâlâ tarafından gökten inen bir hükümdür. Bu hüküm şöyledir: Rahmân’ın kanunlarına ve şerîatına muhâlif şeytânın hükümlerine tâbi olan kişi, Allâh’a eş koşmuş ve müşrik olmuştur.”¹⁰⁰

Allâh Subhânehu ve Teâlâ, şöyle buyurmaktadır:

﴿إِنَّ الَّذِينَ ارْتَدُّوا عَلَىٰ أَدْبَارِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَىٰ
الشَّيْطَانُ سَوَّلَ لَهُمْ وَأَمْلَىٰ لَهُمْ ۚ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لِلَّذِينَ كَرِهُوا مَا نَزَّلَ
اللَّهُ سَنُطِيعُكُمْ فِي بَعْضِ الْأَمْرِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِسْرَارَهُمْ﴾ (سورة محمد: ٢٥/٣٧-٢٥)

(٢٦)

“Şüphesiz, kendilerine hidâyet açıkça belli olduktan sonra, gerisin geri dönenleri, şeytân kışkırtmış ve onları uzun emellere düşürmüştür. Bunun sebebi şudur: Çünkü gerçekten onlar, Allâh’ın indirdiğini çirkin görenlere dediler ki: ‘Size bazı işlerde itaat edeceğiz.’ Oysa Allâh, sakladıkları şeyleri biliyor.” (Muhammed: 47/25-26)

﴿قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ﴾

﴿سورة آل عمران: ٣٢/٣﴾

“De ki: Allâh’a ve Rasûlü’ne itaat edin. Eğer yüz çevirirlerse şüphesiz ki Allâh kâfirleri sevmez.” (Âli İmrân: 3/32)

Şeyh Şankîti, şöyle demiştir: “Rasûlullâh sallallâhu aleyhi

⁹⁹ İbn Kesîr, Tefsîru’l-Kur’ânî’l-Azîm: 3/295.

¹⁰⁰ Şankîti, Edvâu’l-Beyân: 7/54.

ve sellem'in getirdiği dîn ve şerîattan başkasına tâbi olan kişi, kendisini İslâm Milleti'nden çıkaran açık bir küfür işlemiştir. İşte bu hüküm, Kur'ân'ın doğru yola ileten hükümlerindendir ...¹⁰¹

Kim, Allâh'ın hükümlerine muhâlif hüküm koyan kişilere itaat ederse, şüphesiz itaat ettiği kişiyi Allâh'a eş koşmuş olur.
”¹⁰²

Allâh Subhânehu ve Teâlâ, şöyle buyurmaktadır:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَطِيعُوا الَّذِينَ كَفَرُوا يَرُدُّوكُمْ عَلَىٰ
أَعْقَابِكُمْ فَتَنْقَلِبُوا خَاسِرِينَ﴾ (سورة آل عمران: ١٣٩/٣)

“Ey îmân edenler! Kâfir olanlara itaat ederseniz, sizi gerisin geriye çevirirler de büsbütün hüsrâna uğrayanlardan olursunuz.” (Âli İmrân: 3/149)

Şeyh Abdullâh bin Abdullatif rahimehullâh, şöyle demiştir: “Her kim kâfirlere meyleder, onların itaati altına girer ve onlara dostluk gösterirse işte o kimse Allâh'a ve Rasûlüne savaş açmıştır ve İslâm Dîni'nden dönmüştür. İşte böyle kimselelere karşı düşmanlık ilan etmek ve cihad yapmak artık farz olur. O halde sizler sâdece Rabb'inizden yardım isteyin ve hiç bir mes'elede küfür ehlinde yardım istemeyin.”¹⁰³

Allâh Subhânehu ve Teâlâ, şöyle buyurmaktadır:

﴿فَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تُطِعْ مِنْهُمْ آئِمًا أَوْ كَفُورًا﴾ (سورة
الإنسان: ٢٣/٧٦)

¹⁰¹ Şankîtî, Edvâu'l-Beyân: 3/40.

¹⁰² Şankîtî, Edvâu'l-Beyân: 7/56.

¹⁰³ ed-Dureru's-Seniye: 8/22.

“O hâlde, Rabbinin hükmüne sabret. Onlardan hiçbir günahkâra ve hiçbir nanköre itaat etme.” (İnsân: 76/24)

Bunca âyet, hadîs ve âlimlerin sözleri, küfrü gerekli kılan mes’elelerde tâğutlara itaat edenlerin kâfir olacağını beyân etmişken, nasıl olurda onların İslâm Şerîatı’na mukabil olmak üzere koydukları lânetli kanunlarına tâbi olarak muhâkeme olanların işledikleri bu fiilin, dînden çıkararak küfür olduğunda şüphe edilebilir? Nasıl olurda tâğutların lânetli kanunlarına muhâkeme olmaya fetva verenlerin, tevhîd ehli oldukları söylenbilir? Zîrâ anlaşıldığı üzere, tâğutlardan hüküm isteyerek buna göre rızâlaşan ve de buna fetva veren kimselerin hükmü konusundaki delîllerin delâleti, görmek isteyenler için güneşin aydınlığı kadar açıktır.

Şeyh Şankîti şöyle demektedir: “Şeytânın dostları vâsıtası ile koydurduğu, İslâm Şerîatı’na muhâlif beşerî kanunlara tâbi olanların kâfir ve müşrik olduklarından ancak onlar gibi Allâh’ın basîretlerini kör ettiği, vahyin nurundan kör olan kâfir ve müşrik kimseler şüphe ederler.”¹⁰⁴

Başarı, el-Hamîd ve el-Hakîm olan Allâh’tandır.

¹⁰⁴ Şankîti, Edvâu'l-Beyân: 3/259.

17. Soru: Müslümanların hâkim olamadığı beldelerde yani Dâru'l-Harb'te de tâğutlara muhâkeme olmak, Allâh'ü Teâlâ'nın Mekke'de indirdiği muhkem âyetleri görmezden gelerek hükümlerinden yüz çevirmek midir?

Cevâb:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Hamd ve hüküm, Allâh Subhânehu ve Teâlâ'ya mahsustur.

Allâh Subhânehu ve Teâlâ, Müslümanların hâkim olmadığı Mekke yıllarında şu âyet-i kerîmeleri indirerek tâğutların reddedilmesini emretmiştir:

﴿وَالَّذِينَ اجْتَنَبُوا الطَّاغُوتَ أَنْ يَعْبُدُوهَا وَأَنَابُوا إِلَى اللَّهِ لَهُمُ

الْبُشْرَىٰ فَبَشِّرْ عِبَادِ ﴿١٧﴾﴾ (سورة الزمر: ١٧/٣٩)

“Tâğuta ibâdet etmekten kaçınan ve Allâh'a içten yönelenler için bir müjde vardır. Öyleyse kullarıma müjde ver.” (Zumer: 39/17)

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ

فَمِنْهُمْ مَنْ هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ

فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ ﴿٢٥﴾﴾ (سورة النحل: ٢٥/١٦)

“Andolsun, biz her ümmete: ‘Allâh'a kulluk edin ve tâğuttan kaçın’ diye bir rasûl gönderdik. Böylelikle, onlardan kimine Allâh hidâyet verdi, onlardan kiminin üzerine de sapıklık hak oldu. Artık, yeryüzünde dolaşın da yalanlayanların sonunun ne olduğunu görün.” (Nahl: 16/36)

Âyet-i kerîmelerde ifâde olunduğu üzere, tüm tâğutlar reddedilerek Allâh’a îmân edilmesi için rasûller gönderilmiş ve tâğutları reddederek Allâh Azze ve Celle’yi tevhîd edenler müjdelenmişlerdir. Tâğutları reddetmek, onları tüm çeşitleriyle ve de cüzleriyle reddetmekle mümkündür. Yani tâğutları reddederek Allâh’a îmân ettiğini iddia eden bir kimse: “Tâğut’u reddettim fakat onun velâyetini reddetmiyorum” diyemez. Yine: “Tâğut’u tüm çeşitleriyle reddettim, fakat onun muhâkemesini reddetmiyorum” diyemez, Böyle bir îmân makbûl olup, sâhibini “Urvetu’l-Vuska”ya ulaştıran bir îmân değildir. Allâh Subhânehu ve Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

﴿قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللَّهِ

فَقَدْ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ لَا انْفِصَامَ لَهَا﴾ (سورة البقرة: ٢٥٦/٢)

“Artık hak, bâtıldan apaçık ayrılmıştır. O halde her kim tâğutu reddederek Allâh’a îmân ederse, kopması mümkün olmayan sapasağlam bir kulba yapışmıştır.”
(Bakara: 2/256)

Allâh Subhânehu ve Teâlâ, zaman veya mekân farklılığı gözetmeksizin tâğutların reddini emrederken, Müslümanların hâkim olmadığı Mekke yıllarında dâhi şu âyet-i kerîmeleri indirerek ihtilâfların çözüm kaynağının sâdece kendisi olduğunu açıkça beyân etmektedir:

﴿إِنِ الْحُكْمُ إِلَّا لِلَّهِ يَقُصُّ الْحَقَّ وَهُوَ خَيْرُ الْفَاصِلِينَ﴾ (سورة

الأنعام: ٥٧/٦)

“Hüküm vermek yalnızca Allâh’a aittir. O, doğru haberi verir ve O, ayırt edenlerin en hayırlısıdır.” (Enâm: 6/57)

﴿وَاللَّهُ يَحْكُمُ لَا مُعَقِّبَ لِحُكْمِهِ وَهُوَ سَرِيعُ الْحِسَابِ﴾ (سورة

الرعد: ٤١/١٣)

“Hüküm veren Allâh’tır, O’nun hükmünü gözden geçirecek hiç kimse yoktur. O’nun hesâblaşması pek çabuktur.”
(Rad: 13/41)

﴿وَهُوَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَهُ الْحَمْدُ فِي الْأُولَى وَالْآخِرَةِ وَلَهُ الْحُكْمُ

وَالِيهِ تُرْجَعُونَ﴾ (سورة القصص: ٧٠/٢٨)

“O, Allâh’tır. O’ndan başka hiçbir ilâh yoktur. İlkte ve sonda hamd O’na mahsustur. Hüküm yalnızca O’nundur. Kesinlikle O’na döndürüleceksiniz.” (Kasas: 28/70)

﴿وَلَا تَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا

وَجْهَهُ لَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ﴾ (سورة القصص: ٨٨/٢٨)

“Sen Allâh ile beraber başka bir ilâha ibâdet etme. O’ndan başka hiçbir ilâh yoktur. O’nun vechinden başka her şey yok olacaktır. Hüküm yalnızca O’nundur ve kesinlikle O’na döndürüleceksiniz.” (Kasas: 28/88)

﴿وَلَا يُشْرِكْ فِي حُكْمِهِ أَحَدًا﴾ (سورة الكهف: ٢٦/١٨)

“O, hükmüne hiçbir kimseyi ortak etmez.” (Kehf: 18/26)

Kevnî, uhrevî ve de şer’î hâkimiyetin yani mahlûkat için nizam belirleme, hüküm verme ve hesâba çekme yetkisinin sâdece Allâh Azze ve Celle’ye ait olduğunu ifâde eden bu âyet-i kerîmeler, Mekke’de nâzil olmuştur. Bu da açık olarak ifâde etmektedir ki, mahlûkat için hüküm verme yetkisi zaman veya

mekân farkı gözetilmeksizin sâdece Allâh Tebâreke ve Teâlâ'ya ait olup, kullar arasında çıkan tüm ihtilâfların çözüm kaynağı O'nun şerîatıdır. Allâh'ü Teâlâ, Mekkî olan başka bir âyet-i kerîmesinde şöyle buyurmaktadır:

﴿أَفَغَيْرَ اللَّهِ أَبْتَغِي حَكْمًا وَهُوَ الَّذِي أَنْزَلَ إِلَيْكُمُ الْكِتَابَ مُفَصَّلًا

(سورة الأنعام: ١١٣/٦) ﴿١١٣﴾

“Size kitâbı apaçık indiren Allâh’tan başka bir hakem mi arayacağım ?” (Enâm: 6/114)

Âyet-i kerîmede beyân olunduğu üzere Allâh Tebâreke ve Teâlâ, her şeyin hükmünü kapsayan kelâmını insânlığa yol göstermesi için indirmiştir. Ondan başka hiçbir kimsenin kelâmı bu özelliğe sâhib değildir. Ve Allâh'ü Teâlâ, hâkimiyeti kayıtsız ve şartsız elinde bulunduran yegâne zattır. O'nun indirdiği kanunlardan başka kanunlara müracaat ederek ihtilâflarına çözüm arayanlar, O'ndan başkalarının kelâmını yücelttikleri gibi, yücelttikleri bu kelâmın sâhibine de hükmetme yetkisi vermiş olurlar. Oysa Allâh'ü Teâlâ, Mekkî olan diğer bir âyet-i kerîmesinde şöyle buyurmaktadır:

﴿وَمَا اخْتَلَفْتُمْ فِيهِ مِنْ شَيْءٍ فَحُكْمُهُ إِلَى اللَّهِ﴾ (سورة الشورى

(١٠/٣٢):

“Hakkında ihtilâfa düştüğünüz herhangi bir şeyin hükmü Allâh’a aittir.” (Şûrâ: 42/10)

Âyet-i kerîmede **“Hakkında ihtilâfa düştüğünüz herhangi bir şeyin hükmü Allâh’a aittir”** buyrulmuş ve Nisâ Sûresi'nin 59. âyet-i kerîmesindeki gibi “شئ şey” kelimesi nekira (belirsiz yani elif-lam'sız) gelmiştir. Daha önce de ifâde

edildiği üzere Arabçada şart cümlesindeki nekira ifâdesi, umum anlamında olup, büyük veya küçük, önemli veya önemsiz her türlü ihtilâfı içine almaktadır.

Nitekim İmâm İbn Kayyim rahimehullâh, şöyle demiştir: “Âyet-i kerîmedeki: **‘Herhangi bir şey...’** ifâdesi, şart bağlamında gelen nekira (belirtisiz) bir ifâdedir ve büyük küçük, celî/açık ve hafî/kapalı dînin bütün konularında mü’minlerin ihtilâfa düştükleri bütün mes’eleleri kapsar. İhtilafa düştükleri konuların hükmü Allâh’ın Kitâbı’nda ve Rasûlü’nün Sünneti’nde bulunmasaydı ve bu iki kaynaktaki hükümler, bu mes’elelerin çözümü için yeterli olmasaydı, onlara bu mes’eleleri bu iki kaynağa döndürmelerini emretmezdi. Çünkü anlaşmazlığı gidermek için, çözümü olmayan bir kişiye çözüm için başvurmayı Allâh’ın emretmesi imkânsızdır.

Allâh’a döndürmenin, Allâh’ın Kitâbı’na başvurmak, Rasûlullah’a döndürmenin ise, hayatında bizzat kendisine, vefat ettikten sonra da Sünneti’ne başvurmak olduğu konusunda insânlar icmâ etmişlerdir.”¹⁰⁵

Allâh Subhânehu ve Teâlâ, akleden ve düşünen kimseler için zaman veya mekân farkı gözetmeksizin hâkimiyetin sâdece kendisine ait olduğu ile alâkalı olarak Mekke yıllarında dâhi yukarıda zikrettiğim ve de zikretmediğim âyet-i kerîmeleri indirerek hüccetini ikame etmiştir.

Bundan sonra her kim bu âyetleri ve Ehl-i Sünnet âlimlerinin bu âyet-i kerîmeler hakkındaki açıklamalarını görmezden gelerek, hâkimiyeti Allâh Azze ve Celle’ye vermede ve ihtilâfların çözümünde yetki tanımada zaman veya mekân ayrımı yaparak Allâh’tan başkasına hâkimiyet verirse ve ondan ihtilâfların çözümü için hüküm talep ederse, bilinmelidir ki o kimse,

¹⁰⁵ İbn Kayyim, İlâmu’l-Muvakkîn: 1/39.

bunca âyetin hükmünden yüz çeviren kâfir bir kimsedir. Allâh Subhânehu ve Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

﴿وَإِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ إِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمْ

مُعْرِضُونَ﴾ (سورة النور: ٢٣/٤٨)

“Onlar, aralarında hüküm vermesi için Allâh’a ve Rasûl’e (Kitâb ve Sünnet’e) çağırıldıklarında, bakarsın ki içlerinden bir kısmı yüz çevirip dönerler.” (Nur: 24/48)

﴿وَالَّذِينَ كَفَرُوا عَمَّا أُنذِرُوا مُعْرِضُونَ﴾ (سورة الأحقاف: ٣٦/٣٤)

“Kâfir olanlara gelince onlar uyarıldıkları şeylerden yüz çevirmektedirler.” (Ahkâf: 46/3)

﴿قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ

﴾ (سورة آل عمران: ٣٢/٣)

“De ki: Allâh’a ve Rasûl’e itaat edin. Eğer (itaatten) yüz çevirirlerse şüphesiz ki Allâh kâfirleri sevmez.” (Âli İmrân: 3/32)

Aynı şekilde herhangi bir kimsede hâkimiyet konusunda zaman veya mekân ayrımı yaparak Dârul-Harb’de tâğutlardan hüküm istemenin cevazına hükmediyorsa, yine bilinmelidir ki o kimse, Allâh’a şirk koşan müşrik bir kimsedir. Onun bu fetvasında ona tâbi olan kimseler de Allâh’u Teâlâ’ya karşı şirk içerisinde olan müşrik kimselerdir. Birincilerin şirki teşrîde, ikincilerin şirki ise takliddedir. Allâh Subhânehu ve Teâlâ, böyle kimseler hakkında Mekke yıllarında indirdiği diğer bir âyet-i kerîmesinde şöyle buyurmaktadır:

﴿أَمْ لَهُمْ شُرَكَوُا شَرَعُوا لَهُمْ مِنَ الدِّينِ مَا لَمْ يَأْذَنْ بِهِ اللَّهُ﴾

(سورة الشورى: ٢١/٢٢)

“Yoksa onların birtakım ortakları mı var ki, Allâh’ın izin vermediği şeyleri, dînden kendilerine teşrî ettiler?” (Şûrâ: 42/21)

Şeyh Abdurrahmân bin Hasen rahimehullâh, şöyle demiştir: “Her kim insânları Allâh ve Rasûlü’nden başkasına muhâkeme olmaya çağırır ve Allâh ve Rasûlü’nün getirdiğini terk etmeye ve bundan vazgeçmeye dâvet ederse, itaat konusunda Allâh’a şirk koşmuş, Rasûlullâh’ın Allâh’tan getirdiği şeye muhâlefet etmiş olur. Oysa Allâh bize bunları reddetmeyi emretmiştir...”¹⁰⁶

Hak ve bâtil, açık seçik ortadadır. Bâtılı reddederek hakka ittiba edenlere müjdeler olsun.

Başarı, el-Hamîd ve el-Hakîm olan Allâh’tandır.

¹⁰⁶ Abdurrahmân bin Hasen, Fethu’l-Mecîd: 391.

18. Soru: Müslümanların hâkim olamadığı beldelerde yani Dâru'l-Harb'te de tâğutlara muhâkeme olmak, Allâh'ü Teâlâ'nın Medine'de indirdiği muhkem âyetleri nüzûl ortamlarına hapsederek hükümlerini inkâr etmek midir?

Cevâb:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Hamd ve hüküm, Allâh Subhânehu ve Teâlâ'ya mahsustur.

Daha önceki cevâblarda açıklandığı üzere, Allâh'ü Teâlâ, Mekke yıllarında indirdiği birçok âyet-i kerîmede tâğutların reddini, hâkimiyetin kayıtsız ve şartsız kendisine ait olduğunu ve ancak kendisinden hüküm istenebileceğini bildirmiştir. Medine yıllarında indirdiği şu âyet-i kerîmelerle de aynı şeyleri defalarca ifâde etmiştir:

﴿قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللَّهِ

فَقَدْ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ لَا انْفِصَامَ لَهَا﴾ (سورة البقرة: ٢٥٦/٢)

“Artık hak, bâtıldan apaçık ayrılmıştır. O halde her kim tâğutu reddederek Allâh'a îmân ederse, kopması mümkün olmayan sapasağlam bir kulba yapışmıştır” (Bakara: 2/256)

﴿إِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ

بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ﴾ (سورة النساء: ٥٩/٤)

“Eğer herhangi bir şeyde anlaşmazlığa düşerseniz Allâh'a ve âhiret gününe gerçekten îmân ediyorsanız onu Allâh'a ve Rasûlü'ne (Kur'ân ve Sünnet'e) götürün.” (Nisâ: 4/59)

﴿أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ مِنْ قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَنْ يَتَحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا﴾ (سورة النساء: ٦٠/٤)

“Sana indirilene ve senden önce indirilene gerçekten îmân ettiklerini zannedenleri görmüyor musun? Bunlar, tâğuta muhâkeme olmayı istiyorlar. Oysa onlar onu reddetmekle emrolunmuşlardı. Şeytân da onları uzak bir sapıklıkla saptırmak istiyor.” (Nisâ: 4/60)

﴿فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّى يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا﴾ (سورة النساء: ٦٥/٤)

“Hayır! Senin Rabbine andolsun ki; onlar, aralarında çıkan çekişmeli işlerde seni hakem yapıp, sonra da verdiğin hükme, içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın, tam bir teslimiyetle boyun eğmedikçe îmân etmiş olmazlar.” (Nisâ: 4/65)

﴿فَاحْكُم بَيْنَهُم بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ عَمَّا جَاءَكَ مِنَ الْحَقِّ﴾ (سورة المائدة: ٤٨/٥)

“Öyleyse aralarında Allâh’ın indirdiği ile hükmet ve sana gelen haktan ayrılıp da onların arzularına uyma.” (Mâide: 5/48)

﴿وَأَنِ احْكُم بَيْنَهُم بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ﴾ (سورة المائدة: ٤٩/٥)

“Aralarında, Allâh’ın indirdiği ile hükmet.” (Mâide: 5/49)

﴿أَفَحُكْمَ الْجَاهِلِيَّةِ يَبْغُونَ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ حُكْمًا لِقَوْمٍ

يُوقِفُون﴾ (سورة المائدة: ٥٠/٥)

“Onlar, hâlâ câhiliyye devrinin hükmünü mü istiyorlar? Yakînen bilen bir kavim için Allâh’tan daha güzel hüküm veren kim vardır?” (Mâide: 5/50)

﴿إِنَّمَا كَانَ قَوْلَ الْمُؤْمِنِينَ إِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ

بَيْنَهُمْ أَنْ يَقُولُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ (سورة النور

(٥١/٢٣:

“Aralarında hüküm vermesi için ve Rasûl’e çağırıldıklarında mü’minlerin sözü ancak ‘işittik ve itaat ettik’ demeleridir. İşte asıl bunlar felâha erenlerdir.” (Nur: 24/51)

Medine yıllarında indirilen bu ve benzeri âyet-i kerîmelerde de hâkimiyetin kayıtsız ve şartsız Allâh’a ait olduğu, hükmün sâdece kendisinden taleb edilebileceği, kendisinden başkalarının kanunlarına müracaat ederek hüküm isteyenlerin îmân iddialarında zan sâhibi oldukları, açıkça ifâde edilmektedir. Bu âyetlere dair Ehl-i Sünnet âlimlerinin açıklamaları daha önce geçmişti.

Bu âyet-i kerîmeler Medine inmiş olmakla beraber, hükümleri kıyâmete kadar bâkîdir. Zîrâ üzerine ittifak edilen kâide şudur:

﴿أَنَّ الْعِبْرَةَ بِعُمُومِ اللَّفْظِ لَا بِخُصُوصِ السَّبَبِ﴾

“İtibar, lafzın umûmî olmasınadır. Sebebin hususî olmasına değildir.”

Yani bizler âyet-i kerîmelerin nüzûl ortamına, sebeblerinin hususî kişiler ve olaylar hakkında olmuş olmasına bakarak: “Bu âyetlerin hükmü bizi ilgilendirmez” diyemeyiz. Çünkü Kur’ân-ı Kerîm âyetlerinde bildirilen mükâfat veya cezâ, emir veya yasaklama genel olup, hükmü herkesi bağlayıcıdır. Bu kıyas yoluyla da olsa böyledir. Aksini iddia etmek ise, Kur’ân âyetlerinin büyük bir kısmının hükmünü inkâr etmek demektir.¹⁰⁷ Allâh Azze ve Celle şöyle buyurmaktadır:

﴿اَفْتَوِيْمُوْنَ بِبَعْضِ الْكِتَابِ وَتَكْفُرُوْنَ بِبَعْضٍ﴾ (سورة البقرة: ٨٥/٢)

“Yoksa siz Kitâb’ın bir kısmına î mân edip, bir kısmını inkâr mı ediyorsunuz?” (Bakara: 2/85)

Başarı, el-Hamîd ve el-Hakîm olan Allâh’tandır.

¹⁰⁷ Ayrıca bak: 20. Sorunun cevâbı.

19. Soru: Tâğutlara muhâkeme olmak, onların küfür kanunlarıyla hükmetmelerine rızâ göstermek midir?

Cevâb:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Hamd ve hüküm, Allâh Subhânehu ve Teâlâ'ya mahsustur.

Bilindiği üzere tâğutların hükmettikleri kanunlar, Allâh Azze ve Celle'nin kanunları olmayıp, kendilerinin uydurdıkları beşerî olan lânetli kanunlardır. Bu kanunlar dün Ye'sak'ın kanunlarıydı, bugün ise Demokrasi'nin (v.b) kanunlarıdır. Tâğutların Allâh Tebâreke ve Teâlâ'nın kanunlarının yerine geçmek üzeri teşrî kıldıkları bu kanunlarla hükmetmek, Ehl-i Sünnet'in icmâsı ile küfürdür. Allâh Subhânehu ve Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

﴿وَمَنْ لَّمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ﴾ (سورة

المائدة: ٣٢/٥)

“Her kim Allâh'ın indirdiği ile hükmetmezse işte onlar kâfirlerin ta kendileridir.” (Mâide: 5/44)

İmâm İbn Kesîr rahimehullâh, beşerî kanunlarla hükmedenler hakkında şöyle demektedir: “Allâh'ı Teâlâ, muhkem ve her hayrı ihtiva eden, her şerri yasaklayıcı olan hükümlerinden yüz çevirip, bunun yerine câhiliyyede olduğu gibi kişilerin görüşlerine, dalâlet ve sapıklığı ihtiva eden değer yargılarına ya da çeşitli dînlerin karışımı ve beşerî görüşlerden meydana gelen Cengiz Han'ın vaaz ettiği Yes'ak gibi İslâm dışı hükümlere yönelenin îmânını kabul etmiyor. Yes'ak, Cengiz Han'ın Kur'ân, Tevrat, İncil ve kendi görüşlerine dayanarak ortaya koymuş olduğu kanunları ihtiva eden bir kitâbtır. Cengiz Han öldükten

sonra yerine geçen çocukları, İslâm'a girdiklerini söyledikleri halde bu kitâbı anayasa kitâbı olarak görmeye devam ettiler. Allâh'ın Kitâbı ve Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'in Sünneti'ni bir kenara atarak bu kitâbtaki hükümlerle Tatarlara hükmettiler. İşte böyle davranan kimseler kâfirdir. Bunlarla büyük küçük her mes'eledе yalnız Allâh'ın ve Rasûl'ünün hükümüne dönünceye kadar savaşmak farzdır."¹⁰⁸

Tâğutların İslâm kanunlarına mukabil olmak üzere çıkar-
dıkları ve de uyguladıkları kanunların küfür kanunları oldu-
ğunu beyân ettikten sonra:

Bilinmelidir ki, herhangi bir anlaşmazlığın giderilmesi noktasında tâğutlardan hüküm talep etmek, onların küfür kanunlarıyla hükmetmelerini istemek olup, kalbi küfre açarak, ondan râzı olmaktır. Bu ise, kişiyi İslâm Milleti'nden çıkaran bir küfürdür. Allâh Subhânehu ve Teâlâ, şöyle buyurmaktadır:

﴿مَنْ كَفَرَ بِاللّٰهِ مِنْ بَعْدِ اِيْمَانِهٖ اِلَّا مِنْ اُكْرِهٖ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ
بِالْاِيْمَانِ وَلٰكِنْ مَنْ شَرَحَ بِالْكُفْرِ صَدْرًا فَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ مِّنَ اللّٰهِ وَلَهُمْ

عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٠٦﴾ (سورة النحل: ١٠٦/١٠٦)

“Her kim îmânından sonra Allâh'a küfrederse kalbi îmânla dolu olduğu halde ikrah olunan hariç kim küfre göğsünü açarsa, işte onların üstünde Allâh'tan bir gazâb vardır ve büyük azâb onlarındır.” (Nahl: 16/106)

İttifakla sabittir ki, kişiyi kâfir yapan herhangi bir amelin işlenmesini istemek yahut emretmek zâhir olarak ondan râzı olmayı gerekli kılar. Bu konuda İslâm âlimlerinin koyduğu kâideler şöyledir:

¹⁰⁸ Tefsîru'l-Kur'ân-il Azîm: 3/131.

﴿الرَّضَىٰ بِالْكُفْرِ كُفْرٌ﴾

“Küfre rızâ küfürdür.”¹⁰⁹

﴿مَنْ رَضِيَ بِالْكُفْرِ، فَهُوَ كَافِرٌ﴾

“Kim küfre râzı olursa, o kâfirdir.”¹¹⁰

Binâenaleyh zaman veya mekân farkı gözetmeksizin tâğutların küfür kanunlarından hüküm taleb etmek, taleb eden kişinin küfre rızâ göstermesine, Allâh'ın kanunlarının hiçe sayılarak başka kanunların yüceltilmesine sebep olacağından Dâru'l-Harb veya Dâru'l-İslâm ayrımı olmaksızın büyük küfürdür.

Molla Alîyyu'l-Kârî rahimehullâh, şöyle demiştir: “Bir kimse, bir kimseye (küfrü gerektiren bir şeyle) kâfir olmayı emretse yahut böyle bir emri vermeyi azmetse, küfre râzı olmak küfür olduğu için ister kendi küfrü sebebiyle olsun, ister başkasının kâfir olmasına sebep olması dolayısıyla olsun, böyle bir kimse kâfir olur...”¹¹¹

Şeyh Şankîti, şöyle demiştir: “Aynı kalbte Allâh'a îmân ile tâğuta muhâkeme olmaya rızâ gösterme bir arada bulunamaz. İşte bu onların îmân iddialarında yalancı olduklarını ortaya koymaktadır.”¹¹²

Şeyh Abdurrahmân bin Hasen rahimehullâh ise şöyle demiştir: “Kim Allâh ve Rasûlü'nün emrettiği şeye muhâlefet eder, insânlara Allâh'ın indirdiğinin ve Allâh ve Rasûlünün emrettiğinin dışında bir hükümle hüküm verilmesini ister ve emrederse

¹⁰⁹ Nevevî: Ravzatu't-Tâlibin: 10/65; Münâvî, Feyzu'l-Kadîr: 4/499; Seyid Sâbık, Fıkhu's-Sunne: 2/604; Mevsûatu'l-Fıkhiyye: 7/302.

¹¹⁰ Vahidî, el-Vâsıd: 2/129; er-Râzî, Mefâtihu'l-Gayb: 11/247.

¹¹¹ Aliyyu'l-Kârî, Şerhu Fıkhr'l-Ekber: 404.

¹¹² Şankîti, Edvâu'l-Beyân: 3/259.

ya da bunu talep eder ve bu şekilde kendi heva ve isteklerine uyarak hareket ederse, bu kimse İslâm ipini, ahdini boynundan çıkarıp atmıştır. Hatta kendisinin Müslüman olduğunu ileri sürse, mü'min olduğunu iddia etse de durum böyledir. Çünkü Allâh'ü Teâlâ, böyle bir şey peşinde olanları red ve inkâr etmekte, onların 'bizde inanıyoruz' iddialarını kabul etmeyip yalanlamaktadır. Çünkü (Nisâ Sûresi 60.) âyette yer alan 'زعم' zu'm' kelimesi onların îmânsızlıklarını gösterir. Zîrâ Arabçadaki 'يزعمون' **zannediyorlar** fiili, çoğunlukla içinde yalanın yer aldığı kuru dâva iddiayı ifâde eder. Çünkü buradaki kişiler, iddia ettikleri şeye aykırı amelde bulunmaktadır."¹¹³

Başarı, el-Hamîd ve el-Hakîm olan Allâh'tandır.

¹¹³ Şerhu Tahkimi'l Kavanin: 8 vd.

20. Soru: Nisâ Sûresi'nin 60. âyetinin hükmü, nüzûl ortamı ileri sürülerek Dâru'l-İslâm ile sınırlandırılabilir mi?

Cevâb:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Hamd ve hüküm, Allâh Subhânehu ve Teâlâ'ya mahsustur.

Bu sorunun cevâbı daha önce -genel olarak 18. cevâbta- geçmişti. Ancak şeytânın: “Zikredilen Nisâ Sûresi'nin 60. âyet-i kerîmesi Medine'de yani Dâru'l-İslâm'da/İslâm'ın hâkim olduğu bir yerde inmiştir. Bu sebeble İslâm'ın hâkim olmadığı topraklarda yani Dâru'l-Harb'te Allâh'ın kanunları dışındaki kanunlara muhâkeme olanlar bu âyetin hükmünden muaftırlar. Tâğuta muhâkeme olmaları onların îmânlarına zarar vermez...” fitnesiyle, tevîdî delme girişimini bertaraf etmek için bu sorunun, çeşitli yönlerden ele alınması yerinde olacaktır:

1- Tâğuta muhâkeme olmanın hükmü ile alâkalı delîl olarak zikredilen sâdece Nisâ Sûresi'nin 60. âyet-i kerîmesi değildir. Bu konuda onlarca Mekkî ve Medenî olan âyet-i kerîmeler vardır. Bu âyet-i kerîmeler ve tefsîrleri daha önce geçmişti.

2- Mes'ele sâdece muhâkeme olma mes'elesi değildir. Bu tâğutun -tüm cüzleriyle ve çeşitleriyle- reddedilmesi mes'elesi olup, tevîdînin aslıyla ilgilidir. Yukarıdaki cevâblarda geçtiği üzere tâğutlardan hüküm istenebileceğini söylemek, onlara hâkimiyet yetkisi tanımayı, velâyet vermeyi ve onlara ibâdet etmeyi kabul etmek demektir. Bunun sözle ya da fiille olması arasında fark yoktur. Ehl-i Sünnet imâmları bu sayılanlardan herhangi birine dâhi kesinlikle izin vermedikleri gibi, bunların küfür olduğunda icmâ etmişlerdir.

3- Herhangi bir şey, Kur'ân ve Sünnet'te îmânın şartlarına dâhil edildikten sonra, o, zamanların veya mekânların, cisimlerin veya sûretlerin değişmiş olmasıyla değişmez. Allâh Subhânehu ve Teâlâ, İslâm'ın hâkim olduğu coğrafyalarda ve de bizim âcizliğimizden dolayı hâkim olamadığı coğrafyalarda da rabb olandır ve tek gerçek ilâh olarak ibâdeti hak edendir.

4- Muhâkeme olmak zikredildiği üzere tevhi'd ile alakalıdır. Allâh'ın tevhi'd ehli olmak için koyduğu ***"Her kim tâğutu reddederek Allâh'a îmân ederse"*** (Bakara: 2/256) şartına itaat ederek Allâh'ı tevhi'd eden bir kul, ***"Allâh, îmân edenlerin velîsidir"*** (Bakara: 2/257) kavlince Allâh'ın velâyetini tercih etmiştir. Ve Allâh'ı Teâlâ, tüm kullarına ***"Hüküm vermek yalnızca Allâh'a aittir"*** (Enâm: 6/57; Yûsuf: 12/40...) buyurarak hükmün yani hâkimiyetin kayıtsız ve şartsız kendisine ait olduğunu bildirmiş ve kendisinden başkalarına da bu hakkın verilmesini yasaklamıştır.

"Allâh'a ve âhirete gerçekten îmân ediyorsanız onu (ihtilâflı olan mes'elenin çözümünü) Allâh'a ve Rasûlü'ne götürün" (Nisâ: 4/59) buyurarak da ihtilâflı mes'elelerin hükmünü Kur'ân ve Sünnet'e döndürmenin yani hükmü onlarda aramanın, Allâh'a ve âhret gününe îmândan olduğunu beyân etmiştir. Aksi ise İmâm İbn Kesîr'in de söylediği üzere Allâh'a ve âhret gününe îmân etmemektir. Zîrâ bu, âyette şart olarak zikredilmiştir. İşte bu sebeble: ***"Sana indirilene ve senden önce indirilene gerçekten îmân ettiklerini zannedenleri görmedin mi?"*** (Nisâ: 4/60) âyetinde geçtiği üzere tâğuttan hüküm almak isteyenlerin, talep veya arzu edenlerin îmânı yok sayılmıştır. ***"Oysa onlar onu reddetmekle emrolunmuşlardı"*** (Nisâ: 4/60) buyruğu bunu teyid ederek tâğuttan hüküm alanların, tâğutu red şartını yerine getirmediğini, Allâh'a değil de tâğutlara îmân ve ibâdet ettiklerini beyân etmektedir.

5- Nisâ Sûresi'nin 60. âyet-i kerîmesini nüzûl ortamının şartlarına tahsis etmek, ümmetin ittifakla kabul ettiği şu usûl kâidesine delîlsiz muhâlefet etmektir:

﴿أَنَّ الْعِبْرَةَ بِعُمُومِ اللَّفْظِ لَا بِخُصُوصِ السَّبَبِ﴾

“İtibar, lafzın umûmî olmasınadır. Sebebin hususî olmasına değildir.”

Âyetin nüzûl yerini ileri sürerek: “Bu âyetin hükmü, Dâru'l-Harb'te geçerli değildir. Zîrâ âyet, Dâru'l-İslâm'da inmiş-tir” demek ise îmâna ve fıkha aykırı olarak, gayri ilmi konuş-maktır.

Çünkü beyân olduğu üzere tâğuta muhâkeme olmak tâğutun reddi, velâyetin kendisi ve tevhîdin aslı ile alakalıdır. Bu sebeble biz -Ehl-i Sünnet olanlar- ümmetin üzerinde ittifak ettiği bu kâideyi uygular, âyet-i kerîmelerin hükmünü indikleri zamana veya ortama hapsetmeyiz. Kim tevhîdin gereği olan tâğutun red şartını hiçe saymak olan tâğuta muhâkeme olma gibi bir ameli ortaya koyarsa, biz o kimsenin, âyetin hükmüne dâhil olduğunu söyler âyetin isbât ettiğini ifâde ederiz.

Sonra bu kâidenin bu mes'elede uygulanmayacağını dile getirerek bu kâideden istisna tutulan bazı âyetleri misâl göstermek, tâğuta muhâkeme olmayı haklı çıkarmadığı gibi, misâl verenin ilminin bu ihtilâfın hakîkatinden âciz kaldığını gösterir. ¹¹⁴

¹¹⁴ Misâl olarak: İbn Abbas radiyallâhu anh, **“Ettiklerine sevinen ve yapma-dıkları şeylerle övülmeyi seven kimselerin, sakın azâbtan kurtulacakları-nı sanma. Onlar için elem dolu bir azâb vardır”** (Ali İmran: 3/188) âyet-i kerîmesinin umûmîliğini dikkate almadan âyetin Ehl-i Kitâb hakkında inmiş olmasından dolayı âyetin mânâsını hasretmiştir. İmâm Suyutî rahimehullâh, bunu “el-İtkân”da ifâde ettikten sonra şöyle demiştir: “İbn Abbas, âyetin iniş

Bu kâidenin Nisâ Sûresi'nin 60. âyet-i kerîmesi hakkında uygulanmayacağını iddia eden bir kimsenin, bu kâideyi kabul etmeyen birkaç selef imâmımız gibi âyetlerin ahkâmı açısından illetlerini tespit ederek kıyas yolu ile hükme varması gerekir. Ve sonuçta bizim söylediğimizden başkasını söyleyemez. Zîrâ âyetin ihtiva ettiği hükmün illeti bellidir. İster bu kâide kullanılarak, ister kıyas yoluyla: "Âyetin hükmü kimleri kapsar?" sorusuna verilebilecek cevâb: "Kim ki îmânı zan durumuna düşüren tâğuta muhâkeme olmayı isterse" olacaktır. Nitekim âyetlerin bildirdiği cezâ veya mükâfat, emir veya nehiy umûmîdir. Nüzûl sebebini kapsadığı gibi, tüm ümmet için de geçerlidir.

İmam Suyutî rahimehullâh, "el-İtkan" da Şeyhu'l-İslâm İbn Teymiyye rahimehullâh'tan şöyle nakleder: "Çoğunlukla bu konuda kullanılan ifâde: 'Bu âyet, şu konu hakkında indi' şeklindedir. Özellikle tefsîrlerde şahıs isimleri zikredilerek verilen nüzûl sebepleri ile ilgili sözler böyledir. Misâl olarak selefîn 'zihar âyeti'¹¹⁵ Sabit bin Kays'ın hakkında, kelale âyeti¹¹⁶

sebebinden daha umûmî olduğunu biliyordu fakat o, lafızla muradın hususî olduğunu açıklamıştır." Zîrâ İbn Teymiyye'nin de dediği gibi bir âyet lafız yönünden belirli kişileri ifâde ediyor olsa da âyetin haber verdiği övme veya yermeye, azâb veya mükâfat aynı durumdaki diğer şahısları da kapsar..." (Bak: Suyutî, el-İtkân fî Ulûmi'l Kur'ân: 1/90 vd.)

¹¹⁵ Zihar âyeti Mücâdele Süresinin 1-4. âyetleridir. Bir kimsenin karısına: "Sen bana anamın sırtı gibisin" diyerek, onu kendisine yasaklamasına denir. Allâh'u Teâlâ, şöyle buyurmaktadır: **"Gerçekten Allâh, eşi konusunda seninle tartışan ve Allâh'a şikâyetinde bulunan(kadın)ın sözünü işitti. Allâh, aranızda geçen konuşmaları işitiyordu. Şüphesiz Allâh, hakkıyla işiten ve görendir. Sizden kadınlarına 'zihar'da bulunanlar (bilsinler ki, kadınları) onların anneleri değildir. Anneleri, yalnızca kendilerini doğuranlardır. Şüphesiz onlar, çirkin ve yalan söylemektedirler. Gerçekten Allâh, çok affeden, çok bağışlayandır. Kadınlarına 'zihar'da bulunanlar, sonra söylediklerinden geri dönenlerin, birbirleriyle temas etmeden önce bir köleyi özgürlüğüne kavuşturmaları gerekir. İşte size bununla öğüt verilmektedir. Allâh, yaptıklarınızı haber alandır. Ancak buna (imkân) bulama-**

Cabir bin Abdullâh hakkında nâzil olmuştur', demeleri gibi. Nitekim **'Onların arasında Allâh'ın indirdiği ile hükmet'** (Mâide: 5/49) âyeti Yahûdîlerden Beni Kurayza ve Beni Nadir kavimleri hakkında nâzil olmuştur.

Nakledilen buna benzer: 'Şu âyet Mekke'de müşriklerden falanca kavim hakkında veya Yahûdî ve Hıristiyanlar hakkında veyahut mü'minlerden bir kısmı hakkında nâzil olmuştur' şeklinde birçok ifâdeler vardır. Ancak bu ifâdeleri kullananlar âyetteki hükmün sâdece bunlara ait olduğunu, başkalarını ilgilendirmediğini kastetmezler. Çünkü bunu kesinlikle ne bir Müslüman, ne de aklı başında olan bir kimse söyler(!).

İslâm âlimleri her ne kadar belirli bir sebep için inen âyetin umûmîliği hakkında, nüzûl sebebine tahsis edilip

yanlar (için de) birbirleriyle temas etmeden önce, kesintisiz iki ay oruç (yüklenmiştir); buna güç yetiremeyenler altmış yoksulu doyursun. Bu (kolaylık), Allâh'a ve O'nun Rasûlü'ne îmân etmeniz dolayısıyladır. Bunlar, Allâh'ın sınırlarıdır. Kâfirler içinse acı bir azâb vardır." (Mücâdele: 58/1-4)

Bu âyetler meşhur olan rivâyete göre: Evs bin Samit'in eşi Salebe'nin kızı Havle veya Huveyle hakkında nâzil olmuştur. (Bak: İbn Kesîr, Tefsîru'l Kur'âni'l-Azîm: 8/66 vd.)

Sabit bin Kays ise Tefsir kitâblarında Hucurat Sûresi'nin 2-3. âyetleri hakkındaki sözkonusu edilmektedir...

¹¹⁶ Kelale âyeti, Nisâ Sûresi'nin 176. âyetidir. Buhârî rahimehullâh der ki: "Kelale, kendine babası veya oğlu tarafından mirasçı olunmayan kimsedir." Allâh'u Teâlâ, âyet-i kerîmede şöyle buyurmaktadır: **"Senden fetva istiyorlar. De ki: "Allâh, size 'kelale' (babasız ve çocuksuz kimse)nin mirası hakkında hükmünü açıklıyor: Çocuğu olmayan bir kişi ölür de kız kardeşi bulunursa, bıraktığı malın yarısı onundur. Eğer kız kardeşi ölür ve çocuğu da bulunmazsa, erkek kardeş ona varis olur. Eğer kız kardeşler iki iseler, (erkek kardeşin) bıraktığının üçte ikisi onlarındır. Eğer kardeşler erkekli kızlı iseler, o zaman (bir) erkeğe, iki kızın hissesi kadar (pay) vardır. Sapmayasınız diye Allâh size (hükmünü) açıklıyor. Allâh, her şeyi hakkıyla bilendir."**

edilmeyeceği hakkında ihtilâf etseler de hiçbiri: ‘Kur’ân ve Sünnet’in umûmîliği belirli bir kişiye tahsis edilir’ dememişlerdir. Onların söylediklerinden maksad şudur: ‘Bu âyet veya hadîs, bu şahıs gibilere has olup, bu şahsın durumunda olanları da kapsayıcıdır. Ancak bunlarda lafız itibariyle bir genellik yoktur.’ Dolayısıyla, belli bir sebeble gelen bir âyet, emir veya nehiy ifâde ediyorsa, hem ilgili o şahsı, hem de aynı durumdaki diğer şahısları da kapsar. Eğer bir övme veya yerme ifâde ediyorsa, yine hem ilgili şahsı, hem de aynı durumdaki diğer şahısları da kapsar.”¹¹⁷

Anlaşıldığı üzere: “Sebebin hususîliğine itibar edilir” diyenler, bunu: “Âyetin hükmü kimin hakkında indiyse ona hastır, başkalarını ilgilendirmez” şeklinde söylemediler. Onların söylediği şey şudur: “Âyetin hükmü hem onları, hem de nüzûle sebep teşkil etmeyen kimseleri de kapsar.”

Ancak cumhura göre âyetin bizzat kendisi, nüzûl sebebi dışındaki kimseleri kapsıyorken, “sebebin hususîliğine itibar edilir” diyenlere göre ise nüzûl sebebi dışındaki kimseler âyetin hükmüne kıyas veya başka bir nass ile girer. Sonuç olarak âyette mükâfat veya cezâ, emir veya nehy varsa yani hüküm varsa bu hüküm genel olarak herkesi bağlayıcıdır. Aksini iddia etmek, Kur’ân ve Sünnet’in hükümleri, belirli kimseler dışındakileri ilgilendirmez demektir. Misâl olarak:

﴿وَمَنْ لَّمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ﴾ (سورة

المائدة: ٣٣/٥)

“Kim Allâh’ın indirdiği ile hükmetmezse, işte onlar, kâfirlerin ta kendileridir.” (Mâide: 5/44)

¹¹⁷ Suyutî, el-İtkân fî Ulûmi’l-Kur’ân: 1/90-91.

Âyet-i kerîmesi, bilindiği üzere Medine’de ve Yahûdîler hakkında inmiştir. Lafza îtibar eden İslâm ulemâsı, bu âyetteki: “من Kim” lafzının kapsayıcılık açısından umum ifâde ettiğinden ve de ayetin delâlet ettiği açık mânâdan ötürü: “Her kim Allâh’ın indirdikleriyle hükmetmezse kâfir olur” dediler. Sebebe itibar eden İslâm uleması ise: Yahûdîler hakkında inmiş olan bu ayette onları kâfir kılan sebebin Allâh’ın indirdiği yasalardan başkasıyla hükmetmek olduğunu tespit ederek: “Yahûdîleri kâfir kılan sebebi her kim işlerse ona da Yahûdîlere uygulanan hüküm uygulanır ve kâfir kabul edilir” dediler. Yoksa “bu âyet, Medine de Yahûdîler hakkında indi, Müslümanları bağlamaz” yahut “Dâru’l-Harb’de bu hüküm uygulanmaz” demediler.

Sonra Nisâ Sûresi’nin 60. âyet-i kerîmesinin nüzûl ortamına binâen: “Bu âyet, Dâru’l-İslâm’da geçerlidir” iddiasının, aynı şekilde Medine’de Yahûdîler hakkında inen Mâide Sûresi’nin 44. âyet-i kerîmesi hakkında da geçerli olması gerekir ve iddiaya göre şöyle denir:

“Bu âyet, Yahûdîler hakkında indiğinden, Müslümanları ilgilendirmez.” Veya: “Bu âyet, Medine’de inmiştir. Bu sebeble Dâru’l-Harb’te âyetin hükmü kapsayıcılığını yitirir. Allâh’ın kanun ve yasalarını çiğneyen ve hiçe sayan kimseler, bunu Dâru’l-İslâm’da yaparlarsa kâfir olurken, Dâru’l-Harb’te yaparlarsa kâfir olmazlar...”

Görüldüğü üzere bu kanaât ve bakış açısıyla ne kadar vahîm bir durum ortaya çıkmaktadır. Hâlbuki ümmetin imâm-ları, -tâğuti sistemlerde olduğu gibi- Allâh’ın yasalarını bir kenara bırakarak ondan başkası ile hükmedenlerin kâfirliği hakkında icmâ etmiştir.

Sonuç olarak Nisâ Sûresi’nin 60. âyet-i kerîmesini ellerinde hiçbir tahsis edici delîl olmamasına rağmen âyetin

hükümünü Dâru'l-İslâm'a has kılarak Allâh'ın hâkimiyetini oralara hapsedenler ve İslâm'ın egemen olmadığı yerlerde tâğutlara müracaat ederek onlardan hüküm talebi ile tâğutlara ibâdeti câizleştirenler, yapmış oldukları bu bâtil te'vîl veya tefsîrden dönmedikleri sürûce îmân iddialarında zan sâhibi olan kimselerdir.

Başarı, el-Hamîd ve el-Hakîm olan Allâh'tandır.

21. Soru: Himâye talebi Dâru'l-Harb'te tâğutlara muhâkeme olmanın cevazına delîl olabilir mi?

Cevâb:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Hamd ve hüküm, Allâh Subhânehu ve Teâlâ'ya mahsustur.

Bu sorunun tafsilâtı şöyledir: “Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem, Taif dönüşünde Mutim bin Adiyy'in himâyesinde Mekke'ye girebilmek için müşriklerin yazılı olmasa da yürürlükte olan bir kanununu ya da örfünü kullandı. Bizde tâğutların bize tanımış olduğu hakları veya kanunları kullanabilir miyiz? Bu kullanabileceğimiz kanunların içinde onların mahkemelerine başvurarak, onlara muhâkeme olup, hüküm istemek de var mıdır?”

Daha önce de geçtiği üzere kanunlar idârî ve şer'î olarak iki kısma ayrılır. Bunun tafsilâtı hakkında Şeyh Şankîti, şöyle demiştir:

“Göklerin ve yerin yaratıcısını inkâr anlamına gelen ve gelmeyen kanunları birbirinden ayırmak gerekir. Kanunlar idârî ve şer'î kanunlar olarak iki kısma ayrılır: İdârî kanundan maksad: İnsânların durumlarını Kur'ân ve Sünnet'e muhâlif olmayacak şekilde düzenlemektir. Bu gibi kanunların insânlar tarafından konulması câizdir. Sahâbeler ve ondan sonra gelen Müslümanlar da bunu yapmışlardır. Ömer bin Hattab radiyallâhu anh, Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem zamanında olmayan bunun gibi idârî birçok kanunlar koymuştur. Misâl olarak: Askere katılanlarla katılmayanları tespit etmek için askerlerin kaydedilmesi gereken bir kuruluş kurmuştur. Hâlbuki Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem böyle bir şey yapmamıştır. Dolayısıyla Kab bin Mâlik ve onun gibi Tebük

savaşına katılmayan kimseleri ancak sonra öğrenebilmiştir. Ayrıca Ömer bin Hattab Saffan bin Umeyye'nin evini hapishane yapmıştır. Hâlbuki Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem ve Ebû Bekir radiyallâhu anh zamanında hapishane yoktu. İşte bu gibi İslâm' a zıt olmayan ve insânların hayatını düzene koyucu kanunları koymak câizdir. Şerîata muhâlif olmayan işçilerin işlerini dü-zenleyen kanunlar koymak da bunlardandır.

Fakat mirasta erkek ve kızın eşit tutulması, tek hanımla yetinme, boşanma gibi hususlarda yeni kanun koymak, recim cezâsını kaldırmak, hırsızların elini kesme cezâsını değiştirmek ve bunun gibi şerîatta bulunan cezâları ortadan kaldırmak ve bu cezâlar hakkında: 'Artık bunlar zamanımıza uymaz' demek gökleri ve yeri yaratanı inkâr etmek demektir. Böyle yapmak Allâh'ın koyduğu nizamı başkaldırmaktır. Hâlbuki Allâh'ı Te-âlâ insânların maslahatını en iyi bilendir. Teşrî konusunda Allâh'ı Teâlâ ortaktan münezzehtir. Allâh'ı Teâlâ şöyle buyuruyor:

"Yoksa onların birtakım ortakları mı var ki, Allâh'ın izin vermediği şeyleri, dînden kendilerine teşrî ettiler?" (Şûrâ: 42/21)

'De ki: 'Allâh'ın size indirdiği rızkın bir kısmını haram bir kısmını helâl kıldığınızı görmüyor musunuz?' De ki: 'Size Allâh mı izin verdi. Yoksa Allâh'a karşı yalan mı uyduruyorsunuz?' (Yûnus: 10/59)

'Diliniz yalana alışmış olduğu için her şeye bu haram, bu helâl demeyin. Zîrâ Allâh'a karşı yalan uydurmuş olursunuz. Allâh'a karşı yalan uyduranlar ise şüphesiz kurtuluş'a erişemezler.' (Nahl: 16/116)¹¹⁸

Açıklandığı üzere İslâm'a zıt olmayan kanunları

¹¹⁸ Şankîti, Edvâu'l-Beyân: 3/260.

kullanmak başkadır, İslâm'a zıt ve î mân esasları ile çelişen kanunlara tâbi olmak başkadır. Misâl olarak, içerisinde yaşadığımız coğrafyada tâğut, hayatın birçok alanına kanunlar koymuştur. Bu kanunlarda evde biriken çöpün çöp tenekesine atılması, alınan bir ekmek için dâhi fiş alınması, yolda giderken trafik kural ve kâideleri, çalışma saatleri ve benzerleri bulunmaktadır. Bu kanunlara uyularak hareket edilmesinde Müslüman'ı î mânî yönden tehlikeye sokacak bir durum yoktur. Yani uyulan kanun hakkında İslâm'ın yasaklayıcılığı yoksa bu kanuna uymak -misâlen trafikte kırmızı ışıktaki durmak- kişiye î mânî olarak zarar vermez. Aynı şekilde İslâm'ın emrettiği veya yasakladığı bir şeyi tâğut İslâm'a uygun olarak kanunlaştırdığında bunun ile amel eden bir Müslüman, bunu tâğut kanunlaştırdı diye değil, İslâm'da var olduğu için yapar. Bu sebeble tâğuta değil de Allâh'a itaat yani ibâdet etmiş olur. Diğer yandan tağuti seçim-lerde oy kullanmak veya tağutlara askerlik için yaşı gelen erke-ğin askere alınması gibi İslâm'a muhalif kanunlara tâbi olmak, kişiyi î mân dairesinden çıkaran bir tutumdur. Allâh Subhânehu ve Teâlâ, şöyle buyurmaktadır:

﴿وَإِنْ أَطَعْتُمُوهُمْ إِنَّكُمْ لَمُشْرِكُونَ﴾ (سورة الأنعام: ١٢١/٦)

“Eğer onlara itaat ederseniz şüphesiz siz de müşrik olursunuz.” (Enâm: 6/121)

İmâm İbn Kesîr rahimehullâh, şöyle demiştir: “Yani Allâh'ın emrinden ve şerîâtından başkasının dediğine sapaarsanız başkasını O'nun önüne geçirirseniz işte bu şirk'tir.”¹¹⁹

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنْ تَطِيعُوا الَّذِينَ كَفَرُوا يَرُدُّوكُمْ عَلَىٰ

¹¹⁹ İbn Kesîr, Tefsîru'l-Kur'âni'l-Azîm: 3/295.

أَعْقَابِكُمْ فَتَنْقَلِبُوا خَاسِرِينَ ﴿١٢٩﴾ (سورة آل عمران: ١٢٩/٣)

“Ey îmân edenler! Kâfir olanlara itaat ederseniz, sizi gerisin geriye çevirirler de büsbütün hüsrâna uğrayanlardan olursunuz.” (Âli İmrân: 3/149)

Şeyh Şankîti, bu âyeti zikrettikten sonra şöyle demiştir: “Bu âyet, yaratıcı olan Allâh’u Teâlâ tarafından gökten inen bir hükümdür. Bu hüküm şöyledir: Rahmân’ın kanunlarına ve şeriatına muhâlif şeytânın hükümlerine tâbi olan kişi, Allâh’a eş koşmuş ve müşrik olmuştur.”¹²⁰

﴿أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ شَرَعُوا لَهُمْ مِنَ الدِّينِ مَا لَمْ يَأْذَنْ بِهِ اللَّهُ﴾

(سورة الشورى: ٢١/٢٢)

“Yoksa onların birtakım ortakları mı var ki, Allâh’ın izin vermediği şeyleri, dînden kendilerine teşrî ettiler (şeriat kıldılar/kanun olarak belirlediler)?” (Şûrâ: 42/21)

Şeyh Muhammed bin İbrâhim rahimehullâh şöyle demiştir: “Bilinmelidir ki beşerî kanunlarla amel edenler, kabul etseler de yüz çevirseler de Allâh’ın hükümünün dışında kalan bütün hükümler câhiliyyenin hükümleridir. Bununla birlikte beşerî kanunlarla amel edenlerin durumu bizden önce yaşamış câhiliyye ehlinin durumundan çok daha kötü, sözleri onlardan daha asılsızdır. Çünkü câhiliyye ehlinin bu konuda kendi içlerinde bir çelişkileri ve tezatları yoktu. Ancak bugün beşerî kanunlarla amel edenler çok büyük bir çelişki içindedirler. Zîrâ onlar bir taraftan Rasûlullâh’ın getirdiklerine îmân ettiklerini iddia ediyorlar diğer taraftan da bu iddialarına muhalif hareket ediyorlar. Onlar bu halleri ile îmân ve küfür arasında bir yol

¹²⁰ Şankîti, Edvâu'l-Beyân: 7/54.

tutmak istiyorlar. Bu gibi kimseler için Allâh'ı Teâlâ şöyle buyurmaktadır: **'Bu ikisinin (îmânla küfrün) arasında bir yol tutmak istiyorlar. İşte onlar gerçek kâfirlerdir. Biz de kâfirlere alçaltıcı bir azâb hazırlamışızdır.'** (Nisâ: 4/150-151)¹²¹

Maalesef ki bu konuda ifrat ve tefrit ehli olanlar bulunmaktadır. Bu iki tâifeye kısaca değinirsek:

Birinci tâife ifrat ehlidir. Bunlar kanunları idârî ve şer'î olarak ayırmayan ve hepsinin küfrü gerekli kılıcı olduğuna îtikâd edenlerdir. Onlar, bu inançları ile neredeyse yeryüzündeki tüm tevhîd ehlini tekfir etmektedirler. Zîrâ -Rabbim kurtarsın- tâğuti sistemlerde yukarıda ifâde edildiği üzere çöpü çöp tenekesine atmak dâhi kanuna bağlanmış, dışarıya atanlar için ise cezâ belirlenmiştir. Bu bakış açısıyla çöpü çöp tenekesine atanlar, alışverişlerinde fiş alanlar, trafikte kırmızı ışıktaki duranlar, bindiği dolmuşta şoförler odasının tayin ettiği ücreti belirlendiği şekilde ödeyenler ve de meşhur görüşleriyle kimlik taşıyanlar îmân dairesinden çıkmışlardır.

İkinci tâife ise tefrit ehli olanlardır. Bunlar da kanunları idârî ve şer'î olarak ikiye ayırmazlar. Ancak onların ifrada kaçanlardan farkı, kanunları idârî ve şer'î ayrımı yapmadan bunlara uymanın Müslümanları îmân dairesinden çıkarmayacağı görüşüdür. Bunlara göre Müslümanlar, İslâm'ın hâkim olmadığı yerlerde hakkını savunamayan, kanı ve malı için endişe duyan yani mustazaf bir konumdadırlar. Bu sebeble Müslüman bir kimsenin kayda değer veya değmeyen bir malı çalındığında veya gasp edildiğinde onu kurtarmak için Allâh'ın hükümlerini hiçe sayan, ilâhlığını iddia etmiş tâğutlara başvurup, içerisinde bulunduğu ihtilâfın çözülmesini istemesi câizdir.

¹²¹ Şerhu Tahkîmî'l-Kavânîn: 32 vd.

İfrat ehli içerisinde bulundukları bu görüş sebebiyle - Rabbim bilir- bir gün aynada kendilerini tekfir ederler, zîrâ etraflarında tekfir edecek kimseleri kalmayacaktır. Bu daraltanların kaçınılmaz sonudur. Tefrit ehli olanlar ise, küfür olan ve olmayan kanunları birbirinden ayırmadıkları için akîdede verdikleri tâvizler hasebiyle, zamanla hiçbir tevhîdi öğeleri kalmayacak olanlardır. Bu da genişletenlerin kaçınılmaz sonudur. Rabbim ümmete -dâvetiyle icâbetiyle- sahîh akîdeyi nasip etsin.

Bundan sonra: Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'in Taif dönüşünde Mekke'ye girmek için kullandığı himâye hakkı veya kanunu idârî midir, yoksa şer'î midir? İslâm'da bunun yeri var mıdır? Sorularının cevâblanması gerekir ki, bunu kendisine delil alarak, İslâm'ın hâkim olmadığı yerlerde tâğutlardan hüküm istenebileceğine kanaât belirten bir kimsenin içerisinde bulunduğu durum belli olsun.

Himâye veya nusra talebi, adına ne denirse densin, bunun İslâm'daki karşılığı "eman" dır. Eman en kısa tarifile: "Güvence vermektir."¹²² Bunun şartları yani kimlerin vereceği ve kimlere verilebileceği ilgili kitâblarda geçmektedir...

Şimdi nasıl olurda aslı İslâm'da olan ve Allâh'ın kanunlarına muhalif olmayan bir uygulamayı, İslâm'a muhalif, akîdeyi ve fıkıhı yerinden oynatacak kanunlarla bir tutabiliriz? Nasıl olurda îmânı bozan küfrî bir kanunu, İslâm'da yeri olan bir uygulamayı tâğutun kanunlaştırmasına kıyas ederek, küfür olan bir şeyi küfür olmayan bir şeye kıyas edebiliriz? Rabbim farukî bir akıl versin.

İslâm'da var olan eman hakkını bugün birçok devlet, vize

¹²² Bak: "E-m-n" Maddesi: İbn Manzûr, Lisânu'l-Arab; Firûzâbâdî, el-Kâmûsu'l-Muhît; Zebidî, Tâcu'l-Arûs...

adı altında uygulamakta ve ülkesine giren yabancıları korumaktadır. Bu kanunu kullanarak seyahat eden bir Müslüman için bunun -İslâm'a ters getirileri olmadığı sürece- îmânî yönden bir sakıncası yoktur.

Ancak İslâm Dîni, hakkı kaybolan ve herhangi bir sebepten ötürü ihtilâf içinde olan kimselere, reddetmekle emrolunduğu tâğuta müracaat ederek muhâkeme olma, ondan hüküm isteme serbestliği tanımamıştır. Zîrâ tâğutu reddetmek îmânın şartıdır. Hüküm verme hakkını Allâh'a has kılmak ve hükmü ondan talep etmek ise tevhîddir. Allâh'a îmân edipte hükmü Allâh'ın dışındakilerde aramak, kişiyi İslâm Milleti'nden çıkaran şirk-i kebir'dir. Aksini iddia eden bir kimsenin, bizim yaptığımız üzere Kitâb'tan ve Sünnet'ten konu hakkında delîl olabilecek nassları(!) getirmesi gerekir. ***“De ki eğer doğru söylüyorsanız delillerinizi getirin.”*** (Bakara: 2/111)

Sonuç olarak Ehl-i Sünnet, kanunları, ifâde olunduğu üzere ikiye ayırır, İslâm'ın kabul etmediği kanunlar kimden ve de nereden gelirse gelsin, reddederler. İmânın ve sahîh fıkhnın gereği olarak Allâh'ın Kitâbı'na ve Rasûlullâh'ın Sünneti'ne yapışır, bu ikisinin önüne hiçbir kimseyi veya hiçbir şeyi geçirmezler. Onlar için Kitâb ve Sünnet üzere oldukları sürece azlık veya çokluk önemli değildir. Zîrâ mühim olan Allâh'ın îmân olarak ifâde ettiklerini kabul ederek bunları zedeleyecek bir hal üzere olmamaktır. Onlar, tâğutun reddini onun tüm cüzlerine varıncaya kadar gerçeğe geçirerek tevhîdi isbât ederler.

Şeyh Şankîtî, konumuzla alâkalı olarak yine şöyle demiştir: “Allâh'ı Teâlâ'nın ***'O, hükmüne hiçbir kimseyi ortak etmez'*** (Kehf: 18/26) âyeti ve benzeri âyetlerden anlaşılıyor ki: Allâh'ın kanunları dışındaki kanun koyanlara tâbi olanlar Allâh'ı Teâlâ'ya şirk koşmuşlardır. Nitekim bu mefhumu açıklayan birçok âyet vardır. Misâl olarak şeytâna ve kendi hevala-

rına göre kanun koyarak, haram olan ölü hayvan etini ‘Allâh öldürmüştür’ diye helâl sayanlara uyanlar hakkında Allâh’u Teâlâ şöyle buyurmaktadır: **‘Üzerine Allâh’ın adı anılmayanlardan yemeyin. Çünkü bu şekilde davranış fâsıklıktır. Bir de şeytânlar kendi dostlarına sizinle mücâdele etmeleri için mutlaka fısıldarlar. Eğer onlara (müşriklere) itaat ederseniz şüphesiz siz de müşrik olursunuz.’** (Enâm: 6/121)

Bu âyette Allâh’ın haram kıldığı eti helâl sayanlara itaat etmenin şirk olduğu sarîh yani apaçık bir şekilde bildiriliyor. Bu şirk Allâh’ın kanunlarına muhâlif olan kanunlar koyanlara itaat edilerek işlenmiş bir şirktir. Ve aşağıdaki âyetlerde geçen **‘Şeytâna ibâdet etmeyin’** sözünden maksad da budur. Allâh’u Teâlâ şöyle buyuruyor:

‘Ey Âdemoğlu! Ben size apaçık düşmanınız olan şeytâna değil, yalnız bana ibâdet edin, dosdoğru yol budur, diye bildirmedi mi?’ (Yasin: 60-61)

‘Ey babacığım! Şeytâna ibâdet etme. Çünkü şeytân Rahmân’a isyân etmiştir.’ (Meryem: 19/44) **‘Onlar Allâh’ı bırakarak dişilere (Lat, Uzza, Menat gibi dişi saydıkları putlarına) ibâdet ediyorlar. Hâlbuki onlar ancak azgın bir şeytâna ibâdet ediyorlar.’** (Nisâ: 4/117)

Bu âyetlerde geçen **‘Şeytâna ibâdet’**ten maksad: Kur’ân ve Sünnet’e zıt olan kanunlara tâbi olarak şeytâna ibâdet edilmesidir. Bu yüzden Allâh’u Teâlâ haramları süsleyenlere itaat edenlerin onların ortakları olduklarını şöyle belirtiyor:

‘Yine bunun gibi onların ortakları, müşriklerden çoğuna çocuklarını öldürmeyi süslü gösterdiler. Hem onları he- lake düşürmek, hem kendi aleyhlerinde dînlerini karmakarışık kılmak için. Eğer Allâh dileseydi bunu yapmazlardı. Ar- tık sen onları uydurdukları ile baş başa bırak.’ (Enâm: 6/137)

'Sana indirilene ve senden önce indirilene gerçekten îmân ettiklerini zannedenleri görmüyor musun? Bunlar, tâğuta muhâkeme olmayı istiyorlar. Oysa onlar onu reddetmekle emrolunmuşlardı. Şeytân da onları uzak bir sapıklıkla saptırmak istiyor.' (Nisâ: 4/60)

Bu zikrettiğimiz âyetlere göre apaçık belli oluyor ki: Şeytânın dostları vâsıtası ile koydurduğu, İslâm Şerîatı'na muhâlif beşerî kanunlara tâbi olanların kâfir ve müşrik olduklarından ancak onlar gibi Allâh'ın basiretlerini kör ettiği, vahyin nurundan kör olan kâfir ve müşrik kimseler şüphe ederler."¹²³

Başarı, el-Hamîd ve el-Hakîm olan Allâh'tandır.

¹²³ Şankîti, Edvâu'l-Beyân: 3/259.

22. Soru: Tâğutlardan kalben istemeden hüküm talep etmek câiz midir?

Cevâb:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Hamd ve hüküm, Allâh Subhânehu ve Teâlâ'ya mahsustur.

İrade yani bir şeyi istemek ve arzulamak, kalbin amelidir. Kalbin amellerinin göstergesi ise uzuvların ortaya koydukları fiillerle belli olur. İslâm'da esas olan kalbin durumuna göre değil, kişinin zâhirine göre hükmetmektir. Bu üzerinde icmâ edimiş bir kâidedir.

Nitekim Usame radiyallâhu anh, bir baskın esnasında, yakalandıktan sonra canını kurtarmak için "lâ ilâhe illallâh" diyen birini öldürdüğüünü Rasûlullâh sallâhu aleyhi ve sellem'e söylediğinde, Rasûlullâh sallâhu aleyhi ve sellem Usame radiyallâhu anh'ı kınamış ve defalarca: *"O'nun kalbini mi yapıp bakıttın?"* buyurmuştu.¹²⁴

Buna binâen İmâm Nevevî rahimehullâh, şöyle demiştir: "Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'in '*O'nun kalbini mi yapıp bakıttın?*' sözünde, fıkıh ve usûlde, hükümlerin zâhire göre verileceğine ve gizli olan şeylerin Allâh'u Teâlâ'ya havâle edileceğine dair bilinen kâide hakkında delîl bulunmaktadır."¹²⁵

İmâm İbn Hacer rahimehullâh ise şöyle demiştir: "Dünyâ hükümlerinin zâhire göre verileceği hususunda âlimlerin hepsi icmâ etmişlerdir."¹²⁶

¹²⁴ (SAHİH HADİS:) Müslim (158); Ebû Dâvûd (2643)...

¹²⁵ Nevevî, el-Minhâc fî Şerhi Sahîhi Müslim: 2/107.

¹²⁶ İbn Hacer, Fethu'l-Bâri: 12/273.

Ömer bin Hattab radiyallâhu anh bir hutbesinde şunları söylemiştir: “Ey insânlar! Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem’in aramızda bulunduğu ve vahyin inmeye devam ettiği zamanlarda Allâh’u Teâlâ sizin hâlinizi bildiriyordu. Böylece biz de sizleri tanımış oluyorduk. Ancak bugün Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem vefat etti ve vahiy de kesildi. Bu yüzden sizi söylediklerinizle ve yaptıklarınızla tanıyoruz. İçinizden kim açıkça hayır ve iyilikler yaparsa onu iyi birisi olarak tanır ve severiz. Kimin de kötülükler yaptığını görürsek onu da kötü olarak tanır ve kendisine buğzederiz. Biz ancak zâhire göre hüküm verimiz. İç âleminiz ise sizinle Rabb’iniz arasındadır...”¹²⁷

Şeyh Abdurrahmân bin Hasen rahimehullâh şöyle demiştir: “Dünyâdaki hüküm ve ilişkilerin belirlenmesindeki davranış şekli, görünürdeki duruma göre belirlenir.”¹²⁸

Bu sebeble geçerli bir ikrah gibi şer’î esaslarla müstesna kılınmış bir hal olmadığı sürece, kalbin durumunun kişilere dair hüküm verirken bir önemi yoktur. Bu -ifâde olunduğu üzere- ilim ehli tarafından üzerinde icmâ edilmiş bir konudur. Öyleyse tâğuttan hüküm talep eden bir kimse, bunu istemediğini iddia etse dâhi tâğuta muhâkeme olmuş demektir. Zîrâ:

﴿كُلُّ تَحَاكُمٍ إِلَى غَيْرِ شَرَعِ اللَّهِ ... فَهُوَ تَحَاكُمٌ إِلَى الطَّأْغُوتِ﴾

“Allâh’ın Şerîatı’nın dışındaki bir şerîata muhâkeme olmak, tâğuta muhâkeme olmaktır.”

Şeyhu’l-İslâm İbn Teymiyye rahimehullâh şöyle demiştir: “Allâh’ın Kitâb’ı dışında hüküm veren ve kendisine muhâkeme olunan kimseye ‘tâğut’ ismi verilmiştir. Fir’avun’a da işte bu

¹²⁷ Câhız, el-Beyân: 3/138; Kandehlevi, Hayatu’s-Sahâbe: 3/186.

¹²⁸ Abdurrahmân bin Hasen, Fethu’l-Mecîd: 113.

sebeble tâğut denilmiştir.”¹²⁹

İmâm İbn Kayyim rahimehullâh ise şöyle demiştir: “Kim Rasûlün getirdiğinin dışında bir hüküm verir veya bu hükme muhâkeme olursa işte o, tâğutu hakem tayin etmiş ve tâğuta muhâkeme olmuştur.”¹³⁰

Şeyh Abdurrahmân bin Hasen rahimehullâh, şöyle demiştir: “Her kim Allâh’ın Kitâbı ve Rasûlü’nün Sünneti dışında bir şeye başvurarak ona muhâkeme olursa, tâğuta muhâkeme olmuş demektir. Oysa Allâh mü’min kullarına, onu red ve inkâr etmelerini emretmiştir.”¹³¹

Şeyh Şankîti de şöyle demiştir: “Allâh’ın Şerîatı’nın dışındaki bir şerîat’a/kanunlara muhâkeme olmak, tâğuta muhâkeme olmak demektir.”¹³²

Tâğuta muhâkeme olan kişi ise yapmış olduğu küfür fiilinin fâili olarak sorumludur. Çünkü bunda rızâ düşse dâhi, ihtiyar (tercih) düşmemektedir. Nitekim Allâh’u Teâlâ’nın **“İkrah olunan hariç kim göğsünü küfre açarsa”** (Nahl: 16/106) buyruğu hakkında tabiinin büyüklerinden İmâm Katâde rahimehullâh şöyle demiştir: “Onu tercih edererek ve seçerek yapan kimse demektir.”¹³³

Sonra tarihte hiçbir müşrik, işlediği şirk sebebiyle müşrik olduğunu kabul etmemiş, kastının küfre girmek olduğunu söylememiştir. Hristiyanlar ve Yahûdîler buna öncelikli olarak dâhildir. Allâh Subhânehu ve Teâlâ, şöyle buyurmaktadır:

¹²⁹ İbn Teymiyye, Mecmûu’l-Fetâvâ: 28/200.

¹³⁰ İbn Kayyim, İlâmu’l-Muvakkîn: 1/40.

¹³¹ Abdurrahmân bin Hasen, Fethu’l-Mecîd: 391-392.

¹³² Şankîti, Edvâu’l-Beyân: 7/50.

¹³³ İbn Cevzî, Zâdu’l-Mesîr: 2/587.

﴿قُلْ هَلْ نُنَبِّئُكُمْ بِالْأَخْسَرِينَ أَعْمَالًا﴾ ۱۰۵ ﴿الَّذِينَ ضَلَّ سَبِيلُهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ يَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ يُحْسِنُونَ صُنْعًا﴾ ۱۰۶ ﴿أُولَٰئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ وَلِقَائِهِ فَحَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فَلَا نُقِيمُ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَزَنًا﴾

﴿۱۰۵﴾ (سورة الكهف: ۱۰۳/۱۸-۱۰۵)

“De ki: Size (yaptıkları) işler bakımından en çok ziyana uğrayanları bildirelim mi? (Bunlar) İyi işler yaptıklarını sandıkları halde, dünyâ hayatında çabaları boşa giden kimselerdir. İşte onlar, Rabblerinin âyetlerini ve O’na kavuşmayı inkâr eden, bu yüzden amelleri boşa giden kimselerdir ki, biz kıyâmet gününde onlar için hiçbir tartı tutmayız.” (Kehf: 18/103-105)

Müfessirlerin imâmı İbn Cerir et-Taberî rahimehullâh, bu âyet-i kerîmelerin tefsîrinde şöyle demiştir: “Bu, Allâh’u Teâlâ’nın birliğini bildikten sonra, onu inkâr etmeyi kastetmedikçe kimsenin kâfir olmayacağını iddia edenlerin yanıldığının en açık delillerindendir. Allâh’u Teâlâ’nın birliğini bildikten sonra onu inkâr etmeyi kastetmedikçe kimsenin kâfir olmayacağı sözü doğru olsaydı, Allâh’u Teâlâ’nın haklarında **‘De ki: Size işler bakımından en çok ziyana uğrayanları bildirelim mi? İyi işler yaptıklarını sandıkları halde, dünyâ hayatında çabaları boşa giden kimselerdir’** buyurduğu kişilerin bundan dolayı sevap kazanıp mükâfat almaları gerekirdi. Hâlbuki iş söylediklerinin aksinedir. Çünkü Allâh’u Teâlâ, onların kendisini inkâr ettiklerini ve amellerinin boşa gittiğini bildirmiştir.”¹³⁴

Şeyhu’l-İslâm İbn Teymiyye rahimehullâh, şöyle demiştir: “Kim küfür olan bir söz söyler veya küfür olan bir ameli

¹³⁴ Taberî, Câmiu’l-Beyân: 18/128.

işlerse kâfir olmayı kastetmese dâhi bu sebeble kâfir olur. Çünkü Allâh'ın diledikleri müstesna hiç kimse kâfir olmayı kastetmez...¹³⁵ Riddet, buna yol açan belli bir sebepten dolayı meydana gelebileceği gibi, dîni değiştirme veya risâleti yalanlama kastıyla da meydana gelebilir. Tıpkı İblisin küfrünün rubû-biyyeti yalanlama kastı ile olması gibi. Gerçi böyle bir kastının olmaması ona fayda vermez. Kendisini küfre sokacak sözü söyleyen (ya da ameli işleyen) kişiye küfrü kastetmemesi fayda vermez (kâfir olur)."¹³⁶

Şeyh Muhammed Hâmid el-Fakî rahimehullâh ise tâğutlara muhâkeme olmanın hükmü hakkında şöyle demiştir: "Yes'-ak gibi hatta ondan daha şerli olan şey ise; kan, ırz ve mallar hakkında Allâh'ı Teâlâ'nın Kitâbı'nda ve Rasûlü'nün Sünneti'nde hükümler açıkken, kişinin batılıların kanunlarını bu konularda kendisine kanun edinip, onlara muhâkeme olmasıdır. Böyle yapan kimse şüphesiz kâfirdir, mürteddir. Bu ameller üzerinde ısrar ettiği ve Allâh'ı Teâlâ'nın indirdiği hükme dönmediği müddetçe onun Müslüman olarak isimlendirilmesi, İslâm'dan olduğu açık olan namaz, oruç, hac ve bunlar gibi amelleri yerine getirmesi kendisine hiçbir fayda sağlamaz."¹³⁷

Diğer taraftan ilgili âyette îmân iddialarının yalan olduğu zikredilen kimseler daha tâğuta muhâkeme bile olmamışlardır. Sâdece muhâkeme olmayı istemekle îmân iddiaları boşa çıkmıştır. Dikkat edilirse Allâh'ı Teâlâ burada: "Tâğutun hükmüne başvurdular, böyle bir fiili hoş karşıladılar, tâğutun hükmüne itaat ettiler" dememiş aksine şöyle buyurmuştur: **"Tâğuta muhâkeme olmayı istiyorlar. Oysa onlar onu reddetmekle emrolunmuşlardı."** O halde onlar, Rasûlullâh sallallâhu aleyhi

¹³⁵ İbn Teymiyye, es-Sârimu'l-Meslûl: 178.

¹³⁶ İbn Teymiyye, es-Sârimu'l-Meslûl: 370.

¹³⁷ Fethu'l-Mecîd: 396 (Dipnot: 1).

ve sellem'in getirdiğinin dışında bir şeyin hakemliğine gitme noktasında daha işin başındadırlar. Yani daha tâğutun hükmüne gitmemişlerdir bile. Bununla beraber Allâh'ı Teâlâ onların îmânını yok saymış, böyle bir şeyi istemelerinden dolayı onları kınamıştır.

Şeyh Muhammed bin İbrâhim rahimehullâh, Nisâ Sûresi-nin 60. âyet-i kerîmesini zikrettikten sonra şöyle demiştir: "Muhakkak ki Allâh'ı Teâlâ, Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'in getirmiş olduğu hükümlerden başka bir hükme gitmek isteyen münâfıkların îmânını yok saymıştır. Âyette geçen '**zan-nediyorlar**' kelimesi onların îmân iddialarını bir yalanlamadır. Çünkü îmân iddiası ile birlikte Rasûlullâh'ın getirdiği hükümlerin dışında başka bir otoritenin hakemliğine gitmek, bir kulun kalbinde asla bir araya gelmez. Bilakis bu iki durum birbirinin tam tersidir. Allâh'ı Teâlâ'nın '**Oysa onlar onu reddetmekle emrolunmuşlardı**' kavlini bir düşün! Burada beşerî kanunları ortaya atanların Allâh'ı Teâlâ ile büyük bir inatlaşma içinde oldukları, bu hususta Allâh'ı Teâlâ'nın isteklerinin tam tersini yaptıkları görülmektedir. Esas olarak onlardan istenilen ibâdet ettikleri tâğutların kanunlarına başvurmak değil, bilakis tâğutu tanımâmaları ve onu inkâr etmeleridir. '**Fakat zâlimler, kendilerine söylenenleri başka sözlerle değiştirdiler. Bunun üzerine biz, yapmakta oldukları kötülükler sebebiyle zâlimlerin üzerine gökten acı bir azâb indirdik.**' (Bakara: 2/59)"¹³⁸

Başarı, el-Hamîd ve el-Hakîm olan Allâh'tandır.

¹³⁸ Sefer Havâlî, Şerhu Tahkîmî'l-Kavânîn: 24 vd.

23. Soru: Kur'ân-ı Kerîm'de hükmü belirtilmemiş bir mes'elede tâğutlara muhâkeme olmak câiz midir?

Cevâb:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Hamd ve hüküm, Allâh Subhânehu ve Teâlâ'ya mahsustur.

Kur'ân ve Sünnet, bu dînin aslı ve esası olarak bilinmesi gerekli olan tüm dîni mes'eleleri kuşatmıştır. Bu bazen saraha-ten (açık olarak) bazen de zımnendir (işâret yoluyla). Bazen ise koyduğu külli kavâidlerle (genel kurallarla), indirildiği gün-den kıyâmet gününe kadar, tüm mes'eleler hakkında bağlayıcıdır. Nitekim Allâh Subhânehu ve Teâlâ, şöyle buyurmaktadır:

﴿وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تِبْيَانًا لِّكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً وَبُشْرَىٰ

لِّلْمُسْلِمِينَ﴾ (سورة النحل: ٨٩/١٦)

“Biz Kitâb’ı (Kur’ân-ı Kerîm’i) sana, her şeyin açıklayıcı, Müslümanlara bir hidâyet, bir rahmet ve bir müjde olarak indirdik.” (Nahl: 16/89)

Sahâbenin büyüklerinden İbn Mes’ûd radiyallâhu anh şöyle demiştir: “İlim isteyen Kur’ân-ı Kerîm’i incelesin. Çünkü onda öncekilerin ve sonrakilerin ilmi vardır.”¹³⁹

Sahâbenin büyüklerinden Ammar bin Yasir radiyallâhu anh ise şöyle demiştir: “Size Kur’ân yeter. Çünkü onda öncekilerin ve sonrakilerin hazinesi vardır.”¹⁴⁰

Tabîînin büyüklerinden Mücâhid rahimehullâh, şöyle

¹³⁹ Muhâsibî, el-Aklu ve Fehmu'l-Kur'ân: 292.

¹⁴⁰ Muhâsibî, el-Aklu ve Fehmu'l-Kur'ân: 291.

demiştir: “O’nun her şeyi açıklayan olması, helâl ve haramı gereği gibi açıklamasıdır.”¹⁴¹

Allâh Subhânehu ve Teâlâ, başka bir âyet-i kerîmesinde şöyle buyurmaktadır:

﴿مَا فَرَّطْنَا فِي الْكِتَابِ مِنْ شَيْءٍ﴾ (سورة الأنعام: ٣٨/٦)

“Biz Kitâb’ta (Kur’ân-ı Kerîm’de) hiç bir şeyi eksik bırakmadık.” (Enâm: 6/38)

Emiru’l-Mü’minin Alî radiyallâhu anh, şöyle demiştir: “Her şeyin bilgisi Kur’ân-ı Kerîm’de vardır. Ancak insânlar onları anlamaktan âcizdir.”¹⁴²

Sahâbenin büyüklerinden İbn Mes’ûd radiyallâhu anh ise şöyle demiştir: “Bu Kur’ân’da her ilim indirildi ve Kur’ân’da bize her şey açıklandı.”¹⁴³

Bu âyetteki kitâbtan kastın levh-i mahfuz olduğu da söylenmiştir. Ancak râcih görüş, Kur’ân-ı Kerîm olduğudur. Çünkü “اٰل elif-lâm” müfred ismin başına geldiğinde, daha önce geçen ve bilinen bir varlığı gösterir. Müslümanlarca, bilinen ve daha önce zikredilmiş olan kitâb ise, Kur’ân-ı Kerîm’dir.¹⁴⁴

Kitâb’ta eksik hiç bir şeyin bırakılmaması: Bilinmesi gerekenlerin yani dînden olan şeylerin tamamının beyân edilmiş olmasıdır. Kur’ân-ı Kerîm âyetleri, bu Kitâb’ın indirilişinden maksadın, dîni açıklamak, Allâh ile O’nun hükümlerini tanıtmak olduğuna, mutabakat¹⁴⁵ veya

¹⁴¹ Taberî, Câmiu’l-Beyân: 9/453; Kurtubî, el-Câmiu li Ahkâm: 10/164.

¹⁴² Semerkandî, Tefsîru’l-Kur’ân: 1/11.

¹⁴³ Taberî, Câmiu’l-Beyân: 17/279.

¹⁴⁴ er-Râzî, Mefâtihu’l-Gayb: 12/526.

¹⁴⁵ Bir lafzın, asıl anlamının tamamına delâlet etmesidir. Misâl olarak: Kitâb

tadammun¹⁴⁶ veyahut iltizam¹⁴⁷ olarak delâlet etmektedir.

Kur'ân-ı Kerîm'in bütün ilimlerin usûl ve fûruunu kapsamasına gelince: Bütün usûl ilmi, Kur'ân-ı Kerîm de mevcuttur. Çünkü asli deliller, Kur'ân-ı Kerîm de en belîğ bir şekilde zikredilmiştir.

Fûru ilminin detaylarına gelince: Kur'ân-ı Kerîm, Sünnet-in, icmânın ve kıyasın şer'atta bir delîl olduğuna delâlet etmektedir. Binâenaleyh bu üç asıldan birinin delâlet edip ortaya koyduğu her şey/her hüküm, aslında Kur'ân-ı Kerîm'de mevcut demektir.

Buna göre Kur'ân'da, dîni ilimlerin usûlü olmakla birlikte fûruun çoğu yer almaz. Ancak Kur'ân-ı Kerîm, fûru konusunda Sünnet'e, icmâ ve kıyasa yönlendirir. Bunların açıklamaları da Kur'ân'a müstenittir (dayanır). Nitekim İmâm Zerkeşî rahimehullâh şöyle demiştir: "Bütün ilimler Kur'ân'dan çıkarılmıştır."¹⁴⁸

İmâm Şâfiî rahimehullâh şöyle demiştir: "Allâh'ın Kitâbı'nda Müslümanlardan birinin karşılaştacağı herhengi bir meselelerin hükmünü doğru olarak gösterecek bir delîl mutlaka vardır."¹⁴⁹

Şeyh Muhammed bin İbrâhim rahimehullâh ise şöyle demiştir: "Ne olursa olsun hiçbir mes'ele yoktur ki, onun hükmü ya kesin bir nass olarak, ya zâhiren, ya nasslardan

lafzının cild ve yapraklardan oluşan nesneye delâleti delâletü'l-mutabakat'tır.

¹⁴⁶ Bir lafzın, asıl anlamının bir bölümüne delâlet etmesidir. Misâl olarak: Kitâb lafzının cilde ya da yapraklara delâleti delâletü'l-tadammun'dur.

¹⁴⁷ Bir lafzın, asıl anlamının dışında ancak lazîmı yani o anlamın zorunlu olarak gerektirdiği bir mânâyı delâlet etmesidir. Misâl olarak: Kitâb lafzının onu yazana delâlet etmesi delâletü'l-iltizam'dır.

¹⁴⁸ Zerkeşî, el-Burhân: 1/8.

¹⁴⁹ Şâfiî, er-Risale: 19.

istinbat edilerek ya da bir başka şekilde Allâh'ı Teâlâ'nın Kitâbı'nda ve Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'in Sünneti'nde bulunmamış olsun. Bunu bilen bilir, bilmeyense hiç bilmez."¹⁵⁰

İfâde olunduğu üzere şer'î hükümlerin tamamının kaynağı Kur'ân-ı Kerîm'dir. Bu sebeble ihtilâflarımızın çözüm mercii de, Kur'ân-ı Kerîm ve ondan kaynaklanan ve ona dayanan şer'î deliller olmak zorundadır. Bu ihtilâfın büyük ya da küçük, önemli ya da önemsiz bir mes'ele olması arasında fark yoktur. Zîrâ dîn, hayatın tamamına dair kurallar içeren bir nizamdır. Herhangi bir mes'elenin hükmünün âyetle veya hadîsle veya hut icmâyla veya hut ta sahîh kıyas ile belirlenmiş olması arasında da hükümlerin kaynağı açısından bir fark yoktur. Hepsî, Kur'ân-ı Kerîm'den kaynaklanmaktadır ve hepsî dîndendir...

Allâh'ı Teâlâ, şöyle buyurmaktadır:

﴿وَمَا اخْتَلَفْتُمْ فِيهِ مِنْ شَيْءٍ فَحُكْمُهُ إِلَى اللَّهِ﴾ (سورة الشورى

(١٠/٣٢:

“Hakkında ihtilâfa düştüğünüz herhangi bir şeyin hükmü Allâh'a aittir.” (Şûrâ: 42/10)

﴿فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ

بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ﴾ (سورة النساء: ٥٩/٣)

“Eğer herhangi bir şeyde anlaşmazlığa düşerseniz Allâh'a ve âhiret gününe gerçekten îmân ediyorsanız onu Allâh'a ve Rasûlü'ne (Kur'ân ve Sünnet'e) götürün (çözümü onlarda arayın).” (Nisâ: 4/59)

¹⁵⁰ Şerhu Tahkimi'l Kavanin: 54.

İlki Mekkî, ikincisi Medenî olan bu âyet-i kerîmelerde “*شيء* şey” kelimesi nekira (belirsiz yani elif-lam’sız) gelmiştir. Daha önce de geçtiği üzere Arabçada şart cümlesindeki nekira ifâdesi, umum anlamındadır. Büyük veya küçük, önemli veya önemsiz her türlü ihtilâfı içine almaktadır. Sarih ya da zımnen bildirilen tüm mes’eleleri kapsamakta olduğu gibi, Kur’ân Sünnet, icmâ ve kıyastan kaynaklanan tüm hükümleri de kuşatmaktadır.

Nitekim İmâm İbn Kayyim rahimehullâh, şöyle demiştir: “(Âyet-i kerîmelerdeki) ***‘Herhangi bir şey...’*** ifâdesi, şart bağlamında gelen nekira (belirtisiz) bir ifâdedir ve büyük küçük, celî/açık ve hafî/kapalı dînin bütün konularında mü’minlerin ihtilâfa düştükleri bütün mes’eleleri kapsar. İhtilafa düştükleri konuların hükmü Allâh’ın Kitâbı’nda ve Rasûlü’nün Sünneti’nde bulunmasaydı ve bu iki kaynaktaki hükümler, bu mes’elelerin çözümü için yeterli olmasaydı, onlara bu mes’eleleri bu iki kaynağa döndürmelerini emretmezdi. Çünkü anlaşmazlığı gidermek için, çözümü olmayan bir kişiye çözüm için başvurmayı Allâh’ın emretmesi imkânsızdır. Allâh’a döndürmenin, Allâh’ın Kitâbı’na başvurmak, Rasûlullâh’a döndürmenin ise, hayatında bizzat kendisine, vefat ettikten sonra da Sünneti’ne başvurmak olduğu konusunda insânlar icmâ etmişlerdir.”¹⁵¹

İmâm İbn Kesîr rahimehullâh, âyet-i kerîmenin tefsîrinde şöyle demiştir: “Seleften birçokları: ‘Allâh’ın Kitâbı’na Rasûlü’nün Sünneti’ne’ demiştir. Bu da dînin usûl ve fûruunda tartışılan her şeyin Kitâb ve Sünnet’e götürülmesine dair emirdir. Nitekim Allâh’u Teâlâ, ***‘Hakkında ihtilâfa düştüğünüz herhangi bir şeyin hükmü Allâh’a aittir.’*** (Şûrâ: 42/10) buyurmuştur. Kitâb ve Sünnet’in hükmettiği ve doğruluğuna şehâdet

¹⁵¹ İbn Kayyim, İlâmu’l-Muvakkûn: 1/39.

ettikleri hak ve gerçektir. Hakkın dışında dalâletten (sapıklıktan) başka ne vardır? Bu sebeble Allâh’u Teâlâ **‘Allâh’a ve âhiret gününe gerçekten îmân ediyorsanız’** buyurmaktadır. Yani dâvaları ve bilinmeyen şeyleri Allâh’ın Kitâbı’na Rasûlü’nün Sünneti’ne götürün, aranızda çıkan ihtilâflarda o ikisine başvurunuz demektir. **‘Allâh’a ve âhiret gününe gerçekten îmân ediyorsanız.’** Bu da gösteriyor ki kim ihtilâf halinde Kitâb ve Sünnet’in hakemliğine gitmez ve o ikisine müracaat etmezse, o Allâh’a ve âhiret gününe îmân etmiş değildir.”¹⁵²

Şeyh Abdurrahmân bin Hasen rahimehullâh, şöyle demiştir: “Her kim Allâh’ın Kitâbı ve Rasûlü’nün Sünneti dışında bir şeye başvurarak ona muhâkeme olursa, tâğuta muhâkeme olmuş demektir. Oysa Allâh mü’min kullarına, onu red ve inkâr etmelerini emretmiştir. Müslüman, bütün mes’ele ve problemlerini, yalnızca Allâh’ın Kitâbı’na ve Rasûlü’nün Sünneti’ne götürmek ve yalnızca bu ikisine muhâkeme olmakla mükelleftir. Kim de Kur’ân ve Sünnet ile hüküm vermez ve bu ikisi dışında başka bir hükme veya mahkemeye başvurursa, bu haliyle haddi aşmış olur. Böylece Allâh’ın ve Rasûlü’nün kendisi için şer’at kıldığı şeyin dışına çıktığını ve bu hükmü, lâıyk olmadığı halde, şer’atin konumuna getirmiş olduğunu ortaya koymakta, şer’at dışı bir tutum ve davranış içine girmektedir. Dolayısıyla kim Allâh’tan başka bir şeye ibâdet ederse, o kimse bu haliyle tâğuta ibâdet etmiş olur.”¹⁵³

Şeyh Muhammed bin İbrâhim rahimehullâh ise şöyle demiştir: “Allâh Subhânehu ve Teâlâ’nın bu emri gereği, kişilerin aralarında çekiştikleri, anlaşmazlığa düştükleri ve inatlaştıkları zaman, mevcut anlaşmazlığın çözümünü Allâh’a ve Rasûlü’ne arz etmeleri gerekmektedir. Bu âyette **‘Eğer anlaş-**

¹⁵² İbn Kesîr, Tefsîru’l Kur’ân-il Azîm: 2/304.

¹⁵³ Abdurrahmân bin Hasen, Fethu’l-Mecîd: 391-392.

mazlığa düşerseniz' şart cümlesinden sonra zikredilen **'Herhangi bir şeyde'** ifâdesinin nasıl nekira olarak getirildiğini düşün! Bu cins ve miktar bakımından üzerinde ihtilâf edilen her türlü anlaşmazlığı ihtiva etmektedir. Daha sonra Allâh'a ve âhiret gününe îmânın hâsıl olabilmesi için, ihtilâf edilen her türlü anlaşmazlığın çözümünün Allâh'a ve Rasûlü'ne götürülmesi bir şart olarak zikredilmiştir.

Yine aynı şekilde burada **'Aralarında çıkan çekişmeli işlerde'** ifâdesindeki genellemeyi düşün! Usûlcülere ve diğer dil âlimlerine göre ismi mevsûl sılasıyla beraber zikredildiği zaman umum (genellik) ifâde eder. Bu genelleme ve kapsam, miktar bakımından olduğu gibi cins ve çeşitlilik bakımından da böyledir. Anlaşmazlıkların büyüğü ile küçüğü arasında bir fark olmadığı gibi, türleri arasında da bir fark yoktur."¹⁵⁴

Yukarıda ifâde olduğu üzere içerisinde bulunduğumuz herhangi bir ihtilâfın çözümünün şer'î delîllerde aranması ve bunlara göre hükmolunması gerekmektedir. Zîrâ bu Kur'ân-ı Kerîm'in indiriliş amacıdır.

﴿وَمَا أُنزِلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ إِلَّا لِتُبَيِّنَ لَهُمُ الَّذِي اخْتَلَفُوا فِيهِ

وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ﴾ (سورة النحل: ٦٤/٦٣)

"Biz Kitâb'ı ancak, hakkında ihtilâfa düştükleri şeyi onlara açıklamak ve îmân eden bir kavme rahmet ve hidâyet olması dışında (başka bir amaçla) indirmedik." (Nahl: 16/64)

Hükümlerinde Kur'ân-ı Kerîm'i ve ondan kaynaklanan şer'î delîlleri esas almayan merciler tâğuttur. Tâğutlardan herhangi bir mes'eleda hüküm istemek ise ancak onları reddet-

¹⁵⁴ Şerhu Tahkîmî'l-Kavânîn: 7-8.

meyen, onlara hâkimiyet ve velâyet veren, onlara ibâdet eden, Allâh'a ve âhiret gününe sahîh bir şekilde îmân etmemiş kimse-lerin yapabileceği bir iştir.

Müslümanlar ise ancak Kur'ân ve Sünnet'e muhâkeme olurlar. Kur'ân ve Sünnet'in hükümlerini kalblerinde hiçbir sıkıntı duymadan kabul ederek ve tam bir teslimiyetle teslim olurlar. Nitekim İmâm İbn Kayyim rahimehullâh, Nisâ Sûresi-nin 65. âyetini zikrettikten sonra şöyle demiştir: "Allâh'u Teâlâ, bu âyette, usûlde, fûruda, şer'î hükümlerde, bütün sıfatlarda ve daha başka konularda meydana gelebilecek bütün ihtilâflarda, Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'i hakem tayin etmedikçe hiç kimsenin îmân etmiş olmayacağını, (Allâh Azze ve Celle) mukaddes nefesine yemin ederek te'kid etmiştir. İmân ancak bütün mes'elelerde Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem ha-kem tayin edildiğinde gerçekleşmiş olur. Ayrıca, bütün mes'ele-lerde Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem hakem tayin edilse de verdiği hükme karşı kalblerinde bir sıkıntı duymadan tama-men teslim olmadıkça, kalbler de verilen hükümden dolayı mutmain olmadıkça ve bu hükümleri tamamen kabul etmedik-çe yine de mü'min olmayacaklarını bildirmiştir. Dahası, bütün bunlar sağlansa bile, verilen hükme tamamen rızâ ve teslimiyet göstermediklerinde, bu hükme karşı gelip itiraz ettikleri veya bu hükümler dışında başka hükümler istediklerinde de yine mü'min olamayacaklarını bildirmiştir."¹⁵⁵

Başarı, el-Hamîd ve el-Hakîm olan Allâh'tandır.

¹⁵⁵ İbn Kayyim, et-Tıbyan fî Aksâmi'l-Kur'ân: 430.

24. Soru: Temyiz mahkemesi ne demektir?

Cevâb:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Hamd ve hüküm, Allâh Subhânehu ve Teâlâ'ya mahsustur.

“تميز Temyiz” kelimesi, Arap lüğatinde: “Ayrımak, seçmek, bir şeyi diğerinden seçip tarif etmek, iyiyi kötüden ayırmak” anlamlarına gelmektedir.¹⁵⁶ Türkçeye de Arabçadan geçmiş ve zikredilen mânâlarda kullanılmaktadır. Ancak bilindiği üzere bir kelimenin veya kavramın kullanıldığı ilim dalına ve yerine göre taşıdığı anlam değişir.

Temyiz kelimesi Türkçede mahkeme kelimesine “Temyiz Mahkemesi” kullanımında olduğu gibi sıfat olarak geldiğinde bundan “Yargıtay” anlaşılır. Yargıtay ise: “Adliye Mahkemelerinde verilen hükümlerin temyiz edilebileceği yani (sistemin kanununca) incelenerek doğrudur ya da yanlıştır hükmüne varacağı ve ayrıca kanunla belirlenmiş bazı konulara ilk ve son derece mahkemesi olarak da bakmaya yetkili üst mahkemedir.”

Temyiz Mahkemesi’nin Arabça karşılığı “محكمة النقض” olup, Türkçe ifadesiyle nakzeden yani bir önceki hükmü bozan mahkemedir.

Nitekim Şeyh Sefer Havâlî bu konuda şöyle demiştir: “Biz şimdi İslâm Dünyâsı’nın birçok ülkesinde bu (tâğuti) mahkemeleri görmekteyiz. Kendi isimlendirmelerine göre önce ibtidaiyye (dâvaya ilk olarak bakan adliye) mahkemeleri daha son-

¹⁵⁶ Bak: “M-y-z” Maddesi: İsfahânî, el-Müfredat; el-Firûzâbâdî, el-Kâmûsu’l-Muhît; İbn Manzûr, Lisânu’l-Arab; el-Cevherî, es-Sihâh, İbn Fâris, Mucemu Makâyisi’l-Luğa; Zebidî, Tâcu’l-Arûs...

ra temyiz mahkemeleri adı altında mahkemeler kurmuşlardır. Temyiz mahkemeleri, ibtidaiyye mahkemelerinde görülen dâvalara bakar, onların verdiği hükümleri onayan ya da bozan müstesna mahkemelerdir. Temyiz mahkemesinin üstünde yüksek mahkeme, anayasa mahkemesi veya yüksek yargı meclisi vardır ve tabi ki, yargısı da şer'î değildir. Bununla beraber idârî mahkemeler, ticâret mahkemeleri, medenî mahkemeler, cezâ mahkemeleri, işçi mahkemeleri gibi çeşitli mahkemeleri vardır ve tüm bu mahkemelerin kendilerine göre kaynakları vardır.

Hatta günümüzde durum daha da ileri gitmiştir. İlk olarak bu şekilde mahkemeler kurulur. Arkasından bu mahkemeler de uygulanacak hükümleri öğrenmek için hukuk fakülteleri kurulur. Yeni yeni kanunlar çıkarılır. Liseden başlayıp doktora yapmaya kadar uzanan bağımsız hukuk fakülteleri vardır. Öğrenci, uzman profesörler tarafından burada okutulur. Hukuk fakültesinden mezun olan öğrenci yargı merdiveni basamaklarında dünyâlık bir basamağa tayin olur. Sonra yüksek mahkemeye geçinceye kadar ya da oraya başkan oluncaya kadar yükselir de yükselir. Bu makam, o ülkedeki Allâh'ın indirdiği hükümler dışında hüküm verildiği en son makamdır."¹⁵⁷

Başarı, el-Hamîd ve el-Hakîm olan Allâh'tandır.

¹⁵⁷ Sefer Havâlî, Şerhu Tahkimi'l Kavanin: 75-76.

25. Soru: Temyiz mahkemesinin yürürlükteki kanunları nelerdir?

Cevâb:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Hamd ve hüküm, Allâh Subhânehu ve Teâlâ'ya mahsustur.

Yukarıda ifâde olunduğu üzere, temyiz mahkemesi denildiğinde anlaşılması gereken, Adliye Mahkemelerinin verdikleri kararların kendisine itiraz edildiği Yargıtay Mahkemesi'dir. Bu mahkeme, Adliye Mahkemesi tarafından verilen kararı düzenin kanun ve yasalarınca ele alır ve inceler. Sonuçta ya bozma ya da onama hükmüne karar verir.

Tutuklu veya tutuksuz sanıklar için temyiz mahkemesine başvurabilmenin tek yolu(!) tâğutun temyiz mahkemesine başvurarak¹⁵⁸ verilen hükmün bozulmasını istemektir.¹⁵⁹

¹⁵⁸ TCK. 291:

1) Temyiz istemi, hükmün açıklanmasından itibaren yedi gün içinde hükmü veren mahkemeye bir dilekçe verilmesi veya zabıt kâtibine bir beyânda bulunulması sûretiyle yapılır; beyân tutanağa çevrilir ve tutanak hâkimine onaylatılır. Tutuklu bulunan sanık hakkında 263. Madde hüküm saklıdır. (Yazılan dilekçenin verileceği kurum Yargıtay'dır. Zîrâ tüm dilekçelere "Yargıtay İlgili Cezâ Dairesi Sayın(!) Başkanlığına Sunulmak Üzere... Asliye Cezâ Mahkemesi Sayın Hâkimliğine" hitabı ile başlanmaktadır.)

¹⁵⁹ TCK. 302:

1) Bölge Adliye Mahkemesinin temyiz olunan hükmünün Yargıtay'ca hukuka uygun bulunması halinde temyiz isteminin esastan reddine karar verilir.

2) Yargıtay temyiz edilen hükmü, temyiz başvurusunda gösterilen, hükmü etkileyecek nitelikleri hukuka aykırılıklar nedeniyle bozar. Bozma sebebi ilamda ayrı ayrı gösterilir.

3) Hüküm temyiz dilekçesinde gösterilen sebeplerle bozulduğunda, dilekçede açıklanmış olmasa bile saptanan bütün diğer hukuka aykırılık da ilamda gösterilir.

4) Hükmün bozulmasına neden olan hukuka aykırılık, bu hükme esas olarak

Bozulma istemi de ancak verilen hükmün sistemin kanun ve yasalarına uymama iddiasına dayanır.¹⁶⁰

Daha açık bir ifâdeyle Adliye Mahkemesi'nin (küçük mahkemenin) verdiği hükmü yani infâz ettiği kararını¹⁶¹, Yargıtay Mahkemesi'ne (büyük mahkemeye) düzenin yasalarına göre hukuka aykırılık ya da usulsüzlük gerekçesiyle bozdurmak için başvurmadır. Bir önceki sorunun cevâbında Şeyh Sefer Havâlî'nin de söyledikleri bundan başkası değildir.

Buna misâl verecek olursak: Ebû Cehil'in, Dâru'n-Nedve kanunlarına göre mahkeme ettiği bir kimsenin, çıkan hükmü, - Ebû Cehil yoluyla- daha üst makamdaki Ebû Leheb'e şikâyet ederek, Dâru'n-Nedve kanunlarına göre uygun olmadığı gerekçesiyle tekrar muhâkeme yoluyla bozulması için başvurmasıdır.

Anlaşılabacağı üzere Adliye Mahkemesi'nin verdiği hükme itiraz yoluyla Yargıtay Mahkemesi'nde görüşülmesi için başvurmak, birden fazla hüküm istemini de beraberinde getirmektedir. Zîrâ Adliye Mahkemesi'nin hükmü Yargıtay Mahkemesi'nde muhâkeme olunmakta, Adliye Mahkemesi'nde verilen hüküm bozulsun veya onansın bu Yargıtay Mahkemesi'nin vereceği birinci hükümdür. Eğer hüküm hukuksuz(!) olduğu gerekçesi ile bozulup, dâva yeni bir hüküm için yeni bir mahke-

saptanan işlemlerden kaynaklanmış ise, bunlarda aynı zamanda bozulur.

¹⁶⁰ TCK. 288:

- 1) Temyiz ancak hükmün hukuka aykırı olması nedenine dayanır.
- 2) Bir hukuk kuralının uygulanmaması veya yanlış uygulanması hukuka aykırılıktır.

¹⁶¹ TCK. 296:

- (2) Temyiz eden red kararının kendisine tebliğinden itibaren yedi gün içerisinde Yargıtay'dan bu hususta karar vermesini isteyebilir. Bu takdirde dosya Yargıtay'a gönderilir. Ancak bu nedenden dolayı hükmün infazı ertelenmez.

meye sevk edildiğinde, yeni mahkemenin vereceği hüküm ise ikinci hükümdür.¹⁶²

Bunlar, reddetmekle emrolunduğumuz tâğuti sistemin halen(!) yürürlükteki lânetli kanunlarıdır.

Başarı, el-Hamîd ve el-Hakîm olan Allâh'tandır.

¹⁶² TCK. 302: Yukarıda geçti.

TCK. 303:

1) Hükme esas olarak saptanan olaylara uygulanmasında hukuka aykırılıktan dolayı hüküm bozulmuş ise, aşağıdaki hallerde Yargıtay dâvanın esasına hükmedebileceği gibi hükümdeki hukuka aykırılığı da düzeltebilir.

TCK. 304:

1) Yargıtay'ca 302. Maddenin birinci fıkrası veya 303. madde uyarınca verilen kararlara ilişkin dosya hükmü veren bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesi için Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına verilir. Bölge Adliye Mahkemesi dosyayı Yargıtay'dan geldiği tarihten itibaren yedi gün içinde gereğinin yapılması için ilgili ilk derece mahkemesine gönderilmek üzere bölge Adliye Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığına verir. 2) Yargıtay dosyayı 303. madde de belirtilenlerin dışında kalan hallerde yeniden incelenmek ve hüküm verilmek üzere hükmü bozulan bölge Adliye Mahkemesine veya diğer bir bölge Adliye Mahkemesine gönderir.

26. Soru: Verilen kararı yedi gün içinde temyizle götürmenin hükmü nedir?**Cevâb:**

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Hamd ve hüküm, Allâh Subhânehu ve Teâlâ'ya mahsustur.

Tâğutların egemen olduğu coğrafyalarda yaşayan Müslümanların îmân üzere kalabilmeleri için tâğuti sistemlerin kendilerine içinde bulundukları vakıalara dair ne yaptırdığını ve de ne yaptırmadığını bilerek hareket etmeleri gerekmektedir.

Misâl olarak: Allâh'ü Teâlâ insânların dîni ve dünyevî ihtiyaçlarını karşılamak, anarşiyi engellemek, sükûneti ve refâhı sağlamak için dîni ve dünyevî eğitimi farz kılmıştır. Bunu sağlayacak olan ilimleri tahsil etmek, yerine göre, farz-ı ayn, yerine göre farz-ı kifaye ve yerine göre de müstehabdır. İslâm'da bu eğitim, tevhîd ilkeleri üzere, sahîh fıkıh çerçevesinde verilir.

Ancak tâğuti sistemler, Müslümanlara tevhîd ilkeleri üzere sahîh fıkıh çerçevesinde bir eğitim imkânı tanımayarak bunu yasaklamaktalar. Açtıkları fesâd okullarında, baştan aşağı şirk olan müfredatlarını her gün putlarının önünde saygı duruşu ve küfre bağlılık yemininden sonra sistematik olarak uygulamaktalar.

Şimdi cehaleti ortadan kaldırarak ilim öğrenmek Allâh'ın emridir diye tâğuti sistemlerin fesâd okullarına, bize emânet olan yavrularımızı -sözde- ilim(!) öğrenmeleri için nasıl gönderiliriz? Bunu hangi Müslüman kabul edebilir?

Öyleyse Müslümanların her durumda yapacak oldukları

ameller için Allâh'ü Teâlâ'nın ne dediğine bakması, tâğutların Müslümanlara ne yaptırdığını iyice anlaması gerekmektedir. Aksi halde kişi, Allâh'ü Teâlâ'dan başka rabb ve ilâh edinme tehlikesi ile karşı karşıya gelir.

Şeyh Abdurrahmân bin Hasen rahimehullâh şöyle demiştir: “İnsânların Allâh'ü Teâlâ'dan başka taptıkları tüm şeyler onların rabbi ve ma'bûdudur. Allâh'ü Teâlâ'ya ve yasalarına rağmen, kendisine her itaat olunan varlık puttur, tâğuttur. Her kim, Allâh'ın şerîat olarak indirdiğinin ve Rasûlü'nün gösterdiğinin dışında bir kimseye mutlak olarak itaat eder ve tâbi olur- sa, o, itaat eden ve tâbi olan kişinin rabbi ve ma'bûdu olmuş olur.”¹⁶³

Bilinmelidir ki, bir mes'ele hakkında insânlar nasıl görür, ne hak tanır veya tanımaz değil, Allâh ne der, ne hak tanır veya tanımaz önemlidir. Temyiz konusunda tâğutun kanunları, kendi mahkemesinin verdiği hükme yedi gün içinde itiraz ederek onu bir üst mahkemeye dâva etme hakkı tanımış olabilir. ¹⁶⁴ Peki, İslâm Dîni bu konuda böyle bir hak tanımış mıdır? Küçük tâğutun verdiği hükmü, büyük tâğuta yedi gün içerisinde şikâyet ederek bozulmasını istemek İslâm Dîni'ne göre câiz midir? Elbette ki bu soruya muvahhidlerin vereceği cevâb şöyledir:

“Tâğutun mahkemelerine hüküm için başvurmak küfürdür. Bunun Adliye yahut Yargıtay Mahkemesi olması arasında

¹⁶³ Abdurrahmân bin Hasen, Fethu'l-Mecîd: 106.

¹⁶⁴ TCK. 291:

1) Temyiz istemi, hükmün açıklanmasından itibaren yedi gün içinde hükmü veren mahkemeye bir dilekçe verilmesi veya zabıt kâtibine bir beyânda bulunulması sûretiyle yapılır; beyân tutanağa çevrilir ve tutanak hâkimine onaylatılır. Tutuklu bulunan sanık hakkında 263. Madde hüküm saklıdır. (Temyiz isteminin görüleceği yer Yargıtay'dır. Zîrâ tüm dilekçelere, “Yargıtay İlgili Cezâ Dairesi Sayın(!) Başkanlığına Sunulmak Üzere... Asliye Cezâ Mahkemesi Sayın Hâkimliğine” hitâbı ile başlanmaktadır.)

bir fark yoktur; hepsi tâğuttan hüküm istemek olup, küfürdür.”

Şeyh Abdurrahmân bin Hasen rahimehullâh şöyle demiştir: “Her kim haramı helâl, helâli de haram kılma konusunda Kitâb ve Sünnete sırt çevirir, bu konuda Allâh’u Teâlâ ve Rasûlü sallallâhu aleyhi ve sellem’den başkasına itaat ederse, bu şekilde Allâh’u Teâlâ’nın kendilerine izin vermediği konularda onlara uyarsa, onları rabb ve ilâh edinerek Allâh’a ortak kılmış olur. Bu da Allâh’u Teâlâ’nın indirdiği tevhîd dînine aykırı, tevhîd kelimesinin içeriğine zıttır. Çünkü ilâh: ‘Kendisine ibâdet edilerek kulluk edilen’ anlamındadır. Allâh’u Teâlâ’dan başkalarına itaat ve kulluk etmek ise şirk, kendisine itaat ve kulluk edilen varlıkları Allâh’tan başka rabler edinmek demektir.

Görüldüğü gibi, yasama konusunda Allâh’u Teâlâ’dan başkalarına itaat edilmesi, Allâh’u Teâlâ’dan başkasına ibâdet olarak kabul edilmiş, kendilerine itaat edilen kimselerin de rabb edinilmiş olacağı açıklanmıştır. Ne acıdır ki, bu ümmet içerisinde de böyleleri vardır. Bu en büyük şirk olup, tevhîdle çelişmektedir ve ‘lâ ilâhe illallâh’ kelimesinin içeriğine terstir.

Bu âyet (yani Tevbe Sûresi’nin 31. âyeti) bize, şehâdet kelimesinin, Allâh’u Teâlâ’dan başkalarını rabb edinme gibi bir eğilimi tümüyle reddetmeyi gerektirdiğini gösteriyor. Çünkü ‘lâ ilâhe illallâh’ kelimesi, şirki red ve bunun zıttı olan tevhîdi kabul etmek anlamını taşımaktadır.”¹⁶⁵

Şeyh Süleymân bin Sehman rahimehullâh, zarûret adı altında tâğuta muhâkeme olma konusunda kendisine sorulan soruya şöyle cevâb vermiştir: “Tâğuta muhâkeme olmanın küfür olduğunu öğrendikten sonra sana şöyle denir: Allâh’u Teâlâ, Kitâbı’nda küfrün öldürmekten daha büyük olduğunu

¹⁶⁵ Abdurrahmân bin Hasen, Fethu’l-Mecîd: 106.

şöyle zikretti: **‘Fitne öldürmekten daha şiddetlidir.’** (Bakara: 2/191) **‘Fitne öldürmekten daha büyüktür.’** (Bakara: 2/217) Bu âyetlerde geçen ‘fitne’ den kasıt; küfür ve şirktir.

Bil ki! Gerek çölde yaşayan ve gerekse şehirde yaşayanların hepsinin birbirleriyle, ta ki yok oluncaya kadar savaşmaları, İslâm Şerîatı’na ve Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem’in getirdiği hükümlere muhâlefet eden ve başka hükümlerle hükmeden tâğutu, aralarındaki ihtilâfı çözme konusunda hakem tayin etmelerinden daha ehvendir...”¹⁶⁶

Şeyh Şankîti ise, şöyle demiştir: “Allâh’ın kanunlarından başka kanunlarla muhâkeme olmayı isteyenlerin şirke girdiklerini Nisâ Sûresi’nin 60. âyeti apaçık bir şekilde bildiriyor. Ve böylelerinin Müslümanlık iddiasını hayretle karşılıyor. Çünkü hem îmân ettiklerini iddia ediyorlar, hem de Allâh’ın kanunlarından başka kanunlarla muhâkeme olmayı istiyorlar. Oysa aynı kalbte Allâh’a îmân ile tâğuta muhâkeme olmaya rızâ gösterme bir arada bulunamaz. İşte bu onların îmân iddialarında yalancı olduklarını ortaya koymaktadır. Allâh’u Teâlâ, şöyle buyuruyor:

‘Sana indirilene ve senden önce indirilene gerçekten îmân ettiklerini zannedenleri görmüyor musun? Bunlar, tâğuta muhâkeme olmayı istiyorlar. Oysa onlar onu reddetmekle emrolunmuşlardı. Şeytân da onları uzak bir sapıklıkla saptırmak istiyor.’ (Nisâ: 4/60)”¹⁶⁷

Başarı, el-Hamîd ve el-Hakîm olan Allâh’tandır.

¹⁶⁶ ed-Dureru’s Seniye: 10/510.

¹⁶⁷ Şankîti, Edvâu’l-Beyân: 3/259.

27. Soru: Temyiz mahkemesine başvurmanın hükmü nedir?

Cevâb:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Hamd ve hüküm, Allâh Subhânehu ve Teâlâ'ya mahsustur.

Yukarıda açıklandığı üzere yeni bir mahkeme açmakla, Adliye Mahkemesi'nde verilen hükmü bir üst mahkemeye yani Yargıtay'a götürmek arasında İslâmî olarak bir fark bulunmamaktadır. Tâğuta hüküm(!) için başvurmak her ne ad alırsa alsın İslâm Dîni'ne göre hükmü aynı olup, kişiyi İslâm Milletinden çıkaran küfürdür. Bunun delîlleri daha önce geçmişti.

Başarı, el-Hamîd ve el-Hakîm olan Allâh'tandır.

28. Soru: Yûsuf Sûresi'nin 50. âyet-i kerîmesi tâğutlardan hüküm istemeye delîl olabilir mi?

Cevâb:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Hamd ve hüküm, Allâh Subhânehu ve Teâlâ'ya mahsustur.

Bahsedilen âyet-i kerîmeler şöyledir:

﴿وَقَالَ الْمَلِكُ ائْتُونِي بِهِ فَلَمَّا جَاءَهُ الرَّسُولُ قَالَ ارْجِعْ إِلَىٰ رَبِّكَ فَسْأَلْهُ مَا بَالُ النِّسْوَةِ الَّتِي قَطَّعْنَ أَيْدِيَهُنَّ إِنَّ رَبِّي بِكَيْدِهِنَّ عَلِيمٌ ﴿٥٠﴾ قَالَ مَا خَطْبُكُنَّ إِذْ رَاوَدْتُنَّ يُوسُفَ عَنْ نَفْسِهِ قُلْنَ حَاشَ لِلَّهِ مَا عَلِمْنَا عَلَيْهِ مِنْ سُوءٍ قَالَتِ امْرَأَتُ الْعَزِيزِ النَّاسُ حَصَصَ الْحَقُّ أَنَا رَاوَدْتُهُ عَنْ نَفْسِهِ وَإِنَّهُ لَمِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٥١﴾﴾ (سورة يوسف: ٥٠-٥١)

“Hükümdar dedi ki: ‘Onu bana getirin.’ Ona elçi geldiğinde (Yûsuf:) ‘Efendine (Rabbine) dön de ona sor: ‘Ellerini kesen o kadınların durumu neydi? Doğrusu benim Rabbim, onların hileli düzenlerini gerçekten bilendir. (Hükümdar:) ‘Yûsuf’un nefsinden murâd almak istediğinizde sizin durumunuz neydi?’ dedi. Onlar: ‘Allâh için, hâşâ’ dediler. ‘Biz ondan hiç bir kötülük görmedik.’ Vezirin de karısı dedi ki: ‘İşte şu anda gerçek orta yere çıktı; onun nefsinden ben murâd almak istemiştım. O ise gerçekten doğruyu söyleyenlerdendir.” (Yûsuf: 12/50, 51)

Bu âyet-i kerîmeler, ne ibare¹⁶⁸, ne işâret¹⁶⁹, ne delâlet¹⁷⁰

¹⁶⁸ Lafzın kendisinden kastedilen mânâya delâletidir.

ne de iktiza¹⁷¹... yönünden Adli ve de Yargıtay (temyiz) mahkemelerinde tâğutlara muhâkeme olmanın cevazına dair geçerli nass değildir. Bu soruya verilecek cevâb birkaç yöndendir:

1- Bilindiği üzere Kitâb ve Sünnet'in açık olarak hükmünü beyân ettiği konularda icthad etmek¹⁷² câiz değildir. İslâm âlimleri bunu şu kâide ile ifâde etmişlerdir:

﴿لَا مَسَاجِدَ لِلْجَاهِدِ فِي مَوَدِّ النَّصِّ﴾

“Mevrid-i nasta icthada mesağ yoktur.”¹⁷³ (Hakkında âyet ve hadisten kesin delîl bulunan bir mes'eledede icthad edilemez.)

Yûsuf Sûresi'nin 50. âyet-i kerîmesini delîl göstererek tâğutların Adli ya da Yargıtay mahkemelerinden hüküm talep etmeğe kalkışmak, hükmü Kur'ân, Sünnet ve icmâ ile bildirilmiş bir konuda icthad etmeğe yeltenmektir.

Allâh Tebâreke ve Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

﴿فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ﴾

¹⁶⁹ Lafzın ne asıl ne de tabi olarak hedeflenen, fakat söyleyiş gayesini ifâde etmek için gerekli olan mânâyâ delâletidir.

¹⁷⁰ İbare ve işâret yoluyla değil de hükmün illeti yoluyla delâletidir.

¹⁷¹ Nassın mânâ yoluyla delâlet ettiği şeydir ki o şey oraya konulmazsa lafız doğru olmaz.

¹⁷² İctihad, müctehidlik seviyesine ulaşmış bir fâkihın Kur'ân ve Sünnet nasslarında açık olarak bildirilmemiş bir mes'elenin hükmünü tespit için tüm gücünü harcayarak ortaya koyduğu sonuçtur. Bu sonuç müctehidin zannı galibidir. Nitekim Ömer bin el-Hattab radiyallâhu anh şöyle demiştir: “Ey insânlar! Şüphesiz ki şahsi görüş, ancak Rasûlullah sallallâhu aleyhi ve sellem'den gelmişse isabetlidir. Zîrâ Allâh ona gösteriyordu. Bize gelince, bizim görüşlerimiz ancak zan ve zorlamadır.” (İbn Abdilerr, Câmiu Beyânî'l-İlm: 2/1040 (2000).

¹⁷³ Mecelle, Madde: 14.

بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ﴿٥٩﴾ (سورة النساء: ٥٩/٤)

“Eğer herhangi bir şeyde anlaşmazlığa düşerseniz Allâh’a ve âhiret gününe gerçekten îmân ediyorsanız onu Allâh’a ve Rasûlü’ne götürün.” (Nisâ: 4/59)

Allâh Tebâreke ve Teâlâ âyet-i kerîmesinde: **“Eğer herhangi bir şeyde anlaşmazlığa düşerseniz Allâh’a ve âhiret gününe gerçekten îmân ediyorsanız onu Allâh’a ve Rasûlü’ne götürün”** buyurarak ihtilâfların hükmü için Kitâb ve Sünnet’e müracaat etmeği îmânın şartlarından kılmıştır. Aksi, yani Kur’ân ve Sünnet’in haricindeki bir mercie hüküm için başvurmak Allâh’a ve âhiret gününe îmân etmemek demektir.

Âyetin tefsîrinde İmâm İbn Kesîr rahimehullâh şöyle demiştir: “Kitâb ve Sünnet’in hükmettiği ve doğruluğuna şehâdet ettikleri hak ve gerçektir. Hakkın dışında dalâletten başka ne vardır? Bu sebeble Allâh’u Teâlâ **‘Allâh’a ve âhiret gününe gerçekten îmân ediyorsanız’** buyurmaktadır. Yani dâvaları ve bilinmeyen şeyleri Allâh’ın Kitâb’ına Rasûlü’nün Sünneti’ne götürün, aranızda çıkan ihtilâflarda o ikisine başvurunuz de-mektir. **‘Allâh’a ve âhiret gününe gerçekten îmân ediyorsa-nız.’** Bu da gösteriyor ki kim ihtilâf halinde Kitâb ve Sünnet’in hakemliğine gitmez ve o ikisine müracaat etmezse, o Allâh’a ve âhiret gününe îmân etmiş değildir.”¹⁷⁴

Allâh Tebâreke ve Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

﴿أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنْزِلَ

مِنْ قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَنْ يَتَحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ ﴿٦٠﴾﴾ (سورة النساء: ٦٠/٤)

¹⁷⁴ İbn Kesîr, Tefsîru’l Kur’ân-il Azîm: 2/304.

“Sana indirilene ve senden önce indirilene gerçekten îmân ettiklerini zannedenleri görmüyor musun? Bunlar, tâğuta muhâkeme olmayı istiyorlar.” (Nisâ: 4/60)

Allâh Tebâreke ve Teâlâ bu âyet-i kerîmesinde ise tâğuta müracaat ederek hüküm talep etmek isteyenlerden daha bunu eyleme geçirmedikleri halde ***“Sana indirilene ve senden önce indirilene gerçekten îmân ettiklerini zannedenleri görmüyor musun?”*** şeklinde bahsederek onların îmânlarını geçersiz kılmıştır.

Nitekim Muhammed bin İbrâhim Ale’sşeyh rahimehullâh, şöyle demiştir: “Muhakkak ki Allâh Subhanehu Teâlâ, Rasûlullah sallallâhu aleyhi ve sellem’in getirmiş olduğu hükümlerden başka bir hükme gitmek isteyen münâfıkların îmânını yok saymıştır. Âyette geçen ***‘zannediyorlar’*** kelimesi onların îmân iddialarını bir yalanlamadır. Çünkü îmân iddiası ile birlikte Rasûlullâh’ın getirdiği hükümlerin dışında başka bir otoritenin hakemliğine gitmek, bir kulun kalbinde asla bir araya gelmez. Bilakis bu iki durum birbirinin tam tersidir. Allâh’u Teâlâ’nın ***‘Oysa onlar onu reddetmekle emrolunmuşlardı’*** kavlini bir düşün! Burada beşerî kanunları ortaya atanların Allâh’u Teâlâ ile büyük bir inatlaşma içinde oldukları, bu hususta Allâh’u Teâlâ’nın isteklerinin tam tersini yaptıkları görülmektedir. Esas olarak onlardan istenilen ibâdet ettikleri tâğutların kanunlarına başvurmak değil, bilakis tâğutu tanımlamaları ve onu inkâr etmeleridir...”¹⁷⁵

Allâh Tebâreke ve Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

﴿فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا

¹⁷⁵ Şerhu Tahkîmî'l-Kavânîn: 24 vd.

يَجِدُوا فِي أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ﴿٦٥﴾ (سورة النساء

(٦٥/٣:

“Hayır! Senin Rabbine andolsun ki; onlar, aralarında çıkan çekişmeli işlerde seni hakem yapıp, sonra da verdiği hükme, içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın, tam bir teslimiyetle boyun eğmedikçe îmân etmiş olmazlar.” (Nisâ: 4/65)

Allâh Tebâreke ve Teâlâ, bu âyet-i kerîmede herhangi bir ihtilâfın hükmü için Kitâb ve Sünnet’e başvurulmasını **“Hayır! Senin Rabbine andolsun ki; onlar, aralarında çıkan çekişmeli işlerde seni hakem yapmadıkça îmân etmiş olmazlar”** buyruğu ile îmânın şartlarına dâhil etmiştir. **“Sonra da verdiği hükme, içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın, tam bir teslimiyetle boyun eğmedikçe”** buyurarak çıkan hükümden dolayı kalben hiçbir sıkıntı duymamayı ve tam bir teslimiyet ile teslim olmayı îmânın şartlarına ilâve etmiştir.

Îmâm İbn Kayyim rahimehullâh bu âyeti zikrettikten sonra şöyle demiştir: “Allâh’u Teâlâ, bu âyette, usûlde, fûruda, şer’î hükümlerde, bütün sıfatlarda ve daha başka konularda meydana gelebilecek bütün ihtilâflarda, Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem’i hakem tayin etmedikçe hiç kimsenin îmân etmiş olmayacağını, (Allâh Azze ve Celle) mukaddes nefesine yemin ederek te’kid etmiştir. Îmân ancak bütün mes’elelerde Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem hakem tayin edildiğinde gerçekleşmiş olur. Ayrıca, bütün mes’elelerde Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem hakem tayin edilse de verdiği hükme karşı kalblerinde bir sıkıntı duymadan tamamen teslim olmadıkça, kalbler de verilen hükümden dolayı mutmain olmadıkça ve bu hükümleri tamamen kabul etmedikçe yine de mü’min olmayacaklarını bildirmiştir. Dahası, bütün bunlar sağlansa bile, verilen hükme tamamen rızâ ve teslimiyet göstermedikle-

rinde, bu hükme karşı gelip itiraz ettikleri veya bu hükümler dışında başka hükümler istediklerinde de yine mü'min olamayacaklarını bildirmiştiir.”¹⁷⁶

Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

﴿لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّىٰ يَكُونَ هَوَاهُ تَبَعًا لِمَا جِئْتُ بِهِ﴾ [حدیث

صحیح: رواه بن أبي عاصم (١٥) ابن بطة (٢١٠) ...]

“Nefsim, elinde olan Allâh’a yemin ederim ki; arzusu benim getirdiğime tâbi olmadıkça hiç biriniz îmân etmiş olmaz.” [(SAHİH HADİS:) İbn Ebi Asım (Sünne: 15); İbn Batta (İbane: 210) ...]

Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem, bu ve benzeri hadîs-i şeriflerde Kur’ân ve Sünnet’ten yani bu iki kaynağın emrettiklerinden ya da nehyettiklerinden râzı olmayanların îmân etmiş olmayacaklarını bildirmektedir. Öyleyse ihtilâflı mes’elelerde Kur’ân ve Sünnet’e müracaat ederek bu iki kaynağın hükmüne râzı olmak îmânın şartlarından bir şart iken, müracaat etmemek ya da çıkan hükümden râzı olmamak ise küfrün ta kendisidir. Çünkü Ehl-i Sünnetin ıstılâhında îmân: “Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem’in Allâh’u Teâlâ’dan getirdiklerini kalb ile tasdik (kabul) etmek, bunları dil ile ikrâr etmek (söylemek) ve gerektirdikleriyle amel etmektir.”

İmâm İbn Kesîr rahimehullâh, Muhammed-i Şerîat’a tâbi olmayanların ve ihtilâflarının çözümünü ona başvurarak arayanların, her kim ve de her neye tâbi olurlarsa olsunlar, onların küfrü hakkında Müslümanların icmâ ettiğini şöyle haber verir: “Her kim nebîlerin sonuncusu Muhammed bin Abdullâh sallallâhu aleyhi ve sellem’e indirilen muhkem şerîatı terk eder ve neshedilmiş başka şerîata muhâkeme olursa kâfir

¹⁷⁶ İbn Kayyim, et-Tıbyân fî Aksâmi’l-Kur’ân: 430.

olur. O halde (Cengiz Han'ın uydurduğu yasalar olan) Yes'ak'a muhâkeme olan ve onu İslâm kanunlarından üstün tutanın durumu acaba nasıl olur? Kim bunu yaparsa Müslümanların icmâ-sıyla kâfir olur.”¹⁷⁷

İmâm İbn Kesîr rahimehullâh'ın bu sözlerini iyice kavramak gerekmektedir. Zîrâ o, Muhammed-i Şerîat'ı terk ederek semâvî yani Allâh'ın indirdiği fakat neshettiği bir şerîata muhâkeme olanların kâfir olduğunu söylerken, semâvî olmayan yani beşerîn âciz aklından ortaya koyduğu lânetli kanunlara muhâkeme olmanın diğerinden daha büyük bir küfür olduğunu ve bunu yapanın küfründe ümmetin icmâ ettiğini söylemektedir.

2- Tâğutlardan hüküm istemeyi, Yûsuf Sûresi'nin “Efen-dine (Rabbine) dön de ona sor: ‘Ellerini kesen o kadınların durumu neydi?’” (Yûsuf: 12/50) âyetine kıyas etmek câiz değildir. Zîrâ tâğutlara muhâkeme olmanın hükmüne yönelik birden çok muhkem âyetlerin hükmü terk edilerek, mücmel olduğu kadar, bir o kadar da delîl getirildiği noktada müteşâbih olan Yûsuf Sûresi'nin 50. âyet-i kerîmesi tâğutların temyiz mahkemelerinden hüküm istemeğe asıl teşkil ettirilemez.

Bilindiği üzere kıyas, hükmü Kitâb, Sünnet ve icmâ ile sabit olmayan mes'eleler hakkında câizdir. Tâğutların -Yargıtay ya da Adliye- mahkemelerinden hüküm istemenin küfür olduğu ise Kitâb, Sünnet ve icmâ ile sabittir. Bu sebeble yapılan kıyas bâtlı olup, geçersizdir.

İmâm İbn Kayyim rahimehullâh şöyle demiştir: “Kıyas ve bâtlı hadîs dînden değildir. Çünkü kim nasslara muttali olamıyorsa, nasslarda olmayan bir şeyi ona ilave ederek: ‘Bu kıyastır’ diyor. Bazen de nassların ihtiva ettiği hükümlerden bir kısmını eksilterek ‘bu tahsistir’ diyor. Veya nassların hepsini,

¹⁷⁷ İbn Kesîr, el-Bidâye ve'n-Nihâye: 13/139.

toptan terk ederek ‘bu naslarla amel edilmez’ yahut ‘bu kıyasa veya usûle ters düşüyor’ diyor. İşte bundan dolayı görüyoruz ki, bir kişi kıyasa başvurmada ne kadar ileri gidiyorsa, bununla doğru orantılı olarak söz konusu kişi bir o kadar da Sünnet’e muhâlefetinde ileri gidiyor...”¹⁷⁸

3- Önceki şerâatlarla ilgili olan kıssa âyetleri, usûlü fıkıhta “şer’u men kablenâ” delîli olarak isimlendirilir. Ve ictihad kaynağı olup, olmadığı ihtilâflıdır:

Mütেকellimin cumhuru, İmâm Şâfiî, rivâyet edilen iki kavilden birinde İmâm Ahmed bin Hanbel, İmâm el-Eşari, İmâm İbn Hazm, İmâm Gazâlî, İmâm Âmidî ve Şâfiî Mezhebinde râcih olan görüşe göre, önceki şerâatlar, İslâm Hukuku’nun kaynaklarından sayılmadığı için kıssalar ictihad kaynağı olmazlar.¹⁷⁹

Hanefî, Mâlikî ve Hanbelî âlimlerinin geneli, şartlarına binâen(!) kıssaları ictihad kaynağı olarak kabul etmişlerdir.¹⁸⁰

Râcih olan görüşe göre: Şer’u men kablenâ, İslâm Hukuku’nda müstakil bir delîl değildir. Çünkü Muhahemmed-i Şerâat kendinden önceki tüm şerâatları kaldırarak gelmiştir. Geçmiş hükümlerin bizim şerâatımıza da konulması, Kur’an ve Sünnet’teki müstakil delillerle olmuştur.

Şer’u men kablenâ’nın geçerli bir delîl olması için İslâm âlimlerinin belirlemiş olduğu şartlardan bazıları şöyledir:

*** Birinci şart: Kıssalardaki hüküm Kur’ân-ı Kerîm’in sarih (mânâsı açık) âyetlerine aykırı olmamalıdır:** Bu mad-

¹⁷⁸ İbn Kayym, İlâmu’l-Muvakkîn: 1/187.

¹⁷⁹ Semerkandî, Mîzân: 2/692; Serahsî, Usûl: 2/99; Gazali, Mustasfa: 2/435; Buhârî, Keşfu’l-Esrar: 3/315; Âmidî, el-İhkâm: 4/17; Taftazanî, Haşiye: 3/571; Şevkânî, İrşadu’l-Fuhul: 2/982-83.

¹⁸⁰ İci, Şerhu Muhtasar: 3/569; Subkî, Ra’u’l-Hacib: 4/509.

de: “Âyetler arası ilişkilere dikkat etmek, siyak ve sibak’a riâyet etmek” şeklinde özetlenebilir. Çünkü kıssaların mantuk¹⁸¹ ya da mefhumundan¹⁸² elde edilen hükmün, aksini ifâde eden sarîh nass bulunursa, bu hüküm geçersizdir. Çünkü bu hüküm diğer sarîh nasslara muhâlifdir.

Mesela: Mü’mine olan Asiye’nin Fir’avun ile evliliği ve Lut aleyhisselâm’ın kendisine gelen meleklerle ilişmek isteyen kavmine, belki de son çare olarak söylediği: **“Ey Milletim! İşte kızlarım, onlarla evlenin bu sizin için daha helâldir, daha temizdir”** (Hud: 11/78) âyet-i kerîmesi, ilk okunduğunda, Müslüman kadınların müşrik kimselerle evlenmeleri için hüccet olabileceği veya sakınca olmadığı intibahı vermektedir. Ancak bu durum, sarîh âyetleri yok saymak demek olup, hakkında kesin hüküm bulunan bir mes’eleye muhâlefet etmektir. Çünkü Allâh Azze Celle önce müşrik kadın ve erkeklerle evlenmeyi: **“Îmân etmedikçe müşrik kadınlarla evlenmeyin. Beğenseniz bile, îmânlı bir cariye, müşrik bir kadından daha iyidir. Îmân etmedikçe müşrik erkeklerle de kadınlarınızı evlendirmeyin. Beğenseniz bile, inanmış bir köle müşrik bir erkekten daha iyidir...”** (Bakara: 2/221) âyetiyle umûmî bir şekilde yasaklamış, daha sonra müşrikler arasından Ehl-i Kitâb’ı tahsis ederek, böyle kadınlarla evlenilebileceğini: **“Mü’min kadınlarla Ehl-i Kitâb olan kadınlardan iffetli olanları, mehirlerini vermeniz, namuslu olmaları, zinâ etmemeleri ve gizli dost tutmamaları şartıyla evlenmeniz helâldir...”** (Mâide: 5/5) âyetiyle sarahaten beyân etmiştir.

Bütün İslâm âlimleri de müşrik bir erkekle Müslüman bir kadının evlenmesini câiz görmemişlerdir. Lut aleyhisselâm’ın meleklerle ilişmek isteyen kimselere kendi kızlarıyla evlen-

¹⁸¹ Mantuk: Lafzın zâhirinden anlaşılan mânâdır.

¹⁸² Mefhum: Lafzın sözde zikri geçmeyen bir hükme delâlet etmesidir.

melerini teklif etmesi ise, kendi döneminin ve şerîfatını ilgilendiren bir durumdur.

Aynı şekilde, Nuh aleyhisselâm ve Lut aleyhisselâm'ın ikisinin de hanımlarının îmân etmedikleri, ancak bu nebîlerin onlarla evliliğe devam ettiği: ***"Allâh inkâr edenlere, Nuh'un karısı ile Lut'un karısını misâl verdi. Bu ikisi, kullarımızdan iki sâlih kişinin nikâhları altında iken onlara hainlik ettiler. Kocaları Allâh'tan gelen hiçbir şeyi onlardan savamadı..."*** (Tahrim: 66/10) âyetinden anlaşılmaktadır. Ancak bahsedilen bu iki nebînin, Allâh'a inanmayan kadınlarla evli olmaları da, Müslümanların örnek alamayacağı bir durumdur.

Dolayısıyla, hükmü nassla belirtilen ve sınırları çizilen bir mes'eleda kıssalarla amel etmek câiz değildir. Hele hele, kıssa âyetlerinin ucundan kıyısından koparılarak, siyak ve sibakına bakılmadan, nefsi arzulara uygun gelecek şekilde fetva vermek, dînen ve ahlâken asla câiz değildir. Aksi halde, Yahûdîlere hitaben söylenen: ***"Yoksa siz, Kitâb'ın bir kısmına inanıp bir kısmını inkâr mı ediyorsunuz? Sizden öyle davrananların cezâsı dünyâ hayatında rüsvaylık; kıyâmet gününde ise en şiddetli azâba itilmektir..."*** (Bakara: 2/85) âyetinin muhatapları arasına dâhil olunur. Neûzubillâh.

*** İkinci şart: Sahîh Sünnet ile kesin hükmü bildirilen hususlarda da kıssalarla amel edilmez:** Kıssaların doğru bir şekilde anlaşılması için yapılması gereken şeylerden birisi de, Kur'ân-ı Kerîm'i tefsîr ve beyân ettiği, yani onun mücmelini tafsil, mübhemini tefsîr, umumunu tahsis ve mutlakını takyid ettiği üzerinde ittifak edilmiş olan Sünnet'in hakemliğine başvurmaktır. Çünkü hadîs-i şeriflerin Kur'ân-ı Kerîm'i anlamada ve tefsîr etmedeki etkileri ve katkıları tartışmasızdır. Sünnet, bilhassa ibâdet ve muâmelat konusundaki birçok âyetin anlaşılması ve hayatta uygulanmasını göstermesi yanında, Kur'ân-ı

Kerîm'e tâbi bir teşrîf kaynağı olarak, bazı konularda müstakil hükümler koyduğu da bilinmektedir.

Meselâ: Meryem, İsa aleyhisselâm'ı dünyâya getirince kavmine şöyle söylemesi emredilir: ***"Eğer birine rastlarsan, ben Allâh'a oruç adadım, bu gün kimseyle konuşmayacağım de."*** (Meryem: 19/26) Bu âyette Meryem, Allâh'ı Teâlâ'ya "konuşmama adağında" bulunmaktadır. Şüphesiz bunda onun için, Allâh'a bir taat ve kurbiyet, (yakınlık) vardır.

Ancak Meryem kıssasını okuyan bir kimse: "Ben de Meryem gibi konuşmayacağım" diye adakta bulunsa veya yemin etse, bizim şeriatımızda buna cevaz verilmediği hadîsle sâbit olmuştur. Böyle yemin eden bir kişiye Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem: ***"Ona gidin ve söyleyin, konuşsun, gölgelensin, otursun ve bu şekilde orucunu tamamlasın"***¹⁸³ buyurmuş ve böyle bir davranışı câiz görmemiştir. Dolayısıyla, kendi yanlısına Meryem'in veya başkalarının hareketini delîl getirmek yanlıştır.

Anlaşıldığı üzere kıssalarda zikredilen ve hüküm çıkarmak için delîl kabul edilen hâdiselerin, âyetlere uygun olması kadar, Sünnet'e de uygun olması gerekmektedir. Aksi halde: ***"Allâh ve Rasûlü bir işe hüküm verdiği zaman, inanmış bir erkek ve kadına o işi kendi isteklerine göre seçme hakkı yoktur. Her kim Allâh ve Rasûlü'ne karşı gelirse, apaçık bir sapıklığa düşmüş olur"*** (Ahzab: 33/36) âyetinde belirtilen hususlar çiğnenmiş olur. Dolayısıyla, hakkında âyet ve hadîslerde sarih bir şekilde hüküm beyân edilen hususlarda, kıssa veya başka delillerle amel etmek câiz değildir.

*** Üçüncü şart: Kıssalardaki hüküm İslâm'ın genel kâidelerine aykırı olmamalıdır:** Kıssaların ictihad kaynağı olarak kullanılabilmesinin şartlarından bir diğeri, onlardan

¹⁸³ (SAHİH HADİS:) Buhârî (6704); Ebû Dâvûd (3300)...

elde edilecek olan hükümlerin İslâm'ın koyduğu külli kâidelere ve koruduğu maslahatlara ters düşmemesidir.

Bu şarta misâl, Yûnus aleyhisselâm kıssasından verilebilir. Zîrâ geminin batma tehlikesine karşı, gemide bulunanlar arasından bir kişinin “kur’a çekilerek” denize atılacağı, Yûnus aleyhisselâm kıssasında anlatılmaktadır.¹⁸⁴ Ancak bütün İslâm âlimleri, bu kıssadaki kur’a çekme hadisesine kıyasla, herhangi bir insânı denize atma veya can tehlikesi bulunan bir ortamda kur’a yöntemine başvurma câiz olmadığını, ittifak ile kabul etmişlerdir. Çünkü İslâm Dîni’nin genel kâideleri içerisinde korunması istenen beş şeyden biri “can”dır. Dolayısıyla, insânların maslahatı olmayan ve İslâm’a ters düşen konularda, kıssa âyetlerini kaynak olarak kullanmak câiz değildir.

*** Dördüncü şart: Kıssalardaki hüküm tahsis edilmiş olmamalıdır:** “Herhangi bir şarta bağlı olarak söylenen söz veya sâdece belli şahsı ilgilendiren kelâm”¹⁸⁵ şeklinde tarifi yapılan tahsis, kıssalarda da bulunmaktadır.

Meselâ: Yahûdîlere ait bazı hükümler, Kur’ân’da zikredilmiş ve bunların sâdece onları ilgilendirdiğine dair net açıklamalar yapılmıştır. Allâh’u Teâlâ’nın: **“Yahûdîlere bütün tırnaklı hayvanları haram ettik. Sığır ve koyunun da yağlarını onlara haram kıldık. Yalnız, sırtlarının, bağırsaklarının taşıdığı ya da kemiğe karışan yağları haram kılmadık. Saldırganlıkları yüzünden onları böyle cezâlandırdık...”** (Enâm: 6/146) âyetinde olduğu gibi. Bu konudaki âyetin hükmü gâyet açıktır. Bu âyette sıralanan haramların, daha sonrakilere de haram olduğu hükmü çıkarılamaz. Hayvansal yağların haram olmadığına dair hüküm ise, mefhumu muhâlifî sahîh istidlal

¹⁸⁴ Bak: Saffat: 37/141.

¹⁸⁵ Cüveynî, el-Burhân: 1/223.

kabul edenlere göre, âyetin mefhumu muhâlifinden anlaşılabilir.

“Cumartesi günü, içinizden azgınlık edenleri, elbette bilmişsinizdir. İşte onlara ‘aşağılık maymunlar olun!’ dedik”

(Bakara: 2/65) âyeti de, yine sâdece Yahûdîleri ilgilendirdiği için, Muhammed aleyhisselâm ümmetini cumartesi günü çalışmama konusunda bağlayıcı değildir. Aksine, o gün de yani Cumartesi günü de çalışmanın mubah olduğuna delâlet eder.

Sonuç olarak kıssalardaki tahsis edilen hükümlerin, umu-
mileştirilemesi câiz değildir.

*** Beşinci şart: Kıssaların siyak ve sibaklarında anlatılanların kabul veya reddedilişine işâret eden lafız veya karînelere dikkat edilmelidir:** Kur’ân kıssalarında anlatılan olayın örnek alınıp alınmayacağına dair genellikle bir karîne bulunmaktadır. Bu karîneler bazen açık bazen de kapalı olabilir. Âyetlerde onaylanan, övülen, cennetle ödüllendirilen vb. ifâdelerle bahsedilenler misâl olabilirken, kötülen, lânetlenen, cehenneme götüreceği bildirilen şeyler ise misâl olamazlar. Çünkü iyi ve kötü ancak vahiy yoluyla bilinebilir. Davranışlar arasında yerilen veya övülen şeyler ancak nakil veya şerîatla bilinebilir.¹⁸⁶

Bu sebeble Kur’ân ile onun cüzlerinden olan kıssalarda da, doğrudan ya da dolaylı şekilde övme ve yerme ile ilgili zikredilen ifâdelerin, hüküm çıkarırken kesinlikle dikkate alınması gerekmektedir.¹⁸⁷ Çünkü iyi ya da kötünün bilinmesinde ve onların mertebesinde Allâh’u Teâlâ’nın bu ifâdeleri zikretmesinin bir gayesi vardır.

Öyleyse hakkında sarîh nass bulunmayan bir mes’elede

¹⁸⁶ Cüveynî, Kitâbu’l-İrşad: 288.

¹⁸⁷ Zeydan, el-Medhal: 160.

kıssa âyetinden istidlal etmek, onun siyak ve sibakına dikkat etmekle mümkün olabilir...

Burada zikrettiğimiz ve de zikretmediğimiz diğer şartlar ve tafsilatları “Ulûmu’l-Kur’ân”a dair yazılan eserlerde uzun uzun açıklanmıştır. Ancak bizim için bu kadarı kâfidir.

Görüldüğü üzere, tâğutlardan hüküm istemenin cevazı hakkında Yûsuf Sûresi’nin 50. âyet-i kerîmesi, şer’u men kable-nâ delîlini kabul eden âlimlere göre de delîl olamaz. Zîrâ delîl olması için delîl getirildiği mevzu hakkında açık nass bulunmamış olması gerekir. Hâlbuki tâğutlardan hüküm istemenin küfür olduğu hakkında -mantuk¹⁸⁸ ve mefhum¹⁸⁹ yönünden-onlarca âyet-i kerîm’e vardır. Sonra sahîh hadîsler ve icmâ, tâğutlardan hüküm istenmeyeceğine dair geçerli şer’î delîllerdir.

4- Kıssa âyetleri genelde müteşâbih kabul edilmişlerdir. Şer’u men kable-nâ delîlini kabul eden âlimler dâhi, müstakîl olarak kıssa âyetlerinden çok fazla istidlal edebilmiş değillerdir.

Yûsuf Sûresi’nin 50. âyet-i kerîmesi de delîl getirildiği mes’ele hakkında müteşabihtir. Zîrâ kendisinden çeşitli yönlerden birden çok mânâ anlaşılabilir. Bu âyet-i kerîme, mes’ele itibariyle her akıl ve kanaât sâhibi kimsenin farklı yorumlayacağı bir âyettir...

Birçok Ehl-i Sünnet âlimi şöyle demişlerdir:

﴿الْمُحْكَمُ الْفَرَائِضُ وَالْوَعْدُ وَالْوَعِيدُ وَالْمُتَشَابِهُ الْقَصَصُ
وَالْأَمْثَالُ﴾

¹⁸⁸ Mantuk: Lafzın zâhirinden anlaşılan mânâdır.

¹⁸⁹ Mefhum: Lafzın sözde zikri geçmeyen bir hükme delâlet etmesidir.

“Muhkem, farzları, vaad ve vaidi; müteşâbih, kıssa ve emsâlleri içeren âyetlerdir.”¹⁹⁰

Şeyhu'l-İslâm İbn Teymiyye rahimehullâh ise muhkem ve müteşâbih konusundaki açıklamaları on maddede toparlamış, sekizinci ve dokuzuncu maddelerde şöyle demiştir:

﴿أَنَّ الْمُتَشَابِهَ هُوَ الْقَصَصُ وَالْأَمْثَالُ وَهَذَا أَيْضًا يُعْرَفُ مَعْنَاهُ أَنَّهُ مَا يُؤْمَنُ بِهِ وَلَا يُعْمَلُ بِهِ وَهَذَا أَيْضًا مِمَّا يُعْرَفُ مَعْنَاهُ﴾

“Müteşâbih; kıssalar ve emsâllerdir. Müteşâbih inanılan fakat amel gerektirmeyen âyetlerdir. Ancak bunların mânâları (ilimde derinleşmiş olanlar tarafından) bilinmektedir.”¹⁹¹

Muhkem ve müteşâbih kavramları üzerine yapılan tarifleri şöyle özetlemek mümkündür:¹⁹²

Muhkem: Kendisi ile ne ifâde edilmek istendiği açık ve te'vîle ihtiyaç duymaksızın hükmü gerektiren delâlet-i kat'î âyetlerdir. Bu âyetler îmân ve küfrün, tevhd ve şirkin, emirlerin ve nehiylerin, helâllerin ve haramların bildirildiği âyetlerdir. Bu âyetlere îmân ettikten sonra hükümleri ile amel etmek farzdır. Bu âyetlerin hükümleri zâhir olarak ifâde ettikleri mânâdan başka bir mânâya tefsîr edilemez.

Müteşâbih: Kendisi ile ne ifâde edilmek istendiği açık olmayan, birçok mânâya gelme ihtimali bulunan ve birçok yönü

¹⁹⁰ Ebû Hayyân, Bahru'l-Muhît: 3/22; Mâverdî, en-Nukt ve'l-Uyûn: 1/369; Âlûsî, Ruhul-Meânî: 2/80...

¹⁹¹ İbn Teymiyye, Mecmû'u'l Fetâvâ: 17/423.

¹⁹² Bak: İbn Cevzî, Zâdu'l-Mesir: 1/259; Taberî, Câmiu'l-Beyân: 1/389 vd; Ebû Hayyân, Bahru'l-Muhît: 3/22; Mâverdî, en-Nukt ve'l-Uyûn: 1/369; İbn Teymiyye, Mecmû'u'l Fetâvâ: 17/418-426; İbn Kesîr, Tefsîru'l Kur'ân-il Azîm: 2/4 vd; Âlûsî, Ruhul-Meânî: 2/80...

içinde barındıran âyetlerdir. Nesh olunan âyetler, kıssa, emsâl ve sıfat âyetleri ve de bazı sûrelerin başında bulunan mukatta harfleri müteşâbih olarak kabul edilmişlerdir. Müteşâbih olan âyetlerden bazıları nisbî müteşabihtir. Bunların mânâsını ilimde derinleşenler bilebilirler. Bazıları ise hakiki müteşabihtir. Onların mânâsını Allâh Subhânehu ve Teâlâ'dan başka hiç kimse bilemez. Muhkem âyetler de olduğu gibi müteşâbih sayılan âyetlere de îmân etmek farzdır. Ancak müteşâbih âyetlerin muhkem âyetlerden farkı: Bu âyetler açık bir hüküm bildirmediğinden kendileri ile amel edilmeyecek olmasıdır.

Muhkem ve müteşâbih kavramlarını kısaca beyân ettikten sonra:

Bilinmelidir ki, Nisâ Sûresi'nin 60. âyeti gibi ümmetin imâmlarından birinin dâhi nesh olunmuştur veya müteşabihtir veyahut mücmeldir demediği; hepsinin ittifak ile "muhkem" diyerek kendisinden istidlal ettiği bir âyeti bırakarak ve hükmünden yüz çevirerek kıssa âyetleriyle istinbata kalkışmak câiz değildir. Aynı şekilde Nisâ Sûresi'nin 60. âyeti gibi hükmü kat'î olan bir âyet-i kerîmeyi Yûsuf Sûresi'nin 50. âyeti gibi hükmü ancak ve ancak zannî olabilecek olan bir âyetle tahsis etmeğe, kayıtlamaya veya tefsîr etmeğe kalkışmak kesinlikle câiz değildir.

Yani mânâsı açık ve hüküm bildiren delâlet-i kat'î âyetleri terk ederek, mânâsı açık olmayan delâlet-i zannî olan âyetlerden hüküm çıkarmaya çalışmak câiz değildir. Yine delâlet-i kat'î olan muhkem âyetleri delâlet-i zannî olan âyetlerle nesh veya tahsis etmeğe veyahut kayıtlamaya kalkışmak, ümmetin ittifakıyla câiz değildir.

Bu açıklamalardan sonra ittifakla muhkem olan Nisâ Sûresi'nin 60. âyeti gibi bir âyeti bırakarak ve hükmünden yüz çevirerek kıssa âyetleriyle istinbata kalkışan bir kimsenin

durumunu veyahut Nisâ Sûresi'nin 60. âyeti gibi hükmü kat'î olanı, Yûsuf Sûresi'nin 50. âyeti gibi hükmü ancak zannî olabilecek olanla tahsis etmeğe, kayıtlamaya veya tefsîr etmeğe kalkışarak müteşabihe dalmanın ne anlama geldiğini ifâde etmek yerinde olacaktır:

﴿عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: تَلَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هَذِهِ الْآيَةَ ﴿هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ آيَاتٌ مُحْكَمَاتٌ هُنَّ أُمُّ الْكِتَابِ وَأُخَرُ مُتَشَابِهَاتٌ فَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ ابْتِغَاءَ الْفِتْنَةِ وَابْتِغَاءَ تَأْوِيلِهِ وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ يَقُولُونَ آمَنَّا بِهِ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ رَبِّنَا وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُوا الْأَلْبَابِ﴾ ﴿٧﴾ قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «فَإِذَا رَأَيْتَ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ فَأُولَئِكَ الَّذِينَ سَمَى اللَّهُ فَاحْذَرُوهُمْ»﴾ [حدیث صحیح: رواه البخاری (٤٥٤٧) مسلم (٢٦٦٥) ...]

“Âişe radıyallâhu anha’dan rivâyet edilen hadîste o, şöyle demiştir: Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem: ‘Sana Kitâbı indiren O’dur. O Kitâb’ın bazı âyetleri muhkemdir ki, bunlar Kitâb’ın esasıdır. Diğer kısmı ise müteşabihdir. Kalblerinde hastalık olanlar, fitne çıkarmak ve te’vîline gitmek arzusuyla onun müteşâbih olanına uyarlar. Hâlbuki onun te’vîlini ancak Allâh bilir. İlimde derinleşmiş olanlar ise: ‘Biz ona îmân ettik hepsi rabbimiz katındandır’ derler. Ancak akıl sâhibleri düşünüp, öğüt alır’ (Âli İmrân: 3/7) âyetini okudu. Sonra şöyle buyurdu:

(Ya Âişe) ‘Kur’ân’ın müteşabihlerine tâbi olanları gördüğün

zaman, bil ki onlar, Allâh'ın kîtâbında bahsedip yerdîği kimselerdir. O halde onlardan sakının." [(SAHÎH HADÎS:) Buhârî (4547); Müslim (2665) ...]

İmâm Taberî rahimehullâh, Âli-İmran Sûresi'nin 7. âyetinin tefsîrinde ***"Kalblerinde hastalık olanlar, fitne çıkarmak ve te'vîline gitmek arzusuyla onun müteşâbih olanına uyarlar"*** buyruğu ile alâkalı olarak -özetle- şöyle demiştir: "Muhammed bin Ca'fer bin Zübeyr şöyle der: Muhkem âyetler, içlerinde Allâh'ın kesin hüccetleri olan, kulları günahlardan koruyan, husumetleri ve bâtılı def eden âyetlerdir. Bunlar konuldukları mânâlardan çıkarılmaz ve tahrif de edilemez. Müteşâbih olan âyetler ise, te'vîl edilebilen, sapıkların, sapıklığa çekebilecekleri âyetlerdir. Allâh kullarını bu âyetlerle de im-tihan etmiştir. Bir kısım helâl ve haramlarla imtihan ettiği gibi. Bu âyetler, bâtıl te'vîllerle te'vîl edilmemeli ve hak olan mânâla-rından saptırılmamalıdır.

İbn Zeyd der ki: 'Kur'ân-ı Kerîm'in müteşâbih âyetleri hakkında, Allâh'ın, imtihan etmeyi ve saptırmayı dilediği kimse şöyle der: 'Ne oluyor bu mes'eleye de şöyle olmuyor? Ne oluyor bu mes'eleye de böyle olmuyor?'

Âyet-i kerîmede ***'Kalblerinde hastalık olanlar, fitne çıkarmak ve te'vîline gitmek arzusuyla onun müteşâbih olanına uyarlar'*** buyrulmaktadır. Yani, kalblerinde haktan sapma meyli bulunanlar, âyetlerin lafızları birbirine benzeyen ve mânâları çeşitli olanına tâbi olup, onu çeşitli şekillerde yorumlarlar ki kalblerinde bulunan sapma ve hak yoldan ayrılma hastalıklarına bir bahane bulsunlar. Onlar, âyetlerin te'vîllerini bilmekte güçsüz olan kimselerin kafalarını karıştırsınlar. Böylece kendi sapıklıklarını aşılama imkânı bulsunlar.

Abdullâh bin Abbas bu ifâdeyi şöyle izah etmiştir. Kalblerinde haktan sapma eğilimi bulunanlar, muhkem olan âyet-

leri müteşâbih olan âyetlere göre, müteşâbih olan âyetleri de muhkem olan âyetlere göre yorumlamaya çalışırlar. Böylece insânların kafalarını karıştırmak isterler. Allâh da onların kafalarını karıştırır..."¹⁹³

Anlaşılabacağı üzere Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'-in tefsîri ve Ehl-i Sünnet âlimlerinin açıklamalarına göre, ancak sapmak ve de saptırmak isteyen kimseler muhkem âyetleri bırakıp, müteşâbih âyetlere dalarlar. Hangi âyetin muhkem hangisinin müteşâbih olduğunda ise ümmetin imâmlarının sözüne itibar edilir. Nitekim 1704-1762 yılları arasında yaşayan Hanefî Mezhebi müctehidlerinden Şah Velîyullah Dehlevî rahimehullâh, şöyle demektedir:

"Bilinsin ki: Muhkem, dili bilenin, kendisinden ancak bir tek mânâ anladığı kelâmdır. Bu anlama da muteber olan ise ilk Arab nesillerinin anlamasıdır. Yoksa zamanımızın tedkikçilerinin anlaması değildir. Çünkü boş tedkik, şifası pek müşkil öyle bir hastalıktır ki, muhkemi müteşâbih, malumu da meçhul yapar."¹⁹⁴

Dehlevî rahimehullâh, muhkemi ve müteşâbihi ve de bunlara bağlı olarak Kur'ân-ı Kerîm'i tefsîr etmede yaşamış olduğu zamandaki kimselerin değil, kendileri övülen selef neslinin beyânının asıl olduğunu zikretmektedir. Ya da en azından bu konuda uzmanlaşmış, ilmini diğer bir âlimin teyid ettiği kimselerin bu işin hakkını verebileceğini, herkesin haddini bilmesi gerektiğini ifâde etmektedir. Bizim zamanımızda yaşayıp da durumları malum insânların: "Bu muhkemdir", "bu müteşâbihtir veya mücmeldir" demesinin ne büyük bir cinâyet olduğu ortadadır.

¹⁹³ Taberî, Câmiu'l-Beyân: 6/177 vd.

¹⁹⁴ Dehlevî, el-Fevzu'l-Kebîr fi Usûlî't-Tefsir: 82.

Sonuç olarak hükmü hakkında bunca âyet, hadîs ve kavi bulunan bir mes'elede sözü daha fazla uzatmaya gerek yoktur. Hak ortadadır, hakkın dışında bâtıdan başka bir şey yoktur.

Başarı, el-Hamîd ve el-Hakîm olan Allâh'tandır.

29. Soru: Yûsuf aleyhisselâm iktidardaki tâğuttan hüküm istemiş midir?

Cevâb:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Hamd ve hüküm, Allâh Subhânehu ve Teâlâ'ya mahsustur.

Bilindiği üzere, Nebîler,¹⁹⁵ Allâh'ı Teâlâ'nın insânlar içerisinde seçerek kendilerine vahyettiği, kendilerine vahyolunanı da insânlara ulaştırmakla görevli kıldığı kimselerdir. Allâh Subhânehu ve Teâlâ, tevhîd dînini insânlara ulaştırmakla görevli kıldığı nebîlerine diğer insânlardan ayrılacak bazı özellikler vermiştir ki bu, onların Allâh tarafından seçilmiş kişiler olduğuna delîl olsun. İşte o özelliklerden bir tanesi, nebîlerin mâsum olmaları yani "ismet" sıfatıdır.

Haricîlerin Fudayliyye fırkası dışında bütün ümmet, nebîlerin küfre düşmekten mâsum oldukları hususunda icmâ etmiştir. Fudayliyye fırkası nebîlerin küfre düşebilecekleri görüşündedir. Haşeviyye fırkasına göre: Nebîler, büyük ve küçük günahları işlemeye teşebbüs edebilirler. Mutezile fırkasına göre ise: Büyük günah işlemezler fakat küçük günahlara teşebbüs edebilirler.¹⁹⁶

Ehl-i Sünnet'e göre nebîler, küfür ve her türlü günahı işlemekten mâsum olup, bu fiileri işlemekten Allâh'ı Teâlâ tarafından korunmuşlardır. Âdem aleyhisselâmla başlayan

¹⁹⁵ Nebî ve rasûl kelimeleri her ne kadarda bazı farklar içerse de, tek başına geldiklerinde birbirlerinin yerine kullanılan kelimelerdir. Peygamber kelimesi ise Türkçeye Farsçadan geçmiş bir kelime olup, nebî ve rasûl kelimeleri yerine kullanılmaktadır.

¹⁹⁶ Bak: er-Râzî, Nebîlerin Mâsumiyeti: 13.

Muhammed aleyhisselâm ile sona eren nebîler topluluğunun tümü mâsumdur. Onların mâsumiyetini zedeleyecek olan inanışlar, âmentünün esasından olan nebîlere îmân şartını zedelemektedir. Bununla da kalmayıp onların getirdiği dîn hakkında şüphelerin oluşmasına yol açmaktadır. Zîrâ nebîler emin ve mâsum kimseler değillerse, tebliğ ettikleri şeylerde hata edebilirler, nefislerine uyarak insânları çıkarları doğrultusunda kullanabilirler. Oysa onlar, tüm bunlardan münezzehtirler. Allâh Subhâ-nehu ve Teâlâ, son nebî ve kendisinden sonra rasûl gelmeyecek olan Muhammed aleyhisselâm hakkında şöyle buyurmaktadır:

﴿وَلَوْ تَقَوَّلَ عَلَيْنَا بَعْضُ الْأَقَاوِيلِ ﴿٦٩﴾ لَأَخَذْنَا مِنْهُ بِالْيَمِينِ ﴿٧٠﴾ ثُمَّ لَقَطَعْنَا مِنْهُ الْوَتِينَ ﴿٧١﴾﴾

(سورة الحاقة: ٦٩-٧١)

“Eğer o bizim adımıza birtakım sözler uydursaydı, onu elimizle yakalar, sonra da onun şah damarını keserdik.”

(Hakka: 69/44-46)

﴿وَإِذَا تَتْلَىٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ قَالَ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا ائْتِ بِقُرْآنٍ غَيْرِ هَذَا أَوْ بَدِّلْهُ قُلْ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أُبَدِّلَهُ مِنْ تِلْقَائِي نَفْسِي إِنْ أَتَّبِعُ إِلَّا مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابٌ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٥﴾﴾

(سورة يونس: ١٥/١٠)

“Âyetlerimiz kendilerine apaçık birer delîl olarak okunduğunda, bize kavuşmayı ummayanlar: ‘Ya (bize) bundan başka bir Kur’ân getir veya onu değiştir’ dediler. (Onlara) De ki: ‘Onu (Kur’ân-ı Kerîm’i) kendi görüşlerimle değiştirmem benim için olacak şey değildir (benim buna yetkim yoktur). Ben ancak bana vahyolunana uyarım. Eğer

Rabbime (karşı gelerek) isyân edecek olursam, elbette büyük bir günün azâbından korkarım’.” (Yûnus: 10/15)

﴿وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ ۖ إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ﴾ (سورة النجم

(۴۰-۳/۵۳:

“O, hevedan (kendi istek, düşünce ve arzularına göre) konuşmaz. O (söyledikleri), yalnızca vahyolunmakta olan bir vahiyden başkası değildir.” (Necm: 53/3-4)

Bu ve benzeri âyet-i kerîmeler nebîlerin, Allâh’u Teâlâ’nın kendilerine vahyettiğinden başkasını yapmaya kudret ve güçlerinin olmadığını açıkça ifâde etmektedir. Tüm nebîlere ilk vahyolunan ise tâğutların alaşağı edilerek Allâh’ın tevhîd edilmesidir.

﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا

فَاعْبُدُونِ﴾ (سورة الأنبياء: ۲۵/۲۱)

“Senden önce hiçbir Rasûl göndermedik ki ona: ‘Benden başka ilâh yoktur; o halde bana kulluk edin’ diye vahyetmiş olmayalım.” (Enbiya: 21/25)

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ

﴾ (سورة النحل: ۳۶/۱۶)

“Andolsun, biz her ümmete: ‘Allâh’a kulluk edin ve tâğuttan kaçının’ diye bir rasûl gönderdik.” (Nahl: 16/36)

Âyetlerde ifâde olunduğu üzere tüm nebîlere tevhîd vahyedilmiş ve tebliği istenmiştir. Sahte ilâhlara yani tâğutlara kulluk edilmesi ise yasaklanmıştır. Tüm nebîler, işte bu esaslar

üzere gönderilmişlerdir.

Nebîler, tâğutların saltanatlarını yıkarak ibâdetin yalnız Allâh Azze ve Celle'ye yapılması için mücâdele etmişlerdir. İbrâhim aleyhisselâm Nemrut'la, Mûsâ aleyhisselâm Fir'avun'la Muhammed aleyhisselâm Ebû Cehil'le ve ismini zikretmediğimiz diğerk nebîler, kavimleri içinde bulunan müstekbirliği meslek edinmiş tâğutlarla mücâdele etmişler, hatta bazıları bu uğurda şehid edilmişlerdir.

Yûsuf aleyhisselâm'da o nebîlerden bir nebî ve nebî soyundan gelen şerefli bir kuldur. Ne var ki, muvahhidlerin önderlerinden olan bu nebî, hayatında iftiraya uğradığı gibi vefatından sonrada iftiralara uğramıştır. Kendisine atılan iffetsizlik iftirası bizzat Kur'ân'ın haber vermesiyle bertaraf edilmiştir. Ancak kendisinin vefatından binlerce yıl sonra iki tâife daha ona iftira atmıştır. Bunlardan birinci tâife tâğuti düzenlerde şirk kanunlarına göre görev alma isteğinde olan "partici" kesimdir. İkinci tâife ise tâğuti düzenlerin şirk kanunlarından hüküm istenebileceğini iddia eden "münâfık" kesimdir. Her iki tâifede Yûsuf aleyhisselâm kıssasından kendilerine göre bazı şeyler söyleyip, yaptıkları küfrî amellerinin dayanağı olarak, -maalesef - Yûsuf aleyhisselâm'ı göstermektedirler...

Yûsuf aleyhisselâm için böylesi bir şekilde kanaât sâhibi olmaktan, âlemlerin rabbi olan Allâh'a sığınırız. Yûsuf aleyhisselâm, iktidardaki tâğutun bekâsı adına onun sisteminde görev almadığı gibi, esaret altındayken dâhi tâğuttan hüküm istemiş ve ona ibâdet etmemiştir. Bilakis o, tâğutların düzenlerini başlarına geçirerek tevhidî hâkim kılmak için gönderilmiş bir nebîdir. Allâh'ı Teâlâ'nın: ***"Andolsun, biz her ümmete 'Allâh'a kulluk edin tâğuta kulluk etmekten kaçının' diye (emretmeleri için) bir rasûl gönderdik"*** (Nahl: 16/36) buyruğunda beyân

olunduğu üzere nebîlerin ve rasûllerin görevi tevhîdi hâkim kılarak tâğutları devirmektir.

Sonra iftira sâhibleri Yûsuf aleyhisselâm'ın dilinden dökülen şu sözleri nasıl idrak edemeyip, Allâh'ın bir nebîsi olan Yûsuf aleyhisselâm'ın mâsumluk sıfatını ibtâl eden bir îtikâda sâhib olabilirler?

﴿وَاتَّبَعْتُ مِلَّةَ آبَائِي إِبْرَاهِيمَ وَإِسْحَقَ وَيَعْقُوبَ مَا كَانَ لَنَا أَنْ نُشْرِكَ بِاللَّهِ مِنْ شَيْءٍ ذَلِكَ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ عَلَيْنَا وَعَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ﴾ يَا صَاحِبِي السِّجْنِ عَزَابَاتٍ مُتَفَرِّقُونَ خَيْرٌ أَمْ اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ﴿مَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِهِ إِلَّا أَسْمَاءُ سَمَّيْتُمُوهَا أَنْتُمْ وَأَبَاؤُكُمْ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ إِنْ الْحُكْمُ إِلَّا لِلَّهِ أَمَرَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ﴾ (سورة يوسف

(٣٠-٣٨/١٢:

“Ben atalarım İbrâhim'in, İshâk'ın ve Yakûb'un dînine uydum. Allâh'a hiç bir şeyle şirk koşmamız bizim için olacak şey değildir. Bu, bize ve insânlara Allâh'ın lütuf ve ihsanındandır. Fakat insânların çoğu şükretmezler. Ey zindan arkadaşlarım, birbirinden ayrı (bir sürü) rabbler mi daha hayırlıdır, yoksa kahhar (kahredici) olan bir tek Allâh mı? Sizin Allâh'tan başka taptıklarınız, Allâh'ın kendileri hakkında hiç bir delil indirmediği, sizin ve atalarınızın ad olarak adlandırdıklarınızdan başkası değildir. Hüküm, yalnızca Allâh'ındır. O, kendisinden başkasına ibâdet etmemenizi emretmiştir. Dosdoğru olan dîn işte budur, fakat insânların çoğu bilmezler.” (Yûsuf: 10/38-40)

Yûsuf aleyhisselâm, hapiste mustazaf bir konumda iken dâhi zindan arkadaşlarına **“Hüküm, yalnızca Allâh’ındır. O, kendisinden başkasına ibâdet etmemenizi emretmiştir”** demekle, Allâh’ın kendisine vahyettiğini tebliğ ediyor ve kendisine isnâd edilen “tâğuti düzende görev aldı” ve de “hüküm için tâğuta başvurdu” iddialarının birer iftira olduğunu -anlamak isteyenler için- açık bir şekilde gösteriyor...

Yukarıda ifâde edildiği üzere nebîlere bu gibi iftiraları atanlar, onların mâsumiyet sıfatını yok saymaktalar. Allâh’ın tevhîdi tebliğ etmekle görevlendirdiği nebîlerinin, şirk işleyebilir olduğunu söylemekte ve savunmaktalar. Bu kimseler, âmentünün aslında dâhi Allâh’a geçerli bir şekilde inanmamış kimse-lerdir. Rabbim bu kimselere bir an önce tevbe ederek dîne dönmeyi nasip etsin. Allâhumme Âmin.

Başarı, el-Hamîd ve el-Hakîm olan Allâh’tandır.

30. Soru: Yûsuf Sûresi'nin 50. âyet-i kerîmesini nasıl anlamamız gerekir?

Cevâb:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Hamd ve hüküm, Allâh Subhânehu ve Teâlâ'ya mahsustur.

Ümmetin âlimlerinin üzerinde ittifak ederek söyledikleri şudur: “Hâkimiyet kayıtsız ve şartsız Allâh’a aittir. Allâh’ın hâkimiyetine el uzatmaya çalışan veya onun kendisinin de hakkı olduğuna inanan, Allâh’ın indirdiklerini değiştirerek veya reddederek veyahut yürürlükten kaldırarak kendi hükümleriyle hükmeden herkes kâfirdir. Allâh’ın kanunlarının haricindeki kanunlarla hükmedenler isterse bu kanunları kendileri kanunlaştırmaları da hüküm aynıdır. Bu kimseler rubûbiyyet ve ulû-hiyyet tevhîdinde şirk koşmuşlardır.¹⁹⁷ Kim

¹⁹⁷ Şeyh Şankîti, şöyle demiştir: “Allâh’u Teâlâ, hüküm (yasama) konusunda hiçbir kimsenin kendisine ortak olmasını asla kabul etmez. Hüküm yalnız Ona aittir. Ondan başka hiç kimsenin kesinlikle hüküm verme yetkisi yoktur. Helâl Allâh’ın helâl kıldığı, haram da Allâh’ın haram kıldığıdır. Geçerli olan din Allâh’ın indirdiği dindir. Geçerli olan hüküm de Allâh’ın koyduğu hükümdür. İhtilafı mes’elelerde sâdece O’nun verdiği hüküm geçerlidir. Allâh’ın (**“O, hükmüne hiçbir kimseyi ortak etmez”** mealindeki) bu âyetindeki hüküm kavramı Allâh’ın emrettiği her şeyi kapsar. Teşrîde buna öncelikli olarak dâhildir ...” (Edvâu’l-Beyân: 7/48)

İmâm İbn Kesîr rahimehullâh ise şöyle demiştir: “Allâh’u Teâlâ, muhkem ve her hayrı ihtiva eden, her şerri yasaklayıcı olan hükümlerinden yüz çevirip, bunun yerine câhiliyyede olduğu gibi kişilerin görüşlerine, dalâlet ve sapıklığı ihtiva eden değer yargılarına ya da çeşitli dînlerin karışımı ve beşerî görüşlerden meydana gelen Cengiz Han’ın vaaz ettiği Yes’ak gibi (insân aklının ürünü olan) İslâm dışı hükümlere yönelenin imânını kabul etmiyor. Yes’ak, Cengiz Han’ın Kur’ân, Tevrat, İncil ve kendi görüşlerine dayanarak ortaya koymuş olduğu kanunları ihtiva eden bir kitâbtır. Cengiz Han öldükten sonra yerine geçen çocukları, İslâm’a girdiklerini söyledikleri halde bu kitâbı

de kâfirlerin küfür kanunlarından hüküm istenebileceğine itikâdî veya amelî tas-dik ortaya koyarsa bu kimse de Muhammed aleyhisselâm'a inen Kur'ân'a karşı münâfık olan kâfir bir kimsedir."¹⁹⁸

Bunlar ümmetin imâmlarının nasslara binâen ittifakla ortaya koydukları kâidelerden bazılarıdır. Bu kâideler beyân edildikten sonra:

Bilinmelidir ki, Yûsuf aleyhisselâm muhâkeme edilerek zindana atılmadığı gibi yine muhâkeme edilerek zindandan çıkarılmamıştır. O, kendisine iftira atanların kabahatinin örtbas edilmesi için zulmen hapse atılmış, Allâh'ın nusretiyle zindandan iffetinin isbâtıyla çıkmıştır.

Kralın elçisi, Yûsuf aleyhisselâm'ı zindandan çıkarmak için geldiğinde Yûsuf aleyhisselâm hürriyetine kavuştuğu, hakkında kimse dâvâcı olmadığı ve hiçbir suçu olmadığı halde zindandan çıkmadı. Çünkü Allâh'ın irâdesi, nebîsinin masumiyetini herkese isbât etmekte.

Yûsuf aleyhisselâm, krala mâsumiyetinin ortaya çıkması için, ellerini kesen kadınların maksadının ne olduğunu sormasını istedi. Kral da o kadınları topladı ve onlara maksadlarını

anayasa kitabı olarak görmeye devam ettiler. Allâh'ın Kitâbı ve Rasûlullah'ın Sünneti'ni bir kenara atarak bu kitâbtaki hükümlerle Tatarlara hükmettiler. İşte böyle davranan kimseler kâfirdir. Bunlarla büyük küçük her mes'eledede yalnız Allâh'ın ve Rasûl'ünün hükmüne dönünceye kadar savaşmak farzdır." (İbn Kesîr, Tefsîru'l-Kur'ânî'l-Azîm: 3/119.)

¹⁹⁸ İmâm İbn Kesîr rahimehullâh, şöyle demiştir: "Her kim nebîlerin sonuncusu Muhammed bin Abdullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'e indirilen muhkem şerîatı terk eder ve neshedilmiş başka şerîata muhâkeme olursa kâfir olur. O halde (Cengiz Han'ın uydurduğu yasalar olan) Yes'ak'a (ve zamanımızdaki tâğutların kanunlarına) muhâkeme olan ve onu İslâm kanunlarından üstün tutanın durumu acaba nasıl olur? Kim bunu yaparsa Müslümanların icmâsiyle kâfir olur." (Bidâye ve'n-Nihâye: 13/139)

sordu. Kadınlar, Yûsuf aleyhisselâm'ın iffetini koruyan temiz bir kimse olduğunu, vezirin yokluğunda ona ihân etmediğini ve şehvet düşkünleri tarafından iftiraya uğrayarak suçsuz ve mazlum bir şekilde hapse atıldığını açıkladılar. Bu itiraf ile Yûsuf aleyhisselâm'ın yılarca suçsuz yere, zulmen hapsedildiği ortaya çıkmakla beraber, Yûsuf aleyhisselâm kral dâhil herkesin îtimâdını geri kazanmış oldu.

Yûsuf aleyhisselâm'ın, kraldan kadınlara maksadlarını sormasını istemesi, kraldan hüküm istemek değildir. O, kralın, kendisinin kim ve nasıl bir kişiliğe sâhib olduğunu ve de niçin zindana atıldığını öğrenmesini istemişti. Kral da konuyu araştırmış, onun suçsuz olduğunu anlamıştır. Zîrâ Yûsuf aleyhisselâm'ın şu sözleri bunu ifâde emektedir:

﴿ذٰلِكَ لِيَعْلَمَ اَنِّي لَمْ اُخْنَهُ بِالْغَيْبِ وَاَنَّ اللّٰهَ لَا يَهْدِي كَيْدَ

الْخَائِبِينَ ﴿٥٦﴾ (سورة يوسف: ٥٦/١٢)

“Bu, (itiraf vezirin) yokluğunda gerçekten kendisine ihanet etmediğimi ve gerçekten Allâh'ın ihanet edenlerin hileli düzenlerini başarıya ulaştırmadığını kendisinin de bilip öğrenmesi içindi.” (Yûsuf: 12/52)

Yoksa Yûsuf aleyhisselâm kraldan kendisi hakkında hüküm vermesini veya daha önce verilen hükmü değiştirilmesini istemediği gibi verilecek yeni bir hükümle serbest kalmak için herhangi bir talebi de olmamıştır. Çünkü Allâh'ı Teâlâ, tâğutların reddedilmesini tüm nebilerine emrettiği gibi ona da emretmiştir. Bu söylediklerimizin aksini iddia etmek, âmentünün şartlarından rasûllere îmân noktasında büyük bir dalâleti gerektirir ki, bu küfürden başkası değildir.

Öyleyse Kur'ân-ı Kerîm'i anlamak için onu yaşayan Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'in Sünneti'ne bakmamız, Kur'ân ve Sünnet'i şiar edinen selefin izinden gitmemiz, selefin fehmini bize açıklayan Ehl-i Sünnet âlimlerine müracaat etmemiz gerekir.

Eğer Yûsuf Sûresi'nin mezkûr âyeti bu mes'eledede delîl olabilecek bir nass olsaydı, vallâhi imâmlarımız bunu mutlaka tespit ederler ve buna değinirlerdi. Hiç olmazsa tâğuta muhâkeme olmanın küfür olduğu ile alâkalı âyetleri tefsîr ederlerken Yûsuf Sûresi'nin 50. âyet-i kerîmesine atıf yaparlardı. Zîrâ helâ adabını dâhi ilgili kitâblarda sahifelerce anlatmış olan Ehl-i Sünnet'in imâmları, nasıl olurda bu âyetin tâğuta muhâkeme olma noktasında bir ruhsat ifâde ettiğini atlarlar da, hep küfür fetvası verirler? Subhanallâh! Allâh'ım senin sapıttırdığına hidâyet edici yoktur.

Ayrıca bunu iddia etmek ümmetin 1431 yıldır dalâlet üzere birleştiğini ifâde etmek demektir. Ancak bu kimseleri bizzat Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurarak yalanlamaktadır:

﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَجْمَعُ أُمَّتِي عَلَى ضَلَالَةٍ﴾ [حديث صحيح:] رواه أبو داود

[٤٢٥٣) والترمذى (٢١٦٧)...]

“Allâh, ümmetimi, dalâlet üzerinde birleştirmez.” [(SAHİH HADİS:) Ebû Dâvûd (4253); Tirmizî (2167)...]

Anlayacak olan kimseler için bu kadarı yeterlidir. Hakka intisab eden kimselere müjdeler olsun.

Başarı, el-Hamîd ve el-Hakîm olan Allâh'tandır.

HÂTİME

Bilinmelidir ki bizim, Kur’ân ve Sünnet nasslarına bağlı kalarak, saf ve duru olan tevhîd akîdesini yaşamaktan ve de yaşanması için tevhîd-î dâveti yapmaktan başka bir amacımız bulunmamaktadır. Hiçbir kimsenin şahsına düşmanlığımız yoktur. Düşmanlığımız ancak İslâm dışı olan akîdeleredir. İslâm dışı olan akîdelerin bâtilliğini ve bu akîdelerin sonu ebedî cehenneme götürecektir olan her türlü fesâdını yok ederek tevhîdin aslını bu kitâbımızda olduğu gibi ortaya koymak, biz muvâhidlerin görevidir.

Kitâbımızda Kur’ân ve Sünnet nasslarından ve de Ehl-i Sünnet âlimlerimizden yapılan nakillerden anlaşıldığı üzere, dâr (yurt, yer) farkı gözetmeksizin tâğutun tüm cüzleriyle reddedilmesi îmânın şartıdır. Bu şartı yerine getirenler Müslüman kabul edilirken, bu şartı yerine getirmeyenler kâfir olarak kabul edilirler. Dâru’l-İslâm’da -yani İslâm kanunlarının hâkim olup, uygulandığı yerlerde- îmân ehli olmak için hangi şartlar gerekiyorsa, Dâru’l-Harb’de -yani İslâm kanunlarının uygulanmadığı yerlerde- de aynı şartlar gerekmektedir. Bu sebeple Dâru’l-Harb’de îmânın aslından olan, tâğutun ve de muhâkemesinin reddedilmesi şartını düşüren bir kimse, açıklandığı üzere ne Kitâb’tan ne de Sünnet’ten delîl olabilecek bir nass getiremez. Buna mukabil Kitâb ve de Sünnet onun aleyhine birçok nasslarla doludur. Nitekim Şeyh Abdurrahmân bin Hasen şöyle demektedir:

“Allâh’u Teâlâ’nın, ‘Sana indirilene ve senden önce indirilene gerçekten îmân ettiklerini zannedenleri görmüyor musun? Bunlar, tâğuta muhâkeme olmayı istiyorlar. Oysa onlar onu reddetmekle emrolunmuşlardı. Şeytân da onları uzak bir sapıklıkla saptırmak istiyor’ (Nisâ: 4/60) âyeti hakkında İbn Kesîr şöyle demiştir: Allâh’u Teâlâ, bu âyette

Kur'ân ve Sünnet'in dışında başka şeylere muhâkeme olan kişiyi yermektedir, burada asıl belirtilmek istenen şey, tâğuttur. İbn Kayyim'ın tâğuta dair tanımı daha önce geçmişti. Bu tanıma göre kulun kabul ettiği, tâbi olduğu ya da itaat ettiği haddini aşan her şey tâğuttur.

Her kim Allâh'ın Kitâbı ve Rasûlü'nün Sünneti dışında bir şeye başvurarak ona muhâkeme olursa, tâğuta muhâkeme olmuş demektir. Oysa Allâh mü'min kullarına, onu red ve inkâr etmelerini emretmiştir. Müslüman, bütün mes'ele ve problemlerini, yalnızca Allâh'ın Kitâbı'na ve Rasûlü'nün Sünneti'ne götürmek ve yalnızca bu ikisine muhâkeme olmakla mükelleftir.

Kim de bu ikisiyle hüküm vermez ve bu ikisi dışında başka bir hükme veya mahkemeye başvurursa, bu haliyle haddi aşmış olur. Böylece Allâh'ın ve Rasûlünün kendisi için şer'at kıldığı şeyin dışına çıktığını ve bu hükmü, lâıyk olmadığı halde, şer'atın konumuna getirmiş olduğunu ortaya koymakta, şer'at dışı bir tutum ve davranış içine girmektedir. Dolayısıyla kim Allâh'tan başka bir şeye ibâdet ederse, o kimse bu haliyle tâğuta ibâdet etmiş olur.

Eğer ibâdet ettiği mahlûk sâlih kimse ise, bu kimse şeytâna ibâdet etmiş olur. Çünkü şeytân ona böyle yapmasını emretmiştir... Kim Allâh'tan başkasına ibâdet ederse, Allâh'ın hakkına tecavüz ederek; ibâdet edilmeye layık olmayan bir şeye tapmış olur...

Her kim insânları Allâh ve Rasûlünden başkasına muhâkeme olmaya çağırır ve Allâh ve Rasûlünün getirdiğini terk etmeye ve bundan vazgeçmeye dâvet ederse, itaat konusunda Allâh'a şirk koşmuş, Rasûlullâh'ın Allâh'tan getirdiği şeye muhâlefet etmiş olur. Oysa Allâh bize bunları reddetmeyi emretmiştir.

‘Aralarında, Allâh’ın indirdiği ile hükmet. Onların arzularına uyma ve Allâh’ın sana indirdiğinin bir kısmından seni şaşırtmalarından sakın.’ (Mâide: 5/49)

‘Hayır! Senin Rabbine andolsun ki; onlar, aralarında çıkan çekişmeli işlerde seni hakem yapıp, sonra da verdiği hükme, içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın, tam bir teslimiyetle boyun eğmedikçe îmân etmiş olmazlar.’ (Nisâ: 4/65)

Her kim Allâh ve Rasûlünün emrettiği şeye muhâlefet eder, insânlara Allâh’ın indirdiğinin ve Allâh ve Rasûlünün emrettiğinin dışında bir hükümle hüküm verilmesini ister ve emrederse ya da bunu taleb eder ve bu şekilde kendi heva ve isteklerine uyarak hareket ederse, bu kimse İslâm’ı ipini, ahdini boynundan çıkarıp atmıştır. Hatta kendisinin Müslüman olduğunu ileri sürse, mü’min olduğunu iddia etse de durum böyledir. Çünkü Allâh’u Teâlâ, böyle bir şey peşinde olanları red ve inkâr etmekte, onların ‘bizde inanıyoruz’ iddialarını kabul etmeyip yalanlamaktadır. Çünkü âyette yer alan ‘زعم’ zu’m’ kelimesi onların îmânsızlıkları gösterir. Zîrâ Arabçadaki ‘يزعمون’ **zannediyorlar**’ fiili, çoğunlukla içinde yalanın yer aldığı kuru dâva iddiayı ifâde eder. Çünkü buradaki kişiler, iddia ettikleri şeye aykırı amelde bulunmaktadır. Bu gerçeği şu âyet zâten ortaya koymaktadır:

“Sana indirilene ve senden önce indirilene gerçekten îmân ettiklerini zannedenleri görmüyor musun? Bunlar, tâğuta muhâkeme olmayı istiyorlar. Oysa onlar onu reddetmekle emrolunmuşlardı. Şeytân da onları uzak bir sapıklıkla saptırmak istiyor.” (Nisâ: 4/60)

Nitekim bu gerçek Bakara Sûresi’ndeki âyette de yer almaktadır. Bir kimse bu rûknü yerine getirmez ve tamamlamazsa muvahhid olamaz. Çünkü tevhîd îmânın temelidir. Zâten

bu sayede tüm ameller sahîh olabilmekte, onsuzda fesâda uğramaktadır. Bu husus şu âyette açıklanır: ***‘Her kim tâğutu reddederek Allâh’a îmân ederse, kopması mümkün olmayan sapa sağlam bir kulba yapışmıştır.’*** (Bakara: 2/256)

‘Şeytân da onları uzak bir sapıklıkla saptırmak istiyor.’ (Nisâ: 4/60) İfadesiyle Allâh’u Teâlâ, tâğuta muhâkeme olmayı istemenin şeytânın emri olduğu gerçeğini bildiriyor. Şeytân bu şekilde muhâkeme olmayı, kendisine itaat edenlere süslü gösteriyor. Yine âyet, şeytânın saptırabileceği kimseleri bu yoldan saptırdığını açıklıyor. Âyet bunun en büyük sapıklık olduğunu ve hidâyetten de en çok uzaklaşmak olduğunu beyân ediyor.”¹⁹⁹

Sonuç olarak tâğutu reddetmek îmânın ön şartı olduğuna göre; tâğutu velâyetiyle, muhâkemesiyle ve savunuculuğuyla kısacası tüm cüzleriyle ve çeşitleriyle reddetmeyenler, Allâh’a îmânlarında zan sâhibi olan kimselerdir. Onlar, Rasûlullâh’a ve ondan önceki nebîlere ve de onlara inen kitâblara sahîh olarak îmân etmemiş kimselerdir. Allâh Subhânehu ve Teâlâ, şöyle buyurmaktadır:

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ
فَمِنْهُمْ مَّنْ هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَّنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ
فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكْذِبِينَ﴾ (سورة النحل: ٣٦/١٦)

“Andolsun, biz her ümmete: ‘Allâh’a kulluk edin ve tâğuttan kaçının’ diye bir rasûl gönderdik. Böylelikle, onlardan kimine Allâh hidâyet verdi, onlardan kiminin üzerine de sapıklık hak oldu. Artık, yeryüzünde dolaşın da

¹⁹⁹ Abdurrahmân bin Hasen, Fethu’l-Mecîd: 391-392.

yalanlayanların sonunun ne olduğunu görün.” (Nahl: 16/36)

﴿قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللَّهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ لَا انفِصَامَ لَهَا﴾ (سورة البقرة: ٢٥٦/٢)

“Artık hak, bâtıldan apaçık ayrılmıştır. O halde her kim tâğutu reddederek Allâh’a î mân ederse, kopması mümkün olmayan sapasağlam bir kulba yapışmıştır” (Bakara: 2/256)

﴿أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَنْ يَتَحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا﴾ (سورة النساء: ٦٠/٣)

“Sana indirilene ve senden önce indirilene gerçekten î mân ettiklerini zannedenleri görmüyor musun? Bunlar, tâğuta muhâkeme olmayı istiyorlar. Oysa onlar onu reddetmekle emrolunmuşlardı. Şeytân da onları uzak bir sapıklıkla saptırmak istiyor.” (Nisâ: 4/60)

﴿وَالَّذِينَ اجْتَنَبُوا الطَّاغُوتَ أَنْ يَعْبُدُوهَا وَأَنَابُوا إِلَى اللَّهِ لَهُمُ الْبُشْرَىٰ فَبَشِّرْ عِبَادِ﴾ (سورة الزمر: ١٧/٣٩)

“Tâğuta ibâdet etmekten kaçınan ve Allâh’a içten yönelenler için bir müjde vardır. Öyleyse kullarıma müjde ver.” (Zumer: 39/17)

Allâh Subhânehu ve Teâlâ, tevhîdi yaşamak isteyen tüm kullarına tevhîdi eksiksiz olarak yaşayabilmelerini kendilerine kolaylaştırsın. Tevhîdden sapmış ve uzaklaşmış olanlara ise

çok geç olmadan tekrar tevhi'de dönmelerini nasip etsin. Hak bellidir haktan sonra sapıklıktan başka ne vardır?

﴿حَم﴾ تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴿١﴾ غَافِرِ الذَّنْبِ وَقَابِلِ التَّوْبِ شَدِيدِ الْعِقَابِ ذِي الطُّوْلِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ إِلَهُ الْمَصِيرِ ﴿٢﴾
(سورة غافر: ١-٣)

“Ha, Mim. Bu kitâbın (Kur’ân’ın) indirilmesi, mutlak güç sâhibi, hakkıyla bilen, günahı bağışlayan, tevbeyi kabul eden, azâbı ağır olan, lütuf sâhibi Allâh tarafındandır. O’n-dan başka ilâh yoktur. Dönüş ancak O’nadır.” (Gâfir: 40/1-3)

﴿رَبَّنَا لَا تُرِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ﴾ (سورة آل عمران: ٨/٣)

“Rabbimiz! Bizi hidâyete erdirdikten sonra kalblerimizi eğriltme. Bize katından bir rahmet bahşet. Şüphesiz sen çok bahşedensin.” (Âli İmrân: 3/8)

﴿رَبَّنَا وَاجْعَلْنَا مُسْلِمِينَ لَكَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِنَا أُمَّةً مُسْلِمَةً لَكَ وَإِرَانَا مَنَاسِكًا وَتُبْ عَلَيْنَا إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ﴾ (سورة البقرة: ١٢٨/٢)

“Rabbimiz! Bizi sana teslim olmuş kimseler kıl. Soyumuzdan da sana teslim olmuş bir ümmet kıl. Bize ibâdet şekillerini göster. Tevbemizi kabul et. Çünkü sen, tevbeleri çok kabul edensin, çok merhametli olansın.” (Bakara: 2/128)

﴿رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَهَسْنَا أَوْ أَخْطَأْنَا رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا إِصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ

وَاغْفِرْ عَنَّا وَارْحَمْنَا أَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ

(سورة البقرة: ٢/٢٥٦)

“Rabbimiz! Unuttuklarımızdan veya yanıldıklarımızdan dolayı bizi sorumlu tutma. Rabbimiz! Bize, bizden öncekilere yüklediğin gibi ağır yük yükleme. Rabbimiz! Güç yetiremeyeceğimiz şeyi bize taşıtma. Bizi affet. Bizi bağışla. Bizi esirge! Sen bizim mevlâmızsın. Kâfirler topluluğuna karşı bize yardım et.”(Bakara: 2/286)

وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى خَيْرِ خَلْقِهِ مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ

وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

KAYNAKÇA

Kur'ân-ı Kerîm.

Abdurrahmân bin Hasen bin Muhammed bin Abdulvahhâb (v. 1285h.), Fethu'l-Mecîd Şerhu Kitâbi't-Tevhîd, (Thk: Muhammed Hâmid el-Fakî), Matbaatu's-Sünne, Kâhire, 1377.

Alîyyu'l-Kârî, Alî bin Muhammed (v. 1014h.), Şerhu Fıkhî'l-Ekber, Çağrı Yayınları, İstanbul, 1979.

Âlûsî, Ebû's-Senâ Şihabuddîn Mahmûd bin Abdillâh bin Mahmûd el-Hüseynî el-Âlûsî (v. 1270h.), Ruhû'l-Meânî fi Tefsiri'l-Kur'ânî'l-Azîm ve's-Sebi'l-Mesânî, Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye, Beyrut, 1415.

Âmidî, Ebû Hasen Alî bin Muhammed el-Âmidî (v. 631h.), el-İhkâm fî Usûli'l-Ahkâm, Dâru's-Sumeyi, Riyad, 1411.

Beğavî, Ebû Muhammed el-Hüseyn bin Mes'ûd el-Ferrâ el-Beğavî (v. 516h.), Meâlimu't-Tenzîl fî Tefsîri'l-Kur'ân, Dâru İhyâi't-Turâsi'l-Arabî, Beyrut, 1420.

Beydâvî, Abdullâh bin Ömer bin Muhammed bin Alî (v. 685h.), Envâru't-Tenzîl, Dâru İhyâi't-Turâsi'l-Arabî, Beyrut, 1418.

Buhârî, Abdulazîz bin Ahmed (v. 730h.), Keşfu'l-Esrâr an Usûli Fahri'l-İslâm el-Pezdevî, Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye, Beyrut, 1418.

Buhârî, Ebû Abdillâh Muhammed bin İsmâil bin İbrâhîm (v. 256h.), el-Câmiu's-Sahîh, Daru Tûk, 1422.

Büyük Türkçe Sözlük, İstanbul, İz Yayınları, 1996.

Câhız, Ebû Osman Amr bin Bahr el-Kinânî (v. 255h.), el-Beyân ve't-Tebyin, Dâru'l-Cil, Beyrut, ts.

Cevherî, İsmâil bin Muhammed (v. 393h.), es-Sihâh Tâcu'l-Luğa ve Sihâhu'l-Arabiyye, Dâru'l-İlm li'l-Melâyin, Beyrut, 1407.

Cüveynî, Ebû'l-Meâlî Abdulmelik bin Abdullâh (v. 478h.), el-Burhân fi Usûli'l-Fıkh, Mısır, 1418.

———— Kitâbu'l- İrşad, Beyrut, 1406.

ed-Dureru's-Seniyye fi'l-Fetâvâ Necdiyye, (Thk: Abdurrahmân bin Muhammed bin Kasım), 1417.

Ebû Dâvûd, Süleymân bin el-Eş'as es-Sicistanî el-Ezdî (v. 275h.), es-Sünen, el-Mektebetu'l-Asriyye, Beyrut, ts.

Ebû Hayyân, Muhammed bin Yûsuf bin Alî bin Yûsuf bin Hayyan, el-Endülüsi (v. 745h.), Bahru'l-Muhît, Dâru'l-Fikr, Beyrut, 1420.

Fahruddîn er-Râzî, Muhammed bin Ömer bin Hasen bin bin Hüseyin et-Temimî (v. 606h.), Mefâtihu'l-Gayb (et-Tefsîru'l-Kebir) Dâru İhyai't-Turâsi'l-Arabî, Beyrut, 1420.

———— İsmetu'l-Enbiya/Nebîlerin Mâsumiyeti, Tevhîd Yayınları, İstanbul, 1996.

Firûzâbâdî, Ebû Tâhir Muhammed bin Yakûb el-Firûzâbâdî (v. 817h.), el-Kâmûsu'l-Muhît, Muessetu'r-Risâle, Beyrut, 1426.

Gazâlî, Ebû Hâmid Muhammed bin. Muhammed, (v. 505h.), el- Mustasfâ min İlmi'l-Usûl, (Thk: Dr. Hamza bin Zuheyr Hafız)

Herrâs, Muhammed Halîl (v. 1395h.), Şerhu'l-Akîdeti'l-Vâsıtıyye, Dâru'l-Hicre, Riyad, 1414.

İbn Abdilberr, Ebû Amr Yûsuf bin Abdullâh bin Muhammed en-Nemerî el-Kurtubî (v. 463h.), el-Câmiu Beyânî'l-

İlmi ve Fadlih, Daru İbni'l-Cevzî, Dammâm, 1414.

İbn Cevzî, Ebû'l-Ferec Cemâluddîn Abdurrahmân bin Alî bin el-Cevzî (v. 597h.), Zâdu'l-Mesir, Dâru'l-Kitâbi'l-Arabî, Beyrut, 1422.

İbn Fâris, Ahmed bin Fâris bin Zekerıyyâ el-Fârisi (v. 395h.), Mucemu Makâyisi'l-Luğa, Dâru'l-Fikr, Beyrut, 1399.

İbn Hazm, Ebû Muhammed Alî bin Ahmed bin Saîd ez-Zâhirî el-Endelusî (v. 456h.), el-Muhallâ bi'l-Âsâr, Dâru'l-Fikr, Beyrut, ts.

İbn Kayyim, Şemsuddîn Ebû Abdillâh Muhammed bin Ebi Bekr ez-Zer'i ed-Dımaşkî (v. 751h.), İlamu'l-Muvakkîn an Rabbi'l-Âlemîn, Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye, Beyrut, 1411.

——— et-Tıbyân fi Aksâmi'l-Kur'ân, Dâru'l-Mearif, Beyrut, ts.

İbn Kesîr, İmaduddîn Ebû'l-Fidâ İsmâîl bin Ömer bin Kesîr el-Kureşî ed-Dımaşkî (v. 774h.), Tefsîrul-Kur'âni'l-Azîm, Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye, 1419.

——— el-Bidâye ve'n-Nihâye, Dâru İhyâi't-Turâsi'l-Arabî, Beyrut, 1408.

İbn Mâce, Ebû Abdillâh Muhammed bin Yezîd el-Kazvînî (v. 275h.), es-Sünen, Dâru'l-Kütübi'l-Arabî, Beyrut, ts.

İbn Manzûr, Muhammed bin Mükerrer bin Manzûr el-Afriki (v. 711h.), Lisânu'l-Arap, Dâru Sadr, Beyrut, 1414.

İbn Teymiyye, Takıyyuddîn Ahmed bin Abdulhalim bin Abdusselâm bin Teymiyye el-Harrânî (v.728h.), Mecmûu'l-Fetâvâ, (Cem'-Tertib: Abdurrahmân bin Muhammed bin Kâsım) Dâru'l-Vefâ, Cidde, 1426.

——— es-Sârimu'l-Meslûl alâ Şâtımı'r-Rasûl, (Thk: M.

Muhyiddîn) Suud, ts.

Îcî, Azuddiddîn Abdurrahmân el-Îcî, Şerhu Muhtasari'l-Muntehe'l-Usûl, Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye, Beyrut, 1424.

İsfehânî, İbn Kâsım Hüseyin İbn Muhammed el-İsfehânî (v. 502h.), el-Müfredat fi Garibi'l-Kur'ân, Dâru'l-Kalem, Dimeşk, 1412.

Kurtubî, Ebû Abdillâh Muhammed bin Ahmed bin Ebi Bekr bin Ferh el-Ensârî el-Hazrecî el-Kurtubî (v. 671h.), el-Câmiu li Ahkâmî'l-Kur'ân, Dâru'l-Kutubi'l-Mısriyye, Kâhire, 1384.

————— el-İstiskâr, Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye, Beyrut, 1421.

Mâlik, Mâlik bin Enes bin Mâlik bin Ebî Âmir el-Medenî (v. 179h.), el-Muvatta', Muessetu'r-Risâle, Beyrut, 1412.

Mâverdî, Alî bin Muhammed bin Hubeyb (v. 450h.) en-Nukt ve'l-Uyûn, Beyrut, Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye, 1412.

Mevsûatu'l-Fıkhiyye, Dâru's-Selâsil, Kuveyt, 1404.

Mubârekfûrî, Ebû'l-Ulâ Muhammed Abdurrahmân bin Abdurrahîm (v. 1353h.), Tuhfetu'l-Ahvezî bi Şerhi Câmiî't-Tirmizî, Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye, Beyrut, ts.

Muhâsibî, Hâris bin Esedi'l-Muhâsibî (v. 243h.), el-Aklu ve Fehmu'l-Kur'ân Kâhire, 1390.

Mukâtil bin Süleymân bin Beşîr el-Belhî, el-Eşbah ve'n-Nezir fi'l-Kur'ânî'l-Kerîm, (ter: Beşir Eryarsoy), İşaret, İstanbul, 2004.

Münâvî, Muhammed Abdurraûf (v. 1032h.), Feyzu'l-Kadîr Şerhu Câmiî's-Sağîr, el-Mektebetu't-Ticâriyye, Mısır, 1356.

Müslim, Ebû'l-Hüseyn Müslim bin Haccac el-Kuşeyrî en-Nisâbü'rî (v. 261h.), Sahîhu Müslim, Dâru İhyâi't-Turâsi'l-Arabî, Beyrut, ts.

Nâsır bin Abdülkerîm el-Akl, Mehâbis fî Akîdeti Ehli's-Sunne, Dâru'l-Vatan, Riyad, ts.

Nesâî, Ebû Abdîrrahmân Ahmed b. Şuayb bin Alî bin Bahr bin Sinân bin Dînâr (v. 303h.), es-Sünen, Mektebu'l-Matbûâtîl-İslâmî, Haleb, 1406.

Nevevî, Ebû Zekerîyyâ Yahya bin Şeref (v. 676h.), el-Minhâc fî Şerhi Sahîhi Müslim, Dâru İhyâi't-Turâsi'l-Arabî, Beyrut, 1392.

———— Ravzatu't-Tâlibin, el-Mektebû'l-İslâmî, Beyrut, 1412.

Sefer Havâlî, Şerhu Tahkîmi'l-Kavânîn, Byk. ts.

Semerkandî, Ebû Bekir Muhammed bin Ahmed (v. 373h.), Mîzânu'l-Usûl fî Necati'l-Ukul fî Usûli'l-Fıkh, Câmiatu Ummi'l-Kura, Mekke, 1404.

Serahsî, Muhammed bin Ahmed bin Ebi Sehl Ebû Bekir (v. 483h.), Usûlu's-Serahsî, Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye, Beyrut, 1414.

Seyyid Kutub, İbrâhim Hüseyin eş-Şaribi (v. 1385h.), Fî Zilali'l-Kur'ân, Daru's-Şuruk, Beyrut, 1412.

Subkî, Tacuddîn Ebû Nasr Abdolvahhâb bin Alî bin Abdulkâfi (v. 711h.), Rafu'l-Hacib an Muhtasarı İbn Hacib, Alemu'l-Kutub, Beyrut, 1419.

Suyutî, Celaluddîn Abdurrahmân bin Ebi Bekr bin Muhammed (v. 911h.), ed-Duru'l-Mensur fî't-Tefsîri bi'l-Mesur, Dâru'l-Fikr, Beyrut, 1416.

———— el-İtkân fî Ulûmi'l-Kur'ân, Dâru'l-Fikr, Beyrut, 1416.

———— el-Eşbâh ve'n-Nezâir, Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye, Beyrut, 1411.

———— Lubâbu'n-Nukûl fî Esbabî'n-Nüzûl, Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye, Beyrut, ts.

Süleymân bin Abdullâh et-Temimî (v. 1233h.), Teysîru'l-Azîzi'l-Hâmîd fî Şerhi Kitâbi't-Tevhîd, el-Mektebû'l-İslâmî, Beyrut, 1423.

Şâfiî, Muhammed bin İdrîs (v. 204h.), er-Risale (thk. Ahmed Muhammed Şâkir), Mektebetu'l-Halebî, Mısır, 1358.

Şah Velîyullah Dehlevî, Ahmed İbn Abdirrahim İbn Vecihi'd-Dîn (v. 1176h.), el-Fevzü'l-Kebîr fî Usûli't-Tefsîr, Kâhire, 1406.

Şankîti, Muhammed el-Emin bin Muhammed el-Muhtar eş-Şankîti (v. 1393h.), Edvâu'l-Beyân fî İdâhi'l-Kur'ân Dâru'l-Fikr, Beyrut, 1415.

Şevkânî, Muhammed bin Alî Muhammed bin Abdullâh es-Sanânî (v. 1250h.), Fethu'l-Kadîr el-Câmi' Beyne Fenneyi'r-Rivâyeti ve'd-Dirâyeti fî İlmi't-Tefsîr, Dâru İbn Kesîr, 1414.

———— İrşâdu'l-Fuhûl ilâ Tahkiki'l-Hakkı min İlmi'l-Usûl, Dâru'l-Fazile, Riyad, 1421.

Taberânî, Ebu'l-Kâsım Süleymân bin Ahmed (v. 360h.), el-Mu'cemu'l-Kebîr, Mektebetu İbn Teymiyye, Kâhire, 1415.

Taberî, Ebû Ca'fer Muhammed bin Cerir et-Taberî (v. 310h.), Câmiu'l-Beyân fî Te'vîli'l-Kur'ân, Muessetu'r-Risâle, Beyrut, 1420.

Taftazânî, Sadreddîn Mes'ûd bin Ömer et-Taftazânî, (v.

792h.) Haşiyetun alâ Şerhi Muhtasar-ı Muntehe'l-Usûl, Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye, Beyrut, 1424.

Tirmizî, Ebû Îsâ Muhammed bin Îsâ bin Sevre (v. 279h.), el-Câmiu's-Sahîh, Dâru'l-Kütübî'l-İlmiyye, Beyrut, ts.

Türkçe Sözlük, T.D.K. Ankara, 1988.

Türk Dilinin Etimoloji Sözlüğü, İstanbul, Sosyal Yayınları, 1988.

Vahidî, Ebû'l-Hasen Alî bin Ahmed bin Muhammed bin Alî el-Vahidî en-Nisâburî (v. 468h.) el-Vâsıdu fî Tefsîri'l-Kur'ân-i'l-Mecîd, Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye, Beyrut, 1415.

————— Esbâbu'n-Nüzûl, Dâru'l-İslah, Dammâm,1412.

Zebidî, Ebû'l-Feyz Murtazâ Muhammed bin Muhammed ez-Zebidî (v. 1205h.), Tâcu'l-Arûs min Cevâhiri'l-Kâmûs, Dâru'l-Hidâye, ts.

Zerkeşî, Bedruddîn Muhammed bin Abdullâh (v. 794h.), el-Burhân fî Ulûmi'l-Kur'ân, Beyrut, ts.

İSİM İNDEKSİ

Abdullâh bin Abdullatif,
114

Abdullâh İbn Mübarek, 53

Abdurrahmân bin Hasen,
64, 65, 66, 67, 79, 80, 82,
111, 122, 129, 149, 150,
159, 168, 169, 202, 205,
209

Adiy bin Hâtım, 52, 54, 62,
88, 98

Ahmed bin Hanbel, 8, 179

Alîyyu'l-Kârî, 129, 209

Âlûsî, 23, 186, 209

Âmidî, 179, 209

Beğavî, 22, 45, 53, 63, 102,
209

Beydâvî, 22, 209

Cengiz Han, 58, 68, 69, 70,
88, 127, 178, 198, 199

Dehlevî, 190, 214

Ebû Cehil, 95, 165, 195

Ebû Hanîfe, 8

Ebû Leheb, 95, 165

Ebû Zerr el-Ğıfarî, 95

Ebû'l-Alîye, 22

Ebû'l-Âliye, 63

Ebû'l-Behteri, 53

el-Eşari, 179

Fahrudîn er-Râzî, 63, 210

Gazâlî, 179, 210

İbn Abbas, 21, 82, 133

İbn Cevzî, 21, 22, 150, 186,
211

İbn Ebi Hâtım, 95

İbn Hacer, 148

İbn Hazm, 108, 179, 211

İbn Kayyim, 23, 45, 67, 74,
75, 77, 78, 79, 82, 84, 86,
112, 120, 150, 158, 161,
176, 177, 178, 203, 211

İbn Kesîr, 58, 59, 62, 63, 68,
69, 70, 75, 78, 83, 84, 86,
88, 90, 95, 112, 113, 127,
132, 135, 141, 158, 159,
174, 177, 178, 186, 198,
199, 202, 211, 214

İbn Mes'ûd, 154, 155

İbn Teymiyye, 8, 12, 21, 53,
54, 87, 108, 109, 134,
149, 150, 151, 152, 186,
211, 214

İbn Zeyd, 189

Kurtubî, 21, 23, 53, 63, 95, 155, 210, 212	163, 165, 213
Mâlik, 23, 44, 139, 212	Selman-ı Fârisî, 95
Mâverdî, 22, 186, 212	Seyyid Kutub, 23, 24, 49, 50, 65, 66, 213
Muhahammed bin Süleymân, 30	Suddi, 21
Muhammed bin İbrâhim, 75, 77, 80, 82, 84, 86, 98, 142, 153, 156, 159, 175	Suyutî, 22, 95, 133, 134, 136, 213
Muhammed bin Sirin, 22	Süleymân bin Abdullâh, 32, 95, 214
Muhammed bin Süleymân, 110	Süleymân bin Sehman, 169
Muhammed Hâmid el-Fakî, 24, 71, 152, 209	Şâbi, 21
Mukâtil bin Süleymân, 22, 212	Şâfiî, 156, 179, 214
Mücâhid, 21, 22, 154	Şankîti, 32, 45, 47, 48, 54, 55, 56, 61, 68, 69, 81, 82, 88, 89, 90, 91, 98, 99, 103, 104, 113, 114, 115, 129, 139, 140, 142, 145, 147, 150, 170, 198, 214
Nemrut, 195	Şevkânî, 79, 179, 214
Nevevî, 23, 129, 148, 213	Taberî, 22, 44, 45, 102, 151, 155, 186, 189, 190, 214
Ömer bin Hattab, 21, 139, 149	Zeyd bin Amr, 95
Ragıb el-İsfahânî, 22	Zeyd İbn Eslem, 95
Saîd bin Cubeyr, 8, 22	
Sefer Havâlî, 98, 153, 162,	

İÇİNDEKİLER

HUTBETU'L-HÂCE	5
MUKADDİME.....	6
1. Soru: Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat ne demektir?	11
2. Soru: Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaatin özellikleri nelerdir?14	
3. Soru: Tâğut ne demektir?.....	21
4. Soru: Kur'ân-ı Kerîm'de tâğut kelimesinin geçtiği âyet- ler hangileridir?.....	26
5. Soru: Tâğutların reddedilmesinin hükmü nedir?	30
6. Soru: Hâkimiyet ne demektir ve kime aittir?.....	38
7. Soru: Hâkimiyeti Allâh Azze ve Celle'den başkasına vermenin hükmü nedir?	52
8. Soru: Tâğutlara muhâkeme olmanın hükmü nedir? ...	57
9. Soru: Hüküm istemek ibâdet midir, ibâdetse bunun de- lilleri nelerdir?.....	60
10. Soru: Tâğutlara muhâkeme olmanın kişiyi İslâm Dîni'- nden çıkaran küfür olduğuna dair deliller nelerdir?	68
11. Soru: Müslümanlar hâkim olamadığı için Allâh'ın ka- nunlarıyla hükmedecek bir mahkeme olmayan beldelerde yani Dâru'l-Harb'te tâğutlara muhâkeme olmak câiz midir?	92
12. Soru: Müslümanların hâkim olamadığı beldelerde ya- ni Dâru'l-Harb'te de tâğutlara muhâkeme olmak onları red ilkesiyle çelişir mi?.....	94
13. Soru: Müslümanların hâkim olamadığı beldelerde ya- ni Dâru'l-Harb'te de tâğutlara muhâkeme olmak, onlara hâki- miyet yetkisi vermek midir?	100

14. Soru: Müslümanların hâkim olamadığı beldelerde ya-ni Dâru'l-Harb'te de tâğutlara muhâkeme olmak, onlara ibâdet etmek midir?105

15. Soru: Müslümanların hâkim olamadığı beldelerde ya-ni Dâru'l-Harb'te de tâğutlara muhâkeme olmak, onlara velâyet vermek midir?.....106

16. Soru: Müslümanların hâkim olamadığı beldelerde ya-ni Dâru'l-Harb'te de tâğutlara muhâkeme olmak, onlara şer'î olarak itaat etmek midir?110

17. Soru: Müslümanların hâkim olamadığı beldelerde ya-ni Dâru'l-Harb'te de tâğutlara muhâkeme olmak, Allâh'ü Teâlâ'nın Mekke'de indirdiği muhkem âyetleri görmezden gelerek hükümlerinden yüz çevirmek midir?.....116

18. Soru: Müslümanların hâkim olamadığı beldelerde ya-ni Dâru'l-Harb'te de tâğutlara muhâkeme olmak, Allâh'ü Teâlâ'nın Medine'de indirdiği muhkem âyetleri nüzûl ortamlarına hapsederek hükümlerini inkâr etmek midir?.....123

19. Soru: Tâğutlara muhâkeme olmak, onların küfür ka-nunlarıyla hükmetmelerine rızâ göstermek midir?127

20. Soru: Nisâ Sûresi'nin 60. âyetinin hükmü, nüzûl orta-mı ileri sürülerek Dâru'l-İslâm ile sınırlandırılabilir mi?.....131

21. Soru: Himâye talebi Dâru'l-Harb'te tâğutlara muhâke-me olmanın cevazına delîl olabilir mi?139

22. Soru: Tâğutlardan kalben istemeden hüküm taleb et-mek câiz midir?148

23. Soru: Kur'ân-ı Kerîm'de hükmü belirtilmemiş bir mes'eleda tâğutlara muhâkeme olmak câiz midir?154

24. Soru: Temyiz mahkemesi ne demektir?162

25. Soru: Temyiz mahkemesinin yürürlükteki kanunları nelerdir?	164
26. Soru: Verilen kararı yedi gün içinde temyize götürmenin hükmü nedir?	167
27. Soru: Temyiz mahkemesine başvurmanın hükmü nedir?	171
28. Soru: Yûsuf Sûresi'nin 50. âyet-i kerîmesi tâğutlardan hüküm istemeye delîl olabilir mi?	172
29. Soru: Yûsuf aleyhisselâm iktidardaki tâğuttan hüküm istemiş midir?	172
30. Soru: Yûsuf Sûresi'nin 50. âyet-i kerîmesini nasıl anlamamız gerekir?	198
HÂTİME	202
KAYNAKÇA	209
İSİM İNDEKSİ	216
İÇİNDEKİLER	217

TEVHÎD-Î DÂVET

YENİ KİTÂBLARIYLA
TEVHÎDE DÂVET ETMEYE
DEVAM EDECEK...
-İNŞÂALLÂH-

PEK YAKINDA İNŞÂALLÂH...

KURTULUŞ ÇAĞRISI
**LÂ İLÂHE
İLLALLÂH**

Ebû Ubeyde el-Muallim

Bu gün akılları zincirli milyonlar, sömürü düzenlerinin dinine girmişlerdir. Ağızlarıyla “**Lâ ilâhe illallâh**”ı söyleyen nice İnsân anlamını bilmediği bir sözü ömrü boyu tekrarlamakta ancak yaşantısıyla söylediğinin aksini yapmaktadır. Sözler yapılmak içindir. Tevhid kuru bir söz, kuru bir inanç değildir. Bilakis, tevhid; Allah Subhânehu ve Teâlâ’nın kullarından isteği inanç ve bu inancın getirdiği yaşantıdır...

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ
TEVHİD-İ DÂVET

PEK YAKINDA İNŞÂALLÂH...

TÂĞUTA ÎMÂN EDİYORLAR

Abdullâh Saîd el-Müderriis

Tâğut, yeryüzünde İslâm Dîni'ne yani Allâh'-ın kanun ve yasalarına isyân ederek başkaldırmak suretiyle haddi aşan ve aştıran, İnsândan devlete, güçten otoriteye, nefisten şeytâna, puttan kâhine kadar, canlı veya cansız, soyut veya somut her türlü şeydir. Ve Allâh'a îmân etmek için öncelikle tüm tâğutları reddetmek gereklidir. Çünkü tâğutları reddetmek Allâh Azze ve Celle'ye îmân etmenin ön şartı olup, tâğutlar reddedilmeden Allâh'a îmân edilemez...

TEVHÎD-İ DÂVET

*“Sana indirilene (Kur’an’a) ve senden
önce indirilene (Tevrat’a) gerçekten
îmân ettiklerini zannedenleri
görmüyor musun?*

*Bunlar, tâğuta (daha gitmeden)
muhâkeme olmayı istiyorlar. Oysa
onlar onu (ve hükmünü) reddermekle
emrolunmuşlardı.*

*Şeytân da onları uzak bir sapıklıkla
saptırmak istiyor.”*

Nisâ Sûresi 60. Âyet